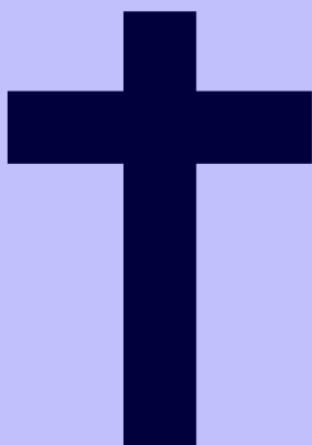

Morokodo

Portions of the Holy Bible in the Morokodo language of South
Sudan

Morokodo

Portions of the Holy Bible in the Morokodo language of South Sudan

copyright © 2010 Pioneer Bible Translators

Language: Morokodo

Translation by: Pioneer Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

b81b7ca7-810b-5cb2-913f-b28f08d9c01d

Contents

Matayo	1
Marako	62
Yowani	102
Loo 'ba vo Lituwë	149
Yemisi	208
Yowani	214

Kö'du Yöyö Laka 'ba Yësu ma Matayo ayörü

Zutu 'ba Yësu

¹ Nenyə zutu 'ba Yësu Korisito kozo 'ba Dawidi, kozo 'ba Abarayama.

² Abarayama ra o'jo Yisika, Yisika ra o'jo Yakoba, Yakoba ra o'jo Yuda, öndu nü etii.

³ Yuda ra o'jo Pereze Zera aba,

ma zë ra Tamara, Pereze ra o'jo Ezerona, Ezerona ra o'jo Rama,

⁴ Rama ra o'jo Aminadaba, Aminadaba ra o'jo Nasona,

Nasona ra o'jo Salamono, ⁵ Salamono ra o'jo Bwoza, ma mo ra Raba.

Bwoza ra o'jo Obede, ma mo ra Ruta.

Obede ra o'jo Jese.

⁶ Jese ra o'jo Dawidi vo damöku.

Dawidi ra o'jo Solomono ma mo ra lu'bë pëti Uriya.

⁷ Solomono ra o'jo Rebama, Rebama ra o'jo Abiya, Abiya ra o'jo Asa.

⁸ Asa ra o'jo Yesopata, Yesopata ra o'jo Yorama, Yorama ra o'jo Uziya.

⁹ Uziya ra o'jo Yotama, Yotama ra o'jo Aza, Aza ra o'jo Ezikiya.

¹⁰ Ezikiya ra o'jo Manase, Manase ra o'jo Amona, Amona ra o'jo Yosiya.

¹¹ Yosiya ra o'jo Yekoniya zë 'dö

önđu nü etii kadra 'ba kiri vidi ti'bë Babalöni.

¹² Tapëti kiri vidi ti'bë Babalöni ne.

Yekoniya ra o'jo Salatele, Salatele ra o'jo Zerobabele,

¹³ Zerobabele ra o'jo Abiyuda,

Abiyuda ra o'jo Elikima, Elikima ra o'jo Azora,

¹⁴ Azora ra o'jo Zadoka, Zadoka ra o'jo Akimo,

Akimo ra o'jo Eliyuda,

¹⁵ Eliyuda ra o'jo Elizara, Elizara ra o'jo Matana,

Matana ra o'jo Yakoba,

¹⁶ Yakoba ra o'jo Yosepa kora 'ba Mariya ma 'ba

Yësu maako'jo Korisito ne.

¹⁷ Here kozo edü kazi Abarayama zi Dawidi 'butë dëmosowɔ, edü kazi Dawidi ma i'bënni më Babalöni 'butë dëmosowɔ le më ko'jo 'ba Korisito.

Ko'jo Yësu

¹⁸ Nenyə hala kö'du ko'jo 'ba Yësu Korisito. Alivö ma mo zi koze zi Yosepa, mora gba adro'bo rë nnü dë mo ayɔlɔ rë nnü mo ɔmɔ ku kyigo 'ba Lawo Kölö Laka aba.

¹⁹ Mora kora 'bɔmo Yosepa vo kö'du laka ko'dɔ mo om̄ba dë zi gburu mo komo vidi kayo. Mo asösü gbo zi kinga mo liwo.

²⁰ Mora mati mo edü kö'du ne sösu mo here ne, malayika 'ba Yere ayada rë ni zi motëmi wiri, iya henye, "Yosepa Kozo 'ba Dawidi, ere dë ta bi Mariya kiri zi yi na mbara 'beyi, ga kö'du wisi

mī mo ne Lawo Kölö Laka
ra i'dī mo ɔmo.

²¹ Mo ako'jo na wisi kora
akako'jo ru mo Yēsu ga
kö'du mo ra akakonyi vidi
'bēni 'e tēmi kö'du kyēnyē
'bēzē."

²² Kö'du ne biya o'do rē nī
zi tēdi kaa Wiri i'dī me'do
mo ku kyere zi nēbi, iya
henye,

²³ Wu'jē maako gba na
wu'jē ngulu ako'jo wisi kora
akako'jo ru mo Imanowele,
mī me'do ne iya henye, "Wiri
ēdī ze aba."

²⁴ Mora Yosepa ongo
here oze Mariya gbo kaa
malayika 'ba Wiri iya zi mo.

²⁵ Mati gba zē iři dē nñi dē
Mariya aba mo o'jo wisi ēnī
ne na kora, mora mo i'dī ru
mo gbo Yēsu.

2

Tayi 'ba vo yɔlɔ me'do'e

¹ O'jo Yēsu ku Beteleme mī
dakanjo 'ba Yudiya mī kadra
'ba Heroda vo damōku.
Mora vo me'do yɔlɔ maako'e
ayinni ta humirē okonni
Yerusalem.

² Zē ako'jonnī henye, "Wisi
ma o'jo kinye na yere 'ba
Yuda'e ne, mo ēdī kila?
Dongɔ kyēlu ɔmo ma ayi ta
humirē ne dayi ze zi mo
yeto."

³ Mati Heroda owo kö'du
ne here, mī mo ēnyi
umbē gbo mora vidi 'ba
Yerusalem maako'e mī zē
umbē kpa.

⁴ Mora mo ako'jo vo da
karasa'e 'dō vo komoyandi
'ba kö'du kida'e gbo ti'de
mayinni zi nī, mora mo

ako'jo hē zē, mo iya henye,
"Kōdō here, Korisito ne
ako'jo kila?"

⁵ Zē aya'banni da me'do
iyanni henye, "Ako'jo Ko
risito ne mī Beteleme mī
dakanjo 'ba Yudiya, ga kö'du
nēbi maako ayöru kö'du ne
ku kyere iya henye,

⁶ 'Mī, Beteleme, mī dakanjo
'ba Yudiya,
anza dē tisiwa aba mī yere'e
'ba Yuda ne.
Vidi ma kyedre atasi ndō
tēmi 'e
mora mo akagaga vidi 'bama
'ba Yiserele.'

⁷ Mora Heroda ako'jo vo
kö'du yɔlɔ ne'e gbo liwo
tayinni zi nī mo ako'jo kadra
'ba tasi 'ba kyēlu nani kazi
zē.

⁸ Mora mo utu zē gbo
Beteleme kö'du kira nenye'e
aba, "I'bē oma'e bi liya na
laka kö'du wisi ne, ēzē i'ja'e
mo ku ayi iya'e kö'du mo zi
ma, ti'bē kpa mo yeto."

⁹ Mati zē ownoni me'do
kiya 'ba Heroda ne ku
zē ēnyinni gbo ti'bē. Zē
ongonni te kyēlu ma zē
ongonni ta humirē ne. Kyēlu
ne alaga nduwē dagba zi zē
le i'bē ɔrɔ ga bi ma wisi Yēsu
ēdī dō mo ne.

¹⁰ Mati zē ongonni ku here
ne, zē gbo mī kyēyi kyedre
aba.

¹¹ Zē ödunni gbo i'bē
i'janni wisi ne ēdī loko ani
'dō ma mo aba. Mora zē
alimanni gbo akanjo zi mo
yeto. Zē upönni ha aŋboro
'benni i'dinni waki'di 'benni
gbo zi Yēsu. Waki'di mora
dahabo, wa kyēzi ngutru,

owó teme maako ako'jonní ru mo "murë."

¹² Wíri ayada zi zé témí wíri, ma'banní dekpe huléhu ta da Heroda. Mora zé a'ba i'benní gbo dakanjo 'benní ta gérí ménzé maako.

Taho mī Ezipeto

¹³ Mati zé i'benní ku, malayika 'ba Yere alaya zi mo témí wíri iya henye, "Heroda omba zi wisi ne kofo. Ënyí oba wisi ne 'dö ma mo aba aho i'bé Ezipeto. Alima ani le ma kiya zi yi a'ba."

¹⁴ Yosepa ënyí gbo mī yondó nani, oba wisi ne ma mo aba aho gbo mī Ezipeto.

¹⁵ Zé i'bé alimanni Ezipeto ani le mī kadra 'ba koli 'ba Heroda.

Lima 'bëzë ani ne édi ku kaa kö'du 'ba Wíri iya zi nébi iya henye, "Ma ko'jo wisi ama ku ta Ezipeto."

Kofo 'ba gisi kora mī Beteleme

¹⁶ Mati Heroda ayɔ́lo ku vo kö'du yɔ́lo ne'e andéndénní, ní ku, mī mo ënyí ata gbo. Mo utu vo kanya 'benníye gbo tí'benní mī dakanjo ti'de 'ba Beteleme gisi kora kofo a'ba ti'de vo halinjó aba. Zé ma ɔkɔnní dë gba koo riyö, ga kö'du kadra ma vo kö'du yɔ́lo ne'e ayadanní zi mo.

¹⁷ Kö'du ne o'do rë ní tìnyö kaa nébi Yeremaya iya henye,

¹⁸ "Kpɔ́rɔ́ kudu édi mī Rama, kpɔ́rɔ́ 'ba kudu 'e 'dö kuyé aba, Rayile ra édi kudu ga kö'du gisi ëniye.

Zé olinní ku ti'de mo omba dé zi vidi maako yata ní ta bi kudu."

Ta'ba mī Ezipeto

¹⁹ Tapëti koli 'ba Heroda, malayika 'ba Yere alaya témí wíri zi Yosepa mī Ezipeto iya zi mo henye,

²⁰ "Ënyí, oba wisi ne ma mo aba, i'bé huléhu mī dakanjo 'ba Yiserele, ga kö'du zé ma i'di rë nní zi wisi ne kofo, olinní ku."

²¹ Here Yosepa ënyí oba wisi ne ma mo aba i'bé gbo huléhu mī Yiserele.

²² Mora here, mati Yosepa owo Arakerosi íri pëti 'bu ní Heroda ku na yere 'ba Yudiya, mo na tere zi tí'bé ani. Ayandi mo témí wíri, here mo mī'bé gbo mī dakanjo 'ba Galilaya.

²³ Mora o'do linjó ëni gbo mī gawo 'ba Nazereta. Here kö'du ma nébiye iyanni ne ayi ku tìnyö. "Akako'jo mo vidi 'ba Nazereta."

3

Yowani Bapatisi

¹ Mī kadra nani 'e Yowani Bapatisi ayi da lípi 'ba Yudiya. Ayeto kö'du yëti,

² iya henye, "Oto'e de 'e témí kö'du kyenyé ko'do 'be'e ga kö'du damökü 'ba Wíri édi ku kara."

³ Yowani ra Yisaya nébi 'ba Wíri iya me'do ku kyere, ga kö'du mo iya henye, "Here vidi maako édi mbere mī da lípi iya henye, akɔ́jɔ́ 'e gérí zi Yere. Adɔ́rɔ'e gérí mbiyí zi mo."

⁴ Bɔngɔ 'ba Yowani o'do tēmī yövu 'ba jemele. Mo ida ko'di wana ra götö nī na gasi. Wakonyo 'bɔmo ra wōmī yazi 'ba wɔrɔ aba.

⁵ Vidī olɔ i'benni zi mo mī Yerusalem, tēmī dalinjɔ 'ba Yudiya ti'de kpa tēmī liŋɔ ma kara kara ha ranga 'ba Yeredene ne.

⁶ Zé odrɔ hē nnī ga kö'du kyényë 'benni mo a bapatisi zé gbo mī ranga 'ba Yeredene.

⁷ Mati Yowani ongɔ vidi ma ako'jo ru zé Farasiye ne, 'dō Sadeke ma kayo ne eti tayinni zi nī zé bapatisi, mo iya zi zé henye, "E gisi 'ba wiri ne'e, éyi ra o'ba 'e zi taho kazi riti ma édi tayi de 'e ne?"

⁸ O'dɔ'e wa ma akayada otɔ'e de 'e ku tēmī kö'du kyényë 'be'e.

⁹ Asosu 'e dē henye, ataho'e kazi riti ma Wiri ombo kutu ne kiya mo aba henye, Abarayama ne zutu 'be'e ra. Mayada zi ye Wiri akirü yitö neny'e a ko'dɔ na kozo zi Abarayama.

¹⁰ Lɔgɔ édi ku nzɔ zi kaga ma ana lɔgɔ dē ne kiga mo akanjo ku'du mo mī wa'do."

¹¹ "Mëdī 'bama bapatisi ko'dɔ nje de 'e toto wini aba zi yada otɔ'e de 'e ku. Vidī ma atayi ta pëti ma ne, ak-abapatisi 'e Lawo Kölö Laka wa'do aba. Mo mbiri kyedre ta da ma mëdī le kamoka 'ba ndi mo mɔ'bɔ dē kinjë. Mo akü'di bapatisi de 'e Lawo Kölö Laka 'dō wa'do aba.

¹² Mo édi sëri éni aba zi kahi nyenyo. Mo akakyito

köru ma laka mora aki'di nyenyo éni gbo mī lo'bi, mo ako'bɔ turu mo yaga mī wa'do ma kazi tölu ne."

Bapatisi 'ba Yésu

¹³ Yésu ayi tēmī Galilaya ᱥko ha ranga 'ba Yeredene zi Yowani nī bapatisi.

¹⁴ Yowani ombo yata mo iya henye, "Ayi zi ma kaa ma ra ma ti'bë zi yi ko'dɔ bapatisi da ma?"

¹⁵ Yésu aya'ba dɔ mo iya henye, "I'di mëdī tikɔ here, ga kö'du zi rë nī ko'dɔ kaa komba 'ba Wiri ma laka here." Mora Yowani élëzë gbo gɔ mo.

¹⁶ Mati i'di bapatisi ku da Yésu, mo édi ku tasi yaga tēmī wini, komoriyë ayéhu rë nī zi mo. Mo ongɔ Lawo Kölö Laka 'ba Wiri édi tayi akanjo dē nī ta komoriyë kaa atu'bu here.

¹⁷ Kpɔrɔ aa ta komoriyë iya henye, "Yi ra na Wisi 'bama mowɔ yi ku pe. Ma mī kyéyi kyedre aba ga kö'du 'beyi."

4

Yɔnzo 'ba Yésu

¹ Mora Lawo Kölö Laka ika Yésu gbo möku da lìpi zi Satani mo yɔnzo.

² Mati mo oro hē nī ku kadra 'butësowɔ 'dō yɔndɔ aba kazi wakonyo maako, mo édi ku na o'bo.

³ Mora Satani ayi gbo zi mo iya henye, "Ézé édi na wisi 'ba Wiri ame'do zi ri'di ne'e mofɔ rë nnī zi yi na mangɔlɔ'bɔ."

⁴ Yēsu aya'ba dō mo iya henye, "Ayōru ku mī buku 'ba Wīrī iya henye, vīdī alima dē nje ra, wakonyo toto kö'du ma ēdī tasi ta ha Wīrī."

⁵ Mora Satani ika Yēsu le tī'bē mī Yerusalem gawo laka, ēnyi i'dī mo ku le da tolo yēkēlu 'ba Wīrī.

⁶ Mo iya zi mo henye, "Ēzē ēdī na Wisi 'ba Wīrī umē rē yī akanjo ga kö'du ayōru ku mī buku 'ba Wīrī iya henye, mo aki'dī me'do zi malayika ēniye ga kö'du 'beyi zi zē kako yī kazi otra ndī yī ra rī'dī."

⁷ Yēsu aya'ba dō mo iya henye, "Ayōru ku iya henye, ayonzō Yere Wīrī 'beyi dē."

⁸ Mora Satani ika mo lōhu da dōku ma konda rīyē mora ayada damōku 'dō teme mo aba ti'de zi mo,

⁹ iya henye, "Wa ne ti'de makī'dī zi yī ēzē alōdro ku akanjo ma yeto."

¹⁰ Yēsu aya'ba dō mo zi mo iya henye, "Ehe yaga tara ma Satani. Ga kö'du ayōru iya henye, 'Nje Yere Wīrī 'beyi amōtu.'

¹¹ Satani ila mo gbō mora malayika ayinni akonyinni mo gbō.

Lɔɔ ko'do 'ba Yēsu

¹² Mati Yēsu owo i'dī Yowani ku mī kamba, mo ēnyi i'bē gbō Galilaya.

¹³ Mo alima dē Nazereta ēnyi i'bē mī Kaparanamo, gawo ha fofö 'ba Galilaya mī dakaño 'ba Zebolona 'dō Napatali aba.

¹⁴ O'dō rē nī ku kaa Yisaya nēbī 'ba Wīrī iya ne here. Mo iya henye,

¹⁵ "Tu'dē maako'e mī dakaño 'ba Zebolona 'dō Napatali aba, 'dō vīdī ma ha gēri 'ba fofö kyedre kayo ha ranga 'ba Yeredene vīdī 'ba Galilaya dakaño 'ba vo leze'e,

¹⁶ zē vīdī ma ēdī alimannī mī mandōlu 'ba koli ne."

¹⁷ Mī kadra nani, Yēsu ayeto kö'du kise 'bēnī yētī zi vīdī, iya henye, "Oto'e de 'e tēmī kö'du kyēnyē 'be'e ga kö'du damōku 'ba Wīrī ēdī ku kara."

Yēsu ako'jo kora vo kyenze kiriye sowɔ

¹⁸ Mati Yēsu ēdī alasi ta da göti 'ba fofö 'ba Galilaya, mo i'ja öndu vo kyenze kiriye rīyō Simona ma ako'jo Petero öndu nī Anderiya aba. Ēdinni kyenze kiri tēmī fofö öndu aba.

¹⁹ Yēsu iya zi zē henye, "Ayiye zi ma, ma kayandiye zi vīdī kika mo zi Wīrī."

²⁰ Here kandi ila öndu 'bēnni ne, i'bēnni gbō mo aba.

²¹ Mo i'bē nduwē dagba i'ja öndu ma kyamo'e rīyō, Yemisi nī Yowani aba gisi 'ba Zebedeyo zē ēdinni mī töjbö ēnni 'bu nnī Zebedeyo etī öndu ēnni ko'jo mo nzō. Yēsu ako'jo zē.

²² Mora kandi zē ilannī töjbö ne 'bu nnī aba, ēnyi i'bēnni gbō mo aba.

Yēsu ayandi kö'du vīdī ko'jɔ aba

²³ Yësu ényi alasi biya témii Galilaya, kö'du yandi aba mì bi 'ba mötu'e yöyö yöyö laka 'ba damöku 'ba Wíri aba, zi vidi ma édinni dakyiné 'ba koo ma 'beri'beri rakoo ko'jo aba.

²⁴ Kö'du yöyö ga kö'du mo apere rë ni biya témii dakano 'ba Siriya, mora here, vidi ikanni zi mo zé ma na rakoo riti aba témii kyiné 'ba dakoo ne'e biya, vidi maako'e ndi keje aba Yësu ako'jo zé biya.

²⁵ Vidi kayo alö'bönni ga ndi mo témii Galilaya a'ba Gawo 'Butë, témii Yerusalem, Yudiya dakano kapa 'ba Yeredene ma aga mo.

5

Kö'du kise 'ba Yësu da doku

Vo rakyenyiye ra

¹ Mati Yësu ongo vidi kayo ne'e, mo ényi i'bë ékyi da doku mora alima gbo akanjo. Vo lö'bö 'bomo'e atoto rë nnü kpo rö mo,

² mo ayeto gbo zé yandi iya henye,

³ Vo rakyenyiye ra vidi wíri lumé abaa, ga kö'du damöku 'ba Wíri 'bëzë ra.

⁴ Vo rakyenyiye ra vidi ma kudu abaa, ga kö'du akayeyi zé.

⁵ Vo rakyenyiye ra vidi ma dakumbë abaa, ga kö'du akirinni drïvu 'ba dakano.

⁶ Vo rakyenyiye ra vidi ma na o'bo a'ba kôdrô abaa tînyö, ga kö'du zé atovonnii.

⁷ Vo rakyenyiye ra vidi ma mìkyeyi abaa, ga kö'du zé aki'jannii mìkyeyi.

⁸ Vo rakyenyiye ra vidi ma di'di zé ñbala, ga kö'du zé akongonni Wíri.

⁹ Vo rakyenyiye ra vidi ma vo wayata, ga kö'du akako'jo zé na gisi 'ba Wíri.

¹⁰ Vo rakyenyiye ra vidi ma ayaza zé ga kö'du tînyö 'bëzë, ga kö'du damöku 'ba Wíri 'bëzë ra.

¹¹ Vo rakyenyiye ra vidi ma alidiye, ayaza'e, o'do'e na kyenyé dakyiné kö'du 'ba Satani yada mo na ndondò ru'e aba ga kö'du 'e vo ga ndi ma.

¹² Édiye rakyenyi aba ga kö'du biriti kyedre édi na sesi asesi zi biye komoriyé. Nenye édi hala nëbi ma alimanni dagba kazi komo'e ayaza zé.

Yo'do bikanyi abaa

¹³ 'E kaa yo'do zi vidi köndu 'ba dakano ne biya. Mora ezë yo'do ayanja yokö ni ku, ata'ba akayoko hala? Anza kpe na laka, hereaku'du yaga möku mora vidi akutunni do mo ta bi lasi.

¹⁴ 'E kaa bikanyi 'ba damöku ne biya. Gawo ma uvö da lutu oho rë ni dë.

¹⁵ Vidi maako owi lamba dë mora ki'di mo hu siko, ta go mo mo i'di da wa toro 'ba lamba, i'di bikanyi gbo zi vidi 'ba mì loko ne biya.

¹⁶ Témii géri kólö ne, bikanyi 'be'e ma yanyi ga bi dagba komo vidi, here ne zi

zë kongo kö'du laka ma o'do
'e zi yeto 'bu komoriyë.

Kö'du yandi 'ba kö'du ki'di

¹⁷ Asösu 'e dë henye ere, mayi ne zi kö'du ki'di 'ba Mosa ne koba mo 'de, a'ba kö'du yandi 'ba nébiye. Mayi dë zi zë koba mo 'de, mayi zi kö'du yandi 'bëzë ne kinde mo.

¹⁸ Miya kö'du tïnyö ra ze'e, dakanjo komoriyë aba alaya dekpe, mora gbï le nje i'jö kö'du ki'di ma tisi wa aba ölu dë. Kö'du ki'di akinde rë nî.

¹⁹ Here ëzë vidi ma owo gbi dë le nje kö'du ma tisi wa ne a'ba okanni 'e yandi mo zi ko'do kpa here, atëdï nje tisiwa aba mî damöku 'ba Wiri. Ta géri ma kyamo, vidi ma owo kö'du ki'di a'ba ayandi oka 'e zi ko'do mo kpa here, akatëdï na kyedre mî damöku 'ba Wiri.

²⁰ Mayada zi ye, henye ere, akato'bô 'e tödu damöku 'ba Wiri nje ëzë édi 'e koma aba kyô ta da vo kö'du ki'di 'ba vo komoyandiye nnî Farasi ëti tëmi wa ma Wiri ombo zi ko'do mo.

Kö'du yandi ga kö'du 'ba kamo

²¹ Owo 'e henye, ayada zi vidi kyere naniye, "Ofo vidi dë. Ëzë vidi ma ofo vidi ku, aki'ja riti."

²² Mora yaanya aba mayada zi ye, vidi ma na kamo öndu nî aba akika mo bi 'ba riti. Mo ma ako'jo öndu nî iya henye, "Yi wayawa ra," akika mo komo vurë ma kyedre 'ba Yuda'e.

Mo ma iya zi öndu nî, "Yi vo lökyi," aku'du mo mî wa'do 'ba gehena ma ölu dë.

²³ Here ëzë ombo ku zi waki'di 'beyi ki'di zi Wiri da karasa asösu öndu yi édi kö'du aba rë yi,

²⁴ ila waki'di 'beyi ne ani komo bi 'ba wakumu, i'bë inde kö'du ne yaga tëmi kutë'e öndu yi aba, mora a'ba 'da waki'di 'beyi ne ki'di mo zi Wiri.

²⁵ Ëzë vidi maako asusu yi mî géri 'ba kö'du ki'di, oba yi bi 'ba vurë, inde 'e kö'du ne mo aba ëzë ndi kadra gba kazi tokô bi 'ba vurë. Ëzë édi 'e ku ani, mo aki'di yi zi vo vurë kikye mora mo akidra yi zi turu da köndu mora aki'di yi gbô mî kamba.

²⁶ Mayada zi yi akalima ani le ëzë opi ndundu kohi 'ba kö'du litë 'beyi ne ku.

Kö'du yada ga kö'du 'ba ndoro

²⁷ Owo 'e ku iya henye, "O'do ndoro dë."

²⁸ Mora yaanya aba ne mayada zi ye, bi 'ba wakumu zi Wiri, vidi ma ongo bi da mbara maako ombo mo zi tedi zi nî, o'do ndoro ku mo aba mî di'di nî.

²⁹ Mora here, ëzë komo yi ma tiri o'do yi zi kö'du kyenyé ko'do, oba yaga u'du möku. Édi na laka zi, kya 'ba rë yi koba 'de yaga ta da yi ku'du biya ida rë yi aba mî gehena.

³⁰ Ëzë kala yi ma tiri o'do yi zi kö'du kyenyé ko'do ikye u'du möku. Édi na laka zi kya 'ba rë yi ma kólö koba

mo 'de ta da ida rë yi biya zi
ti'bë më gehena ma ölu dë.

³¹ Iya kpa henye, "Vidì mati ayéyi mbara 'bënì mì'dì zi mo waraga 'ba rakinga."

³² Yaanya aba ne mayada zi ye henye, ëzë kora ma inga mbara 'bënì ga kö'du ma 'beri anza ndoro dë, ëzë mbara ne i'bë oze kora maako, mo o'do ndoro ku. Kora ma oze mo ne o'do ndoro kpa ku.

Kö'du yandi ga kö'du 'ba lömu

³³ Owo 'e kpa henye ayada zi vidì ma alaganni kyere ne'e henye, apere mì lömu 'beyì dë, o'do wa ma o'do lömu mo ne zi Yere zi ko'do.

³⁴ Mora mayada zi ye o'do 'e lömu maako dë komoriyë aba ga kö'du bi lima 'ba Wiri.

³⁵ Alömu rë yi dë dakaño aba, ga kö'du bi ndì kutu 'bomo ra. Alömu rë yi dë Yerusalemaba ga kö'du gawo kyedre 'ba Wiri ra.

³⁶ Alömu dë dë yi aba ga kö'du o'bë dë zi yëvu ma kölö ko'do na kanyi mandere na köndu.

³⁷ Iya nje henye, "O mandere e'e. Wa ma iya 'e 'beri ne ayi kazi Satani."

Kö'du yandi ga kö'du 'ba dasolo

³⁸ Owo'e ku iya henye, komo, komo aba, yingo ha, yingo ha aba.

³⁹ Yaanya aba miya zi ye henye, "Aya'ba da kö'du kyényë dë zi vidì ma o'do kö'du kyényë zi yi.

⁴⁰ Ëzë vidì maako isa lo'bò yi ma datiri, mo misa lo'bò yi ma da gali kpa."

⁴¹ Ëzë vidì maako irì yi na wehe zi wa 'bënì kumbè, wirì kölö, injë wirì riyyò.

⁴² Ëzë vidì maako ako'jo wa kazi yi, i'dì zi mo. Ëzë vidì maako ombo wa koba kazi yi dero, i'dì zi mo.

O'do lòvò vo wehe oka yiye

⁴³ Owo 'e iya henye, "O'do lòvò oka yi 'e biya. Mora oyi vo wehe 'beyì 'e."

⁴⁴ Yaanya aba mayada zi ye, o'do lòvò vo wehe 'beyìye amötü ga kö'du zë ma o'dönni yi na kyényë.

⁴⁵ Zi yada 'e tedi na gisi 'ba 'bu ma komoriyë, ga kö'du mo i'dì kadra èni zi bi yanyi da vidì kyényë 'e 'dö ma laka etti, i'dì mire zi zë ma o'dönni kö'du laka kpa zi zë ma o'dönni kö'du kyényë.

⁴⁶ Hala Wiri aki'dì biriti zi yi ëzë o'do nje lòvò vidì ma o'do nnì lòvò yi? Vidì 'ba 'be'bele kö'du 'e o'dönni kpa here.

⁴⁷ Ëzë ame'do nje zi aboka yiye, here ne o'do ku ndra ta da vidì ma ayolo Wiri dë ne.

⁴⁸ Èdì na laka ta ga kadra biya kaa 'bu yi 'ba komoriyë.

6

Waki'dì zi vo leri

¹ Andiye re 'e laka o'do'e kö'du laka 'be'e dë komo vidì zi kongo mo, ëzë o'do'e ku here, i'ja'e wa ma kölö maako dë kazi 'bu'e ma komoriyë.

² Ëzë yï maako édï kï'dï wa zi vo leri, iya kö'du mo dë zi vïdï maako kaa vo komo kandiye édïnnï ko'dö mo mï bi 'ba mötu'e, a'ba da gëri zi vïdï koronni. Na laka miya zi ye biriti 'bëzë ku nje here.

³ Ëzë édï waki'dï zi vo leri, i'dï vïdï ma kara rë yï ne ma yçlö dë.

⁴ I'dï toto liwo. Ëzë 'bu Wiri i'ja wa ma o'dö ku liwo ne mo aki'dï biriti mo zi yï.

Mötü ko'dö

⁵ Ëzë édiye amötu anza'e dë kaa vo komo kandiye, kö'du zë o'dönnï løyä törö mötu ko'dö aba mï bi 'ba mötu'e ta da gëri zi vïdï nnï kongo. Mayada zi ye, tïnyö biriti 'bëzë go mo ra ku nje ne.

⁶ Ëzë om̄ba mötu ödu kutu yï aba loko 'beyï isi haloko gë yï a mötu zi 'Bu yï, zi Wiri mati ongo rö mo dë ne. Wa mati o'dö'e ku liwo ne, 'Bu'e aki'dï biriti mo zi ye.

⁷ Ëzë édiye ku amötu adele'e mï me'dö dë kaa vïdï ma ayçlö Wiri dë, ga kö'du zë asösü 'bënnï henye akowonni ga kö'du mötu konda 'bënnï ne.

⁸ Anza'e dë kaa zë, ga kö'du 'bu'e ayçlö wa ma, om̄ba'e ne ku kyere gba kazi ako'jo 'e dë.

⁹ Nenye édï hala aka mötu'e. 'Bu ze ma komorïyë nani, ru yï mëdï na koro.

¹⁰ I'dï damöku 'beyï mayi, kö'du 'beyï 'ba dakajo kinye mo'dö rë nï kpa kaa 'ba komorïyë ne here.

¹¹ I'dï wakonyo 'ba kadra ma ndenyne ne zi ze.

¹² Ila ze ga kö'du yaña 'beze kaa dëdï kila oka ze 'e ga kö'du yaña zë o'dönnï zi ze ne here.

¹³ Ika ze dë mï wayçnzo, asesi ze laka kazi Satani.

¹⁴ Ëzë ila'e vïdï ga kö'du ma zë ayanjannï zi ye ne, 'bu'e ma komorïyë ne akila 'e kpa ga kö'du yaña 'be'e.

¹⁵ Ëzë ila'e vïdï dë ga kö'du kyënyë, 'bu'e ma komorïyë ne ila 'e kpa dë ga kö'du kyënyë 'be'e.

Hakoro

¹⁶ Ëzë édiye he 'e koro, ayanja'e da komo'e dë kaa vo komo kandiye édïnnï ako'dö. Zë afufu rë nnï vonyö vonyö zi yçlö mo nëdïnnï hë nnï koro. Tïnyö miya zi ye biriti i'dï ku nzö ndö zi zë.

¹⁷ Ëzë édï he 'e koro, akaka'e komo'e osa'e yëni re 'e,

¹⁸ kazi vïdï maako'e ayçlonni édiye he 'e koro, nje 'bu'e ma ongo rö mo dë ne, mo ra nje ma yçlö wa ma o'dö'e na liwo ne mo aki'dï biriti mo zi ye.

Watçö rë yï

¹⁹ Ulu ha wa dë zi ye dakajo kinye, bi ma malödö édï yaña wa ti'de zi mo ne, wa ma édï lëndrë ne, mora vo logo édïnnï logo wa ta dö mo ne.

²⁰ Wa ma laka ulu ku zi ye komorïyë, ga bi ma malödö ayanja wa dë ta dö mo, wa lëndrë, vo logo alogo wa dë ta dö mo ne.

²¹ Ga kö'du, bi ma ulu ha wa ku dō mo ne di'di yi atëdï ñburu dō mo.

²² Komo yi ra, na lamba 'ba rē yi. Ezë komo yi edë na laka ida rē yi ti'de akatëdï ndō mī bikanyi kyedre.

²³ Ezë komo yi na kyënyë rē yi ti'de atëdï ga bi köndu. Ezë bikanyi anza dë mī yi di'di yi ndō na bi köndu.

Wiri' dō kɔhi aba

²⁴ Vidi maako o'bō dë zi litu zi yere riyo, mo atçwo nje ma kólö, mo akoyi ma kólö. O'bō dë zi litu zi Wiri kpa zi damöku?

²⁵ Mī kadra ko'do kólö ne médi kiya zi ye alima'e dë kö'du sösü aba ga kö'du 'ba wakonyo, wa kuwë, bongô ga kö'du lawo oo ndra ta da wakonyo. Mora kö'du ida ra oo ndra ta da bongô.

²⁶ Ong'o'e aliye te, zë isi nnii wa dë, zë umunni wa dë ki'di mo mī lɔ'bi. 'Bu 'ba komoriyë ne edë zë kulu. Here anza'e dë kyedre ta da aliye? Asosu 'be'e 'e ra dë kyedre ta da aliye?

²⁷ Vidi maako tëmi 'e atɔ'bō lima tisi kondä, kö'du sösü aba kö'du mo?

²⁸ Kö'du a'di edëye alima kö'du sösü aba ga kö'du bongô? Ong'o'e dörü 'ba möku te zë urunni bongô dë, o'dɔnni lɔɔ dë zi nnii.

²⁹ Tinyö miya zi ye, Solomono edë le wa dakayo aba usu bongô ma teme alaga dörü 'ba möku dë.

³⁰ Ezë Wiri edë kusu bongô ra dörü ma edë alo'bō atɔ'bō'e dë bongô kusu re 'e, vidi ma kö'du koma aba ne.

³¹ Miya zi ye alima'e dë kö'du sösü aba kiya mo henye, "Ma konyo wa ndenyé ta kila? Ma kuwë wa ndenyé ta kila? Ma ki'ja bongô ta kila?"

³² Vidi ma ayɔlɔ Wiri dë ne edë nje taho ga wa 'ba dakanjo ne. 'Bu 'e ma komoriyë nani mo ayɔlɔ, wa ma ombo'e ne, mo aki'di zi ye.

³³ Oma mī damöku 'ba Wiri dagba 'dö tñyö 'bomo aba, wa ma ombo ne mo aki'di zi yi.

³⁴ Asosu kö'du wa 'ba mindö aba dë, ga kö'du mindö edë kö'du sösü 'bënì aba kutu, kadra 'ba mindö edë kpa kö'du 'bënì aba kutu.

7

Vurë ko'dɔ nje

¹ O'do vurë 'ba vidi maako dë na mbërë. Ezë o'do ku, ako'do vurë 'beyi kpa here.

² Géri ma edë ko'do vurë 'ba vidi mo aba ne, ako'do vurë 'beyi kpa mo aba. Ndë me'do ma edë yeri mo ra vidi ne akayeri 'beyi kpa here.

³ Kö'du a'di ong'o bi da wa mati komo öndu yi, kazi bi kongô da kulugbu kyedre ma komo yi ne.

⁴ Hala akiya zi öndu yi, "I'di ma yago ngayo nenye yaga ta komo yi," mora edë 'beyi gbi kulugbu aba komo yi?

⁵ Yi vo komo kandi nenye, ayago kulugbu ne dero dagba yaga ta komo yi, zi bi kongô na laka zi yago ngayo yaga ta komo öndu yi.

⁶ Ì'dí wa 'ba Wíri dë zi wihiye. U'du wa ma teme 'beyi dë da komo wa'do 'e akalasinni ta do mo, akizanni mi yi sisisi yaga.

Oma aki'ja

⁷ Ako'jo aki'di zi yi, oma aki'ja, akökö, akayéhu haloko zi yi.

⁸ Zë ma ti'de ako'jonnü aki'di zi zë. Zë ma ti'de omannü, aki'janni. Zë ma akökonné akayéhu.

⁹ Ëyï ra ëzë wisi 'bomo ako'jo mangolo'bó, mo ényi íri yítö ì'di zi mo?

¹⁰ Ëzë wisi maako ako'jo kyenze ma mo akirí wiri ki'di zi mo.

¹¹ Vo kö'du kyényë ko'do'e, ëzë ì'di 'e waki'di 'be'e zi gisi 'be'e. 'Bu 'ba komoriyë aki'di wa ma laka ndra kyo zi ye.

¹² Wa ma ombo oka yi 'e ko'do mo zi yi ne o'do kpa zi zë, nenye kö'du kise 'ba kö'du ki'di 'dö nëbi kö'du ëti.

¹³ Ödu 'e ta ha resi ma tisi ne, ha resi ma kyedre ne ì'bë bi 'ba koli. Gëri ma kyedre ne, vidi ma édi ti'bënni ta go mo ne zë na kayo.

¹⁴ Ha loko ma édi ti'bë bi 'ba dìdi ma ñburu ñburu ne nje tisiwa. Vidi ma i'janni ne, toto tisiwa.

¹⁵ Ì'di 'e komo'e mandi laka, kazi nëbi kö'du 'ba Wíri mambérë ne'e, ga kö'du usunni bongó ma o'do témii yëvu 'ba tímélë ne ta rë nni yaga, mora mi di'di zë na tuku wöliwöli ma kyényë.

¹⁶ Akayol'o'e zë témii wa ma zë édinni ko'do mo. Kaga

kono ana oha dë, ana kyëlu dë.

¹⁷ Mora kpa here, kaga laka ana gbí lögö laka. Mora kaga ma kyényë ana gbí lögö kyényë.

¹⁸ Kaga laka ana lögö kyényë dë. Kaga kyényë ana lögö laka dë.

¹⁹ Kaga ma ti'de ana lögö ma laka dë ne akiga akaño aku'du mi wa'do.

²⁰ Akayol'o zë nje tara lögö 'bözë ma ana ne.

²¹ Anza vidi biya ma édinni ko'jo ma, "Yere Yere," ne akatödunnü mi damöku 'ba Wíri, nje zë ma o'dönnü wa ma 'Bu ma komoriyë ombo zë zi ko'do.

²² Mi kadra 'ba vurë nani, vidi ma kayo akiyanni zi ma henye, Yere, Yere, ze ra dëdi kumë kö'du dakyikyi kore aba yaga tara vidi mi ru yi?

²³ Ma kaya'ba, ma kiya zi zë henye, "Ma yolo 'e dë. Ì'bë'e yaga tara ma, 'e vo kö'du kyényë ko'du ne'e."

Vo loko ko'ba'e riyö

²⁴ Ëzë vidi ma owo kö'du yandi 'bama ku koro mo aba, atëdi kaa vo kö'du yolo ma o'ba loko éni da ri'di.

²⁵ Ëzë mire a'di wini oso le, ëzë buluku aluku le akyëti rë ni le ra loko nani alöru dë, ga kö'du o'ba hu mo ku da ri'di.

²⁶ Ëzë vidi ma owo kö'du yandi 'bama ne dë koro mo aba, atëdi kaa vo lumë ma o'ba loko éni da yayi.

²⁷ Mire a'di wini oso, buluku aluku ra loko nani alöru ku na löru kyényë.

²⁸ Mati Yēsu inde kö'du yëti ku zi vidi kayo nani 'e zë ku na rakaga ga kö'du wa yandi 'bëmo ne.

²⁹ Ga kö'du mo édi kala konda aba. Anza dë kaa vo komoyandi 'ba vo kö'du kida'e.

8

Yēsu akɔ'jɔ vo mönyu

¹ Mati Yēsu asi akaŋo ta da döku ne, vidi kayo alö'bönni go mo.

² Vo mönyu maako ayi alödrö, akaŋo komo Yēsu, iya henye, "Yere, ézë om̄ba ku akɔ'jɔ ma ñbala."

³ Yēsu iza kala nü gbo ise ra vere nani, iya henye, "Momba dö mo ku." Mo iya henye, "Édi na ñbala." Ako'jɔ yi ku, mora rakoo ila vere nani gbo kandi.

⁴ Yēsu ise go mo zi mo, iya henye, "I'bë iya me'do nenye dë zi vidi maako, i'bë zi vo karasa 'e ma nyelinni rë yi, i'di wakumu 'ba wa ko'jɔ ma Mosa i'di kö'du mo ne, zi yada yi zi vidiye ti'de akɔ'jɔ yi ku."

Kyedre 'ba da vo kanya

⁵ Yēsu ödu mü Käparanamo kyedre 'ba vo da kanya maako 'ba Roma vo da wehe lamikölö ayi ako'jo ha Yēsu ga kö'du wa konyi.

⁶ Iya henye, "Yere, vo kalima 'bama édi rakoo aba linjɔ na keŋe na rit'i."

⁷ Yēsu iya henye, "Ma t'i'bë linjɔ 'bëyi zi mo ko'jɔ."

⁸ Kyedre 'ba vo da kanya nani iya henye, "Yere, o'bë dë zi yi tayi linjɔ 'bama. Iya

nje hë yi akakɔ'jɔ vo kalima 'bama ne,

⁹ ga kö'du mayɔlɔ kala konda 'bëyi édi gbi kaa 'bama, mëdë kala konda 'dö vo kanya éti hu ma. Ézë ma me'do zi ma kólö, miya henye, 'I'bë,' mo i'bë gbi. Ézë ma me'do zi maako, miya henye, 'Ayi,' mo ayi gbi. Ézë ma me'do zi vo kalima 'bama, o'do wa nenye mo o'do gbi."

¹⁰ Mati Yēsu owo me'do 'ba vere ne ku, aga gbo rɔ mo. Mo iya zi vo gënïye iya henye, "Tinyö miya zi ye, mi'ja vidi maako dë 'de témï vidi 'ba Yiserele, ma édi kö'du koma aba kaa vere ne.

¹¹ Édi na laka mëdï kiya zi ye, ma kayo mo atayinni témï dakanjo kapa 'ba humiré 'dö da lërë aba zi drɔkɔ rë nni ra Abarayama, Yisika, Yakoba éti mü damöku 'ba Wiri.

¹² Gisi 'ba Yiserele ma kayo, ma akɔ'jɔ damöku ga kö'du zë aku'du zë mü bi köndu 'ba kudu ha konyo aba."

¹³ Yēsu aya'ba dö mo iya zi vo da kanya nani, iya henye i'bë linjɔ akɔ'do rë nü kaa wa ma oma ne. Mora vo kalima 'ba da vo kanya ne akɔ'jɔ gbo mü kadra nani.

¹⁴ Yēsu i'bë ödu loko 'ba Petero i'ja wese 'ba Petero zöyi aba o'ba rë nü ku da sora.

¹⁵ Mo ise kala mo, zöyi ila mo gbo. Here mo ényi gbo lütu zi mo.

¹⁶ Mü da hutaga nani aba, ikanni vidi kayo maakowe édinni nökyi aba zi mo. Mo

ore dakyikyi yaga ta rē zë me'do aba. Mo akɔ'jɔ vidi ma rakɔ̄o aba ne'e ti'de.

¹⁷ Mo o'do here zi tedi kaa ma Yesaya n̄ebi vo me'do 'ba Wiri iya ne. Mo iya henye, "Ma gogo makinjé rakɔ̄o yaga."

¹⁸ Ȳesu ongo vidi kayo edinni ku kpo ta rē ni mo ame'do zi vo lō'bō ḡen̄iye zi zë kumu kafo fofö ma agamo. Mo ame'do gbo zi vo lō'bō ḡen̄i 'e zi zë kumu tib̄e kafo ranga ma agamo.

¹⁹ Vo komoyandi maako ayi zi mo iya henye, vo komoyandi. Bi ma i'bē zi mo. Ma kusu ḡeyi.

²⁰ Ȳesu aya'ba dō mo, iya henye, "Uhwavödö 'e edinni oḡo enni aba, ali 'e edinni loko enni aba. Wisi 'ba Vidi anza dē liŋɔ aba na bi 'ba ralawo."

²¹ Vere maako na vo lō'bō go mo iya henye, "Kyedre 'bama, i'di ma 'ba dero 'bu ma kusu."

²² Ȳesu iya zi mo henye, "Usu ga ma, ila yōku 'e musunni yōku enni."

²³ Ȳesu ékyi gbo mi tönbö 'dö vo lō'bō ḡen̄i eti

²⁴ tisi yaa buluku ényi gbo aluku da fofö nani. Buluku alima ku tönbö koh̄o zi liko kajo. Ȳesu édi ako'do.

²⁵ Zë i'benni alironni mo, iyanni henye, "Yere, akɔnyi ze, dēdi ku kara zi koli."

²⁶ Mo iya zi zë henye, "Édiye atere ga a'di? Édiye koma tisi aba." Mo ényi amo da buluku wini kagba aba, mati oronni ne, bi gbo liwo.

²⁷ Zë ti'de na rakaga iyanni henye, "Vere ne, éyi ra? Buluku 'e wini kagba aba owonni dō mo."

Vo nökyi nn̄i wa'do eti

²⁸ Mati Ȳesu umu da föfö i'bē mi dakaño 'ba Gadora ne, vidi riyo maako'e zë dakyikyi aba andosi dē nn̄i mo aba. Vidi ne'e ényinii na nganga. Vidi maako o'bō dē zi laga ta ga bi nani, dakyikyi ne'e ayaza rē nn̄i zi Ȳesu.

²⁹ Zë apinni na kyembe, iyanni henye, "Yi Wisi 'ba Wiri nenye, a'di ra om̄ba kazi ze ayi ku de ze kinde gba kazi kadra mo tok̄o?"

³⁰ Wa'do kayo 'ba liŋɔ edinni wakonyo kara ra liŋɔ da lutu.

³¹ Dakyikyiye ayaza rē nn̄i zi Ȳesu, iyanni henye, "Ézé om̄ba ku kore ze, utu ze zi wa'do nani 'e."

³² Mo iya zi zë, henye, "I'bē." Zë i'benni ödunni mi wa'do kayo naniye, mora wa'do naniye ényinii gbo ti'de ataho bi lunyi 'ba föfö mora aluyinii gbo ti'de mi wini.

³³ Vo yako wa'do nani 'e aho iyanni mi gawo. Ayadanni kö'du ma o'do rē ni nani ti'de, kö'du mati o'do rē ni zi kora dakyikyi ne'e.

³⁴ Vidi 'ba mi gawo nani 'e olonni gbo ti'de tayi Ȳesu kongo. Zë i'janni mo akɔ'joni h̄o mo zi mo tenyi tib̄e yaga temi dakaño enni.

9

*Yēsu akɔ'jɔ kora vo kenej
maako*
(Mk. 2:1-12; Lk. 5:17-26)

¹ Here Yēsu ēkyi mī töñbō i'bē hulēhu kyëti 'ba fofö mī gawo 'bëni.

² Ani kya 'ba vidi maako'e ikanni zi mo kora vo kenej akaño ne édi ako'do da sora. Mati Yēsu ongo hala kö'du koma 'bëzë édi, mo iya zi kora kenej ne henye, "Akyigo rë yi, wisi ama, kö'du kyënyë 'bëyi ila ku."

³ Mora here, kya 'ba vo komoyandi 'ba vo kö'du kida'e ame'donni na bi dë nni, iyanni henye, "Kora nenye, édi me'do 'dasi ra kiya."

⁴ Mora here, Yēsu ayolo kö'du sösu 'bëzë, ne a'ba iya henye, "Kö'du a'di édi 'e kö'du kyënyë mahere ne sösu mo?"

⁵ Mavala ra zi kiya, ila yi ku ga kö'du kodo kyënyë 'bëyi, kodo zi kiya henye, 'Enyi riyye alasi?"

⁶ Mako'do tñyö zi ye yolo, Wisi a Vidi édi kyigo aba dakanjo zi kö'du kyënyë kila." Mora here, mo iya zi kora kenej ne henye, "Enyi riyye, injë sora 'bëyi ne, i'bë linjɔ!"

⁷ Kora ne ényi riyye i'bë gbo linjɔ.

⁸ Mati vidi kayo ongɔnni ne, zë na tere Wiri yeto aba ga kö'du kyigo kaa mahere ne kï'di mo zi vidi.

Yēsu akɔ'jɔ Matayo
(Mk. 2:13-17; Lk. 5:27-32)

⁹ Here Yēsu ila bi nani, ma mo i'bë dagba, mo ongo

kora vo 'be'bele kö'du ru mo Matayo, édi alima bi 'ba 'be'bele kö'du, mo iya zi mo henye, "Alö'bö ga ma." Matayo ényi alö'bö gbo go mo.

¹⁰ Mati Yēsu édi wakonyo mī linjɔ a Matayo, vo 'be'bele kö'du kyo, a'ba kya 'ba vo kö'du kyënyë ko'do'e ayi onyonnii wa Yēsu aba a'ba, vo lö'bö 'bomo'e étü da tarabiza kölö.

¹¹ Kya 'ba Farasiye ongɔnni kö'du ne here, ako'joni ha vo lö'bö 'bomo'e, "Kö'du a'di vo komoyandi 'be'e édinni wakonyo vidi mahere ne étü?"

¹² Yēsu owo kö'du 'bëzë ne, aya'ba dō mo iya henye, vidi ma rë zë na laka kazi koo, i'bënni dë zi vo ɔwɔ, nje zë ma na rakɔɔ.

¹³ I'bë oma'e mī kö'du ya'ba ma kö'du yoru iya ne." Édi kö'du laka ma momba, ra anza ngötü kumu. Mayi dë kö'du vidi laka'e, mayi ga kö'du vidi 'ba kö'du kyënyë'e.

Kö'du kɔ'jɔ kö'du 'ba hakoro

(Mk. 2:18-22; Lk. 5:33-39)

¹⁴ Here vo lö'bö 'ba Yowani Bapatisi ayinni zi Yēsu, ako'joni kö'du iyanni henye, "Kö'du a'di ze Farasi étü, dëdii he ze koro mora vo lö'bö 'bëyiye, oro hë nni dë go mo?"

¹⁵ Yēsu aya'ba dō mo iya henye, omba 'be'e yingo ma édinni mī kyérë 'ba oze, zi tëdi na rasosu ézë 'biyësi édi zë étü? Anza here dë. Here

kadra mo akatoko, ëzë ombara
ku 'biyësi koba 'de kazi zë
mora atehenni 'da hë nnii
koro.

¹⁶ "Vidii maako uru bongo
ma kyiyi dë zi ko'jo bongo
ma koo, ga kö'du bongo ma
kyiyi ako'do wogo kyedre mi
bongo ne.

¹⁷ Vidii maako ope a'ji
ma kyiyi dë mi loso wana
makoo, ga kö'du loso wana
akiha a'ji akalödi yaga, mora
loso wana ne akayaña rë ni.
Here a'ji makyiyi mope gbi
mi loso wana makyiyi a'ba
'dö riyyö atëdinni na laka."

*Wu'jë 'ba kyedre 'ba
Yuda'e nnii mbara ma ise ra
bongo 'ba Yësu*

(Mk. 5:21-43; Lk. 8:40-56)

¹⁸ Mati Yësu edii kö'du
nenye kiya, vidii mi turu
'ba Yuda'e ayi zi mo alomvo
akanjo komo mo iya henye,
"Wu'jë 'bama oli ku yaanya
ayi i'di kala yi do mo zi mo
tëdii na dëdii."

¹⁹ Yësu ényi riyyë alö'bö
gbo go mo mora vo lö'bö
'bomo'e i'benni gbo mo aba.

²⁰ Mbara maako edii na riti,
kö'du yama edii taho ta ro
mo koo 'butë dëmoriyyö, ayi
ta kafo Yësu ise da ha bongo
'bomo gbo.

²¹ Mo iya na bi dëni henye,
"Ëzë mise gbi le nje ra 'bongo
omo, akajo ma."

²² Yësu opo rë ni ongo mo,
iya henye, "Edii na kyigo
wu'jë ama! Koma 'beyi
akajo yi ku." Tëmii kadra ne
mbara ne akajo rë ni gbo na
laka.

²³ Mati Yësu ödu mi loko
'ba turu kyedre ne, mo i'ja
vidii kayo edinni kyëzu 'ba
da koli kome.

²⁴ Mo iya zi zë henye, "Vidii
biya asiye yaga. Wu'jë tisi
ne oli dë mo edii nje ako'do!"
Here zë biya ogonnii mo gbo.

²⁵ Kandi ma ti ore vidii ne'e
ku yaga, Yësu i'bë mi loko
ma yoku wu'jë do mo ne, iri
kala mo mo ényi gbo riyyë.

²⁶ Kö'du yoyö ne apere rë
ni biya tëmii dakajo nani.

*Yësu akajo vo komoköndu
riyyö*

²⁷ Yësu ila bi nani edii ku
ati'bë, vo komoköndu riyyö
ayetonnii lö'bö ga ndii mo. Zë
agbögbonnii hë nnii, iyanni
henye, i'di miyi möyi re ze,
"Asosu kö'du ze, Wisi 'ba
Dawidi!"

²⁸ Mati Yësu ödu loko, vo
komoköndu riyyö ne ayinni
zi mo, mo ako'jo hë zë iya
henye, "Oma'e ku zi matobö
'e ko'jo?" Zë aya'banni da
me'do, iyanni henye, "O
Yere."

²⁹ Yësu ise komo zë, iya
henye, "Mo'do rë ni kaa ma
oma'e"

³⁰ komo zë ayéhu rë ni
gbo. Yësu ise go mo zi zë iya
henye, "Ayada'e kö'du nenye
dë zi vidii maako!"

³¹ Mora zë i'bë a yélenni
kö'du ne ta ga bi nani ti'de.

*Yësu akajo kora ma o'bö
de zi me'do*

³² Mati vidii kora ne'e
edinni ati'bë, kya, vidii
maako'e ikannii kora maako
zi Yësu, mo o'bö dë zi me'do
ga kö'du mo edii dakayikyi
aba.

³³ Mora kandi ma ti ore dakyikyi ku yaga, kora ne ayeto me'do mora vidi biya na rakaga. Zë iyanni henye "Gba dongo kö'du ma hee ne dë mii Yiserele."

³⁴ Mora Farasiye iyanni henye, "Ne yere 'ba dakyikyiye ra i'di kyigo ne zi Yësu zi dakyikyiye kore yaga."

Yësu asösü rë nü ga kö'du vidi

³⁵ Yësu ényi i'bë biya lasi aba tëmi gawo dalinjö aba. Mo ayandi kö'du mii bi 'ba mötu'e, kö'du yöyö laka 'ba damöku 'ba Wiri yëti aba, mora akö'jo vidi kayo dakyinë 'ba koo aba.

³⁶ Mati mo ongo vidi kayo, di'di mo oso kyo kö'du sösu aba ga kö'du zë na kö'du sösu, wakonyi kpa anza dë kaa tümélë kazi vo yako.

³⁷ Here mo iya zi vo lö'bö 'benniye henye, "Wa mii yaka edë kyo, mora vo loo ko'do'e ayonni dë.

³⁸ Amötü zi vo kyeti yaka nenye, mo mutu yaga vo loo'e zi wa 'bomo toto mo ta yaka."

10

Vo Litu 'butë dɔmoriyö

(Mk. 3:13-19; Lk. 6:12-16)

¹ Yësu akö'jo vo lö'bö 'butë dɔmoriyö 'benniye bi kólö i'di kyigo zi zë kore dakyikyi yaga, zi ko'jo koo rakoo aba biya.

² Nenye'e ru 'ba vo lïtu, butë dɔmoriyö ne'e ma dagba Simona (ma ako'jo Petero) öndu mo: Anderiya,

Yemisi öndu nü Yowani aba, gisi 'ba Zebedeyo.

³ Pilipo, Baratolomoya, Toma, Matayo, vo 'be'bele kö'du, Yemisi wisi 'ba Alipayo Tadöyösu,

⁴ Simona vo dakanjo 'ba Kanana zë Yudasi Sikereto ma asösü Yësu aba.

Loo 'ba vo lö'bö 'butë dɔmoriyö

(Mk. 6:7-13; Lk. 9:1-6)

⁵ Vidi kora 'butë dɔmoriyö ne'e, Yësu utu zë kö'du kira nenye aba. "I'bë'e dë mii dakanjo 'ba vo leze'e mandere mii gawo 'ba Samarona'e.

⁶ Ombo zi ye ti'bë zi tímélë 'ba Yiserele ma ölu.

⁷ I'bë'e ayetiye, 'Damöku 'ba Wiri edë ku kara.'

⁸ Akö'jo'e vo koo, ayomo'e yöku löhu na didi, akö'jo'e zë ma na riti koo mönyu aba, ore'e dakyikyi yaga. I'ja'e kazi ma na mbiya, here i'diye kpa zi zë na mbiya.

⁹ İnjë'e dahabo ako dë, kohi mandere meñe kohi mii bongo re 'e.

¹⁰ İnjë'e anjboro 'ba wa lenze dë ta bi ti'bë 'be'e, oba'e nje bongo kamoka ma ediyé akusu ne. Oba'e mövö 'ba lasi dë, vo loo'e aki'di zi zë wa ma zë ombanni."

¹¹ "Ezë aysiye mii gawo, i'bë'e bi koma kö'du vidi ma akiriye kala kyedre aba, alima'e mo aba le zi ye bi nani kila.

¹² Ezë i'bë'e mii lijö iya'e henye, 'Rakyeyi mëdi eti.'

¹³ Ezë vidi mii lijö nani iriye kala kyedre aba, i'diye wa mëtë 'be'e 'ba rakyeyi

malima, ëzë zë ïrinni 'e dë kïri kala kyedre aba, oba'e wa mëtë'e hulëhu.

¹⁴ Ëzë kya 'ba linjɔ mandere gawo om̄ba dë bi 'e kïri kala kyedre aba mandere kö'du 'be'e kowo, ila'e bi nani akyito'e turufu 'de ta ndiye zi mo na lömu rë zë.

¹⁵ Mayada zi ye tïnyö, mi kadra 'ba vurë aba atëdï na kyényë ndra kö'du gawo nani ta da gawo 'ba Sodomo, Gomora aba."

Yësu ame'do kö'du 'ba riti
(Mk. 13:9-13; Lk. 21:12-17)

¹⁶ "Owo'e te, mëdï 'e kutu yaga kaa tïmëlë mi kutë wöliwöli. Here ëdiye ñbala kaa wiriyé. Mora ëdiye kpa kaa atu'bu o'dönni kö'du kyényë dë.

¹⁷ Ong'o'e re 'e laka, ga kö'du vidi maako atëdinni ani zë akirri ni 'e akika bi 'ba vurë mora zë aku'bönni 'e mi bi 'ba mötu'e.

¹⁸ Kö'du ma, akika 'e bi 'ba vurë komo vo dakanjo yere ëti, zi kö'du yöyö laka ne yada zi zë zi vo leze'e.

¹⁹ Ëzë ikanni 'e bi 'ba vurë, asösue dë a'di ra atibé'e zi kiya, mandere hala akonyo'e. Mi kadra nani mo ñoko ku, aki'di zi ye a'di akiya'e.

²⁰ Ga kö'du me'do ma akame'do 'e atanza dë 'be'e, zë atayinni kazi Lawo Kölö Laka 'ba 'bu'e akame'do kpuru kazi 'e."

²¹ "Ondu'e atenyinni akpa da öndu'e zë ki'di zi kofo. 'Bu'e atenyinni akpa da gisisi 'bënniye zë ki'di zi kofo. Gisisiye akito'dönni wehe akpa

vo ko'jo zë aba akutu zë zi kofo.

²² Vidi biya akiyiye ga kö'du ma. Mora vidi ma nduwë na kyigo le mi ndundu mo, akayom̄ mo.

²³ Ëzë o'do'e na kyényë mi gawo maako, aho'e mi gawo ma agamo. Ma yada zi ye tïnyö, inde'e loo ne'e mi gawo biya 'ba Yiserele ne dë, gba kazi Wisi a Vidi toko.

²⁴ Vo kö'du ko'jo anza kyedre ta da vo komoyandi 'bëni. Vo yasa anza kyedre ta da vo kyedre 'bëni.

²⁵ Here vo kö'du ko'jo mo'bō zi tedi kaa vo komoyandi 'bëni, vo lö'bō kaa vo kyedre 'bëni. Ëzë vo da dakota akito'jo Belezobulu, vo dakota 'ba linjɔ'e akito'jo ru kyényë aba."

Atere éyii
(Lk. 12:2-7)

²⁶ "Here ere'e vidi dë. Yaanya aba, wa ma ayöfudö mo, akayehu, kö'du koho biya akito'do na yolo.

²⁷ Wa mati mëdï ayada zi ye mi mandolu, akayada'e mi bikanyi kyedre, wayawayaya 'be'e akame'do ta da tolo 'ba loko.

²⁸ Ere'e dë kazi vidi ma edinni ida ra kofo, ofonni lawo dë. Ere'e Wiri ma akato'bō yanja 'dö ida ra lawo aba mi wa'do gehena.

²⁹ Nje tarifa kölö akato'bō silo kogo riyö. Here silo ma kölö alëpi dë akaño kazi da kö'du komba 'ba 'bu'e.

³⁰ Ga kö'du yëvu biya ma de 'e ne, edë akiti.

³¹ Here ere'e dë ödiye na laka ndra ta da silo kayo."

Kö'du kyenyé yasi Yësu komba dë aba
(Lk. 12:8-9)

³² "Here kö'du zë ma iyanni më vidi kayo zë 'bama, makodø kpa here komo 'bu ma komoriyé.

³³ Mora here, ëzë vidi maako ombo ma dë ta komo vidi kayo, ma komba mo kpa dë ta komo 'bu ma komoriyé."

Anza rakyeyi ra dë wa ne kulu ra
(Lk. 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ "Asosu'e dë henye ere, mayi zi rakyeyi ra kika mi damoku. 'E'e, mayi dë zi rakyeyi ra kika, kulu ra.

³⁵ Mayi zi gisi kora'e tennyinni wehe aba da 'bu nni, gisi minzö'e tennyinni wehe aba da ma nni, mbara koze atenyinni wehe aba da wese nni.

³⁶ Vo wehe kyenyé 'be'e, atedi akpa vidi 'ba dakota 'be'e.

³⁷ "Zë ma o'donnii lovo 'bu nni, mandere ma nni ndra ta da ma, o'bonné dë zi tedi na vo lö'bö 'bama. Zë ma o'donnii lovo gisi kora 'benni, mandere wisi wu'je o'bonné dë zi tedi na vo lö'bö 'bama.

³⁸ Zë ma injenni takabenni dë riyé zi lö'bö ga ndi ma, o'bonné dë zi tedi na vo lö'bö 'bama.

³⁹ Zë ma o'donnii lovo didinni ndra ta da lovo ma, akayölunni. Zë ma ayölunni didinni ga kö'du ma, aki'jannii didi lóhu."

Biriti
(Mk. 9:41)

⁴⁰ "Vidi ma iriye kala kyedre aba iri ne ma ra, mora vidi ma iri ma kala kyedre aba, iri ne vidi ma utu ma ne.

⁴¹ Vidi ma iri nébi kala kyedre aba ga kö'du mo nébi, aki'ja mi wakinye 'ba biriti 'ba nébi. Vidi ma iri vidi ma laka kala kyedre aba ga kö'du mo na laka, aki'ja mi wa yanya 'ba biriti 'ba vidi laka.

⁴² Ezë vidi ma i'di gbile nje sikò 'ba wini kyeyi, zi vidi ma kólö 'ba ga ndi ma, vidi nani aki'ja biriti re ni."

11

Vo litu'e kazi Yowani Bapatisi

(Lk. 7:18-35)

¹ Mati Yësu inde kö'du nenye'e yada mo zi vo lö'bö 'bëni 'butë dñomoriyö ne'e, mo ila bi nani i'bë kö'du yandi yëti aba mi gawo 'ba Galilaya'e.

² Mati Yowani Bapatisi owo mi kamba, kö'du Korisito edì akit'o ne, mo utu kya 'ba vo lö'bö 'bëniye zi mo.

³ Zë akit'joni ha Yësu iyanni henye, "Ayada zi ze, yi ra kora ma ombo tayı kodo dida ze bi vidi maako?"

⁴ Yësu aya'ba da me'do iya henye, "I'bë'e a'ba'e huléhu ayada'e zi Yowani kö'du ma edì akowo'e kongo mo aba.

⁵ Vo komoköndu ato'bö bi kongo, vo keje ato'bö lasi, zë ma edinni na riti kazi koo mönyu o'do zë njbala, vo mbilikisi owo kö'du, yöku

vüdi ënyinni löhu na düdi, kö'du yöyö laka èdi yëti mo zi vo leriye.

⁶ Rakyenyi èdi zi zë maanza nnii dë dajiji aba ga kö'du ma."

⁷ Mati vo lö'bö a Yowani èdi ati'bënni, Yësu ame'do kö'du mo zi vüdi kayo: "Mati i'bë'e yaga zi Yowani mi da lipi, a'di ra ombo'e zi kongo? Rakidë 'ba mbili loma mi buluku?

⁸ A'di ra i'bë'e yaga zi kongo? Vüdi kora usu rë ni mi bongö laka? Vüdi ma usu rë nnii kaa mahere ne alimanni mi loko kyedre a yere.

⁹ Ayada'e zi ma a'di ra i'bë'e yaga zi kongo? Nëbi ra? Ong'o'e ndra ta da nëbi.

¹⁰ Here kö'du yörü ra iya kö'du ga kö'du mo, 'Ma kutu vo lö'bö ama dagba komo yi zi gëri yëhu zi bi yi.'

¹¹ Ma yada zi ye tñyö, Yowani Bapatsi èdi kyedre ta da vüdi maako, mo maako ma tisiwa mi damöku 'ba Wiri kyedre ta da Yowani.

¹² Mi kadra ma Yowani Bapatsi ayëti kö'du 'bëni le mi ko'do nenyé damöku 'ba Wiri èdi tövü kyedre kyigo aba. Kora vo wehe ko'do'e i'di rë nnii zi kuru mo na gbörökötö.

¹³ Here le mi kadra 'ba Yowani nëbiye biya kö'du ki'di 'ba Mosa ame'do kö'du 'ba damöku.

¹⁴ Èzë ombo'e zi koma mi kö'du kise 'bëzë, Yowani mo Eliya, ma kö'du tayi 'bomo ayëti.

¹⁵ Owo'e kö'du ne èzë èdiye mbili aba!"

¹⁶ "Yaanya aba, kaa a'di ma kiya ga kö'du vüdi ma èdinni mi ko'do ma ndenyé ne? Zë kaa gisisi ma èdinni alima mi bi 'ba wakogo. Gbongö ma kölö akagbögö hë nnii zi maako'e akiya.

¹⁷ 'Henye, dolo kudi 'ba rakoze zi ye, mora olö'e dë. Daya'bi ze ngala 'ba dakoli, mora udu'e dë.'

¹⁸ Mati Yowani ayi, mo oro hë ni uwë a'ji dë vüdi biya iyanni henye, 'Mo èdi dakyikyi aba.'

¹⁹ Mati Wisi a Vüdi ayi, mo onyo wa, uwë a'ji. Mora vüdi iyanni henye, ongo'e bi te da kora ne. Mo onyo wa takanyi. Uwë a'ji kpa takanyi mo aboka 'ba vo 'be'bele kö'du'e vo kö'du kyényë kö'do'e èti. Mora kö'du yolo a Wiri èdi na yada zi tëdi tñyö tëmi wa ma o'do rë ni."

*Vüdi 'ba gawo naniye
owonni kö'du dë
(Lk. 10:13-15)*

²⁰ Vüdi ma mi gawo ma Yësu o'do kö'du ko'do kyedre ènii mi zë ne, 'de otö dë nnii dë tëmi kö'du kyényë 'bënni, here mo iya zë na kyényë.

²¹ "Atëdi zi ye kyényë Korozini! Atëdi zi ye kyényë Beteseyida! Èzë kö'du ko'do ma o'do mi ye ne o'do mi Tiyere, Sidoni aba kani vüdi nani usunni bongö 'ba lubë ku rë nnii zi yada henye ere zë otönni dë nnii ku tëmi kö'du kyényë 'bënni.

²² Ma yada zi ye henye, mi ko'do 'ba vurë aba, Wiri

akila vidi 'ba Tiyere, Sidoni aba tada'e.

²³ Yi Kaparanamo! Omiba'e zi re 'e kinjë komoriyë? Aku'du'e akanjo mii wa'do 'ba gehena. Ezë kö'du ko'do ma o'do mii ye ne mo'do mii Sodomo, atëdi zo kadra ndenyé aba.

²⁴ Akato'bó yolo'e henye, mii ko'do 'ba vurë aba Wiri rasosu ndra kö'du Sodomo tada'e!"

Ayiye zi ma zi lawo

(Lk. 10:21-22)

²⁵ Mi kadra nani Yësu iya henye, "Bu Yere 'ba komoriyë dakanjo aba! Mo'do öwö'di zi yi ga kö'du zi vo kazi kö'du yolo'e, wa ma oho kazi vo kö'du yolo'e vo yandi eti ayada ku zi gisisiye.

²⁶ Jo, 'bu, nenyé hala wa ma omiba kani zi re nü ko'do.

²⁷ 'Bu ma i'di wa ku biya zi ma. Vidi maako ayolo Wisi dë nje 'Bu. Vidi maako ayolo 'bu dë nje Wisi, zë ma Wisi inzi zi nnü yada."

²⁸ "Ayiye zi ma 'e biya ma na rit'i kazi wayeto kinjë makii'diye alawo.

²⁹ O'do 'e loo 'bama, ayandi 'e kazi ma, ga kö'du ma vo watowö raya'ba aba. Here aki'ja'e ralawo.

³⁰ Loo 'bama ayeto dë. Kinjë mo na pële."

12

Kö'du ko'jo ga kö'du ko'do 'ba ralawo
(Mk. 2:23-28; Lk. 6:1-5)

¹ Anza na kowö ta go mo, Yësu edii gbö ti'bë kpuru temi yaka 'ba nyenyo mii

ko'do 'ba ralawo aba. Vo lö'bö 'bomo'e gbo na o'bo, here ayetonnii da mbili nyenyo kowe ijö mo konyo.

² Mati Farasi ongonni kö'du ne here, zë iyanni zi Yësu henye, "Ongó te, anza na laka mii kö'du ki'di 'beze zi vo lö'bö 'beyiye kö'du mahere ne, ko'do mii ko'do 'ba ralawo!"

³ Yësu aya'ba da me'do iya henye, "Ako'jo'e kö'du ma Dawidi o'do mii kadra nani ma mo vidi 'beni eti na o'bo ne dë?

⁴ Mo i'bë ödu mii loko 'ba Wiri, mo nnii vidi 'beni eti onyonni mangolo'bó koro ma i'di zi Wiri, edii le mi kö'du ki'di anza dë zi zë konyo mo, nje vo karasa ra akila zi konyo mo.

⁵ Kodo ako'jo'e dë mii kö'du ki'di 'ba Mosa iya henye, temi ko'do 'ba ralawo biya vo kö'du yeti mii yekelu 'ba Wiri zë oronni ko'do 'ba ralawo dë, here zë anza nnii dë na litë?

⁶ Ma yada zi ye henye, wa maako edii kinye kyedre ta da yekelu.

⁷ Ködu yoru iya henye, momba ngotu kumu dë, momba 'e zi tedi na mikuku. Ezë ayolo'e mii kö'du nenyé ku, o'bó'e dë zi vurë kikye ra vidi ma o'donnii kö'du kyenyé ako dë.

⁸ Wisi a Vidi Yere 'ba ko'do 'ba ralawo ra."

Kora vo kala keje
(Mk. 3:1-6; Lk. 6:6-11)

⁹ Yësu ila bi nani enyi i'bë bi 'ba mötu.

¹⁰ Kora maako edii ani na vo kala keje. Kya 'ba vidi

maako'e édinni ani ombanni zi Yësu susu ga kö'du kyénye ko'do ako'joni hɔ mo iyanni henye, "Édi na kyénye mii kö'du ki'di 'beze zi vidi kö'jɔ mii ko'do 'ba ralawo?"

¹¹ Yësu aya'ba da me'do iya henye, "A'di, ezé vidi ma kólö témii 'e édi tímélè aba alépi mii wogo yönü mii ko'do 'ba ralawo, akasösu kö'du mo dë zi koto mo yaga?

¹² Vidi köndu ra laka ndra ta da tímélè! Here ne, kö'du kii'di 'beze ila ze zi vidi maako konyi mii ko'do 'ba ralawo aba."

¹³ Here mo iya zi kora 'ba kala keñe ne henye, "Iza ga kala yi yaga." Mo iza go mo yaga, gbo na laka löhu kaa agamo ne.

¹⁴ Here Farasiye i'bënni o'donnii mala zi Yësu kofo.

Vo lìtu kinzi a Wiri ra Yësu?

¹⁵ Mati Yësu owo kö'du mala rë nii ne, mo i'bë 'de ta bi nani, mora vidi kayo alö'bönni gbo ga ndi mo aba. Mo akɔ'jɔ vidi ma zé na rakoo ne'e biya,

¹⁶ mo ise go mo zi zé iya henye, mayadannii kö'du nii dë zi vidi maako'e.

¹⁷ Mo o'do here zi rë nii ko'do kaa kö'du ma nëbi Yisaya ayi ku tñyö.

¹⁸ "Kinye édi vo lö'bö ama ma minzi.

Mo ma mo'do lòvo mo. Kö'du mo, ma na rakyenyi.

Ma kutu Lawo Kólö Laka ama dɔ mo, mo akayöyö kö'du vurë ama zi vidi.

¹⁹ Mo awasa mandere ha gbögbo dë

mandere me'do na gu ñberere da géri.

²⁰ Mo owe loma ma idë rë nii ku ne dë, mandere yolu lamba ma ombo ku kara töro kazi lëru.

Mo atëdi nduwë, le mo ako'do vurë ma laka 'ba kpilirî.

²¹ Tu'dë biya akii'di kö'du sösu 'bënni mii mo."

Yësu Belezobulu aba
(Mk. 3:20-30; Lk. 11:14-23)

²² Here kya 'ba vidi maako'e ikanni kora vo komoköndu maako zi Yësu, o'bɔ dë zi me'do ga kö'du mo édi dakyikyi aba. Yësu ako'jɔ kora ne, here mo o'bɔ zi me'do bi kongo aba.

²³ Vidi biya na rakaga témii kö'du ma Yësu o'do ne. Zé ako'joni kö'du iyanni henye, "Mo atëdi Wisi 'ba Dawidi ra?"

²⁴ Mati Farasiye owonni kö'du ne, aya'banni dɔ mo iyanni henye, "Mo ore dakyikyi ne'e yaga, ga kö'du vo dë zé Belezobulu ra, i'di kyigo ne zi mo zi ko'do here."

²⁵ Yësu ayɔlo kö'du ma zé édinni asösu, mo iya zi zé henye, "Dakanjo ma inye rë nii na gbongo gbongo wehe ko'do oka ani aba, alima na konda dë. Gawo maako, mandere dakota ma inye rë nii na gbongo gbongo wehe ko'do oka maako aba akalépi.

²⁶ Here ezé gbongo ma kólö édi wehe ko'do oka nii vere aba mii damöku a Satani, nenyé kö'du ya'ba aba henye, inye rë nii ku nzɔ na

gbongo gbongo kandi apere
rē nī.

²⁷ Iya'e henye, mo ore
dakyikyi yaga kyigo 'ba Bele-
zobulu aba, mora ēyi ra i'di
zi vo ga ndi yiye kyigo ne zi
zé kore yaga? Zé atëdï na vo
vurë 'bë'e.

²⁸ Ezé mora dakyikyi kyigo
'ba Lawo 'ba Wiri, here
damöku a Wiri ayi ku de 'e."

²⁹ "Vidii maako o'bô dë
tödu mî loko 'ba kora ma
na kyigo zi wasisi ɔmo koba,
nje ezé mo ida kora kyigo
ne dagba atehe 'da loko ɔmo
kolo."

³⁰ "Vidii ma anza dë 'bama,
mo èdi tñyö kö'du aba ra
ma. Vidii ma akonyi ma dë
zi toto, èdi tñyö pere mo.

³¹ Ma yada zi ye henye,
atô'bô vidii kila ga kö'du
kyényë mati o'donnî, kö'du
kyényë kiya aba, mora vidii
mati iya kö'du kyényë ra
Lawo Kölö Laka, ila mo dë.

³² Vidii mati iya kö'du
kyényë ra Wisi a Vidii akila
mo, vidii mati iya kö'du
kyényë ra Lawo Kölö Laka
ila mo dë yaanya aba
ŋburu."

Kaga lɔgɔ nî aba

(Lk. 6:43-45)

³³ "Zi tèdii lɔgɔ laka aba èdi
kaga ma laka aba. Ezé èdi
kaga ma kyényë aba atëdii
lɔgɔ ma kyényë aba. Kaga
akayɔlɔ tara dakyinë 'ba lɔgɔ
ma ana.

³⁴ 'E wiri ne'e, hala akiya'e
kö'du ma laka, mora 'e Sa-
tani? Ha akiya wa ma èdi.
Ndɔ mi didi mo aba.

³⁵ Vidii ma laka akodɔ gbi
wa ma laka ga kö'du laka

ënii, vidi ma kyényë akodɔ
gbi kö'du kyényë ga kö'du
kyényë enii.

³⁶ Ayɔlo'e henye kadra 'ba
vurë aba, vidi biya na kólö
kólö akayëti kö'du kyényë
ma mo iya.

³⁷ Me'do hë yi ra, akpa
ako'do vurë mo aba rë yi, zi
yɔlɔ yi vo kö'du laka kodɔ vo
kö'du kyényë."

*Kö'du ko'jo ga kö'du
ko'do*
(Mk. 8:11-12; Lk. 11:29-
32)

³⁸ Here kya 'ba vo ko-
moyandi 'ba kö'du kï'di
maako'e, kya 'ba Farasi
maako'e èti, ame'donni
riyë iyanni henye, "Vo
komoyandi, domba zi yi
kongɔ ta bi kö'du ko'do
ko'do."

³⁹ Mo aya'ba do mo zi zë
iya henye, "Hala vidii kyényë
'ba kazi wiri èdinni kadra
ndenyé aba. Ako'jo'e ha
ma ga kö'du ko'do? 'E'e!
Kö'du ko'do ma akayada zi
ye atëdii nje kö'du ko'do 'ba
nëbi Yona.

⁴⁰ Tëmi géri kólö ne Yona
o'do kadra wota yɔndɔ aba
mî kyenze, here Wisi a Vidii
ako'do kadra wota yɔndɔ aba
mî hu kaño yönü ne.

⁴¹ Mi ko'do 'ba vurë aba,
vidii 'ba Nînëwë atenyinny
riyë akasusunni 'e ga kö'du
zë otønni dë nnî ku tëmi
kö'du kyényë 'bënni, ma
owonni kö'du yëti 'ba Yona
ne. Ma yada zi ye, wa kyedre
maako èdi kinye ta da Yona.

⁴² Mi ko'do 'ba vurë aba
yere mbara 'ba dalinjɔ 'ba
Seba atenyi riyë 'e susu ga

kö'du mo ï'bë tëmï gëri ne biya tëmï kaño 'bënï kö'du me'do yɔlɔ yandi 'ba yere Solomono kowo. Miya zi ye henye, wa édi kinye kyedre ta da Solomono!"

*Ta'ba 'ba dakyikyi
(Lk. 11: 24-26)*

⁴³ "Ëzë dakyikyi asi ku yaga tara vidi, ï'bë lasi aba dakanjo maako bi lawo koma. Ëzë i'ja dë,

⁴⁴ akiya na bi dëni henye, 'Ma ta'ba huléhu liñø ama ma mila ne.' Here ï'bë huléhu i'ja loko na mbiya, ñbala na laka.

⁴⁵ Here ényi ï'bë yaga ika aboka niye madəmoriyö dakyikyi maako'e na kyënyë ta da nü, zë ayinni alimannï gbo ani. Ëzë inde rë nü ku, vidi nani édi mi riti kyënyë ta da ma dagba. Nenyé édi kö'du ma ako'do rë nü zi vidi ma kyënyë'e mi ko'do nenyé."

*Ma 'ba Yësu öndu mo étii
(Mk. 3:31-35; Lk. 8:19-21)*

⁴⁶ Mati Yësu édi gba ame'do zi vidi kayo, ma mo öndu mo étii okonnï gbo. Zë oronnï yaga kö'du ko'jo zi me'donni zi mo.

⁴⁷ Here vidi maako tëmï vidi naniye iya zi mo henye, "Ongó te ma yi, öndu yi étii édinni atoro yaga, ombanni zi me'do zi yi."

⁴⁸ Yësu aya'ba da me'do iya henye, "Ëyi 'bënii ma ma? Ëyiye ra öndu ma'e?"

⁴⁹ Mo ényi ayada bi da vo lö'bö 'bëniiye, iya henye,

"Ongó te! Kinye ma ma öndu ma étii.

⁵⁰ Vidi ma o'do wa ma 'bu ma komoriyë ombo mo zi ko'do mo ne, mo ra na öndu ma, émi ma ma ma."

13

*Mala 'ba vo kofo kili
(Mk. 4:1-9; Lk. 8:4-8)*

¹ Mi ko'do kólö, Yësu ila liñø ényi ï'bë da göti 'ba fofö alima gbo akaño.

² Vidi kayo ma atoto rë nnii kpo ta rɔ mo gbo kyo, mo ékyi mi tönbö alima gbo mi mo, vidi kayo ɔrɔ 'bënni yaga da göti.

³ Mo alima kö'du yëti zi zë kyo tëmii mala. Yësu iya henye, "Kadra maako aba kora maako ï'bë kofo kili.

⁴ Mati mo ilii kofo mi yaka, kya mo alépi da gëri, ali ayi onyonni 'de.

⁵ Kya mo alépi mi kano ma ri'di, kano ma laka nje tisiwa aba, kandi kofo ne ötu ga kö'du kano ne alo dë.

⁶ Mati kadra ese o'bɔ wevo ma luru ne'e, ga kö'du ngara'da ödu dë gbo na laka, kandi wevo ne'e akyitu gbo.

⁷ Kya 'ba kofo alépi mi kutë kono, övu mora ofo wevo mo.

⁸ Kya 'ba kofo alépi mi kano ma laka wevo mo ana ï'jö, kya mo lamikölö, aga mo'e 'butëmodaka, mora aga mo'e 'butëwota."

⁹ Yësu inde kö'du 'bënii iya henye, "Owo'e kö'du ne, ezë édi 'e mbiliye aba!"

*Mi ï'jö 'ba mala ne
(Mk. 4:10-12, Lk. 8:9-10)*

¹⁰ Vo lö'bö'e ayinni zi Yësu
ako'jonnii hɔ mo iya henye,
"Kö'du a'di édi 'beyi ame'do
zi vidi témii mala?"

¹¹ Yësu ényi aya'ba dɔ mo
iya henye, "Kö'du koho 'ba
damöku 'ba Wiri i'di ku zi
ye, anza dë zi zë."

¹² Mora here, vidi ma wa
aba aki'di zi mo ndra, here
mo atédi mo aba kyo ta da
ma édi. Mora vidi mati anza
wa aba dë, akoba 'de kazi
mo gbi le ma tisi ma mo édi
mo aba ne.

¹³ Mì kö'du ma mèdi
ame'do zi zë témii mala édi
henye,
'Zë ongönni bi mora i'janni
dë,
zë o'je mbili nnii.
Mora owonni mandere
ayolönni dë.'

¹⁴ Kö'du kumë 'ba Yisaya ga
kö'du 'bezë ne henye,
'Vidi neny'e akowonni nje
na kowo

mora ödu dë, dë zë.
Zë akongönni bi akongo
mora 'de i'janni dë.

¹⁵ Didi vidi neny'e na kyigo.
Mbili vidi neny'e yaanya
aba na kisi.
Zë ombanni dë zi kö'du tñyö
kongo.

Ëzë mbili zë anza dë na kisi,
zë akongönni komo nnii aba,
akayolönni dë nnii aba mora
akoto dë nnii zi ma
huléhu,
mora akak'jo zë.'

¹⁶ "Mora kö'du'e ne laka
ga kö'du komo'e i'ja ku,
mora mbiliye owo kpa ku.

¹⁷ Édi na laka miya zi ye
nëbi kayo mora vidi kayo a
Wiri ombanni zi ki'ja wa ma
i'ja 'e ne, mora 'de i'janni dë,

mora zë ombanni zi kowo
wa ma owo'e ne, mora 'de
owonni dë.

*Yësu ayada mì mala 'ba vo
kofo kili'*

(Mk. 4:13-20; Lk. 8:11-15)

¹⁸ "Owo'e ayandiye mì
kö'du 'ba vo kofo kili ne.

¹⁹ Zë mati owonni kö'du
kise 'ba damöku ne, mora
ayolönni dë édinni kaa kofo
mati alepi da ga géri. Satani
ayi iri me'do ne yaga témii
di'di zë.

²⁰ Kofo mati alepi dakaño
ma ri'di aba, édi zë ma
owonni kö'du ne rakyenyi
aba, kandi ma owonni.

²¹ 'De ödu dë gbo mì
di'di zë, mora éhinni dë na
konda. Here mati kö'du
kyénye maako ayi ga kö'du
kise ne, akilanni 'de kandi.

²² Kofo ma alepi mì kono
ne, ga kö'du zë ma owonni
kö'du kise ne, kö'du sösü ga
kö'du wa 'ba dakaño, lovo
wa kyo ila kö'du kise ne dë
tödu mì di'di zë, du ananni
lögö dë.

²³ Kofo ma ili mì kaño
ma laka, édi kö'du zë
ma owonni kö'du kise ne,
irinni gö zë ra ananni lögö,
kyo mo lamikölö, agamo'e
'butëmodaka mora agamo'e
'butëwota.'

Mala kö'du 'ba nyangölu

²⁴ Yësu ayada mala ma kya
mo zi zë. "Damöku 'ba Wiri
édi kaa henye. Kora maako
ili kofo ma laka mì yaka éni.

²⁵ Yondö kólö maako aba,
mata vidi o'donni ku biya vo
wehe ayi ili kofo nyangölu
mì kutë wana, mora i'bë
wënii 'de.

²⁶ Mati wevo mo övu, mbili mo omba ku zi rë ní ki'di. Nyangölü alaya gbo.

²⁷ Vo kalima a kora ne ayi zi mo iya henye, 'Kyedre, kofo laka ra ilü mii yaka 'beyi ne. Nyangölü ne ayi 'bëni ta kila?'

²⁸ Mo aya'ba da me'do zi mo, iya henye, 'Ne vo wehe maako ra o'do kö'du ne.' Zë ako'jonnü hɔ mo iyanni henye, 'Om̄ba zi ze ti'bë nyangölü ne koto mo 'de yaga?'

²⁹ Mo aya'ba da me'do, iya henye, "E'e, ga kö'du ëzë atoto'e nyangölü ne akoto'e kya wana 'dö zë étü.

³⁰ Ila'e wana 'dö nyangölü aba mövunni bi kólö le kadra 'ba wakumu ta yaka aba. Ma kayada zi vo loo'e, zi nyangölü koto dagba, hɔ mo kida na kulu zë ko'bɔ, mora da wana toto zi ki'di mo mii lo'bi.'

Mala 'ba kofo masatada

(Mk. 4:30-32; Lk. 13:18-

¹⁹⁾

³¹ Yësu ayada mala ma aga mo zi zë, "Damöku 'ba Wirië ëdi henye: Kora maako oba kofo masatada iyü mii yaka éni.

³² Kofo matisiwa aba ta da kofo biya, mati övu riyye, gbo na kyedre ta da wevo biya, övu na kaga, ali ayinnü uvö loko énnü mii ngora mo."

Mala kö'du 'ba langa

(Lk. 13:20-21)

³³ Yësu nduwë mala maako yada mo zi zë iya henye, "Damöku 'ba Wirië ëdi henye: Mbara maako oba langa asusë mii tele

'butësowo 'ba lunzu i'di gbo tö'bu."

³⁴ Yësu ayada kö'du nenyezi viði kayo témä mala. Mo iya kö'du ako dë zi zë kazi mala.

³⁵ Mo o'do kö'du ne here zi kö'du kiya 'ba nëbï tayi tñyö: "Ma ko'do mala ëzë ma me'do zi zë. Ma kayada zi zë wa mati ayołonnü dë kyere ma damöku i'di rë ní ne."

Yësu ayada mii mala 'ba nyangölü

³⁶ Mati Yësu ila viði kayo ödu loko, vo lö'bö 'bomowe ayinnü zi mo, iyanni henye, "Ayada dero zi ze mii mala 'ba nyangölü mii yaka ne a'di?"

³⁷ Yësu aya'ba dō mo, iya henye, "Kora ma ilü kofo ma laka ne Wisi a Vidi.

³⁸ Yaka damöku, kofo ma laka ne, mora viði ma 'bënni 'ba damöku ne. Nyangölü ra viði ma 'bënni 'ba Satani.

³⁹ Vo wehe ma ilü kofo ne mo ra Satani. Wa kumu ta yaka mora ndundu 'ba dalinjɔ, mora vo kumumo'e zë ra malayika'e."

⁴⁰ "Here kaa ma nyangölü atoto dō mo o'bɔ mii wa'do, kö'du ne ako'do rë ní here mii ndundu 'ba dalinjɔ aba.

⁴¹ Ëdi here, Wisi a Vidi akutu yaga malayika éniye, zi toto témä damöku éni yaga, viði ma biya ëdinni viði ki'di zi kö'du kyenyë ko'do, biya agamo'e ma ëdinni kö'du kyenyë ko'do.

⁴² Zëaku'dunnü zë mii wa'do, zë akudunnü hë nnii konyo aba.

⁴³ Vidi a Wiri atanyinni kaa kadra mi damoku a 'bu nni, owo'e kö'du ne, ëzë édi 'e mbili aba."

Mala kö'du 'ba wa koho

⁴⁴ "Damoku 'ba Wiri édi henye, kora maako i'ja wa na koho mi yaka. Mo ayofu dö mo gbo lóhu. Mo na rakyenyi, i'bé wogo wasisi mati mo édi mo aba yaga, i'bé huléhu wogo yaka nani gbo.

Mala 'ba ateje

⁴⁵ "Damoku 'ba Wiri édi kpa kaa henye. Kora maako édi bi koma kö'du dahabo ma laka.

⁴⁶ Mati mo i'ja, mo i'bé wogo wasisi mati mo édi mo aba biya yaga, wogo dahabo nani gbo.

Mala 'ba kiri kyenze

⁴⁷ "Damoku 'ba Wiri édi kpa kaa henye, kya 'ba kora vo kyenze kiri u'du wa 'ba kyenze kiri énni yaga mi föfö, mora iri dakyiné 'ba kyenze biya.

⁴⁸ Mati wa 'ba kyenze kiri édi ku ndo, zé otönni yaga da göti alimanni gbo akanjo zi mi kyenze ne yanya, ma laka ne i'dinni mi baga énni, mati anza na laka u'dunni zé 'de möku.

⁴⁹ Atédi mi ndundu 'ba dalinjaba kaa nenye. Malayika ati'benni yaga akako'dönni vidi ma kyénye'e témí ma laka

⁵⁰ Aku'du zé mi wa'do 'ba koli ani zé akudunni hé nnii konyo aba."

Kö'du kyï ma koo aba

⁵¹ Yësu ako'jo hé zé, iya henye, "Ayolo'e kö'du nenye'e ku?" Zé aya'banni do mo iyanni, "O."

⁵² Here mo aya'ba dö mo zi zé iya henye "Vo komoyandi 'ba kö'du ki'di ma ayandi zé kö'du 'ba Damoku 'ba Wiri, kaa vo kyeti 'ba loko mati oba wa ma kyï ma koo aba, yaga témí lobi éni."

Ombo Yësu dë mi Nazereta

(Mk. 6:1-6; Lk. 4:16-30)

⁵³ Mati Yësu inde yada mala nenye'e ku, mo ila bi nani

⁵⁴ ényi i'bé huléhu mi gawo 'beni Nazereta. Mo ayeti kö'du mi bi 'ba mötu, mora zé ma owonnii kö'du yëti 'bomo ne, zé rakaga aba. Zé ako'joni kö'du, iyanni henye, "Here mo i'ja kö'du yolo mahere ne ta kila? Mora kö'du ko'do 'bomo ne'e?

⁵⁵ Mo ra dë wisi 'ba vo wakisë? Mariya ra dë ma mo, Yemisi, Yosepa, Simona, mora Yudasi, zé ra dë na öndu mo'e?

⁵⁶ Émi mo'e ra dë édinni alima kinye ne? Mo i'ja kö'du nenye biya ta kila?"

⁵⁷ Mora here, zé ombanni mo dë. Yësu iya zi zé henye, "Nëbi oro ta ga bi ne biya nje mi gawo 'bomo vo dakota 'bomo éti.

⁵⁸ Mo o'do kö'du ko'do dë ani, ga kö'du zé anza nnii dë kö'du koma aba."

14

Koli 'ba Yowani Bapatisi

(Mk. 6:14-29; Lk. 9:7-9)

¹ Mi kadra nani Heroda vo dakanjo owo kö'du Yësu mo ayada zi vo mi

² turu éniye henye, "Tïnyö Yowani Bapatisi ra ényi ku na dïdi." "Kö'du nere ra mo édi kyigo nenye aba, zi kö'du ko'do ne'e ko'do mo."

³ Kö'du Heroda ra kyere i'di kö'du zi Yowani kiri kida mo nyori aba ku'du mi kamba. Mo o'do kö'du ne ga kö'du Herodiya mbara 'ba öndu mo Pilipo.

⁴ Mi kadra maako aba, Yowani Bapatisi ayada zi Heroda, iya henye, "Anza na laka zi yi' Herodiya koze."

⁵ Here Heroda ombo zi mo kofo, mora ere kazi vidi 'ba Yuda'e ga kö'du zë assosu'bënni Yowani ne nébi ra.

⁶ Here mi kadra ko'jo 'ba Heroda aba wu'jé 'ba Herodiya oló komo vidi kayo. Heroda gbo rakyenyi aba

⁷ alömu zi mo, iya henye, "Malömu ku zi ki'di zi yi wa ma ako'jo kö'du ga kö'du mo."

⁸ Here témii kö'du sösü 'bama mo, mo ako'jo hɔ mo, iya henye, "i'di zi ma kinye yaanya aba da Yowani Bapatisi da gbenje ne."

⁹ Yere gbo kazi rakyenyi ga kö'du lömu ma mo o'do ta da komo yingɔ 'bënni ne'e biya ne, mo i'di kö'du zi wu'jé ne, da kö'du wa ko'jo 'bomo ombo ku.

¹⁰ Here mo i'di kö'du ikye da Yowani gbo mi kamba,

¹¹ do mo ne ika mi gbenje mora i'di gbo zi wu'jé ne, mo oba ika gbo zi ma ni.

¹² Vo lö'bö a Yowani ayi

injënni yöku mo usu, mora zë i'bë ayadanni kö'du mo gbo zi Yësu.

Yësu i'di wakonyo zi vidi kayo

(Mk. 6:30-44; Lk. 9:10-17;
Yn. 6:1-14)

¹³ Mati Yësu owo kö'du Yowani, mo oso ani mi tönbö, ényi i'bë ga bi mbiya na bi dëni. Here vidi owonni kö'du mo ényi ilanni gawo 'bënni, i'bënni ga ndi mo aba ta akanjo.

¹⁴ Yësu ényi asi yaga témii tönbö, mati mo ongo vidi kayo ne'e, di'di mo oso gbo ndo na kö'du sösü ga kö'du zë, mo ako'jo zë ma na rakoo ne'e gbo.

¹⁵ Hutaga nani aba, vo lö'bö 'bomo ayinni zi mo iyanni henye, "Bi ku ra hutaga bi nenye bi mbiya ra, utu vidi ne'e linjɔ mi'bënni wakonyo kogo zi nnii."

¹⁶ Yësu aya'ba da me'do zi zë iya henye, "Zë mi'bënni dë. 'E na bi de 'e, i'diye wakonyo zi zë konyo."

¹⁷ Zë aya'banni da me'do, iyanni henye, "Wa biya ma dëdi mo aba kinye mangɔlɔ'bɔ muyi kyenze riyyö."

¹⁸ Yësu iya zi zë henye, "Ika'e zë zi ma kinye."

¹⁹ Mo i'di kö'du gbo zi vidi ne'e limanni akanjo da loma, mo oba mangɔlɔ'bɔ muyi kyenze riyyö ne aba, ongo bi riyyé o'do öwö'di zi Wiri. Mo owe mi mangɔlɔ'bɔ ne'e i'di zë gbo zi vo lö'bö'e, vo lö'bö i'di zë gbo zi vidiye.

²⁰ Vidi biya onyo ɔvɔnni mora vo lö'bö obanni baga 'butë dəmoriyö ndo na koso wa ma ɔso.

²¹ Watiti 'ba vidi kora ma onyoni wa ne, édi kpulukumuyi vidi, mbara gisisi éti iti dë.

*Yésu alasi ta da wini
(Mk. 6:45-52; Yn 6:15-21)*

²² Here Yésu i'di vo lö'bö'e tékynni mi tönbö ti'benni dagba kapa föfö mōtō, mora mo iya vidi ne'e mi'benni 'de.

²³ Ta pëti utu vidi ne'e ku, mo i'bë da lutu riyë kuti ni aba amötü. Mati hutaga ɔko, Yésu édi gbo ani kuti ni aba.

²⁴ Mi kadra ne tönbö édi ku na kwɔ mi kuté wini 'ba föfö ré nü kohɔ kazi wini kgaba, ga kö'du buluku édi aluku zo ki'di zi mo.

²⁵ Témi kuté kadra wota, modaka aba mi da mündö, Yésu ayi zi vo lö'bö'e lasi aba ta da wini.

²⁶ Mati zé ongonni mo édi alasi ta da wini, zé na tere. Zé iyanni kudu aba na tere henye, "Ne gililö 'ba yoku ra."

²⁷ Yésu ame'do kandi zi zé iya henye, "Uku mi ye, ne ma ra, ere'e dë."

²⁸ Here Petero ame'do riyë iya henye, "Yere ézé édi tñyö yi ra i'di kö'du zi ma ti'bë ta da wini zi yi ani."

²⁹ Yésu aya'ba da me'do iya henye, "Ayi." Petero asi yaga témi tönbö ayeto gbo ti'bë ta da wini zi Yésu.

³⁰ Mati mo ongo buluku kyigɔ ne, mo na tere ayeto zi lëndi akanjo mi wini. Mo udu "Ayɔmo ma Yere."

³¹ Kandi Yésu akako Petero kala ni aba, iya zi mo henye, "Édi kö'du koma aba tisiwa. Kö'du a'di dë yi jijiji go mo?"

³² Here zé 'dö riyë ékyinni mi tönbö, buluku ɔro gbo.

³³ Here zé ma mi tönbö ne'e ayetonnii Yésu, iyanni henye, "Tinyö yi Wisi 'ba Wirri ra."

*Yésu akɔ'jo vo rakɔɔ mi
Genesereta
(Mk. 6:53-56)*

³⁴ Zé umunnii kyëti 'ba föfö ayinni gawo 'ba Genesereta,

³⁵ ani vidi ayɔlonni Yésu gbo, zé utunni kö'du zi vidi 'ba rakɔɔ'e biya kpo tara gawo nani, ikannii zé gbo zi Yésu.

³⁶ Zé alenzenni mo zi kila zé mati koo aba ne, gbì nje zi ha bɔngɔ ɔmo kisa, zé biya ma isenni ne, akɔ'jo zé gbo njbala.

15

*Kö'du yandi 'ba wa njbala
ti'da aba
(Mk. 7:1-13)*

¹ Kya 'ba Farasiye nnii vo komoyandi 'ba kö'du ki'di éti, ayinni ta Yerusalem zi Yésu, akɔ'joni ho mo, iyanni henye,

² "Kö'du a'di vo lö'bö 'beyiye ɔwɔnni kö'du ki'di ma kyedre 'beze ilannii zi ze ne dë? Akaka kala nnii dë témi géri ma laka gba kazi wakonyo."

³ Yésu aya'ba do mo iya henye, "Mora kö'du a'di ɔwɔ'e kö'du a Wirri dë, iriye ga ndi kö'du yandi 'be'e?

⁴ Kö'du Wiri iya henye, 'Owɔ 'bu yi ma yi aba. Viđi ma asen̄e 'bu ni mandere ma ni aki'di mo zi kofo.'

⁵ Mora ayandi 'e henye, eze viđi maako edii wa aba, mo mo'do zi 'bu ni konyi mandere ma ni. Mora iya henye, nenye 'ba Wiri.

⁶ Mo om̄ba dë zi 'bu ni t̄wo. T̄emi ḡeri ne ɔwɔ'e kö'du ki'di a Wiri dë, ga kö'du zi ga ndi kö'du yandi 'be ra kiri.

⁷ 'E vo komokandi ne'e, kö'du 'ba Yisaya edii t̄inyö, kaa ma mo iya kö'du ga kö'du ko'do 'be'e."

⁸ Wiri iya henye, "Viđi nenye'e ɔwɔnni ma me'do he nni aba, di'di zë t̄inyö na kowɔ tara ma.

⁹ Here anza na laka zi zë ma yeto, ga kö'du edinni kö'du ki'di 'ba viđi könđu ra yandi mo kaa kö'du ki'di ama."

Wa mati edii viđi ko'do na ti'da

(Mk. 7:14-23)

¹⁰ Yēsu ako'jo viđi kayo zi ni iya zi zë henye, "Owo'e, ayɔlɔ'e.

¹¹ Anza dë wa ma i'bë ta ha viđi mi mo ra o'do mo na ti'da, wa ma asi yaga ta ho mo ra o'do mo na ti'da"

¹² Here vo lö'bō ɔmo ayinni zi mo iyanni henye, "Ayɔlɔ'e ku henye ere, Farasi anzanni dë na rakyenyi mi kö'du kiya 'beyi ne?"

¹³ Yēsu aya'ba da me'do iya henye, "Wevo mati 'bu komoriyé ra dë yi akoto 'de."

¹⁴ "Asosu'e kö'du zë dë. Zë vo dagba 'ba vo komoköndu. Ezë kora vo

komoköndu maako akoko vo komoköndu agamo, zë 'dö riyyö akalépinni mi wogo."

¹⁵ Petero ényi ame'do riyyé iya henye, "Ayada mi i'jö me'do ne te zi ze."

¹⁶ Yēsu iya zi zë henye, "Anza'e dë gba ndrë na komokandi ta da oka'e.

¹⁷ Ayɔlɔ'e dë? Wa ma i'bë ta ha viđi i'bë mi mo mora gbo yaga t̄emi ida rō mo.

¹⁸ Mora wa ma asi yaga ta ha, ayi t̄emi di'di, ne wa ma o'do viđi na ti'da

¹⁹ T̄emi di'di mo ayi kö'du sösü ma kyényë, ma aki'di mo zi wa kofo, ndoro ko'do, kö'du kyényë maako'e ko'do mo aba, zi wakɔlɔ, ndɔndo, kö'du kyényë kiya ra oka'e.

²⁰ Nenye'e wa ma edinni viđi ko'do na ti'da, zi wakonyo kazi kala'e kaka, kaa ma zë iyanni ne, o'do viđi dë na ti'da."

Koma 'ba mbara t̄emi Kanana

(Mk. 7:24-30)

²¹ Yēsu ila bi nani ényi i'bë dakarjo ma kara ra gawo kyedre 'ba Tiyere nn̄i Sidoni aba.

²² Mbara 'ba Kanana maako ma alima bi nani ayi zi mo. Ényi udu riyyé, iya henye, "Wisi 'ba Dawidi, akonyi ma kyedre. Wu'jé ama edii dakyikyi aba, mi rit'i kyedre."

²³ Yēsu iya me'do ako dë zi mo. Vo lö'bō 'bɔmo ayinni zi mo alenzenni mo iyanni henye, "Ore mo 'de, mo edii ga ndi ze kiri kpɔrɔ nenye ko'do aba."

²⁴ Yësu aya'ba dō mo iya henye, "Utu ma nje zi vidi 'ba Yiserele'e ma ölunni."

²⁵ Mati here ne, mbara ne ayi alépi ndi mo. Mo iya henye, "Akonyi ma Yere."

²⁶ Yësu aya'ba dō mo iya henye, "Anza dē na laka zi wakonyo a gisisiye ku'du mo zi wihiiye."

²⁷ Mo aya'ba dō mo iya henye, "Ne tñyo Yere, wihii edinni kpa wakonyo ma oso alépi ta da tarabiza 'ba kyedre 'bëzë 'e ne konyo."

²⁸ Yësu aya'ba dō mo zi mo iya henye, "Yi mbara 'ba kö'du koma kyedre aba. Mi kadra tisi nani wu'jë omo akojø rë ni gbo."

Yësu akojø vidi kyo

²⁹ Yësu ila bi nani ényi i'bë na konda ta da kapa fofö 'ba Galilaya. Mo ékyi da lutu alima akajo.

³⁰ Vidi kayo ayinni zi mo, ikanni aba, vo keje, vo komoköndu, vo ka'bo, vo ha ngulu vidi rakco maako'e kyo ma i'dinni zë ndi Yësu, mo akojø zë gbo.

³¹ Vidi ne'e na rakaga ma ongönni vo ha ngulu edü ku ame'do, vo ka'bo ku na laka, ma keje edü ku alasi, vo komoköndu edü ku bi kongo, ayetonni Wiri 'ba Yiserele gbo.

Yësu i'di wakonyo zi vidi kyedre kayo

(Mk. 8:1-10)

³² Yësu akojø vo lö'bö 'bëniye zi ni iya zi zë henye, "Ma rasosu aba ga kö'du vidi nenye'e, ga kö'du zë edinni

ku ma aba, ko'do wota aba yaanya aba anzanni dë waako aba zi konyo. Momba dë zë kutu kazi wakonyo, ga kö'du atëdinni na riti ta da géri 'bëzë lijo."

³³ Here vo lö'bö 'bomo ako'joni hø mo iyanni henye, "Da ki'ja ze wakonyo kyo mi da lëpi nenye zi ki'di zi vidi kayo nenye'e ta kila?"

³⁴ Yësu ako'jo hë zë iya henye, "Ëdiye mangolo'bö aba ndö?" Aya'banni dō mo iyanni henye, "Mangolo'bö madomoriyö nzoyi, kyenze edü tisiwa."

³⁵ Yësu iya kö'du gbo zi vidi kayo ne zi limanni akajo dakaño.

³⁶ Mo oba mangolo'bö madomoriyö kyenze ne aba o'do öwö'di zi Wiri, owe mi zë i'di zë zi vo lö'bö'e, vo lö'bö'e i'di zë zi vidi ne'e.

³⁷ Zë onyonni mora ovonni. Here vo lö'bö obanni kori madomoriyö ndcondo na nzoyi ma oso.

³⁸ Watiti 'ba vidi kora ma onyonni edü 4,000 vidi mbara gisisi eti iti dë.

³⁹ Mati Yësu utu vidi ne'e ku 'de, ékyi mi tönbö i'bë mi dakaño 'ba Magadoni.

16

Kö'du ko'jo ga kö'du 'ba kö'du ko'do
(Mk. 8:11-13; Lk. 12:54-56)

¹ Kya 'ba Farasiye nnü Sadeke eti ayinni zi Yësu ombanni zi mo yonzo akojoni hø mo kö'du ko'do ko'do mo zi zë, zi yada Wiri ra ombla da kö'du zi mo.

² Mora Yësu aya'ba dō mo iya henye, "Ëzé kadra édi ku loso, iya 'e henye, 'Dëdi ku tñ'bë zi komo bi laka ki'ja, ga komo bi édi na kahi.'

³ Nbo da mïndö aba, iya 'e henye, 'Om̄ba ku zi ta'di, ga kö'du komo bi na kahi a'ba na köndu.' Aka me'do'e kö'du 'ba komo bi ne bi kongo aba komoriyë, mora o'bɔ'e me'do dë kö'du kyinë 'ba kadra ne'e.

⁴ Hala kö'du kyenyë vidi ma ndenyne ne kazi Wiri. Ako'jo 'e ha ma ga kö'du ko'do? 'E'e, kö'du ko'do ma aki'di zi ye nje kö'du ko'do 'ba Yona." Here Yësu ila zë ényi i'bë wënì 'de.

Langa 'ba Farasiye nnii Sadeke etti
(Mk. 8:14-21)

⁵ Mati vo lö'bö'e umu nü kyeti föfö maaga mo, kö'du mangolo'bɔ ölu ta dë zë zi kobanni aba.

⁶ Yësu iya zi zë henye, "Andire'e édi 'e bi kida aba kö'du langa 'ba Farasiye nnii Sadeke etti."

⁷ Zë ayetonnii gbo me'do na ga rë nnii iyanni henye, "Mo iya kö'du ne ga kö'du doba 'e mangolo'bɔ maako dë."

⁸ Yësu ayolo kö'du ma zë édinni kiya ne, here mo ako'jo hë zë iya henye, "Kö'du a'di édiye ame'do na ga re 'e kö'du mangolo'bɔ ma anza dë? Hala édiye koma tisi aba.

⁹ Gba ayolo'e dë? Mangolo'bɔ muyi ma minye mi mo kö'du vidi kora kpulukumuyi ne dë? Kori ndö ma oso'e?

¹⁰ Mora édi hala kö'du mangolo'bɔ madomoriyö kö'du vidi kora kpuluku-sowɔ ne? Kori édi ndö ma oso'e?

¹¹ Hala ayolo'e dë manza dë ame'do zi ye kö'du 'ba mangolo'bɔ? Ong'o'e ga re 'e kazi langa 'ba Farasiye nnii Sadeke etti.

¹² Here vo lö'bö ayoloni mo anza dë kö'du ne kiya zi ga rë nnii kongo kazi mangolo'bɔ ma o'do langa aba, wëni ga kö'du yandi 'ba Farasiye nnii Sadeke etti."

Petero Iya Yësu ra Korisito

(Mk. 8:27-30; Lk. 9:18-21)

¹³ Yësu ényi i'bë daliñ ma kara ra gawo 'ba Kasariya Filipo, bi ma mo ako'jo ha vo lö'bö 'bëniye iya henye, "Ëyi ra vidi édinni akiya mo Wisi a Vidi?"

¹⁴ Zë aya'banni dō mo iyanni henye, "kyä vidi maako'e iyanni henye, Yowani Bapatisi ra." "Agamo'e iyanni Eliya ra, mora agamo'e iya 'bënni Yeremaya ra mandere kya 'ba nëbi maako."

¹⁵ Mo ako'jo hë zë iya henye, "Mora 'e 'be'e? Iya 'be'e ma éyi?"

¹⁶ Simona Petero ényi aya'ba dō mo iya henye, "Yi Korisito ra, Wisi 'ba Wiri vidi."

¹⁷ Yësu ényi aya'ba dō mo iya henye, "Laka, Simona wisi 'ba Yona ga kö'du, tñyö nenye ayi dë zi yi kazi vidi köndu maako. Idi mbiyi zi yi kazi 'bu ma komoriyë.

¹⁸ Here mayada zi yi Petero, mako'ba kanisa a ma mora gbii le koli o'bo dë zi do mo kohe.

¹⁹ Makidii gbalaka 'ba Damöku 'ba Wiri zi yi, kö'du ma ida dakajo kinye, akida kpa komoriyé, kö'du ma inga dakajo kinye, akinga kpa komoriyé."

²⁰ Here Yesu ise go mo zi vo lö'bö 'benni ne'e mayadannii dë zi vidi kölö maako ni Korisito ra.

*Yesu ame'do kö'du riti
benni koli aba*
(Mk. 8:31-9:1; Lk. 9:22-27)

²¹ Mi kadra nani zo dagba Yesu ayeto kiya kö'du riti 'benni koli aba zi vo lö'bö 'beniye kazi koho, iya henye, "Makati'bë mi Yerusalem mora matëdi riti aba kazi kyedre'e, vo da karasa'e vo komoyandi 'ba vo kö'du ki'dii eti. Aki'dinnii ma zi kofo, mora ta pëti ko'do da wota aba, matenyi na didi."

²² Here Petero oba mo tisi dakapa ayeto gbo mo wasa iya henye, "Anza here Yere, kö'du ne mo'do re ni dë zi yi."

²³ Yesu opo komo ni da Petero iya nenye, "Enyi 'de ta ra ma, Satani. Yi ra na wayata mi geri ama, ga kö'du sösu 'beyi ne ayi dë kazi Wiri, mora kazi kö'du ko'do 'ba vidi köndu."

²⁴ Mora here, Yesu iya zi vo lö'bö 'benniye henye, "Ezë vidi maako ombo tayi zi ma, kö'du mo mölu ta dö mo, mënje takia 'benni malö'bö ga ma.

²⁵ Vidi ma ombo zi didi 'benni yomo akayolu mora vidi ma ayolu didi ni kö'du ma aki'ja.

²⁶ Vidi atedinnii wa aba ezë zë irinni damoku ne biya mora ayolu didi nnii? Anza here dë. Waako anza ani dë zi ki'dinnii zi didi nnii ya'ba mo aba.

²⁷ Kö'du Wisi 'ba Vidi ombo ku zi tayi mi bikanyi kyedre 'ba 'bu ni malayika eni eti, mora mo aki'di biriti zi vidi maako mi kö'du ko'do 'bomo.

²⁸ Miya zi ye henye, kya vidi maako'e edinnii kinye akolinni dë, zë akongonni bi tayi 'ba Wisi 'ba Vidi mi damoku 'benni."

17

Yesu ofo re ni

(Mk. 9:2-13; Lk. 9:28-36)

¹ Tapeti ko'do modaka aba, Yesu oba Petero, Yemisi öndu ni Yowani aba, enyi ibenni riye da döku konda na bi dë nnii.

² Mati zë edinnii bi kongo rakofo ayi zi Yesu, komo mo edii alaka kaa kadra, bongo 'bomo ofo re ni na kanyi.

³ Vo lö'bö wota ne'e, ongonni Mosa nnii Eliya aba, edii ame'donni Yesu eti.

⁴ Petero ame'do riye zi Yesu, iya henye "Yere, edii na laka ze kinye. Ezë ombo, ma kuvö gövö wota kinye. Kölö zi yi, kölö zi Mosa, mora kölö zi Eliya."

⁵ Mati mo edii gba ame'do, foli laaka ayi oro riye dë zë, gu aa temi foli iya henye, "Nenye gogo wisi ama ra, ma

na rakyenyi mo aba. Owo'e dō mo."

⁶ Mati vo lö'bö owonni me'do ne, zë na tere umē rē nni na mī yöfu dakaño.

⁷ Yësu ényi ayi ise rē zë, iya henye, "Ényiye riyé, ere 'e dë."

⁸ Here zë ongönni bi riyé i'janni vüdii maako dë, du Yësu kuti nī aba.

⁹ Mati zë édi tasinni akano ta da döku, Yësu iya zi zë henye, "Ayada'e dë zi vüdii maako kö'du mati ongo'e ne, le èzé Wisi a Vidi ényi ku témii koli."

¹⁰ Vo lö'bö ako'jonnii ha Yësu iyanni henye, "Kö'du a'di vo komoyandi 'ba kö'du ki'diye, iyanni henye ere, Eliya ra atayi dagba?"

¹¹ Yësu aya'ba da me'do zi zë iya henye, "Eliya ra édi tayi dagba, mo akako'jo wasisi nzö.

¹² Mayada zi ye henye, Eliya okɔ̄ ku nzö, vüdiye ra ayolönni mo dë o'dönni mo kaa zë ombo nnii. Témii géri kölö ne zë ako'dönni Wisi 'ba Vidi kpa here."

¹³ Vo lö'bö ényi ayolönni mo édi ame'do zi nnii ne, kö'du 'ba Yowani Bapatisi.

Yësu akoco'jo wisi kora dakyikyi aba
(Mk. 9:14-29; Lk. 9:37-43a)

¹⁴ Mati zë a'bannii zi vüdii kayo ne'e, kora maako ayi zi Yësu alödro da womo nī aba akano komo Yësu,

¹⁵ iya henye, "Yere, i'di miyi méyi ra wisi ama ne. Mo édi koo nökü aba na kyénye, édi mo kumë kadra

maako aba mī wa'do, mandere mī wini.

¹⁶ Mika mo zi vo lö'bö 'beyiye, o'bönni dë mo ko'jo."

¹⁷ Yësu aya'ba dō mo, iya henye, "E vüdii kazi koma kö'du kyénye aba ne'e, ombo 'e zi ma tedi éti le ndala aba? Ombo'e zi ma lima éti le ndala aba? Ika 'e wisi ne zi ma."

¹⁸ Yësu i'di kö'du zi dakyikyi ne, ényi asi gbo yaga tara wisi ne, mī kadra nani akoco'jo mo gbo.

¹⁹ Vo lö'bö ayinni zi Yësu liya ako'jonnii ho mo, iyanni henye, "Kö'du a'di dore ze dakyikyi dë gɔ mo yaga?"

²⁰⁻²¹ Yësu aya'ba da me'do zi zë iya henye, "Miya zi ye henye, èzé édiye koma aba kaa kofo masatada ma tisi, akiya'e zi lutu nenye henye, 'I'bë ta kinye nani!' ati'bë. Ako'do'e wa biya."

Yësu ame'do löhu ga kö'du koli 'beni
(Mk. 9:30-32; Lk. 9:43b-45)

²² Mati vo lö'bö 'ba Yësu ayi atoto rē nnii ku biya mī Galilaya, Yësu iya zi zë henye, "Wisi 'ba Vidi ombo ku ki'di mo zi vüdii

²³ akofonnii mo, ko'do da wota aba mo atenyi na diidii témii koli." Vo lö'bö'e na rasösü ga kö'du mati Yësu iya akofo nī ne.

'Be'bele kopi mī yékëlu 'ba Wiri'

²⁴ Mati Yësu vo lö'bö 'beni éti ayinni mī Kaparanamo, vo 'be'bele kö'du 'ba yékëlu ayi zi Petero ako'jo ho mo iya

henye, "Vo komoyandi 'be'e
ëdii 'be'bele loko 'ba Wiri
kopi?"

²⁵ Petero aya'ba dō mo,
iya henye "Ëdii here." Mati
Petero i'bē liŋo, Yēsu ame'do
dagba, "Simona, kö'du sōsu
'beyi a'di? Ëyi ra ëdinni
'be'bele kopi zi yeree 'ba
dakanjo nenye? Vo gisi
'ba dakanjo'e ra kōdō tu'dē
maako'e?"

²⁶ Petero aya'ba dō mo iya
henye, "Vo leze'e ra." Yēsu
aya'ba dō mo iya laka, "Gisi
'ba dakanjo'e opinni dē.

²⁷ Domba dē zi vo 'be'bele
kö'du ne'e ko'dō mo zi
tēnyinni na kamo. I'bē mī
fōfō kyenze kiri. Oto yaga
dagba kyenze mati iři ku
ne, ayēhu hō mo aki'ja kohi
ñbiriri kyō kö'du 'be'bele
'bama 'ba loko 'ba Wiri 'beyi
aba. Oba zē opi na 'be'bele
'bama 'be'e aba."

18

Ëyi ra kyedre ndra?

(Mk. 9:33-37; Lk. 9:46-48)

¹ Mī kadra nani vo lö'bō
ayinni zi Yēsu ako'jonnī hō
mo, iyannī henye, "Ëyi ra
'bēni na kyedre mī damöku
'ba Wiri?"

² Yēsu ako'jo wisi i'dī mo
atōrō komo zē,

³ Mora iya henye, "Miya zi
ye tīnyō, ëzē ofo re 'e dē kaa
gisisi mī di'diye, ödu'e dē mī
damöku 'ba Wiri.

⁴ Vidi ma kyedre mī
damöku 'ba Wiri ra mati
aya'ba rē nī tisi kaa wisi
nenye.

⁵ Ëzē vidi mati iři wisi kaa
nenye kala kyedre aba mī ru
ma, iři ma ku."

*Kö'du yonzo zi kö'du
kyenyē ko'dō*

(Mk. 9:42-48; Lk. 17:1-2)

⁶ "Ëzē vidi maako o'dō wisi
kölö tēmī gisisi nenye'e mo
oma mī kö'du kyenyē ko'dō,
ëdii na laka kö'du vidi nani zi
yitō kyedre 'ba wakuhu kida
gu mo, zi kuyi mo mī wulu
ma yöndu ne.

⁷ Atëdi na riti zi vidi 'ba
damöku nenye, kö'du wa
maako mati ëdii zi ko'dō zē zi
kö'du kyenyē ko'dō. Wa ne
ako'dō rē nnī 'duwī, atëdi na
riti zi vidi mati i'dī zē zi rē
nnī ko'dō ne.

⁸ Ëzē kala yi mandere ndi
yi o'dō yi zi kö'du kyenyē
ko'dō, ikye u'du 'de yaga. Ëdii
na laka zi yi tödu mī didi
kazi kala, mandere ndi ta da
sesi kala 'dō riyö, ndi kpa 'dō
riyö zi ku'du mī wa'do kazi
tölu.

⁹ Ëzē komo yi o'dō yi zi
kö'du kyenyē ko'dō, oto u'du
'de yaga. Ëdii na laka zi
yi tödu mī didi komo aba
nje kölö ta da sesi komo 'dō
riyö zi ku'du mī wa'do 'ba
gehena."

Mala kö'du tölu 'ba tīmēlē
(Lk. 15:3-7)

¹⁰⁻¹¹ "Komo'e mēdī re 'e,
awasa'e dē gisisi. Miya zi
ye henye, malayika 'bēzē ëdii
'duwī ñburu komo 'Bu ma
komoriyyē.

¹² A'di ra asosu 'beyi ëzē
vidi kora ëdii tīmēlē aba
lamikölö, ma kölö ölu tēmī
zē ako'dō? Mo akila ma
lamikölö 'butēmodōmosowō

dōmomodōmosowō bi wakonyo dakapa lutu, ati'bē koma tīmēlē mati ölu ne dē ya?

13 Ëzë mo i'ja ku, mayada zi ye henye, mo atēdī rakyenyi aba ndra kö'du tīmēlē kōlō ne ta da ma lamikōlō 'butēmodōmosowō dōmomodōmosowō ma ölunnī dē ne.

14 Tēmī gēri kōlō ne, 'Bu'e komoriyē om̄ba dē zi ma kōlō tēmī zē zi tōlu.

Öndu mandere ēmī ma o'dō kö'du kyēnyē

15 "Ëzë öndu yi o'dō kö'du kyēnyē zi yi, i'bē ayada kö'du kyēnyē 'bōmo ne zi mo, o'dō na liwo, nje tēmī kutē'e. Ëzë mo owo kö'du 'bēyī ne ku, ayom̄ mo ku tēmī kö'du kyēnyē ko'dō.

16 Ëzë mo owo kö'du 'bēyī ne dē, oba kōlō mandere riȄyō vīdī kya mo'e yi aba, kö'du wa sōsu ne zi vo hu kö'du dōrō tēdinnī riȄyō, mandere wota kaa mati kö'du yōru iya.

17 Ëzë mo owo dē zē dē, ayada kö'du ne biya zi vīdī 'ba kanisa. Ndundu mo aba ëzë mo owo da vīdī 'ba kanisa dē, o'dō mo kaa vo leze mandere kaa vo 'be'bele kö'du.

Kö'du kida kö'du kinga aba

18 "Tīnyō mayada zi ye henye, kö'du mati ida ku mī dakanjo kinye, akida kpa komoriyē, kö'du mati inga ku dakanjo kinye, akinga kpa komoriyē.

19 Mayada kyo zi ye, ëzë vīdī riȄyō tēmī 'e dakanjo

nene om̄ba da kö'du wa mati amōtu'e kö'du mo, 'bu ma komoriyē ako'dō zi ye.

20 Ëzë vīdī riȄyō mandere wota atoto rē nnī bi kōlō mī ru ma, ma mēdī zē eti."

Mala 'ba vo kalima kazi kö'du kila zi oka nī

21 Petero ayi zi Yēsu ako'jo hō mo iya henye, "Yere, ëzë öndu ma édī nduwē kö'du kyēnyē ko'dō ra ma makila mo da ndō? Modōmoriyō?"

22 "Ë'e," Yēsu aya'ba dō mo iya henye, "Anza madōmoriyō, 'butēmodōmoriyō dōmomodōmor

23 ga kö'du damōku 'ba Wīrī édī here. Kadra maako aba, yere maako om̄ba zi kö'du kōhi 'ba vo kalima 'bēniye mati obanni kazi nī kongo.

24 Mati mo ayeto ku zi ko'do mo here, ma kōlō tēmī zē ika 'bēnī zi mo atiti gō mo miliyōni pawono.

25 Vo kalima ne anza wa aba kyo dē, zi kōhi omo ne kopi. Yere i'dī kö'du zi mo kogo 'de kaa vo kalima, mbara 'bōmo, gisisi, biya wa mati mo édī mo aba kö'du zi yōngu ne kopi mo aba.

26 Vo kalima ne alādrō domo nī aba komo yere, alā'ba rē nī iya henye, 'Miyī mēyī ra ma, ma kopi wa 'bēyī ne biya zi yi.'

27 Yere gbo rasōsu aba kö'du mo, ila mo tēmī yōngu ne, ila mo i'bē gbo."

28 "Kora ne ényī i'bē andōsi dē nnī, vo kalima oka nī mati oba kōhi tisiwa aba kazi mo ne, irī mo ta gu mo

ŋbüri, iya zi mo henye, 'Opi yöngü ama gë yi ne.'

²⁹ Vo kalima oka mo ne alɔdrɔ akanjo ala'ba rë nü zi mo iya henye, 'Miyi mëyi ra ma, ma kopi zi yi.'

³⁰ Mo om̄ba dë ënyi u'du mo m̄i kamba le mo akopi yongu ne.

³¹ Mati kya 'ba vo kalima maako'e ongɔnni kö'du mati o'do rë nü ne, zë rasosu aba, ënyi i'bë ayadannii kö'du ne gbo biya zi yere.

³² Yere ako'jo vo kalima ne loko iya zi mo henye, 'Yi vo kalima kyenyë ra, mila yi kö'du wasisi mati oba kazi ma ne'e biya, nje ga kö'du ala'ba rë yi zi ma.

³³ Here kaa atëdii mìkyeyi aba ra oka yi ne kaa mati mo'do mìkyeyi zi yi ne.'

³⁴ Here yere gbo na kamo usu vo kalima ne m̄i kamba zi riti ki'di zi mo le èzë mo op̄i yongu ne ku biya."

³⁵ Yësu i'di dɔ mo gbo zi zë iya henye "Ne èdi kö'du mati 'bu ma komoriyë ako'do zi ye, èzë ila'e ako'e dë tëmi di'diye."

19

*Yësu ayandi kö'du ga kö'du 'ba mbara yëyi
(Mk. 10:1-12)*

¹ Mati Yësu inde me'do ne'e kiya ku, mo ila Galilaya ënyi i'bë m̄i dakano 'ba Yudiya kapa ranga 'ba Yeredene.

² Vidi kayo alö'bönni ga ndi mo, mo akɔ'jɔ zë gbo ani.

³ Kya 'ba Farasi maako'e ayinni zi mo, ayɔnzɔnni zi

mo kuyi kö'du ko'jo aba, iyanni henye, "Kö'du ki'di 'beze akila vidi kora zi mbara 'bënii yëyi na yawa kaa mo om̄ba?"

⁴ Yësu aya'ba dɔ mo iya henye, "Akɔ'jɔ'e kö'du yoru ne dë, mati iya henye, bi yeto aba Wiri i'di vidi kora mbara aba?

⁵ Wiri iya henye, 'Ga kö'du ne, vidi kora akila 'bu ni, ma ni akadroko rë nnii mbara 'bënii aba, zë riyo ne atëdinni na wa kólö.'

⁶ Here anzanni dë kpe riyo, atëdinni kólö. Vidi maako inye mi wa mati Wiri adrɔko ku bi kólö ne dë."

⁷ Farasiye ako'joni hɔ mo iya henye, "Kö'du a'di Mosa i'di kö'du zi vidi kora waraga 'ba rayeyi yoru, ki'di zi mbara 'bënii mo kore 'de?"

⁸ Yësu aya'ba dɔ mo iya henye, "Mosa i'di kö'du zi ye mbara 'be'e yëyi, ga kö'du de 'e na kyigɔ zi yandi. Anza dë here, tëmi kadra mati bi o'do rë ni."

⁹ Mayada zi ye henye, èzë kora maako ayeyi mbara 'bënii 'beri ta da ndoro ko'do, mo o'do ndoro ku, èzë mo iři mbara maako."

¹⁰ Vo lö'bö 'bomo'e iyanni zi mo henye, "Èzë èdi ne kö'du mati m̄i kutë kora mbara 'bënii aba, here, vidi moze mbara dekpe."

¹¹ Yësu aya'ba da me'do zi zë iya henye, "Kö'du yandi nenye anza dë zi vidi biya, nje zi zë mati Wiri i'di here.

¹² Vidi kora na limu kö'du o'jo zë here. Maako'e vidi ra o'do zë here, maako'e ombanni dë mbara koze ga

kö'du 'ba damöku 'ba Wiri. Mo mati atɔ'bɔ da kö'du yandi nenyе komba, mo'do here."

*Yēsu ī'dī ya'da zi gisisiye
(Mk. 10:13-16; Lk. 18:15-17)*

¹³ Kya vidi maako'e ikanni gisisi zi Yēsu kala ni kī'dī dē zē zi mötu kö'du zē, vo lö'bö 'bɔmo ayatanni vidi ne'e.

¹⁴ Yēsu iya zi zē henye, "Ila'e gisisi mayinni zi ma, ayata'e zē dē, ga kö'du damöku 'ba Wiri ra kaa neny'e."

¹⁵ Mo ī'dī kala ni dē zē ila zē i'bē weni gbo.

Wisi kora ɔbi ma wa aba kyɔ

(Mk. 10:17-31; Lk. 18:18-30)

¹⁶ Kadra maako aba, kora maako ayi zi Yēsu ako'jo ho mo iya henye, "Vo komoyandi, kö'du laka a'di ra ma ko'do zi ma didi nburu ki'ja?"

¹⁷ Yēsu aya'ba dō mo iya henye, "Kö'du a'di ako'jo ha ma kö'du wa ma laka? Mo ma laka edii nje kólö. Iri ga ndi kö'du kī'dī ne, ezē omba zi tödu mii didi ma nburu."

¹⁸ Mo ako'jo kö'du iya henye, "Kö'du kī'dī a'di?" Yēsu ēnyi aya'ba dō mo zi mo iya henye, "Ofo vidi dē, o'do ndoro dē, alogo dē, asusu vidi maako dē na ndondo,

¹⁹ ɔwɔ 'bu yi ma yi aba, o'do lɔvɔ vo halinjɔ oka kaa mati o'do lɔvɔ yi."

²⁰ Kora ne aya'ba da me'do iya henye, "Mowɔ kö'du

kī'dī ne'e ku biya. A'di ra omba gba zi ma ko'do?"

²¹ Yēsu iya zi mo henye, "Ézé omba zi yi zi tedi njbalà, i'bē ogo wa mati edii mo aba ne biya yaga, ī'dī kohi mo zi vo leriye, atedii wa aba kyo komoriyè, ta pëti mo ayi alö'bö ga ma."

²² Mati kora ne owo kö'du ne here, ēnyi i'bē na rasösü ga kö'du mo wa aba kyo.

²³ Yēsu iya zi vo lö'bö 'bениye henye, "Mayada zi ye, atedii na kyigo zi vidi ma wa aba kyo zi tödu mii damöku 'ba Wiri.

²⁴ Miya löhü zi ye henye; edii na kyigo ndra zi vidi ma wa aba kyo zi tödu mii damöku 'ba Wiri, ta da jemele tödu kpuru tēmi ogo 'ba ibira."

²⁵ Mati vo lö'bö owonni kö'du ne, zē biya na rakaga. Zē ako'jonnii kö'du iyanni henye, "Mora here ne, éy়i ra akayɔmɔ?"

²⁶ Yēsu ongɔ bi mbiyi dē zē aya'ba dō mo iya henye, "Wa mahere ne, vidi ɔ'bɔ dē ko'do. Wiri ra atɔ'bɔ ko'do mo biya."

²⁷ Petero ēnyi ame'do riyè, mo iya henye, "Ongɔ te, dila wasisi ku biya kö'du lö'bö gè yi. A'di ra datedii ze mo aba?"

²⁸ Yēsu iya zi zē henye, "Mayada tñyö zi ye Wisi a Vidi alima ku da kyiti 'beni bikanyi laka 'bɔmo mii dalinjɔ kyi. Vo ga ndi ma 'butë dɔmoriyö 'bama ne, akalima 'e kpa da kyiti 'ba tu'dē gisi 'ba Yiserele 'butë dɔmoriyö ne."

29 Vidi mati ila loko, öndu'e, émiye, 'bu, ma, gisisi, yaka ga kö'du ma aki'ja lami da kyo aki'di didi ma ñburu ñburu zi mo.

30 Yaanya aba zé mati kyo dagba ne atédinni huléhu, yaanya aba zé ma kyo huléhu ne, atédinni dagba."

20

Mala 'ba vo lɔɔ ko'dɔ'e mii yaka

1 "Damöku 'ba komoriyë édi henye. Kora maako édi, mo ényi gbo da mündö aba t'i'bë vidi vo lɔɔ ko'dɔ'e koma, zi lɔɔ ko'dɔ mii yaka éni.

2 Mo omba dà kö'du zi kohi ñbiriri kopi mo zi zé mii ko'do kólö, utu zé gbo lɔɔ ko'dɔ mii yaka éni."

3 "Mo ényi i'bë löhü bi 'ba wakogo, kadra mamodòmosowò aba i'ja kya vidi kora maako édinni tòrò ani önjö kazi lɔɔ.

4 Mo ayada zi zé iya henye, 'I'bë'e kpa lɔɔ ko'dɔ mii yaka ma kopi kohi zi ye na laka.'

5 I'bënni gbo. Kadra bute dòmoriyö kadra wota aba, mo o'do kpa kö'du kólö ne.

6 Édi kara zi kadra muyi mo ényi i'bë bi 'ba wakogo i'ja kya 'ba vidi maako'e édinni gba tòrò ani önjö. Mo iya zi zé henye, 'Édi 'be'e atòrò kadra loso de 'e kinye önjö kazi lɔɔ ga a'di?'

7 Zé aya'banni dò mo iyanni henye, 'Vidi maako i'di lɔɔ dë zi ze.' Mo iya henye, 'Laka i'bë'e lɔɔ ko'dɔ mii yaka ama.'

8 "Mati kadra oko ku na hutaga, vo kyeti yaka ayada zi vo da lɔɔ ko'dɔ'e iya zi mo henye, 'Ako'jɔ vo lɔɔ ko'dɔ ne'e opi kohi ézé, ayeto zé mati ta da huléhu ne, ndundu mo zé mati ma dagba.'

9 Vidi kora mati ayetonnii lɔɔ kadra muyi aba ne, opi kohi ñbiriri zi ma kólö, kólö.

10 Kora mati o'donnii lɔɔ dagba ayinni zi kohi 'bënni kiri, asösunnii na kírinni ndra, ma kólö opi kpa kohi ñbiriri kólö.

11 Zé irinni kohi 'bënni ényinii agbòrò vo kyeti yaka aba.

12 Zé iyanni henye, 'Vidi kora nenye'e mati o'donnii lɔɔ ta da huléhu nje kadra kólö, ze do'do lɔɔ kadra ñbo da kadra kyëtu ne, here ne opi kpa zi zé kaa mati opi ze ne?'

13 "Vo kyeti yaka aya'ba dò mo zi ma kólö témí zé iya henye, 'Owo te aboka ma mo'ba'e dë. 'E biya omiba'e da kö'du zi lɔɔ ko'dɔ, kadra kólö ñbo da kohi ñbiriri kólö.

14 Yaanya aba oba kohi 'be'e ne, i'bë'e liñò. Momba zi ki'di zi kora mati o'do lɔɔ ta da huléhu, kpa kyo kaa mati mii'di zi ye ne.

15 Here ne, manza dë dangölö aba zi ko'do wa mati momba ko'do mo kohi 'bama aba? Kóðo 'e na mii kumbé ga kö'du ma na laka?' "

16 Yésu inde me'do 'bëni kiya mo aba henye, "Here zé mati huléhu atédinni dagba, mora zé mati dagba atédinni huléhu."

*Yësu ame'do ma da wota
mo kö'du koli 'bënii*
(Mk. 10:2-34; Lk. 18:31-
34)

¹⁷ Mati Yësu édi ati'bënni mi Yerusalema, mo oba vo lö'bö 'bënii 'butë dëmoriyö dakapa nü, ame'do zi zë na liwo. Mati zë édi ati'bënni, mo ayada zi zë iya henye,

¹⁸ "Owo'e te, dëdi ze ti'bë le mi Yerusalema, ani Wisi a Vidi aki'di zi kyedre 'ba vo karasa'e nnii vo komoyandi 'ba vo kö'du kï'di étii. Zë akikyenni vurë rö mo zi kofo.

¹⁹ Zë aki'dënni mo zi vo leze'e ako'dönni sawiya rö mo, aku'bönni mo, akatötönni mo da taka. Mora ko'do da wota aba, mo atenyi löhu na dëddi."

*Kö'du ko'jo 'ba ma Yemisi
nnii Yowani aba*
(Mk. 10:35-45)

²⁰ Here mbara 'ba Zebedeyo ayi gisi kora 'bënii aba riyö zi Yësu, alodro komo mo ako'jo hɔ mo ga kö'du ko'dɔ laka.

²¹ Yësu ako'jo hɔ mo iya henye, "A'di ra ombo?" Mo aya'ba da me'do iya henye, "Korisito zi ma gisi kora riyö 'bama nenye'e akalimannî da kala yi ma tiri ma gali aba mi damöku 'be."

²² Yësu aya'ba da me'do zi gisi kora ne'e, iya henye, "Ayolo'e wa mati édiye kö'du ko'jo go mo ne dë. Atobɔ'e künjé riti mati momba zi künjé ne?" Zë aya'banni da me'do iyannii henye, "Dato'bɔ ze."

²³ Yësu ayada zi zë iya henye, "Tinyö akinjé'e riti

'bama ama, mora mɔ'bɔ dë kyigo aba zi kinzi vidi mati akalima da kala ma ma tiri ma gali aba. Bi nenye'e kö'du vidi mati 'bu maako'jo zi zë."

²⁴ Mati kya 'ba vo lö'bö 'butë owonni kö'du ne, zë na kamo gisi öndu riyö ne étii.

²⁵ Yësu ako'jo zë biya bi kólö iya henye, "Ayolo'e ku henye, vo daliño 'ba vo leze ne'e édënni kalakonda aba dë zë, vo dagba'e édënni ndra kalakonda aba.

²⁶ Here géri mahere ne, manza dë mi kutë'e. Ezë vidi maako témii 'e ombo zi tedi kyedre, mo mëdi na vo lö'bö zi oka'e.

²⁷ Ezë vidi maako témii 'e ombo zi tedi na vo dagba mo mëdi na vo kalima 'beyi.

²⁸ Kaa Wisi 'ba Vidi ayi dë zi vidi maako'e lɔɔ ko'dɔ zi mo, ayi zi ko'dɔ zi vidi maako'e, dëddi ni kï'di zi vidi kayo yɔmo."

*Yësu ak'o'jo vo komoköndu
riyö*
(Mk. 10:46-52; Lk. 18:35-
43)

²⁹ Mati Yësu vo lö'bö 'bënii étii ényinni ku ti'bë 'de ta Yerikö, vidi kayo ényinni ga ndi mo aba.

³⁰ Here kora vo komoköndu riyö mati édi alimannî dakapa géri, owonni Yësu édi alaga ta da kapa, ayetonni hë nnii gbögbo, "Wisi 'ba Dawidi i'di miyi mëyi re ze."

³¹ Here vidi kayo ne'e o'dönni sawiya zi zë ayadanni zi zë iyannii henye, alima'e ti. Mora here, zë agbögbo hë nnii ndra na

kamo, iyanni henye, "Yere Wisi 'ba Dawidi, i'di miyi möyi re ze."

³² Yësu ḥoro aко'jo zë, aко'jo hë zë iya henye, "A'di ra omba'e zi ma zi ko'do zi ye?"

³³ Zë aya'banni da me'do iyanni henye, "Yere, domba ze zi bi kongo."

³⁴ Yësu na rasosu kö'du zë, ise komo zë kandi ongɔnni bi, mora alö'bönni gbo ga ndi mo.

21

*Tödu 'ba Yësu mii
Yerusalema*
(Mk. 11:1-11; Lk. 19:28-40; Yn. 12:12-19)

¹ Mati Yësu vo lö'bö 'bënii eti okönni ku kara ra Yerusalema, zë ayinni Betehege da Döku 'ba Olivo ani Yësu utu vo lö'bö 'bënii riyo dagba.

² Kö'du kise nenyne aba iya henye, "I'bë'e zi daliŋo mati dagba komo'e nani, kandi aki'ja'e mokakya na kida wisi eni aba dakapa ni, inga'e zë ika'e zë zi ma.

³ Ëzë vidi maako iya kö'du maako, ayada'e zi mo 'Yere ra omba zë mo akila zë t'i'bë kandi.'

⁴ Kö'du ne o'do rë ni, zi kö'du mati nëbi iya ne tayi tïnyö.

⁵ "Ayada zi gawo kyedre 'ba Ziyoŋo, ongo'e vo damoku 'be'e edü tayi zi ye.

Mo umbë dëni dë, edü taho da mokakya, wisi mokakya edü zë aba."

⁶ Here vo lö'bö ne i'bë o'dönni kö'du ne te kaa mati Yësu ayada zi zë zi ko'do mo.

⁷ Zë, ikanni mokakya ne wisi mo aba, o'banni bɔngɔ 'bënni dë zë Yësu ékyi gbo dɔ mo.

⁸ Vidi kayo o'ba bɔngɔ 'bënni da gëri, agamo'e ikyenni da ngora 'ba kaga o'banni zë da gëri.

⁹ Vidi kayo ne alaganni dagba komo Yësu, zë mati edü tayi 'bënni ta go mo, ayetonnii hë nnii gbögbo, iyanni henye,

"Wayeto zi wisi a Dawidi. Wiri i'di ya'da zi mo mati ayi mii ru 'ba Yere, wayeto zi Wiri."

¹⁰ Mati Yësu ödu mii Yerusalema, da vidi kayo mii gawo kyedre ne biya na wiri wiri. Here vidi aко'joni kö'du iyanni henye, "Mo 'bënii éy়i ra?"

¹¹ Vidi kayo aya'banni da me'do iyanni henye, "Nenyne nëbi Yësu ra, tëmi Nazereta mii Galilaya."

Yësu i'bë ödu mii yékëlu 'ba Wiri

(Mk. 11:15-19; Lk. 19:45-48; Yn. 2:13-22)

¹² Yësu i'bë ödu mii yékëlu, ore vidi mati edinni wakogo ne biya yaga. Mo adu'du da tarabiza 'ba vidi 'ba kohi kutrë, gba'da 'ba vidi mati edinni atu'bu kogo eti.

¹³ Mora iya zi zë henye, "Edü na yoru mii kö'du yoru, Wiri iya ku henye, 'Loko 'ba Wiri ama ne aко'jo na loko 'ba mötu, ofo'e ku na wörü 'ba rakoho 'ba vo logo'e.'"

¹⁴ Vo komoköndu vo ka'bo eti ayinni zi mo mii yékëlu 'ba Wiri mo aко'jo zë gbo.

¹⁵ Kyedre 'ba vo karasa vo komoyandi 'ba vo kö'du kï'dï ëti, ényinni na kamo mati zé ongɔnni kö'du ko'do mati Yësu édi ako'do ne, gisisi édi hë nnii gbögbö mii yékelu, iyanni henye, "Wayeto zi Wisi a Dawidi."

¹⁶ Zë ako'jo nii ha Yësu iyanni henye, "Owo kö'du mati édinni akiya ne ku?" Yësu aya'ba da me'do iya henye, "Oo, mowo ku. Gba ako'jo'e kö'du yörü nenyé dë? 'Ayandiye gisisi, gisisi ëti zi wayeto ma laka kï'dï.' "

¹⁷ Yësu ila zë ényi i'bë yaga tëmi gawo kyedre ne ko'do mii Beteniya.

Yësu asënë kyëlu

(Mk. 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Tabi ta'ba 'bomo hulëhu mii gawo kyedre njbo da mindö vere aba, Yësu na o'bo.

¹⁹ Mo ongo kaga kyëlu dakapa gérí, i'bë rø mo i'ja waako dë dø mo du yëyu mo. Mo iya zi kaga ne henye, "Ana lögö dekpe löhu." Kandi kaga kyëlu ne akyitru gbo.

²⁰ Vo lö'bö 'bomo ongɔnni kö'du ne iyanni henye, "Kaga kyëlu ne akyitru kandi ga a'di?"

²¹ Yësu ényi aya'ba dø mo zi zë iya henye, "Mayada zi ye tñyo, ézë oma'e awirü de 'e dë, ato'bø'e ko'dø wa mati mo'dø zi kaga kyëlu ne. Anza nje ma ne dë, ato'bø'e kpa zi kiya zi lutu nenyé, 'Ényi riyë u'du rë yi mii ranga, ako'dø rë ni.'

²² Ézë oma'e, aki'ja'e wa mati akɔ'jɔ'e kö'du mo tëmi mötu."

Kö'du ko'jo ga kö'du a Yësu

(Mk. 11:27-33; Lk. 20:1-8)

²³ Yësu ayi hulëhu mii yékelu, mo ayandi kö'du, kyedre 'ba vo karasa'e nnii vidi kyedre ëti ayinni zi mo, ako'jonnii hɔ mo iyanni henye, "Ayada dero zi ze édi wa ne'e ko'dø kalakonda vala aba? Éyi ra i'di kalakonda ne zi yi?"

²⁴ Yësu aya'ba da me'do zi zë iya henye, "Ma kako'jo kö'du kólö ta he 'e, ézë aya'ba'e dø mo ku zi ma makayada zi ye mëdë kö'du ne ko'dø kalakonda 'bëyi aba?

²⁵ Kalakonda 'ba Yowani mati édi bapatsi kï'dï mo aba ne, ayi ta kila, kazi Wiri kɔdɔ kazi vidi?" Zë ayetonnii hë nnii wasa na ga rë nnii, iyanni henye, "Dakiya ze a'di?" Ézë daya'ba'e dø mo diya'e kazi Wiri, mo akiya zi ze henye, "Mora kö'du a'di oma'e dë mii Yowani?"

²⁶ Ézë diya'e henye, "Kazi vidi, ze na tere, ga kö'du ze biya dasösü Yowani ra nébi."

²⁷ Here zë aya'bannü dø mo zi Yësu, iya henye, "Dayɔlɔ ze dë." Mo aya'ba dø mo zi zë iya henye, "Mayada dë zi ye kalakonda 'ba a'di ra mëdë kö'du nenyé'e ko'dø mo aba."

Mala kö'du gisi kora riyö

²⁸ "Yaanya aba asösü'e kö'du a'di? Kadra maako

aba kora ëđi gisi kora aba rïyö. Mo ényi i'bë zi ma kyedre ne iya zi mo henye, 'Wisi ama i'bë lœ ko'do mi yaka ndenyé.' Wisi aya'ba da me'do iya henye,

²⁹ 'Momba dë ti'bë,' yaa, mo asösü dë ni ényi i'bë gbɔ.'

³⁰ "Bu ényi i'bë zi wisi agamo onyo kpa kö'du kólö ne. Wisi ényi aya'ba da me'do iya henye, 'O, kyedre ma ti'bë,' lœ ne ko'do mo, 'de i'bë dë.

³¹ Wisi ma vala témii gisi rïyö ne'e, o'do wa mati 'bu mo om̄ba?' Zë aya'banni da me'do iyanni henye, "Wisi ma kyedre." Yësu iya zi zë henye, "Mayada zi ye, vo 'be'bele kö'du nni, vo rönyi ëti, éđi ti'benni damöku 'ba Wiri dagba komo'e.

³² Yowani Bapatisi ayi zi yada zi ye gëri ma laka zi ye kürü, oma e dë mi mo. Vo 'be'bele kö'du vo rönyi ëti ra omanní mi mo. Mati ongo'e mo gbì le, kpa oto de 'e dë zi koma mi mo."

Mala kö'du vo lœ ko'do'e mi yaka 'ba lu'ju

(Mk. 12:1-12; Lk. 20:9-19)

³³ Yësu iya henye, "Owo'e mala vere ne, vo kyeti kanjo maako iyí lu'ju mi yaka, o'do resi kpo ta ro mo, ole wogo 'ba a'ji koto, uvö loko törö 'ba bi kongo. Mo ila yaka ne zi vo lœ'e, i'bë gbɔ bi yingo.

³⁴ Mati kadra 'ba wa toto ta yaka okɔ ku, mo utu vo kalima 'bëniye zi vo lœ'e ga kö'du zi mi 'bëni mati inye ne koba."

³⁵ "Vo lœ ne'e iři vo kalima ne'e, u'bönni ma kólö, ofonní agamo, u'dunní vere iři'di aba.

³⁶ Kora vo kyetti yaka ne utu vo kalima löhü kyo ta da ma dagba, vo lœ ko'do ne'e o'dönní zë kpa kaa ma dagba.

³⁷ Ndundi mo aba mo utu wisi 'bëni zi zë. Mo iya henye, 'Tinyö zë akoroni wisi 'bama.'

³⁸ "Mati vo lœ ne'e ongönní wisi ne, iyanni henye, 'Nenyé wisi 'ba vo kyetti yaka ra. Ayi dofo'e mo, doba'e wa 'bomo.'

³⁹ Zë irinní mo u'dunní mo yaga témii yaka, ofonní mo."

⁴⁰ Yësu ako'jo hë zë iya henye, "Yaanya aba ëzë vo kyetti yaka ne ayi, ako'do a'di zi vo lœ ne'e?"

⁴¹ Zë aya'banni da me'do iyanni henye, "Mo akofo kora 'ba kö'du kyënyë ko'do ne'e, aki'di yaka ne zi vo lœ ko'do maako'e, mati aki'dinní zi mo wa mi yaka mi kadra ma laka."

⁴² Yësu iya zi zë henye, "Ako'jo'e kö'du mati kö'du yörü iya ne dë?

'Yitö mati vo wa ko'ba omnanni dë, ofo ku na yitö ma laka ndra. Nenyé Yere ra o'do.

Kongo mo atëdi na laka.'

⁴³ Yësu idra dɔ mo iya henye, "Mayada zi ye, damöku 'ba Wiri akoba 'de kazi 'e, aki'di zi viđi mati akatananní lögɔ ma laka.

⁴⁴ Viđi mati alepi da yitö nenye, akolowe. Ézë yitö ne

alépi da vidi akanzekpe vidi nani."

⁴⁵ Here kyedre 'ba vo karasa nnii Farasi etü ownoni mala a Yesu ne, ayolonnii mo edü ame'do kö'du nnii,

⁴⁶ zë ayonzonni zi mo kiri. Mora zë erenni vidi kayo mati omanni mi Yesu mo nëbi ra.

22

*Mala 'ba karama 'ba oze
(Lk. 14:15-24)*

¹ Yesu ame'do lóhu zi vidi témii mala iya henye,

² "Damöku 'ba Wiri edü henye. Yere maako ak'o'jo karama 'ba oze 'ba wisi éni.

³ Mo utu vo lö'bö 'bëniye zi yada zi yingo mati ombo zë ne zi tayinni mi karama ne, zë ombanni dë zi tayi."

⁴ "Mo utu kya vo lö'bö ne'e kö'du kise aba zi yingo ne'e, iya henye. 'Karama ama ku nzö yaanya aba. Mofo isa ama ma kyedre, matonö aba ku nzö zi konyo mo. Ayiye mi karama 'ba oze."

⁵ Yingö mati ak'o'jo zë ne ombanni dë, i'bënni ri mi loo énni maako'e. Ma kólö maako i'bënni yaka éni, ma vere i'bënni mi loko wakogo éni.

⁶ Agamo'e irinni vo lö'bö ne'e u'bönni zë ofonnii zë.

⁷ Vo damöku ényi na kamo utu vo kanya 'bëniye ofonnii vo wa kofo ne'e, o'bö gawo kyedre 'bëzë ne ti'de."

⁸ "Mo ak'o'jo vo lö'bö 'bëniye iya zi zë henye, 'Karama oze ama ku nzö. Vidi mati mako'jo zë ne anzanni dë na laka tayi.

⁹ Yaanya aba i'bë'e da géri ma kyedre ak'o'jo'e vidi kayo mati i'ja'e zë mayinni mi karama.'

¹⁰ Vo kalima ényi i'bënni yaga da géri atotonnii vidi mati zë i'jannii biya, ma laka makyenyé mo aba, loko 'ba oze oso kyo vidi aba."

¹¹ "Yere ényi i'bë loko yingo éniye kongo, mo i'ja kora maako usu bongo 'ba oze dë. Yere ak'o'jo ho mo iya henye,

¹² 'Aboka ma ödu hala kinye kazi bongo 'ba oze?' Kora ne 'de onyo kö'du ako dë.

¹³ Yere ayada zi vo lö'bö 'bëniye, iya henye, 'Ida'e kala mo ndi mo aba u'du'e mo yaga mi bi köndu. Ani mo akudu hé ni konyo aba.'

¹⁴ Yesu i'dü dö mo iya henye, "Vidi kayo ma ak'o'jo ne, ma jeli mo ayo dë."

*Kö'du ko'jo ga kö'du 'ba
'be'bele kopi*

(Mk. 12:13-17; Lk. 20:20-26)

¹⁵ Farasi ényi i'bë o'dönni yere zi Yesu kuyi kö'du ko'jo aba.

¹⁶ Zë ényi utunni kya 'ba vo lö'bö 'bënni, kya 'ba vidi 'ba Heroda etü. Zë iyanni zi mo henye, "Vo komoyandi dayolo ku edü kö'du tñyö ra yada. Edü wa yandi tñyö a Wiri ra yandi zi vidi. Kazi tere kö'du kiya 'ba vidi kyedre maako'e dë.

¹⁷ Ayada zi ze, a'di ra asosu? Edü na laka zi ze 'be'bele kopi zi yere 'ba Roma, kodo anza here dë?"

¹⁸ Yësu ayɔ̄lo yēe kyënyë 'bëzë ne, mo iya zi zë henye, "E vo komokandi ne'e, kö'du a'di édiye ma kuyi kö'du yɔ̄nzɔ̄ aba?

¹⁹ Ayada'e zi ma kɔ̄hi 'ba 'be'bele mati édi kopi." Zë ikanni kɔ̄hi ne zi mo.

²⁰ Mo ako'jo hë zë iya henye,

²¹ "Komo éyi ra ru mo aba nenye?" Aya'banni da me'do iyanni henye, nenye komo Siza ra ru mo aba. Yësu iya zi zë henye, "Laka opi zi Siza wa 'ba Siza, opi zi Wiri wa 'ba Wiri."

²² Mati zë owonni kö'du ne, zë na rakaga zë ilanni mo ényi i'bënni gbo.

Kö'du ko'jo ga kö'du 'ba tényi témii koli

(Mk. 12:18-27; Lk. 20:27-40)

²³ Sadeke'e ma omanni vidi ényi dekpe témii koli, zë ayanni zi Yësu iyanni henye,

²⁴ "Vo komoyandi, Mosa iya henye ere, kora mati oze mbara oli 'de kazi gisisi ko'jo, öndu mo moba mbara lu'bë ne, zi zë gisisi ko'jo mi ru 'ba kora mati oli ne.

²⁵ Yaanya aba ne gisi öndu édinni madomoriyö kinye, wisi ma kyedre oze mbara oli 'de kazi gisisi ko'jo, mo ila mbara lu'bë ne zi öndu ni.

²⁶ Kö'du ne o'do rë ni kpa here zi öndu ma riyo ma wota ndundu mo zi zë madomoriyö ne biya.

²⁷ Ndundu mo aba, mbara ne oli gbo.

²⁸ Yaanya aba ne, mi ko'do mati yoku atényinni na didi,

mo atëdi mbara 'beyi? Zë biya ozenni mo."

²⁹ Yësu aya'ba dɔ̄ mo zi zë iya henye, "Alitë'e ku, ga kö'du ayɔ̄lo'e wayoru dë mandere kyigo a Wiri.

³⁰ Èzé yoku ényinni ku na didi, atëdinni kaa malayika'e komoriyë ozenni mbara dë.

³¹ Yaanya aba kaa kö'du tényi 'ba yoku témii koli, ako'jo'e kö'du mati Wiri ayada zi ye ne dë? Mo iya henye,

³² Ma Wiri 'ba Abarayama, Wiri 'ba Yisika, Yakoba aba. Mo Wiri 'ba didi anza 'ba yoku."

³³ Mati vidi kayo ne'e owonni kö'du ne, zë na rakaga témii géri kö'du yandi 'bomo ne.

Kö'du kï'di ma kyedre
(Mk. 12:28-34; Lk. 10:25-28)

³⁴ Mati Farasiye owonni Yësu ayata Sadeke'e, zë ayi atoto rë nnii bi kólö.

³⁵ Ma kólö témii zë vo komoyandi 'ba vo kö'du kï'di, ako'jo ha Yësu témii kö'du yɔ̄nzɔ̄ iya henye,

³⁶ "Vo komoyandi, kö'du kï'di ma vala ra kyedre mi kö'du kï'di?"

³⁷ Yësu aya'ba dɔ̄ mo iya henye, "O'do lɔ̄vɔ̄ Yere Wiri 'beyi di'di yi aba biya, lawo yi aba biya, kö'du yolo 'beyi aba biya.

³⁸ Nenye kö'du kï'di ma dagba ma kyedre ndra 'ba kö'du kï'di ra.

³⁹ Kö'du kï'di ma riyo ma kyedre mo édi kaa mo. O'do

lōvō vo halinjō oka kaa mati o'dō lōvō yi.

⁴⁰ Kö'du kii'di 'ba Mosa biya kö'du yandi 'ba nēbi eti orč da kö'du kii'di riyö ne'e."

Kö'du ko'jo ga kö'du 'ba Korisito
(Mk. 12:35-37; Lk. 20:41-44)

⁴¹ Mati kya 'ba Farasi maako'e atoto rē nnii ga bi kōlō, Yēsu ako'jo hē zē iya henye,

⁴² "A'di ra asōsu'e kö'du 'ba Korisito? Mo tēmī kozo 'beyi?" Zē aya'banni dō mo iyannii henye, "Mo tēmī kozo a Dawidi."

⁴³ Yēsu ako'jo hē zē iya henye, "Kö'du a'di ra Lawo Kōlō Laka iidī Dawidi zi ko'jo mo na Yere? Mati Dawidi edī ame'do mo iya henye,
⁴⁴ 'Yere iya zi Yere 'bama, 'Alima kinye da tři ma le mī'di vo wehe 'beyiye ku midirī ndi yi."

⁴⁵ Ezē Dawidi ako'jo mo 'Yere,' hala Korisito atedī tēmī kozo 'ba Dawidi?"

⁴⁶ Vidi maako aya'ba da kö'du ko'jo ne dē zi Yēsu. Ta pēti ko'do nani, vidi maako ako'jo ha Yēsu dekpe.

23

Kö'du kyenyē 'ba Farasiye
(Mk. 12:38-39; Lk. 11:43, 20:45-46)

¹ Yēsu ame'do zi vidi kayo ne'e, vo lō'bō 'bēni eti iya henye,

² "Vo komoyandi 'ba vo kö'du kii'di nnii Farasi eti, edinni kyigō aba zi yēti zi ye kö'du kii'di 'ba Mosa.

³ Owo'e kö'du mati zē iyanni zi ye zi ko'do, kö'du ko'do 'bēzē anza dē na laka zi ye go mo kiri. Zē ayadanni kö'du wa zi ye ko'do mo, zē o'donni dē.

⁴ Zē iidinni wa yeto ma kyedre mati vidi o'bō dē zi kīnjē mo ne da vidiye. Zē ombanni dē zi konyi zē zi kīnjē le nje da gisi kala nnii aba."

⁵ "Zē o'donni wa mati vidi zi kongo. Zē idanni ko'di piri konda ga bōngō 'bēnni zi yada zē na laka. Zē iidinni bōngō kanyi kōlōkpō gē nnii zi yada zē na vo mötu.

⁶ Zē o'donni lōvō bi ma laka ne, bi 'ba karama, bi lima mati na laka aba mī bi 'ba mötu.

⁷ Zē o'donni lōvō zi mētēnni watōwō aba mī bi 'ba wakogo. Zē o'donni lōvō zi ko'jo vo komoyandi."

⁸ "Ako'jo yi dē, 'Vo komoyandi,' ga kö'du 'e biya ta dakota kōlō, vo komoyandi nje kōlō.

⁹ Ako'jo vidi maako dē dakanjo kinye na 'bu,' ga kö'du edīye nje 'bu kōlō aba komoriyē.

¹⁰ Ako'jo yi dē na 'vo komoyandi,' ga kö'du vo komoyandi kōlō 'beyi ra Korisito.

¹¹ Ma kyedre kōlō mī kutē'e mēdi na vo kalima.

¹² Mo mati o'do rē nī na kyedre, maya'ba rē nī hulēhu, mo mati o'do rē nī hulēhu, ako'do mo kyedre."

Yēsu ayada kö'du kyenyē ko'do 'ba vo komoyandiye
(Mk. 12:40; Lk. 11:39-42, 44, 52; 20:47)

¹³ "Hala atëdï na kyënyë zi ye, vo komoyandi 'ba vo kö'du kï'dï Farasi ëti. 'E vïdï komokandi ne'e, isiyé ha loko 'ba damöku 'ba Wîrî kazi vïdï ödunni, kpa ödu'e dë. Ayata'e vïdï mati ëdï rënni kï'dï zi tödu ne kpa."

¹⁴⁻¹⁵ "Atëdï na kyënyë zi ye vo komoyandi 'ba kö'du kï'dï Farasi ëti. 'E vo komokandi ra. Umu'e kyëti ranga kayo kpuru tëmï dakano kutu kutu biya lasi aba, zi vïdï maako ki'ja zi gëri 'be'e ne kïri. Ëzë i'ja'e vïdï ne ku, o'do'e mo ndra na kyënyë tada'e, zi tï'bë mï gehena kaa 'e."

¹⁶ "Riti atëdï na kyënyë zi ye, alaga'e dagba zi vïdï, mora 'e na vo komoköndu. Ayandiye iya 'e henye, ëzë vïdï maako alömu ru yëkëlu aba, mo anza dë na kida lömu 'bëni ne aba. Ëzë mo alömu ru dahabo mati mï yëkëlu ne aba, mo ku na kida.

¹⁷ 'E vo komoköndu lumë'e, vala ra na kyedre, dahabo kôdö yëkëlu ra o'do, dahabo na laka?

¹⁸ Ayandiye kpa iya'e henye, 'Ëzë vïdï maako alömu ru karasa aba, mo anza dë na kida lömu 'bëni ne aba. Ëzë mo alömu rë ni ku wa ma i'dï da karasa ne aba, mo ku na kida.'

¹⁹ 'E vo komoköndu ne'e, ma vala ra na kyedre wakï'dï kôdö karasa ra, o'do wakï'dï na koho?

²⁰ Ëzë vïdï maako alömu ru karasa aba, mo ëdï lömu kpa wa mati biya i'dï do mo ne.

²¹ Ëzë mo alömu ru yëkëlu aba, mo ëdï lömu mo aba, ehe Wîrî mati ëdï alima mï mo.

²² Ëzë vïdï maako alömu komorïyë aba, mo ëdï lömu kyëti 'ba Wîrî mati mo alima dö mo."

²³ "Atëdï na riti zi ye vo komoyandi 'ba vo kö'du kï'dï nni Farasi ëti. 'E vo komokandi ne'e, i'diye zi Wîrî 'butë, wokonyo tisiwa kaa kököwu. Mora o'do'e wa ma laka ndra 'ba ködu kï'dï dë, kaa tïnyö, mïkyëyi, koma aba.

²⁴ O'do re 'e na vo dagba zi vïdï, mora 'e na vo komoköndu, oba'e kõjö tisi yaga tëmï wa kuwë 'be'e, ondrë'e jemele."

²⁵ "Atëdï na riti zi ye vo komoyandi 'ba vo kö'du kï'dï Farasi ëti. 'E vo komokandi ne'e, akaka'e ra siko 'be'e gbenje aba ta rö mo yaga, mï zë ndö na wakoyi mï kumbë aba.

²⁶ Farasi vo komoköndu, akyito wa mati ëdï mï siko dagba, ma ta yaga akakyito kpa 'da."

²⁷ "Atëdï na riti zi ye vo komoyandi 'ba vo kö'du kï'dï Farasi ëti. 'E vo komokandi ne'e, 'e kaa da wogo mati aköjö rë zë na kanyi, lunzu rï'dï kanyi aba, ongo na laka tarë zë yaga, mï zë ndö na yingo kene yöku aba.

²⁸ Tëmï gëri kölö ne, ta ra'e yaga na laka zi vïdï biya, mï ye ndö na komokandi kö'du lïtë aba."

*Yësu ame'do kö'du riti
'bëzë
(Lk. 11:47-51)*

²⁹ "Atëdï na riti zi ye vo komoyandi 'ba vo kö'du kï'dï Farasi ëti. 'E vo komokandi ne'e, o'ba'e ogo na laka zi nëbiye, ayada'e tòwo zi wogo zi vïdï mati alimannï kyere na lima ma laka.

³⁰ Iya'e henye, ëzé ëdiye kyere mï kadra 'ba 'bu'e vu'e nani, o'do'e kö'du mati zë o'donnï nëbi ne'e, kofo mo go mo ne dë.

³¹ Omiba'e do mo tñyö, 'e ra na kozo 'ba vïdï ma ofonni nëbi ne'e.

³² I'bë'e zo dagba wa mati 'bu'e vu'e ayetonnï ne kinde mo."

³³ "Ewiri ne'e, 'e gisi 'ba wiri ne'e, hala asosu'e zi taho. Kazi vurë re 'e, ati'bë'e biya mï gehena.

³⁴ Mayada zi ye makutu nëbi ne'e, kora vo kö'du yolo, vo komoyandi ëti, akafo'e kyamo'e, akatötö'e agamo'e akakpökyiye agamo'e mï bi 'ba mötu'e, akore'e zë témï gawo ta da gawo.

³⁵ Riti biya kö'du vïdï mbiya mati ofo'e ne akalépi de 'e témï kozo 'ba Abele zi kozo 'ba Zakariya wisi 'ba Berahiya mati ofo'e mï kutë yékëlu karasa aba.

³⁶ Mayada zi ye tñyö, riti biya 'ba wakofo ne akalépi da vïdï 'ba ko'do nenye."

*Yësu o'do lówo Yerusalema
(Lk. 13:34-35)*

³⁷ "Yerusalema, Yerusalema ofo'e nëbiye, u'du'e vo lö'bö mati Wiri utu zi ye ne ri'dï aba. Da ndö momba zi kala ma kï'dï mo kpo ra vïdï 'be'e biya, kaa ma yëru mati atoto

gisisi ëni hu förö nï, ila'e ma dë.

³⁸ Loko 'be'e ne akila na mï mbiya.

³⁹ Témï ndenyé dagba ani, mayada zi ye henye, ongo'e ma dekpe löhü le akiya'e henye, 'Wiri i'dï ya'da zi mo mati ayi mï ru 'ba Yere.'

24

Yësu ame'do ga kö'du loko 'ba Wiri yaya

(Mk. 13:1-2; Lk. 21:5-6)

¹ Yësu ënyi ila bi nani ëdi gbo ati'bë 'de témï yékëlu, vo lö'bö 'bomo ayinni zi yada zi mo kuvö 'ba loko 'ba Wiri ne. Mo ënyi alezë.

² "Oo. Ong'o'e bi biya na laka da wa nenye'e. Mayada zi ye henye, yitö ma kólö kinye alima dë ga bi 'bënï zë biya aku'du akanjo."

Riti vïdï yaza aba

(Mk. 13:3-13; Lk. 21:7-19)

³ Mati Yësu alima da Dökü 'ba Olivo, vo lö'bö ayinni na liwo zi mo, ako'jonnï ho mo iyanni henye, "Ayada zi ze kö'du biya nenye atëdï ndala aba, a'di ra aka'do rë ni zi yada mo henye, 'Kutayi 'bëyi ndundu 'ba dalinjö aba.'"

⁴ Yësu aya'ba dö mo iya henye, "Ëdiye komo kï'dï aba, ila'e vïdï maako mo'ba 'e dë.

⁵ Vïdï kayo atayinni me'do ru ma aba aka'bannï vïdï kayo akiyanni henye, 'Ma, Korisitö ra.'

⁶ Akowo'e kporo wehe kara dakapa, kö'du yöyö 'ba wehe aba na kowö, ere'e dë.

Wa ne ako'do rë ni, anza dë zi kiya henye, ndundu mo okɔ̄ ku.

⁷ Dakajo aко'do wehe oka maako aba, damöku akalépi wehe aba da ma kólö maako. Zöyi atëdi, kinzikinzi atëdi ta ga bi ne biya.

⁸ Wa ne atëdinni biya kaa dagba tɔ̄ 'ba wisi ko'jo."

⁹ "Akirïye, aki'diye zi ko'do mo na kyényë zi kofo. Vidi biya akyoi 'e ga kö'du ma.

¹⁰ Mi kadra nani, vo kö'du komba'e akalépinni témii kö'du koma 'bënni, zé akasusunni oka maako, akyoynnii oka maako.

¹¹ Nëbi vo ndondö kayo'e akalayannii vidi kayo ko'ba aba.

¹² Ne atëdi rapere 'ba kö'du kyényë ko'do, zi vidi kayo lɔ̄vø 'bëzë ofo.

¹³ Vidi mati orɔ̄ nduwë na kyigɔ̄ mi ndundu mo, akayɔ̄mo mo.

¹⁴ Kö'du yöyö laka nenyne ga kö'du 'ba damöku akayëti zi vidi 'ba dakajo ne biya kaa vo hu kö'du dɔ̄rɔ̄, ndundu mo atokɔ̄ 'da."

Wa kyényë ma ndra

(Mk. 13:14-23; Lk. 21:20-24)

¹⁵ "Mati ongo 'e wa kyényë ma ndra mi lokø 'ba Wiri ma ayanja, ma nëbi Daniyele ame'do kö'du mo. Atɔ̄rɔ̄ bi ma laka. Kö'du nenyne zi vo ko'jo mo: ayɔ̄lɔ̄ laka mi kö'du nenyne a'di.

¹⁶ Vidi mati édinni mi Yudiya atahonnii da lutu.

¹⁷ Vidi maako mati édi da lokø eni, i'ja kadra dekpe

zi tasi akaño zi wasisi 'bëni koba ta loko.

¹⁸ Vidi maako mati édi mi yaka a'ba dekpe huléhu zi bongɔ̄ eni koba.

¹⁹ Atëdi na kyényë mi ko'do naniye zi mbara mati omɔ̄nni 'e mbara mati édinni gisiluru aba:

²⁰ Amötü'e zi Wiri kazi aho'e témii tona mandere mi ko'do kadra 'ba ralawo.

²¹ Ga kö'du riti mi kadra nani atëdi na kowɔ̄ ndra ta da riti, mati édi témii biyeto 'ba damöku témii ko'do ma ndenyne ne. Ani, wa maako atanza dekpe kaa mo löhu.

²² Wiri aya'ba ra watiti 'ba ko'do naniye, mo mo'do dë here, vidi maako omɔ̄ dë. Ga kö'du vidi jeli 'bëniye Wiri akaya'ba mi kadra ko'do nani 'e 'da."

²³ "Ëzë vidi maako iya zi yi henye, 'Ongɔ te, Korisito édi kinye, mandere mo édi nani,' oma dë mi kö'du ne.

²⁴ Ga kö'du Korisito vo ndondö 'e nni nëbi vo ndondö eti akalayannii, zé ako'donnii kö'du ko'do kyedre rakaga aba zi vidi jeli a Wiri ko'ba ëzë zé atɔ̄bɔnni.

²⁵ Owo'e te, mayada kö'du nenyne zi ye gba kazi kadra mo tɔ̄ko."

²⁶ "Ëzë vidi maako ayada zi ye iya henye, ongo'e te, mo édi yaga mi da lipi, i'bë'e dë ani, mandere ëzë zé iyanni henye, ongo'e te, mo édi re ni koho kinye oma'e dë mi kö'du ne.

²⁷ Ga kö'du Wisi a Vidi atayi kaa bikanyi mati alaka

komorïyë ta humirë le da
mirë.

²⁸ Ezë yoku edë, langa aka-
toto rë nni."

Tayi 'ba Wisi a Vidi
(Mk. 13:24-27; Lk. 21:25-
28)

²⁹ "Kandi ta pëti riti 'ba
ko'do naniye, kadra akuyi rë
në na mandölu, yehwe anyi
dekpe, kyëlu akalépinni ta
komorïyë, wa ma komorïyë
akakohë rë nni.

³⁰ Kyinë wa mati akayada
kö'du 'ba Wisi a Vidi
akalaya komorïyë, vidi biya
'ba dakaño akudunni ezë
ongonnii Wisi a Vidi edë atayi
tëmi fëli 'ba komorïyë kyigo
bikanyi kyedre 'bëni aba.

³¹ Kyedre torombeta
akata'a, mo akutu malayika
'bëniye yaga mi bi golobë
sowë 'ba dakaño. Zë
akatotoni vidi jeli omo'e
tëmi ndundu 'ba dakaño ne
biya."

Kaga kyëlu
(Mk. 13:28-31; Lk. 21:29-
33)

³² "Kaga kyëlu ma yandi
kö'du yolo zi ye. Ezë ngora
mo inzi ku, akofë rë nü na
luwë, mbili yëyu makyiyi
akayeto gbo tövu, akayolo'e
umu ku kara.

³³ Tëmi gëri kólö ne,
ezë ongo'e wa ne ku biya,
akayolo'e kadra mo ku kara
nzë zi rë nü yeto.

³⁴ Mayada tñyö zi ye, wa
ne biyaako'do rë nü dagba,
kazi vidi ma édinni lima
yaanya aba ne, oli dë gba
biya.

³⁵ Komorïyë dakaño aba
akalaganni, me'do 'bama
alaga dë."

*Vidi maako ayolo ko'do
mo kadra aba dë*
(Mk. 13:32-37; Lk. 17:26-
30, 34-36)

³⁶ "Vidi maako ayolo ko'do
mo kadra aba dë. Kpa
le malayika komorïyë man-
dere Wisi ayolönni dë, nje
'bu ra akayolo.

³⁷ Tayi 'ba Wisi a Vidi
ako'do rë nü kaa mi kadra 'ba
Nowa.

³⁸ Mi ko'do gba ta komo
wini koso, vidi edinni
wakonyo, wa kuwë, vidi
kora rë nni koze mbara eti,
le mi ko'do mati Nowa i'bë
ödu mi tönbö,

³⁹ ayolönni kö'du mati edë
rë nü ko'do ne dë, le wini
koso ayi akyito zë biya. Ezë
Wisi a Vidi ayi akatëdi here.

⁴⁰ Mi kadra nani vidi kora
riyö atëdinni lòc ko'do mi
yaka. Ma kólö akoba, agamo
akila hulëhu.

⁴¹ Vidi mbara riyö atëdinni
bi 'ba wakuhu, ma kólö
akoba, agamo akila hulëhu."

⁴² "Ediye komo ki'di aba
ga kö'du ayolo'e dë, mi ko'do
vala ra Yere 'be'e atayi.

⁴³ Ezë vo kyetti lijo ayolo
kadra mati vo logo atayi,
tinyö akayolo'e henye, mo
akalima na ngö ila vo logo dë
zi tödu mi loko eni.

⁴⁴ Here edë 'e kpa 'duwë
nzë, ga kö'du Wisi a Vidi
atayi mi kadra mati anza'e
dë komo ki'di aba go mo."

*Vo kalima koma vo kazi
koma aba*
(Lk. 12:41-48)

⁴⁵ “Ëyi ra vo lö'bö laka, kö'du yɔlo aba? Mo ra mati kyedre 'bɔmo i'di mo na ga vo lö'bö oka niye kongo wakonyo 'bëzë ki'di mi kadra ma laka.

⁴⁶ Rakyenyi atëdi zi vo lö'bö ne hala, ëzë kyedre 'bɔmo i'ja mo lɔɔ ne ko'do, ëzë mo a'ba linjɔ.

⁴⁷ Mayada tñyö zi ye, kyedre ne aki'di vo lö'bö na vo da wasisi éni biya.

⁴⁸ Ëzë mo na vo lö'bö ma kyényë, mo akayada na bi dëni henye, ‘Kyedre 'bëni ne ayi dekpe hulëhu kandi,’

⁴⁹ mo akayeto vo lö'bö okaniye ku'bö zi wakonyo wa kuwë aba na kyényë.

⁵⁰ Kyedre 'ba vo lö'bö ne atayi ko'do maako aba, mati vo lö'bö ne anza dë komo ki'di aba go mo, mi kadra mati mo ayɔlo dë.

⁵¹ Kyedre akasese mo kozokozo 'ba vo komokandi ne zë ëti, ani mo akudu hë nì konyo aba.”

25

*Mala kö'du mìnözö ngulu
butë*

¹ “Mi kadra nani, damöku 'ba Wiri atëdi henye. Mìnözö ngulu 'butë oba lamba ènni ènyi i'bënni yaga da 'biyësi kutrë.

² Muyi tëmi zë na vo lumë, agamo'e muyi na vo kö'du yɔlo.

³ Ma vo lumë ne oba lamba 'bënni obanni kya 'ba yëni wa'do dë nnì aba.

⁴ Ma vo kö'du yɔlo ne'e, obanni mařanjiye ndɔ yëni aba mi mo.

⁵ 'Biyësi alikö dëni tisi ta bi tayi, mìnözö ne'e, ayetonnì nano o'donnì gbo.”

⁶ “Edi mi kutë yɔndɔ kudu aa yaga iya henye, “Biyësi edi kinye, aiyie dɔ mo kutrë.”

⁷ Mìnözö 'butë ne ènyi alironni, akɔ'jɔ lamba ènni gbo.

⁸ Mìnözö ma lumë ne iyanni zi ma vo kö'du yɔlo ne'e henye, ‘Idiye kya 'ba yëni 'be'e, tisi zi ze, ga kö'du 'beze inde rë nì ku.’

⁹ Vo kö'du yɔlo ne aya'banni dɔ mo iyanni henye, ‘E'e, anza dë kyo ga kö'du 'e ehe ze, i'bë'e bi 'ba wakogo kyamo kogo ga kö'du'e.’

¹⁰ Mìnözö ma lumë ne ènyi i'bënni gbo kya 'ba yëni kogo. Mati èdinni ti'bë, 'biyësi okɔ gbo ta gë zë. Zé mati nzɔ muyi ne ènyi i'bënni mo aba mi karama 'ba oze isinni ha loko gbo.

¹¹ Yaa, mìnözö agamo ne okoni, ènyinni kudu iyanni henye, ‘Kyedre, kyedre, ayëhu ha loko zi ze tödu.’

¹² ‘Biyësi aya'ba dɔ mo iya henye, ‘E'e, mayɔlo 'e dë.’”

¹³ Yesu i'di dɔ mo iya henye, ‘Ediye komo ki'di aba ga kö'du ayɔlo'e ko'do mo kadra mo aba dë.’”

*Mala kö'du vo kalima
wota*

(Lk. 19:11-27)

¹⁴ “Mi kadra nani aba, damöku 'ba Wiri atëdi

henye. Kora maako éëdï om̄ba ku zi tî'bë bi yingo, mo ako'jo vo kalima 'bënï ne'e ise ga wasisi 'bënï zi zé zi tédinnï na vo go mo kongo.

¹⁵ Mo i'dï zi ma kôlô wa mati mo akato'bô ko'dô mo. Zi ma kôlô, mo i'dï kôhi dahabo ɿbiriri kpulukumuyi. Zi agamo, mo i'dï kpulukuriyö, zi ma wota mo kpulukukôlô, ényi i'bë gbo bi yingo.

¹⁶ Vo kalima mati oba 'bënï kôhi ɿbiriri kpulukumuyi ne kandi i'bë o'dô lô mo aba, i'ja dô mo kpa kpulukumuyi.

¹⁷ Tëmï géri kôlô ne vo kalima mati oba kpulukuriyö ne, i'ja dô mo kpa kpulukuriyö.

¹⁸ Vo kalima mati iři 'bënï kpulukukôlô ne, i'bë ole wogo mi kaño oho kôhi 'ba kyedre 'bënï ne gbo mi mo."

¹⁹ "Gô mo éhi na konda, kyedre 'ba vo kalima ne'e ayi huléhu alimanni ga kôhi ne kiti mo zé ëti.

²⁰ Vo kalima mati iři kôhi 'bënï kpulukumuyi ne, ödu i'dï kpulukumuyi agamo. Mo iya henye, 'I'dï zi ma kôhi ɿbiriri kpulukumuyi, kyedre, ongo te, nenye aga kpulukumuyi vere mati mi'ja.'

²¹ Kyedre 'bômo iya zi mo henye, 'O'dô ku laka, yi vo kalima 'ba kô'du koma laka ra. Édi mi koma aba zi kôhi tisi ne ki'ja mo here, ma ki'dï yi na vo da kôhi ma kyedre. Ayi loko ta, dayanyi mi rakyenyi ne yi aba.'

²² "Vo kalima mati i'dï 'bômo kpulukuriyö ne ayi

loko iya henye, 'I'dï zi ma kôhi kpulukuriyö, kyedre ongo te, kinye kya 'ba kpulukuriyö agamo mati mi'ja.'

²³ Kyedre 'bômo iya zi mo henye, 'O'dô ku laka yi vo kalima 'ba kô'du koma laka ra. Édi mi koma aba zi kôhi tisi ne ki'ja mo here, maki'dï yi na vo da kôhi ma kyedre. Ayi loko ta, dayanyi mi rakyenyi ne yi aba.'

²⁴ "Vo kalima mati iři 'bënï kpulukukôlô ne, ayi ödu loko iya henye, 'Kyedre, mayôlo yi kora vo kala kyigo ra, édi wakumu kpa iyî dë, édi wa 'ba yaka toto kpa kazi kofo kili.

²⁵ Ma na tere, mi'bë moho kôhi 'beyi ne mi kaño ongo te, kinye wë yi édi.'

²⁶ Kyedre 'bômo iya zi mo henye, 'Yi vo kalima vo wëdi kyényë. Ayôlo dë mëdi wakumu kpa miyi dë, wa toto ta yaka kazi kofo kili?

²⁷ Laka, i'dï kôhi ama ne kyere mi loko 'ba kôhi sesi, ma koba biya huléhu dô mo mati i'ja ne aba ëzë ma'ba ku linjô.'

²⁸ "Yaanya aba oba'e kôhi ne 'de kazi mo i'diye zi ma kpuluku'butë aba ne.

²⁹ Ga kô'du viđi biya mati édi wa aba, le kyo akî'dï, mo atëdï mo aba kyo. Ta da mati mo édi mo aba. Viđi mati anza wa aba dë, gbi le nje ma tisi mati mo édi mo aba, akoba 'de kazi mo.

³⁰ Vo kalima lumë ne, u'du'e mo yaga mi bi köndu ani mo akudu hë ni konyo aba."

Ndundu 'ba vurë

³¹ "Mati Wisi a Vidi ayi mi
bikanyi kyedre malayika eti,
mo akalima da kyiti,

³² vidi 'ba damoku ne aka-
toto biya como mo. Mo
akinye mi zé mi gboko riyo,
kaa vo timelé yako inye
timelé tara wanya here.

³³ Mo aki'di vidi ma laka
'e da kala ni ma tiri, ma
kyeny'e da kala ni ma gali."

³⁴ "Yere akiya zi vidi ma
da kala ni ma tiri ne henye,
'Ayiye, 'e mati 'bu ma i'di
ya'da ku zi ye ne. Ayiye mi
damoku mati ako'jo ku kyere
zi ye, ko'do 'ba dakanjo aba.

³⁵ Ma na o'bo, i'diye
wakonyo zi ma. Ma na
kodro, i'diye wini zi ma
kuwé. Ma na vo leze, oba'e
ma lijo 'be'e.

³⁶ Ma na ga mbiro usu'e
bongo ra ma. Ma na rakoo,
ongo'e ga ma. Ma mi kamba,
ediye ti'bé ma kongo."

³⁷ "Vidi ma laka ne
akaya'banni do mo zi mo,
akiyanni henye, 'Ndala aba
ya Yere, dongo yi na o'bo,
di'di wakonyo zi yi, mandere
kodro aba, di'di wini zi yi
kuwé?

³⁸ Ndala aba di'ja yi na
tu'de maako diri ze yi lijo
'beze, mandere na ga mbiro
dusu bongo re yi?

³⁹ Ndala aba dongo yi na
rakoo mandere mi kamba
di'di ti'bé yi kong?"

⁴⁰ Yere akaya'ba zi zé akiya
henye, 'Mayada zi ye, ézé
o'do'e ko'du ne gbi le nje zi
vidi ma tisi kaa ma nenye'e
ne, o'do'e ku zi ma.' "

⁴¹ "Mo akiya zi zé ma da
galini ne, i'bé'e 'de tara ma
karani 'e mati mi wa séné a
Wiri. i'bé'e 'de mi wa'do ma
kazi ndundu, mati ako'jo ku
zi Satani malayika 'béné eti.

⁴² Ma na o'bo i'diye
wakonyo dë zi ma. Ma na
kodro i'diye wini dë zi ma
kuwé.

⁴³ Ma na vo leze, iriye ma
dë kala aba mi lijo 'be'e.
Ma na ga mbiro usu'e bongo
dë ra ma. Ma na rakoo mi
kamba ongo'e ga ma dë."

⁴⁴ "Akaya'banni do mo zi
mo, akiyanni henye, 'Ndala
aba ya Yere, dongo yi na
o'bo, na kodro, na vo leze,
na ga mbiro, na rakoo, mi
kamba, dakonyi yi dë?"

⁴⁵ Yere akaya'ba do mo
akiya henye, 'Mayada zi ye,
ézé ombe'e dë zi konyi gbi le
nje vidi ma tisi nenye'e ne,
ombe'e dë ne ma ra konyi.'

⁴⁶ Vidi kyeny'e ne'e
ati'benni mi wa'do ma
ñburu ñburu riti aba, vidi
ma laka akati'bé 'benni mi
di'di ma ñburu ñburu."

26

Yere ko'do ra Yesu
(Mk. 14:1-2; Lk. 22:1-2;
Yn. 11:45-53)

¹ Mati Yesu inde ko'du ne'e
yandi mo ku biya, mo iya zi
vo lo'bó 'beniye henye,

² "Mi ko'do riyo aba kaa
ayolo'e atedi karama 'ba laga
'ba koli, Wisi a Vidi aki'di zi
totó mo."

³ Kyedre 'ba vo karasa nní
vidi kyedre'e eti atoto re nní
mi loko kyedre 'ba Kayafa vo
da vo da karasa'e.

⁴ O'dənni yere zi Yēsu kiri zi kofo mo na liwo.

⁵ Zē iyanni henye, "Do'do'e dē mī kadra karama. Kazi viđi ēnyinni na wehe."

Ope yēni da Yēsu mī Beteniya

(Mk. 14:3-9; Yn. 12:1-8)

⁶ Mati Yēsu ēđi mī Beteniya liđo 'ba Simona, kora mati na riti kō mönyu aba ne.

⁷ Mati Yēsu ēđi wakonyo, viđi mbara ayi zi mo yēni ogo kōhi kyedre aba, mo ope gbo dō mo.

⁸ Mati vo lō'bō 'bōmo ongɔnni kō'du ne here, ēnyinni na kamo. Zē ako'joni kō'du iyanni henye, "Kō'du a'di ayanja wa ne biya here gō mo?"

⁹ Yēni kēzi ngutru nenye akogo yaga kōhi kyedre aba, kī'di zi vo leriye."

¹⁰ Yēsu ayɔlɔ kō'du mati zē ēđinni kiya ne, iya zi zē henye, "Kō'du a'di ēđiye sawiya ko'do zi mbara ne? Kō'du teme laka ra mo o'do zi ma.

¹¹ Atēdiye 'duwī vo lere étii mī kutē'e, anza'e dē 'duwī ma aba.

¹² Kō'du mati mo o'do zi yēni kēzi ngutru nenye kope ra ma, zi kō'jō ma nzō zi kusu.

¹³ Yaanya aba mayada zi ye, bi ma yōyo laka nenye ayëti zi mo mī dakano ne biya, wa mati mo o'do ne atēdi na kō'du sōsu ga kō'du mo."

Yudası om̄ba da kō'du zi Yēsu susu.
(Mk. 14:10-11; Lk. 22:3-6)

¹⁴ Ma kōlō tēmī vo lō'bō 'butē dōmoriyö ne ru mo Yudasi Sikereto i'bē zi vo da karasa'e

¹⁵ aka'jo hō mo iya henye, "Aki'diye a'di zi ma, ezē masusu Yēsu zi ye?" Zē itinni kōhi ȳbirirī 'butēwota i'dinni gbo zi mo.

¹⁶ Ta gō mo Yudasi ēđi gēri ma laka koma zi Yēsu kī'di zi zē.

Yēsu onyo wakonyo 'ba karama 'ba laga 'ba koli

(Mk. 14:12-21; Lk. 22:7-13; 21-23; Yn. 13:21-30)

¹⁷ Mī dagba ko'do 'ba karama 'ba laga 'ba koli, vo lō'bō ayinni zi Yēsu aka'joni hō mo iyanni henye, "Kila om̄ba ze zi wakonyo 'ba karama 'ba laga 'ba koli ne, kō'jō mo nzō zi bi yī?"

¹⁸ Mo iya zi zē henye, "I'bē'e zi kora maako ayada'e zi mo henye, 'Vo komoyandi iya henye, kadra ama ɔko ku, ma vo lō'bō 'bama étii dako'do karama 'ba laga 'ba koli liđo 'beyi.'"

¹⁹ Vo lō'bō o'dənni kaa mati Yēsu ayada zi zē, aka'joni wakonyo 'ba laga 'ba koli gbo.

²⁰ Kōsi kadra aba, Yēsu vo lō'bō 'butē dōmoriyö ne étii, alimannī gbo akaño wakonyo.

²¹ Mati ēđinni wakonyo, Yēsu iya zi zē "Mayada zi ye, viđi ma kōlō tēmī 'e akasusu ma."

²² Vo lītu'e na rasösü ayetonni hō mo ko'jo ma kōlō ta ga oka nī, "Tīnyō, Yere, iya dē ma ra?"

²³ Yēsu ēnyi aya'ba dō mo zi zē iya henye, "Ma kōlō mati usu kala nī ma aba mī gbenje ne akasusu ma."

²⁴ Wisi a Vidi akoli kaa mati kō'du yōru iya mo akoli, atēdī na riti zi vidi mati asusu Wisi a Vidi zi kofo ne. Atēdī na laka zi vidi ne lima kazi ko'jo mo."

²⁵ Yudasi vo susu ēnyi ame'do riyē iya henye, "Tinyō vo komoyandi ayoloanza dē ma ra?" Yēsu aya'ba dō mo iya henye, "Kaa mati iya ne."

Wakonyo 'ba da hutaga 'ba Yere

(Mk. 14:22-26; Lk. 22:14-20, 1 Kr. 11:23-25)

²⁶ Mati zē ēdinni wakonyo, Yēsu oba nzoyi mangolō'bō o'dō mötu 'ba öwō'dī, owe mī mo i'dī zi vo lö'bō 'bēniye. Mo iya zi zē henye, "Oba onyo'e, nenye ida ra ma ra."

²⁷ Mo oba köfö o'dō öwō'dī zi Wiri, i'dī zi zē, iya henye, "Uwē'e, 'e biya ta ge'e.

²⁸ Nenye yama ma mati na da kō'du kī'dī a Wiri, yama mati aliko yaga ko'du vidi kayo kila tēmī kō'du kyénye.

²⁹ Mayada zi ye makuwē a'ji nenye dekpe lōhu le mī damöku a 'Bu ma."

³⁰ Aya'binni ngala ēnyi i'benni gbo da Döku 'ba Olivo.

Yēsu ame'do kō'du ha kiga 'ba Petero

(Mk. 14:27-31, Lk. 22:31-34; Yn. 13:36-38)

³¹ Yēsu iya zi zē henye, "Yōndō nenye aba ataho'e biya akila'e ma kaa mati

kō'du yōru iya henye, 'Wiriakofo vo tīmēlē yako, tīmēlē ne akapere rē nni.'

³² Ta pētī tēnyi 'bama tēmī koli, makati'bē dagba komo'e mī Galilaya."

³³ Petero ēnyi ame'do riyē iya zi Yēsu henye, "Mila yī dē, ezē ma kayo ne'e, ilanni yī le."

³⁴ Yēsu iya zi Petero henye, "Mayada zi yī gba kazi zanga ayapa mī yōndō ne akiga hē yī, akiya da wota henye ere, ayolo ma dē."

³⁵ Petero ēnyi aya'ba dō mo iya henye, "Ézē le zi ma koli kō'du yī, mila yī dē." Vo lö'bō agamo'e iyanni kpa kō'du kōlō ne.

Yēsu amōtu mī Getesemina

(Mk. 14:32-42; Lk. 22:39-46)

³⁶ Yēsu ēnyi i'benni vo lö'bō 'bēni eti mī bi mati ako'jo Getesemina, mo iya zi zē henye, "Alima'e kinye mēdi dero tī'bē dagba amōtu."

³⁷ Mo oba nī aba Petero, gisi 'ba Zebedeyo riyō. Yēsu kō'du sōsu riti aba,

³⁸ mo iya zi zē henye, "Kō'du sōsu mī di'di ma ne ku na kyedre, om̄ba ku kara zi ma kofo. Alima'e kinye bi kida ma aba."

³⁹ Mo ēnyi i'bē tisi dagba kōwō, umē rē nī na komokomo akano amōtu iya henye, "Bu ma, ezē ato'bō oba riti ne 'de ta da ma. Anza kō'du komba 'bama, kō'du komba 'beyi ra."

⁴⁰ Mo ēnyi a'ba zi vo lö'bō wota ne'e, i'ja zē ako'do, mo

iya zi Petero henye, "Hala 'e wota ne ḥ'bɔ'e dë zi bi kida ma aba gbɔ le nje kadra kólö?"

⁴¹ Alima'e nzo bi kida mötu aba, kazi alépiye mii kö'du yonzɔ. Di'di ra omba, ida ra kazi kyigo.

⁴² Yësu ényi i'bë kpa lóhu mii da riyö a mötu, iya henye, "Bu ma, ézé kófö 'ba riti nenyé oba dë, ma ki'ja riti mii da kö'du kombá b'beyi."

⁴³ Mo a'ba i'ja vo ló'bö ne'e, kpa lóhu ako'do, zë ḥ'bɔnni dë zi lima na ngö.

⁴⁴ Yësu ényi ila zë lóhu i'bë 'de amötu ma da wota mo iya kpa kö'du kólö ne.

⁴⁵ Mo a'ba zi vo ló'bö'e iya henye, "Édiye gba a ko'do re 'e alawo? Ongɔ'e te, kadra 'ba zi Wisi a Vidi kí'di, zi vidi kyénye'e okɔ ku.

⁴⁶ Ényi dì'bë'e. Ongɔ'e te, kora mati asusu ma ne édi nenyé."

Kiri 'ba Yësu

(Mk. 14:43-50; Lk. 22:47-53; Yn. 18:3-12)

⁴⁷ Mati Yësu édi gba ame'do, Yudasi mo kólö témii vo ló'bö 'buté dɔmoriyö ne'e, okɔ gbɔ. Mo aba vidi kayo édinni kulu, mɔvɔ aba kala nni, kyedre 'ba vo karasa vidi kyedre éti ra utunni zë.

⁴⁸ Yudasi o'do dakyiné kö'du maako zi vidi kayo ne'e zi yɔlɔ, iya henye, "Kora mati munzu hɔ mo ne, mo ra omba'e, iriye mo."

⁴⁹ Yudasi i'bë mbiyi zi Yësu, iya henye, "Rakyeyi

mëdi yï aba vo komoyandi," unzu hɔ mo gbɔ.

⁵⁰ Yësu aya'ba dɔ mo iya henye, "Aboka ma, o'dɔ kö'du mati ayi go mo kandi." Zë ayinni, irinni Yësu anda'banni mo gbɔ gö.

⁵¹ Ma kólö témii vo ló'bö mati Yësu aba ne, otɔ kulu 'bënii témii sirikpa iga mbili vo ló'bö 'ba vo karasa, ikye yaga.

⁵² Yësu iya zi mo henye, "Aya'ba kulu 'beyi ne huléhu ga bi mo. Zë biya mati irinni kulu ne, akofo zë kulu aba.

⁵³ Ayolɔ'e dë makako'jo 'Bu ma kö'du wa konyi, kandi mo akutu kyo ta da malayika kpuluku'buté dɔmoriyö 'ba vo wehe?

⁵⁴ Kö'du ne ako'dɔ rë nii zi tèdi kaa mati kö'du yoru iya mo'dɔ rë nii."

⁵⁵ Yësu ényi ame'do zi vidi kayo ne'e, iya henye, "Ayiye kulu mɔvɔ aba kala'e, zi ma kiri mo kaa ma vo kö'du kí'di pere? 'Duwi ma lima akanjo kö'du yandi mii yékélù, iriye ma dë.

⁵⁶ Kö'du nenyé biya o'dɔ rë nii zi wa mati nëbiye ayörunnii, mii kö'du yoru zi tayi tñyö." Vo ló'bö biya ilannii mo ahowenni.

Yësu komo kyedre 'ba vurë'e

(Mk. 14:53-65; Lk. 22:54-55, 63-71; Yn. 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Zë mati irinni Yësu ne, obanni mo tibë mo aba linjɔ 'ba Kayafa kyedre 'ba vo karasa, bi mati vo komoyandi 'ba vo kö'du kí'diye

nñi vidi kyedre eti atoto re
nñi ga bi kolo.

⁵⁸ Petero usu go mo ta bi
kowɔ le bi 'ba vurë, linjɔ
'ba kyedre 'ba vo karasa.
Mo i'bë ödu bi 'ba vurë al-
ima gbo akanjo vo kanya eti,
kongo wa a'di ako'do zi Yesu.

⁵⁹ Vo da vo karasa 'e
vidi 'ba vurë'e kikye eti
ayonzonnzi mbérè kiga ra
Yesu zi mo kofo,

⁶⁰ zé i'janni kö'du kyenyé
maako dë, vidi kayo ayinni
le ndondo kiga gumu.
Ndundu mo aba vidi kora
riyö ayinni,

⁶¹ iyanni henye, kora
nenye iya henye, "Ma kiha
akanjo yekelu 'ba Wiri ne,
yaa ko'do da wota aba ko'ba
mo lóhu."

⁶² Kyedre 'ba vo karasa
enyi riyé iya zi Yesu henye,
"Anza da kö'du ya'ba aba dë,
ga kö'du wasusu re yi ne?"

⁶³ Yesu alima ti. Löhu
kyedre 'ba vo karasa ame'do
zi mo, iya henye, "Mi ru 'ba
Wiri didi yaanya aba mi'di
yi ku mi lómu, ayada zi ze
ézé yi Korisito, Wisi 'ba Wiri
ra."

⁶⁴ Yesu aya'ba do mo zi mo
iya henye, "Mo ra kaa iya ne.
Miya zi ye henye, témí kadra
ma dagba ani, akongo'e Wisi
a Vidi ta bi lima da kala tiri
'ba Wiri kyigo tayi témí fóli
'ba komoriyé."

⁶⁵ Mati kyedre 'ba vo
karasa owo kö'du ne here,
enyi na kamo izo bongo
'bomo iya henye, "Ne kö'du
sawiya ra. Domba kya kö'du
'ba vo hu kö'du do ro dekpe.
Owo'e kö'du sawiya ne ku.

⁶⁶ Asosu'e a'di ra?" Zé
aya'banni do mo iyanni
henye, "Mo o'do kö'du
kyenyé ku, mofo mo."

⁶⁷ Zé o'binni oro komo
mo, u'bönni mo, zé maako'e
isannni mo,

⁶⁸ iyanni henye, "Ayada zi
ze Korisito, ézé yi nëbi ra,
ayada éyi ra isa yi."

*Ha kiga 'ba Petero ta ra
Yesu*

(Mk. 14:66-72; Lk. 22:56-
62; Yn. 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Mati Petero édi lima
yaga mi linjɔ 'ba Kalafa, vo
lö'bö kolo témí mbara 'ba
kyedre 'ba vo karasa ayi zi
mo iya henye, "Yi kpa Yesu
aba témí Galilaya."

⁷⁰ Mo iga hë ni ta da komo
vidi kayo ne'e biya. Mo
aya'ba do mo iya henye, "Ma
yolo kö'du ma édi ame'do go
mo ne dë,

⁷¹ ényi asi weni yaga ha
loko bi 'ba vurë. Mbara vo
lö'bö agamo ongo mo iya zi
vidiye henye, mo Yesu 'ba
Nazereta aba."

⁷² Löhu Petero iga hë ni
aya'ba do mo iya henye,
"Malömu tnyö mayolo kora
ne dë."

⁷³ Tisi yaa ta go mo vidi
kora mati édinni töro ani
ne, ayinni zi Petero iyanni
henye, "Yi ma kolo témí zé,
dayolo ze témí géri me'do
'beyi."

⁷⁴ Petero iya henye, "Ma
lómu kö'du tnyö ra mëdi
ayada, ézé anza dë here,
Wiri mi'di ritzi ma. Ma
yolo kora ne dë." Zanga ényi
ayapa,

⁷⁵ Petero asosu kö'du ma
Yesu ayada zi ni iya henye,

"Gba kazi yapa 'ba zanga, akiya da wota henye ere, ayɔ̄lo ma dë." Mo ényi asi gbo yaga akudu na kyénye.

27

Oba Yēsu komo Pilato
(Mk. 15:1; Lk. 23:1-2; Yn. 18:28-32)

¹ Kyere 'do da mündö aba ɲbo, kyedre 'ba vo karasa'e nnii vidi kyedre étii i'di kö'du 'benni ombanni ku zi Yēsu kofo.

² Zé idannii mo nyori aba ikanni mo, i'dinnii mo zi Pilato, vo dalinjɔ mii turu 'ba Roma.

Koli 'ba Yudasi lɔɔ 'ba vo lɔɔ'bō'e

³ Mati Yudasi vo wasusu ayɔ̄lo ombanni ku zi Yēsu kofo, mo ayasi kö'du lité 'benni ne, ényi oba kohi ɲbiriri 'butewota ne kika mo huléhu zi kyedre 'ba vo karasa vidi kyedre étii.

⁴ Yudasi iya zi zé henye, "Mo'do kö'du kyénye ku zi ma kora vo kazi kö'du kyénye ko'do ne ki'di zi ye zi kofo." Zé aya'banni do mo zi mo iyanni henye, "Anza kö'du 'beze ra dë, kö'du 'beyi ra."

⁵ Mati Yudasi owo kö'du ne here, odro kohi ne komo zé ani mii yékélù, mo ényi asi i'bè ove gu ni gbo.

⁶ Kyedre 'ba vo karasa akodu kohi ne iya henye, "Nenye kohi yama ra, mii kö'du ki'di 'beze anza dekpe zi ki'di mii kuté 'ba wa sesi mii loko 'ba Wiri."

⁷ Mati ombanni do mo ku, ogonni yaka gbo kohi ne

aba na bi 'ba zi yoku tu'dë maako'e kusu.

⁸ Kö'du nere ra, yaka ne ako'jo na yaka 'ba yama le ndenyé.

⁹ Kö'du mati nëbi Yere-maya iya ne, ayi ku tñyö. "Zé obanni kohi ɲbiriri 'butewota, mati vidi 'ba Yiserele ombanni do mo zi kopi ga kö'du mo,

¹⁰ Kohi mo ne zi yaka kogo mo aba kaa mati Yere i'di kö'du mo zi ma."

Pilato ako'jo ha Yēsu

(Mk. 15:2-5; Lk. 23:3-5; Yn. 18:33-38)

¹¹ Yēsu ɔrɔ komo vo dalinjɔ 'ba Roma, ako'jo ho mo iya henye, "Yi ra Yere vo damoku 'ba Yuda'e?" Yēsu aya'ba do mo iya henye, "Mo ra kaa iya ne."

¹² Mo ame'do dë na da kö'du ya'ba 'ba vo wa sösu'e, mati kyedre 'ba vo karasa'e nnii vidi kyedre nani étii.

¹³ Pilato iya zi mo henye, "Owo kö'du mati asusunni yi go mo nenye dë?"

¹⁴ Mati Yēsu om̄ba dë zi da kö'du ma kólò ya'ba ne, o'do Pilato gbo na rakaga.

Ikye vurë ra Yēsu zi kofo

(Mk. 15:6-15; Lk. 23:13-25; Yn. 18:39-19:16)

¹⁵ Mii kadra 'ba karama 'ba laga 'ba koli aba, vo dalinjɔ 'ba Roma édi kö'du aba zi kinga yaga vidi mati vidiye ako'jonnii kö'du mo temi kamba.

¹⁶ Mii kadra nani, kora maako édi mii kamba ru mo Barabasi, mo na yélo ga kö'du ko'do kyénye.

¹⁷ Mati vidi kayo ne atoto re nnii, Pilato ako'jo he zé iya henye, "Ma vala ra ombo'e zi ma kinga zi ye? Barabasi, kodo Yésu mati ako'jo Korisito?"

¹⁸ Mo ayolɔ na laka, vo kalakonda 'ba Yuda'e i'dinni Yésu zi ni ga kö'du zé na mi kumbé.

¹⁹ Mati Pilato édi gba alima mi loko 'ba vurë, mbara 'bomo utu kö'du kise zi mo iya henye. "O'dɔ kö'du ako dë zi kora vo kazi kö'du yaña ne, wiri ayaza ma mi yondo ne aba ga kö'du mo."

²⁰ Kyedre 'ba vo karasa nnii vidi kyedre eti alélunni da vidi kayo ne'e zi ha Pilato ko'jo zi Barabasi kinga, Yésu zi kofo.

²¹ Pilato ako'jo ha vidi kayo ne'e, iya henye, "Ma vala ra temi vidi riyo neny'e, ombo'e ma zi kinga zi ye?" Zé aya'banni do mo iyanni henye "Barabasi."

²² Pilato ako'jo he zé iya henye, "Mo'dɔ a'di zi Yésu mati ako'jo Korisito ne?" Zé biya aya'banni do mo iyanni henye, "Matötö mo."

²³ Pilato ako'jo he zé iya henye, "Kö'du kyenyé a'di mo o'dɔ?" Ayetonnii he nnii gbögbö gu kyembe aba, "Matötö mo."

²⁴ Mati Pilato ongo kö'du ma zi ni ko'dɔ anza kpe, kazi vidi ne ényinni na kamo, mo oba wini akaka kala ni ta da komo vidi kayo ne'e, iya henye, "Manza dë mi koli 'ba kora neny'e. Ne kö'du ko'dɔ 'be'e ra."

²⁵ Vidi kayo ne'e biya aya'banni do mo, iyanni henye, "Yama koli 'bomo malépi gbo de ze gisi 'beze eti."

²⁶ Pilato inga Barabasi zi zé, ta pëti mo, u'bö hu Yésu, i'di mo gbo zi töötö.

Vo wehe o'donnii sawiya ra Yésu

(Mk. 15:16-20; Yn. 19:2-3)

²⁷ Here vo kanya a Pilato obanni Yésu ti'benni mo mi loko 'ba vo kanya'e. Vo kanya kayo atoto re nnii kpo ta da kapa mo.

²⁸ Zé otönni bongɔ 'bomo usunnii bongɔ konda 'ba yere rɔ mo.

²⁹ Here zé o'donnii safo temi kono ayöfunni do mo. I'dinni mövɔ 'ba yere kala mo ma tiri alödrönni da womo nnii aba komo mo sawiya ko'dɔ rɔ mo, zé iyanni henye, "Lima konda zi yi vo damöku 'ba Yuda'e."

³⁰ Zé o'binni oro komo mo, obanni mövɔ u'bönni do mo.

³¹ Mati zé indenni sawiya ko'dɔ ku rɔ mo, zé otönni bongɔ konda ne 'de ta rɔ mo, usunnii bongɔ ɔmo gbü löhu rɔ mo. Here zé obanni mo gbo kika mo yaga zi töötö mo.

Atötö Yésu

(Mk. 15:21-32; Lk. 23:26-43; Yn. 19:17-27)

³² Mati zé édi ti'benni yaga, zé andosi dë nnii kora maako aba temi Sirénë ru mo Simona, vo kanya'e o'donnii mo na kamo zi taka a Yésu kinjë.

³³ Zé ayinni bi mati ako'jo Gologota ne, mi kö'du ya'ba aba "Bi 'ba Kiriyingo da."

³⁴ Ani zé i'dünni a'ji zi Yësu na susë wa kata aba kuwë, mati anene ta pëti mo, mo ombo dekpe kuwë.

³⁵ Mati zé atötönni mo ku, zé ayanyanni bongo 'bomo témii kutë nnii födö ku'du aba zi yolo akalépi zi éyi.

³⁶ Tapëti mo, alimannii ani mo kongo.

³⁷ Dö mo riyë i'dünni wayöru 'ba wasusu iya henye, "Nenye Yësu, yere 'ba Yuda'e"

³⁸ Zé atötönni vo logo riyö dakapa Yësu, ma kölö da kala mo ma tiri ma agamo da kala mo ma gali.

³⁹ Vidi mati édi lagannii ta da kapa ne, dë nnii njili Yësu lidi aba, iyanni henye,

⁴⁰ "Here ombo ti'bë yékëlu ne kiha mo akaño, kuvö mo löhu mi ko'do da wota aba. Ayomö rë yi ézë yi Wisi 'ba Wiri. Asi akaño ta da taka."

⁴¹ Témii géri kölö ne, kye-dre 'ba vo karasa vo komoyandi 'ba vo kö'du ki'di nnii vidi kyedre étii alimannii sawiya ko'dö ra Yësu iyanni henye,

⁴² "Mo ayomö oka'e, ayomö rë ni dë. Anza mo ra dë yere 'ba Yiserele? Ézë mo ayi ku akaño ta da taka yaanya aba dakoma 'da mi mo.

⁴³ Mo oma mi Wiri, iya henye, 'Ni Wisi 'ba Wiri ra.' Laka dongö'e te, ézë Wiri ombo zi mo yomö yaanya aba."

⁴⁴ Vo logo mati atötö zé da kapa Yësu ne, alidi mo kpa here.

*Koli 'ba Yësu
(Mk. 15:33-41; Lk. 23:44-49; Yn. 19:28-30)*

⁴⁵ Mi kutë kadra aba mandölu ayöfö dakaño ne biya, inde rë ni le ta pëti kadra wota aba.

⁴⁶ Gba kaa kadra wota aba, Yësu ényi udu gu kyembe aba iya henye, "Elöyi Elöyi lema sabakatani?" Mi kö'du ya'ba aba iya henye, "Wiri ama, Wiri ama, ila ma ga a'di ya?"

⁴⁷ Kya vidi ma édi törönni ani ne, iyanni henye, "Mo édi Eliya ko'jo."

⁴⁸ Vidi ma kölö témii zé aho kandi oba lifa usu mi a'ji i'di da njili movo, mo yonzö zi kuwë.

⁴⁹ Kyamo'e iyanni henye, "Orö dongö'e te, ézë Eliya édi tayi zi mo yomo."

⁵⁰ Yësu api riyë löhu na kyembe ila lawo gbo.

⁵¹ Bongo mati ove mi yékëlu 'ba Wiri ne mi mo aliza riyö kó ta riyë le akaño. Dakaño akohö rë ni, lutu alihannii,

⁵² da wogo ayéhu rë nnii biya, vidi kayo a Wiri mati olinnii ne, ényinni gbo na didi témii koli.

⁵³ Zé ilanni da wogo, ta pëti tényi 'ba Yësu témii koli, ényi i'benni mi gawo laka ani vidi kayo ongönni zé.

⁵⁴ Mati vo kyëlu 'ba vo kanya'e mati nnii mo aba, édinni ga Yësu kongö ne, ongönni kinzikinzi biya wasisi mati o'dö rë ni ne, zé na tere iyanni henye, "Mo tinyö Wisi 'ba Wiri ra."

⁵⁵ Mbara kayo mati èdinni Yësu konyi, usunnì go mo ta Galilaya ne, èdinni atoro ani bi kongo ta bi kowö.

⁵⁶ Mi kutë zë Mariya Magadala, Mariya ma 'ba Yemisi nnii Yosepa aba, mbara 'ba Zebedeyo.

*Kusu 'ba Yësu
(Mk. 15:42-47; Lk. 23:50-56; Yn. 19:38-42)*

⁵⁷ Mati èdi ku na hutaga, kora vo wa dakayo maako tëmi Arimataya, ru mo Yosepa øko gbo, mo kpa vo lö'bö 'ba Yësu ra.

⁵⁸ Mo ènyi i'bë ako'jo ha Pilato kö'du yöku Yësu. Pilato i'di kö'du gbo kala konda aba zi yöku ne ki'di zi Yosepa.

⁵⁹ Yosepa olo mi bongo ma kyiyi,

⁶⁰ usu mi wogo èni mati mo ole mi ri'di, kyigo ne. Mo alulu yitö kyedre ha wogo ne, isi i'bë weni gbo.

⁶¹ Mariya Magadala nnii Mariya ma agamo ne aba, èdi limannii ani bi kongo zo da wogo.

Vo kanya 'ba ga da wogo kongo'e

⁶² Mi ko'do 'ba ralawo aba, kyedre 'ba vo karasanni Farasi eti andosi dë nnii Pilato aba

⁶³ iyanni henye, "Kyedre dasosu ze, mati vo ndondo kyedre ne èdi gba na wiidü, mo iya henye, 'Matenyi tëmi koli ko'do da wota aba.'

⁶⁴ I'di kö'du zi ga wogo 'bomo ne kongo na laka le mi ko'do 'ba da wota ne, kazi vo lö'bö 'bomo i'bë alogonni

yöku mo, akayadannii zi viidü henye, ere, mo ènyi ku tëmi koli. Ndundi ndondo ma nenye atëdi ndra na kyenyë ta da ma dagba."

⁶⁵ Pilato ayada zi zë iya henye, "Oba'e vo kanya'e zi ti'bënni ga wogo ne kongo tëmi géri ma laka."

⁶⁶ Zë i'bënni da wogo a'ba'banni ga yitö ha wogo ne zi yada viidü maako ayehu dë. Ilanni vo kanya ani zi go mo kongo.

28

*Tënyi tëmi koli
(Mk. 16:1-10; Lk. 24:1-12;
Yn. 20:1-10)*

¹ Ta pëti ko'do 'ba ralawo aba, mi kano bi kezi da mindö ko'do 'ba ralawo aba, Mariya Magadala nnii Mariya vere aba ènyi i'bënni bi kongo da wogo.

² Kandi mi kadra nani kinzikinzi kyigo akohö bi. Malayika 'ba Yere ayi akaño ta komoriyë, alulu yitö ne 'de ta ha wogo alima gbo do mo.

³ Kyinë mo na laka kaa bikanyi, bongo ro mo na kanyi kaa ri'di 'ba mire.

⁴ Vo kanya ma èdinni ga wogo ne kongo ne, zë na tere tese aba, mora a'banni kaa viidü mati olinni ku.

⁵ Malayika ame'do zi mbara ne'e, mo iya henye, "Ere'e dë, mayolo ku èdiye bi koma kö'du Yësu ma atötö ne.

⁶ Mo anza dë kinye, mo ènyi ku, kaa mati mo iya. Ayiye kinye, ongo'e bi mati o'banni mo zi mo.

⁷ Ì'bë'e kandi yaanya aba, ayada'e zi vo lö'bö 'bomo'e 'Mo ényi ku témii koli. Yaanya aba mo édi ku ti'bë mi Galilaya dagba komo'e, ani aki'ja'e mo. Yaanya aba mayada ku zi ye.' "

⁸ Kandi ilannii da wogo tere aba, kpa na rakyenyi, ahonni yada mo zi vo lö'bö 'bomo'e.

⁹ Kandi Yësu i'ja zë iya zi zë henye, "Rakyëyi mëdi étii." Zë ayinni zi mo irinni mo ta ndi mo amötunni mo gbo.

¹⁰ Yësu iya zi zë henye, "Ere'e dë, i'bë ayada'e zi öndu ma'e zi ti'bënni mi Galilaya aki'janni ma ani."

Kö'du yëti 'ba vo kanya'e

¹¹ Mati mbara ne i'bënni zi kö'du ne yada mo zi vo lö'bö 'bomo'e, kya 'ba vo kanya mati édinni ga wogo ne kongo ne, ényi i'bënni huléhu mi gawo ayadanni kö'du mati o'do rë ni ne, biya zi kyedre 'ba karasa'e.

¹² Kyedre 'ba vo karasa'e adrëko rë nnii vidi kyedre étii, zë o'donnii yere 'bënni i'dinni kohi kyedre zi vo kanya ne'e.

¹³ Mora iyanni henye, "Iya'e henye, 'Vo lö'bö 'bomo ayinni yçndö aba alogonni yóku mo mati édiye ako'do.'

¹⁴ Èzë vo daliñö owo kö'du ne, dakalëlu ze dö mo dakiya henye, mo mi'di riti dë zi ye."

¹⁵ Vo kanya ne'e obanni kohi ne, o'donnii te kaa kö'du mati ayada zi zë zi ko'do mo ne. Mora here, kö'du

ne apere rë ni biya mi kutë Yuda'e ko'do ndenyne aba ne.

Yësu ayada rë ni zi vo lö'bö 'bënniye

(Mk. 16:14-18; Lk. 24:36-49; Yn. 20:19-23; Loo 1:6-8)

¹⁶ Vo lö'bö 'butë dëmokölö ne ényi i'bënni da lutu mi Galilaya bi mati Yësu ayada zi zë, zi ti'bënni dö mo.

¹⁷ Mati zë ongönni mo, zë ayetonnii mo. Mora here, kya 'ba vo lö'bö maako'e omannii dë.

¹⁸ Yësu ehe kara, mora iya zi zë henye, "Kalakonda biya 'ba komoriyë dakaño aba, i'di ku zi ma.

¹⁹ Ì'bë'e zi vidi biya ta bi ne o'do'e zë na vo lö'bö ama. Abapatisiye zë mi ru 'ba 'Bu, Wisi, Lawo Kölö Laka aba,

²⁰ ayandiye zë zi koronni kö'du ki'di mati mi'di zi ye ne biya. Matëdi 'e étii 'duwi le mi ndundu 'ba daliñö aba."

Kö'du Yöyö Laka 'ba Yësu ma Marako ayörü

Kö'du yëti 'ba Yowani Bapatisi

(Mt. 3:1-12; Lk 3:1-18; Yn. 1:19-28)

¹ Nenye kö'du yöyö laka ga kö'du Yësu Korisito, Wisi 'ba Wiri.

² Ayeto rë nü kaa mati Nëbü Yisaya ayörü,
"Ma kutu vo lïtu ama dagba
komo yi
zi gëri ëyi kɔ'jo.

³ Vidi maako édi mbere mi
da lipi,
Akɔ'jɔ'e gëri nzɔ zi bi Yere.
O'dɔ'e gëri mbiyi zi mo zi
lasi."

⁴ Here Yowani alaya mi da
lipi bapatisi ki'di ehe kö'du
yëti. Mo ayada zi zë moto
dë nnii tëmi kö'du kyënyé zi
zë bapatisi, ehe Wiri akila
kö'du kyënyé 'bëzë ne.

⁵ Vidi kayo tëmi dakano
'ba Yuda ehe gawo kyedre
'ba Yerusalem i'bënni kö'du
'ba Yowani ne kowo. Zë odrɔ
hë nnii tëmi kö'du kyënyé
'bënni ne ehe mo abapatisi
zë mi ranga 'ba Yeredene.

⁶ Yowani usu bongɔ 'bënii
o'dɔ tëmi yëvu 'ba jemele,
ida kɔ'di wana gbö gë ni, ehe
wakonyo 'bomo wömi ehe
yazi möku.

⁷ Mo ayoyö zi vidiye
henye, "Kora mati mo atayi
ta ga ma ne, atëdi kyedre ta
da ma. Manza dë na laka zi

ra ma kïdë akaño zi kamoka
'bomo kinga.

⁸ Ma bapatisi ye wini
aba, mora mo akabapatisi ye
Lawo Kölö Laka aba."

Bapatisi 'ba Yësu

(Mt. 3:13-4:11; Lk. 3:21-
22, 4:1-13)

⁹ Tëmi kadra nani, Yësu
ayi tëmi Nazereta mi dakano
'ba Galilaya zi Yowani, zi nü
bapatisi mi ranga 'ba Yere-
dene.

¹⁰ Kandi mati Yësu asi
yaga tëmi wini, mo ongo
komoriyë ayëhu rë nü, ehe
Lawo Kölö Laka ayi alosò dɔ
mo kaa atu'bu.

¹¹ Here gu ayi ta komoriyë
iya henye, "Yi gogo wisi ama
ra. Ma na rakyenyi yi aba."

¹² Kandi Lawo Kölö Laka
o'dɔ mo t'i'bë mi da lipi,

¹³ ani ko'do 'butësowɔ mi
wayɔnzɔ 'ba Satani. Ngötü
'ba möku édinni kpa ani,
mora malayika'e ayinni ehe
akonyinni mo.

*Yësu ako'jo kora vo
kyenze kiri sowɔ*

(Mt. 4:12-22; Lk. 4:14-15,
5:1-11)

¹⁴ Tapëti i'di Yowani ku mi
kamba, Yësu i'bë mi Galilaya
ehe ayeto kö'du yöyö laka
kazi Wiri ne yëti.

¹⁵ Mo iya henye, "Kadra
ma laka okɔ ku ehe damöku
'ba Wiri ku kara. Otɔ de
e tëmi kö'du kyënyé 'be'e
ne ehe oma'e mi kö'du yöyö
laka ne."

¹⁶ Mati Yësu i'bë ta da göti
'ba föfö 'ba Galilaya, mo i'ja
kora vo kyenze kiriye riyyö,
Simona öndu nü Anderiya

aba, édinni kyenze kiri öndu aba.

¹⁷ Yësu iya zi zë henye, "Ayiye zi ma, makayandi ye zi vidi kika zi ma."

¹⁸ Kandi ilannii öndu 'bënni ne, ehe i'bënni mo aba.

¹⁹ Mo i'bë tisi dagba ani, ehe i'ja öndu maako'e riyö Yemisi, Yowani aba, zë gisi 'ba Zebedeyo. Zë édinni mi tönbö öndu énni kójø nzo.

²⁰ Here mati Yësu ongo zë, mo ako'jo zë ehe zë ila 'bu nni Zebedeyo mi tönbö kora vo lōo étü, ehe i'bënni Yësu aba.

*Kora wiri kyényë aba
(Lk. 4:31-37)*

²¹ Yësu vo lö'bö 'bënii étü ayinni mi gawo 'ba Kaparanamo, mi ko'do 'ba ralawo aba, Yësu i'bë mi bi 'ba mötu, ehe ayeto kö'du yëti.

²² Vidi mati owonni ne, zë na rakaga témii géri 'ba kö'du yëti 'bomo ne, kö'du mo anza dë kaa vo komoyandi 'ba vo kö'du kí'diye, ga kö'du mo ayeti kö'du kalakonda aba.

²³ Here kora dakyikyi aba mi ni édi mi bi 'ba mötu, ehe udu riyë,

²⁴ "Omiba a'di kazi ze, Yësu 'ba Nazereta? Yi kinye ne zi yaña ze? Ma yolo ku yi éyi ra, yi vo lítu laka a Wiri."

²⁵ Yësu ame'do na kamo zi dakyikyi ne, "Alima tiyi, ehe asi yaga ta ra kora ne."

²⁶ Dakyikyi ne akohó kora ne na kyigó, udu na kamo, ehe asi yaga ta ro mo.

²⁷ Vidi biya na rakaga ehe ayetoni me'do na ga rë nnii zi oka maako. "A'di ra here? Ne kya 'ba kö'du yandi kyiyi maako? Kora nenyé édi kalakonda aba zi kö'du kí'di zi dakyikyiye, ehe zë owonni ho mo."

²⁸ Here kö'du 'ba Yësu apere rë ni kandi ta ga bi ne biya mi dakanjo 'ba Galilaya.

Yësu akójø vidi kayo

(Mt. 8:14-17; Lk. 4:38-41)

²⁹ Yësu, Yemisi, Yowani aba, ilannii bi 'ba mötu, ehe i'bënni mbiyi liñø 'ba Simona ehe Anderiya.

³⁰ Wese 'ba Simona édi na rakoo mi sora rakyitu aba, ehe kandi mati Yësu øko, iyanni kö'du mo zi mo.

³¹ Mo i'bë zi mo, irri kala mo ehe akonyi mo riyë. Rakyitu ne ila mo, ehe mo ayeto gbo lítu zi zë.

³² Tapëti kadra aloso ku ehe hutaga øko kpa ku, vidi ikanni zi Yësu vo rakoo'e biya ehe zë mati dakyikyi aba.

³³ Vidi biya 'ba mi gawo ne atoto rë nnii ha loko.

³⁴ Yësu akójø zë mati kyø na rakoo dakyinë aba biya, ehe ore dakyikyi lakyi yaga. Mo ila vo dakyikyiye dë zi kö'du maako kiya, ga ko'du zë ayoloni ku mo éyi ra.

Yësu ayeti kö'du mi Galilaya

(Lk. 4:42-44)

³⁵ Mi da mündö maako gba kazi bikanyi 'ba kadra Yësu ényi ila liñø ehe i'bë yaga témii gawo ga bi mbiya amötu.

³⁶ Simona abokanii étii i'bënni mo koma.

³⁷ Mati zé ijanni mo, iyanni zi mo henye, "Vidi biya édinni yi koma."

³⁸ Mora Yésu aya'ba da me'do zi zé henye, "Dibé'e zo dagba zi linjø maako'e mati gbö kinye ne. Momba kpa zi kö'du yëti mi zé, kö'du nere ra mayi go mo."

³⁹ Here mo i'bë mi Galilaya kö'du yëti aba biya mi bi 'ba mötu ehe dakyikyi kore aba yaga.

Yésu akɔ'jɔ kora vo mönyu

(Mt. 8:1-4; Lk. 5:12-16)

⁴⁰ Kora maako édi na riti kazi koo mönyu ayi zi Yésu, alomvɔ akanjo ehe alenze mo kö'du wakonyi iya henye, "Ézë ombo ku, atɔ'bɔ ma ko'dɔ ñbala."

⁴¹ Yésu kö'du sösu aba, ehe iza kala ni yaga ehe ise ro mo. Mo aya'ba da me'do henye, "Momba ku. Édi na ñbala."

⁴² Kandi mönyu ila kora ne ehe rɔ mo gbo ñbala.

⁴³ Here Yésu ise go mo, ehe utu mo 'de kandi,

⁴⁴ iya henye, "Owo te, ayada kö'du ne dë zi vidi ma kölö maako. Mora i'bë zo mbiyi zi vo karasa mayonzɔ yi, zi yada zi vidiye mönyu 'beyi inde rë ni ku. I'di wakumu kaa kö'du ki'di 'ba Mosa."

⁴⁵ Mora kora ne i'bë ehe kö'du ne yada ta ga bi ne biya. Mo ame'do takanyi mi kö'du ne, here Yésu o'bɔ dekpe zi ti'bë mi gawo na

dangölö. Mora mo alima akpa yaga mi ga bi mbiya ne'e ehe vidi ayinni zi mo tëmi ga bi ne biya.

2

Yésu akɔ'jɔ kora keje maako

(Mt. 9:1-8; Lk. 5:17-26)

¹ Tapëti ko'do yaa, Yésu ényi i'bë huléhu mi Kaparanamo ehe kö'du yoyö apere ré ni iya mo édi linjø.

² Vidi kayo ayinni ga bi kölö, ani bi ako ɔso dë mi loko, gbì le yaga ha loko bi kpa anza dë. Yésu édi kö'du yoyö ne yëti zi zé.

³ Vidi kora sowɔ ɔkɔnni, édinni kora mati enje kyere akanjo ne kinjé kika mo zi Yésu.

⁴ Ga kö'du vidi kayo, zé ɔ'bɔnni dë zi kora ne kika mo zi mo. Here zé itinni bingö ta komo lembe mbiyi bi mati Yésu édi. Mati ayéhunni bi ne ku, zé izanní kora ne akanjo, édi ako'do da lanba.

⁵ Mati Yésu ongo hala édinni kö'du koma aba, iya zi kora keje ne henye, "Wisi ama, kö'du kyenyé 'beyi ila ku."

⁶ Vo komoyandi 'ba kö'du ki'di maako'e mati édi alimanni ani ne, asosunni kö'du,

⁷ "Hala mo ame'do kaa nenye here?" Ne kö'du sawiya ra. Wiri ra nje kölö atɔ'bɔ kila kö'du kyenyé.

⁸ Kandi Yésu aycɔ kö'du mati zé édinni asosu ne, here mo iya zi zé, "Édiye

kö'du mahere ne sösu ga a'di?

⁹ Ma vala ra anza na kyigo zi kiya zi vo kenej ne, 'Ila yi ku tēmi kö'du kyényë 'beyi,' kodo zi kiya henye, 'Ényi, injé lanjba 'beyi ne, i'bé'?

¹⁰ Here zi ye yolo laka Wisi a Vidi édi kalakonda 'ba dakano nenyne aba zi vidi kila tēmi kö'du kyényë, miya zi vo kenej ne,

¹¹ 'Médi kiya zi yi, ényi, injé lanjba 'beyi ne, i'bé linjo.' "

¹² Here mo ényi ta da komo zé, ehe injé lanjba éni, i'bé gbo. Zé biya na rakaga, zé ayetonní Wirí, iyanní henye, "Wa mahere ne, dongo dë gba kyere."

Yésu ako'jo Lévi

(Mt. 9:9-13; Lk. 5:27-32)

¹³ Yésu i'bé huléhu lóhu da göti föfö 'ba Galilaya, vidi kayo atoto rë nní zi mo ani, mo ayeto zé yandi.

¹⁴ Mati mo édi ti'bé lasi aba, mo i'ja vo 'be'bele kö'du ru mo Lévi wisi 'ba Alipayo, édi alima mü bi 'ba 'be'bele kö'du. Yésu iya zi mo henye, "Alö'bö ga ma." Lévi ényi, ehe alö'bö gbo go mo.

¹⁵ Mati Yésu édi wakonyo linjø a Lévi, vo 'be'bele kö'du kayo ehe vo kö'du kyényë kayo ko'de mati alö'bönni ga Yésu ne, ma kayo tēmi zé adrø'bo rë nní mo aba, ehe vo lö'bö 'bomo éti wakonyo ga bi kólö.

¹⁶ Vo komoyandi 'ba vo kö'du kï'diye ru zé Farasi ne, i'janni Yésu édinní wakonyo ga bi kólö vo kö'du kyényë

ëti ehe vo 'be'bele kö'du'e. Here zé ako'jonní ha vo lö'bö 'bomo'e, "Kö'du a'di mo onyo wa vidi mahere ne éti?"

¹⁷ Yésu owo kö'du 'bezé ne, aya'ba dɔ mo zi zé, iya henye, "Vidi mati rë zé na laka kazi koo, ombanni dakatörö dë, nje zé ma na rakoo. Mayi dë ga kö'du vidi laka'e, mayi ga kö'du vidi kyénye'e."

Kö'du 'ba hakoro

(Mt. 9:14-17; Lk. 5:33-39)

¹⁸ Vo lö'bö 'ba Yowani Bapatisi ehe Farasiye édinní hë nní koro. Vidi maako'e ayinní zi Yésu, ako'jonní hɔ mo, "Kö'du a'di vo lö'bö 'ba Yowani Bapatisi ehe Farasiye édinní hë nní koro, mora vo lö'bö 'beyiye oronni hë nní dë go mo?"

¹⁹ Yésu aya'ba da me'do zi zé iya henye, "Omبا 'be'e yingo mati édinní bi 'ba oze ne, zi ti'benní kazi wakonyo? Anza here dë. Ezé kora vo mbara édi gba zé aba, zé o'bönní dë zi ko'do here.

²⁰ Kadra mo atokø ézé oba kora vo mbara ku 'de kazi zé akoro hë nní 'da."

²¹ "Vidi maako uru bongø ma kyiyi dë zi kɔ'jɔ bongø ma koo. Ezé o'do here, ma kyiyi ne aya'ba tisiwa aba, ehe akire bongø ma koo ne, ehe ako'dɔ ogo kyedre.

²² Vidi maako odrɔ a'ji ma kyiyi dë gbì mü lɔsɔ wana ma koo. Ezé o'do here, a'ji ne akiha lɔsɔ wana, ehe a'ji 'dö lɔsɔ wana aba akayaña rë nní. Mora laka zi kope a'ji ma kyiyi gbì mü lɔsɔ wana ma kyiyi."

Kö'du ko'do 'ba ralawo
(Mt. 12:1-8; Lk. 6:1-5)

²³ Mî ko'do 'ba ralawo aba, Yësu édi atï'bë kpuru témì yaka 'ba nyenyo. Mati vo lõ'bö 'bomo'e édi atï'bënni mo aba ne, ayetonnî da nyenyo ne kowe zi konyo.

²⁴ Farasiye iyanni zi Yësu henye, "Ongô te, kö'du a'di vo lõ'bö 'beyiye édinni kö'du mati ï'bë dë ga kö'du kï'di 'ba ko'do 'ba ralawo ne ko'do go mo?"

²⁵ Yësu ényi, aya'ba dô mo zi zë iya henye, "Ako'jo'e kö'du mati Dawidi o'do mî kadra nani dë, mati mo ombo wa zi konyo mî kadra mati mo vidi 'bëni étii na o'bo ne?

²⁶ Here mo ï'bë mî loko a Wiri ehe onyo mangolo'bô mati ï'di zi Wiri ne. Kö'du ne o'do rë ni mî kadra mati Abiyata ra na vo karasa ma kyedre. Édi mî kö'du kï'di 'beze nje vo karasa'e ra akonyonni mangolo'bô ne, mora Dawidi onyo, ehe ï'di kpa zi vidi 'bëniye."

²⁷ Yësu aya'ba go mo zi zë iya henye, "O'do ko'do 'ba ralawo ne kö'du vidi, o'do vidi dë kö'du ko'do 'ba ralawo.

²⁸ Here Wisi a Vidi édi gbi na Yere 'ba ko'do ralawo."

3

Kora vo kala kejne
(Mt. 12:9-14; Lk. 6:6-11)

¹ Kadra maako aba Yësu ï'bë bi 'ba mötu. Kora maako édi ani kala mo ene ku.

² Vidi maako'e édinni ani, zë ombannî zi Yësu susu ga

kö'du litë ko'do. Here zë alimanni mo kongo kara kôdo mo akakjô kora ne ndö mî ko'do 'ba ralawo.

³ Yësu ame'do zi kora vo kala kejne ne, "Ayi tòrò komo ze kinye."

⁴ Here mo ako'jo ha vidi ne'e iya henye, "A'di ra kö'du kï'di 'beze ila ze zi ko'do mî ko'do 'ba ralawo? Zi konyi, kôdo zi ko'do na kyénye? Zi didi vidi yomô, kôdo zi yaşa mo?" Mora 'de iyanni kö'du ako dë.

⁵ Yësu na kamo mati mo ongô bi dë zë, ga kö'du kazi kö'du kowo. Here mo iya zi kora ne, "Iza ga kala yi ne yaga." Mo iza yaga, a'ba na laka löhu.

⁶ Here Farasiye ilanni bi 'ba mötu ne, ehe atotô rë nnî kandi vidi 'ba Heroda étii, o'donnî yere zi Yësu kofo.

Vidi kayo da kapa föfö

⁷ Yësu vo lõ'bö éni étii édi tî'bënni ha föfö 'ba Galilaya, vidi kayo alô'bönni go mo. Vidi ne maako'e ayinni témì Galilaya, Yudiya,

⁸ Yerusalem, Edome, ta dakanjo kafo ranga 'ba Yeredene, Tiyere, Sidoni aba. Vidi ne ayinni biya zi Yësu ga kö'du wa mati zë owonni mo édi ako'do.

⁹ Ga kö'du vidi ayo takanyi, Yësu iya zi vo lõ'bö 'bëniye makojonni tönbö nzô zi ni tékyi mî mo, kazi vidi utunni ni.

¹⁰ Mo ako'jo vo rakoo kyo, ehe zë mati gba na rakoo ne nduwë rë nnî sikyi dagba ga kö'du zi ro mo kise.

¹¹ Ëzë vïdï mati èdinni dakyikyi aba mï nnï ongɔnni mo, akalépinni akaño, akiyannï henye, "Yi wisi 'ba Wïri."

¹² Here Yësu iya zi dakyikyi ne'e, mayadannï dë zi vïdï ëyï 'bëni nï.

Yësu inzi vo lïtu 'butë dñmorïyö

(Mt. 10:1-4; Lk. 6:12-16)

¹³ Here Yësu i'bë rïyë da lutu, ako'jo vïdï mati mo ombo ne tayinni zi nï. Zë ayinni zi mo,

¹⁴ mo inzi 'butë dñmorïyö tëmï zë, i'dï ru zë ku vo lïtu'e, mo ayada zi zë henye, minzi ye ku zi tëdiye ma aba, zi kutu'e kpa yaga tï'bë kö'du yëtï,

¹⁵ zi tëdiye kpa kalakonda aba zi dakyikyi kore mo yaga.

¹⁶ Nenye ma 'butë dñmorïyö mati mo inzi, Simona, Yësu i'dï ru mo Petero,

¹⁷ Yemisi öndu nï Yowani aba, zë gisi 'ba Zebedeyo, Yësu i'dï ru dë zë Bonerega kö'du ya'ba aba piwo,

¹⁸ Anderiya, Pilipo, Bartolomoya, Matayo, Toma, Yemisi wisi 'ba Alipayo, Tadöyösü, Simona mati o'do lôvö 'ba dakajo 'bëni,

¹⁹ Yudasí Sikereto mati asusu Yësu zi kofo mo ne.

Yësu Belezobulu aba

(Mt. 12:22-32; Lk. 11:14-23)

²⁰ Yësu i'bë ödu loko, vïdï kayo atoto rë nnï, here Yësu vo lô'bö 'bëni étï i'janni kadra 'ba zi wakonyo dë.

²¹ Mati vo dakota 'bomo owonni kö'du ne here, i'benni zi go mo kongo, ga kö'du vïdï èdinni akiya, "Mo arifo ku."

²² Vo komoyandi 'ba vo kö'du kï'dï maako'e, mati ayinni ta Yerusalem ne, iyanni henye, "Mo èdi Belezobulu aba mï nï." Ne yere 'ba dakyikyiye ra i'dï kyigo ne zi mo zi kore zë yaga.

²³ Here Yësu ako'jo zë zi nï, ame'do zi zë tëmï mala. "Hala Satani akore Satani yaga?

²⁴ Ëzë damöku inye rë nï na gbongo gbongo, damöku ne akalépi.

²⁵ Here ëzë dakota inye rë nï na gbongo gbongo, dakota ne akalépi.

²⁶ Here ëzë damöku 'ba Satani inye rë nï na gbongo gbongo, o'bö tëhi dë, akalépi, akinde rë nï.

²⁷ Vïdï kölö maako o'bö dë zi tödu mï loko 'ba kora vo tembe zi wasisi omo kolo, nje ëzë mo ida kora vo tembe ne ku dagba, atehe 'da wa omo kolo.

²⁸ Miya zi ye tïnyö henye, akato'bö vïdï kila tëmï kö'du kyényë 'bëzë ne biya, ehe me'do lasa 'bëzë biya.

²⁹ Here vïdï mati akame'do kö'du kyényë ra Lawo Kölö Laka ne ila mo dë, ga kö'du mo o'do kö'du kyényë ma ñburu ñburu ne ku."

³⁰ Yësu iya kö'du ne here, ga kö'du vïdï maako'e èdinni akiya "Dakyikyi ra èdi mo ko'do."

Ma 'ba Yësu öndu mo étü
(Mt. 12:46-50; Lk. 8:19-
21)

³¹ Here ma 'ba Yësu öndu mo étü ɔkɔnni. Zë ɔrɔnni 'de yaga ta ra loko, utunni kö'du kise kö'du ko'jo ga kö'du mo.

³² Vidi mati édinni alima kpo ta ra Yësu, iyanni zi mo henye, "Ongó te, ma yi, öndu yiye étü édinni yaga, zë ombanni yi."

³³ Yësu aya'ba da me'do zi zë, iya henye, "Ëyi 'bënni ma ma? Ëyïye 'bënni öndu ma'e?"

³⁴ Mo ongo bi da vidi mati édi alimanni kpo ta ra ni, iya henye, "Ongó te, kinye ne ma ma öndu ma'e étü.

³⁵ Vidi mati o'do wa mati Wiri ombo zi mo ko'do ne, mo öndu ma, émi ma, ehe ma ma."

4

Mala 'ba vo kofo kili
(Mt. 13:1-9; Lk. 8:4-8)

¹ Kadra maako aba löhu, Yësu ayeto kö'du yandi da kapa föfö 'ba Galilaya. Vidi mati atoto rë nni kpo ta ro mo ne, édinni kyo, here mo ékyi mi tönbö, alima mi mo. Tönbö ne édi mi föfö, vidi kayo ne'e ɔrɔ 'bënni 'de yaga da göti 'ba föfö.

² Mo alima kö'du kayo ne yandi mo zi zë témí mala. Mi kö'du yandi 'bomo ne mo iya henye,

³ "Owo'e te. Kora maako i'bë yaga kofo kili mi yaka.

⁴ Mati mo ili kofo ne mi yaka, maako'e alépi da ga géri, ali ayinni, onyoni 'de.

⁵ Maako'e alépi dakaño ma ri'di aba, mati kanjo nije tisiwa aba ne. Kandi kofo ne ötu, ga kö'du kanjo ne ayönü dë.

⁶ Here kadra ayi riyë, o'bɔ wevo ma luru ne, ga kö'du ngara'da mo ödu dë na laka mi kanjo.

⁷ Kofo maako'e alépi mi kuté kono, övu ayasi wevo ni, mora 'de ana dë.

⁸ Kofo maako'e alépi mi kanjo ma laka ne, wevo mo asi, övu, ana i'jö. Maako'e édinni i'jö aba 'butewota, maako'e 'butemodaka, maako'e lamikölö."

⁹ Yësu aya'ba go mo zi zë iya henye, "Mo mati édi mbili aba, mowo kö'du ne."

Kö'du a'di mo ayandi kö'du témí mala

(Mt. 13:10-23; Lk. 8:9-15)

¹⁰ Mati Yësu édi kuti ni aba, vidi maako'e mati owonni kö'du mo ne, ayinni zi mo vo litu 'buté dɔmoriyö étü, ako'jonní hɔ mo zi mi mala ne'e yada.

¹¹ Yësu aya'ba dɔ mo zi zë, iya henye, "Kö'du koho 'ba damoku 'ba Wiri i'di ku zi ye. Mora zi vidi maako'e kö'du koho akayandi témí mala.

¹² Here zë akongoni akongo, mora 'de kaa ongoni dë. Ezë o'donní here akoto dë nni zi Wiri, akila zë."

Yësu ayada mi mala 'ba vo kofo kili

(Mt. 13:18-23; Lk. 8:11-15)

¹³ Yësu ako'jo hë zë iya henye, "Ayɔ́lɔ'e mii mala ne dë? Akayɔ́lɔ'e mala maako'e hala?

¹⁴ Vo kofo kili ne ili kö'du me'do 'ba Wiri.

¹⁵ Vidi maako'e kaa kofo mati alepi da ga géri. Kandi ëzë owonni kö'du me'do ne, Satani ayi oba 'de.

¹⁶ Vidi maako'e kaa kofo mati alepi da ri'di. Kandi ëzë owonni kö'du me'do ne, irinni na rakyenyi.

¹⁷ Mora ödu dë gbo mii zë, here ne o'bɔ limanni 'diri dë. Ëzë rit'i maako mandere wakofo ayi ga kö'du me'do ne, zë akilanni 'de.

¹⁸ Vidi maako'e edinni kaa kofo mati ili mii kuté kono. Ne edì zë mati owonni me'do ne,

¹⁹ kö'du sôsu, lɔvɔ 'ba kɔhi, lɔvɔ kö'du wakyo, akakɔhɔ me'do ne, mora ananni i'jö dë.

²⁰ Vidi maako'e edinni kaa kofo mati ili mii kanjo laka. Zë owonni me'do ne, ombanni dɔ mo, ananni i'jö maako'e 'butewota, maako'e 'butemodaka, maako'e lamikolo."

Lamba hu sora (Lk. 8:16-18)

²¹ Yësu alima nduwë kiya zi zë henye, "Vidi maako here ne, oba lamba ndö kika mo hu sikɔ mandere hu sora? Anza here dë, i'di lamba da tarabiza.

²² Wa mati edì 'de kɔwɔ na koho akika yaga bikanyi. Wa mati ayofu dɔ mo ne, akayehu dɔ mo yaga.

²³ Owo'e kö'du ne, ëzë ediy'e mbili aba."

²⁴ Mo iya kpa zi zë henye, "Kö'du mati mëdi akiya zi ye ne, oze mbiliye na laka zi kowo mo. Wa yeri mati edì ako'dɔ'e zi oka'e, ako'dɔ kpa zi ye.

²⁵ Vidi mati edì mo aba, aki'di zi mo kyo. Vidi matianza mo aba, akoba 'de kazi mo."

Mala kö'du tövu 'ba kofo

²⁶ Yësu nduwë kiya mo aba zi zë, iya henye, "Damöku 'ba Wiri edì henye. Kora maako ili kofo mii yaka eni.

²⁷ Mati mo o'do yɔndɔ aba, enyi kadra aba, kofo ne biya edinni ku mbili ki'di, edinni kpa ku tövu. Mo ayɔ́lɔ dë hala o'dɔ rë ni here.

²⁸ Kanjo ra o'dɔ wevo ne na bi dëni zi tövu, zi ta na logɔ. Dagba biriti mo ma luru ne akalaya, mbili mo, ehe ndundu mo mbili ma ndɔ i'jö aba.

²⁹ Mati i'jö ne alɔtri ku, kora ne ayeto kumu mo kulu aba, ga kö'du mo ayɔ́lɔ kadra mo ɔko ku."

Mala kö'du kofo 'ba masatada

(Mt. 13:31-32,34; Lk. 13:18-19)

³⁰ Yësu ako'jo kö'du henye, "Dakiya ze damöku 'ba Wiri edì kaa a'di? Mala a'di dako'dɔ ze zi yada mo?

³¹ Edì kaa kofo 'ba masatada, kofo mati tisi ṣiri mii dakanjo ne.

³² Ta go mo yaa, övu riyë, ayi kyedre ta da wevo ne'e biya. I'di ngora ni ma kye-dre mo'e yaga, ali ayinni, uvɔ loko enni mii galili mo."

5

³³ Yësu ayëti kö'du kise 'bënï tëmï mala maako'e. Mo ayada zi zë kyo, kö'du zi zë tɔ'bɔ yɔlo mo.

³⁴ Mo o'bɔ dë me'do zi zë kazi mala. Èzë mo èdï vo lō'bö 'bënï étï, mo akayada kö'du ne'e biya zi zë.

Yësu adɔrɔ buluku da wini

(Mt. 8:23-27; Lk. 8:22-25)

³⁵ Mî da hutaga mî ko'do nani, Yësu iya zi vo lō'bö 'bënïye, "Ènyï dî'bë'e kyëti 'ba fofö."

³⁶ Here zë ilannï vidi kayo ne'e, ehe vo lō'bö'e ékyïnni mî töjbö, mati Yësu èdï alima nzɔ mî mo, obanni mo nnï aba. Töjbö maako'e alö'bönni kpa ga ndï mo.

³⁷ Truku'du buluku kyigo aluku riyë kagba 'ba wini, ayeto ku likɔ riyë mî töjbö, here ombo ku kara zi koso wini aba.

³⁸ Yësu èdï 'de huléhu mî töjbö ako'do dë nî takaga aba. Vo lō'bö 'bomo'e alironni mo iyanni henye, "Vo komoyandi, asösü 'beyi kö'du dë, ze hiya kara zi koli?"

³⁹ Yësu ènyï riyë, ame'do na kamo zi buluku, iya zi wini kagba ne henye, "Oro, ti!" Buluku nnï wini kagba aba oronni, bi gbo liwo.

⁴⁰ Yësu iya zi vo lō'bö 'bënïye henye, "Kö'du a'di èdiye atere go mo? Anza'e dë koma aba?"

⁴¹ Zë tere kyedre aba, ako'jo ha oka maako, "Kora nenye ëyi? Buluku wini kagba aba, ɔwɔnni mo?"

Yësu akɔ'jɔ kora dakyikyi aba

(Mt. 8:28-34; Lk. 8:26-39)

¹ Yësu vo lïtu 'bënï étï ènyï i'bë ɔkɔnni kyëti kapa fofö 'ba Galilaya mî dakaño 'ba Geresa.

² Kandi mati Yësu asi yaga témï töjbö, andɔsi dë nnï kora maako aba, asi témï wogo 'ba da wogo ani ne. Kora ne èdï dakyikyi aba mî ni.

³ Mo èdï alima mî kutë da wogo. Vidi aka o'bɔ dekpe zi sesi mo na kida nyɔri aba.

⁴ Da kyo ndï mo kala mo aba èdï na kida, mora ta ga kadra ne biya mo akisi nyɔri ne, ehe akikye mî kɔhi ne ta ndï nî na nzoyi. Mo embe 'beri, vidi maako o'bɔ dë zi mo kiri.

⁵ Kadra yɔndɔ aba mo èdï lima alasi témï da wogo kpuru ta da lutu, kudu aba rë nî kumu yïtö aba.

⁶ Mo na kɔwɔ mati ongɔ Yësu, here aho alɔdrɔ domo nî aba akano komo Yësu.

⁷ Here mo alörö na kyembe, iya henye, "Yësu wisi 'ba Wiri ombo a'di kazi ma? Lömu mî ru Wiri, ma lenze yï, i'di riti dë zi ma."

⁸ Mo iya kö'du ne ga kö'du Yësu èdï akiya henye, "Dakyikyi asi 'de yaga ta ra kora ne."

⁹ Here Yësu ako'jo hɔ mo iya henye, "Ru yi ëyi?" Kora ne aya'ba da me'do iya henye, "Ru ma 'Gboko,' ga kö'du dëdï ze kyo."

¹⁰ Mo zo nduwë Yësu lenze kazi ore dakyikyi ne'e yaga ta dakaño nani.

¹¹ Ani wa'do kayo édinni kara dakapa lutu wakonyo.

¹² Here dakyikyi ne'e zo rë nnii la'ba zi Yësu, iyanni henye, "Utu ze zi wa'do ne'e, zi ze ti'bë tödu mi zë."

¹³ Mo ila dakyikyi ne'e ti'bë, ödunnii gbo mi wa'do ne'e. Wa'do ne'e édinni biya kaa kpulukuriyö, ahonni akanjo mi föfö, ehe aluyinni.

¹⁴ Kora mati édinni ga wa'do ne'e kongo, ahonni 'de, ayöyönni kö'du ne mi gawo mi haliyo kö'du mati o'do rë ni ne, yada zi vidi. Vidi ényi i'bënni biya kö'du mati o'do rë ni ne kongo.

¹⁵ Mati ayinni zi Yësu, zë ongönni kora mati édi kani gboko 'ba dakyikyi eti mi ni ne, mo édi alima ani bongo aba rë ni, do mo ku na laka, zë biya na tere.

¹⁶ Zë mati ongönni komonni aba, ayadanni zi vidiye kö'du mati o'do rë ni zi kora mati dakyikyi aba ne, ehe kö'du 'ba wa'do ne'e.

¹⁷ Here zë ako'jonnii ha Yësu zi tényi ati'bë 'de témii dakaño énni.

¹⁸ Here mati Yësu omba ku zi ti'bë zi tëkyi mi tönbö, kora mati édi kani dakyikyi aba mi ni ne, alenze mo iya henye, "D'i'bë ze yi aba."

¹⁹ Yësu ila mo dë zi ti'bë ta go mo, iya zi mo henye, "I'bë linjo zi vo dakota 'beyiye, ayada zi zë hala kö'du mati Yere o'do zi yi, laka 'bomo zi yi édi hala."

²⁰ Here kora ne ényi i'bë biya kpuru témii Gawo 'Butë ne'e, kö'du mati Yësu o'do zi ni ne yada mo aba. Vidi mati owonni kö'du ne biya na rakaga.

Wu'jë 'ba Yayiro nnii mbara mati ise ra bongo 'ba Yësu

(Mt. 9:18-26; Lk. 8:40-56)

²¹ Yësu ényi i'bë huléhu kyëti kapa 'ba föfö vere. Ani da kapa föfö, vidi kayo atoto rë nnii kpo ta da kapa mo.

²² Here vere maako ru mo édi Yayiro, mo ra na vo dagba 'ba bi 'ba mötu ani, mati mo oko, ongo Yësu, mo umë rë ni akanjo ndi mo,

²³ alenze mo kö'du komba aba, iya henye, "Wu'jë tisi 'bama na rakoo. Ako ayi, i'di kala yi do mo, here zi mo tedi na laka, na didi."

²⁴ Yësu ényi i'bënni mo abo.

Here vidi kayo mati édinni ati'bë Yësu eti ne, édinni mo diri ta da kapa biya.

²⁵ Here mbara maako édi ani, na rití ga kö'du yama édi taho ta ro mo kazi toro koo 'butë dñomoriyö.

²⁶ Dakatörö kayo édinni le owo ki'di zi mo. Mo ayanja kohi 'benni biya, mora here ne zi ta'ba na laka anza dë, édi weni zo rë ni kidra dagba ta ga kadra biya.

²⁷ Mo owo kö'du Yësu, ényi ayi kafo mo mi kutë vidi kayo ne.

²⁸ Mo iya na bi dëni henye, "Ézë mise gbë le nje bongo ro mo ne, matëdi na laka."

²⁹ Mo ongo here ise bongo ro mo ne, kandi yama oro, mo ayolo ku mi ida re ni henye, na ko'jo re ni ku temi riti kyedre 'beni ne.

³⁰ Yesu kandi ayolo henye, kyigci asi ku ta re ni yaga. Mo opo re ni kpo temi kuti vidi kayo ne, ako'jo ko'du henye, "Eyii ra ise ra bongo ama?"

³¹ Vo lo'bö 'bomo aya'banni da me'do zi mo henye, "Ongo te vidi kayo mati edinni yi kuru ne, ko'du a'di ako'jo 'beyi ko'du go mo henye ere, 'Eyii ra ise ra ma?'"

³² Yesu zo nduwé lima bi kongo kpo ta re ni zi yolo eyi ra o'do ko'du ne.

³³ Here mbara ne ayolo ko'du mati o'do re ni zi ni ne, mo ayi tese aba na tere, alodro ndi mo, ayada ko'du tonyo mati o'do re ni ne biya zi mo.

³⁴ Yesu aya'ba da me'do zi mo henye, "Wu'je ama, koma 'beyi o'do yi ku nbal. I'bë na rakyeyi, makojio yi temi riti ne."

³⁵ Mati Yesu edii ko'du ne kiya, Vidi maako'e ayinni ta lijo 'ba Yayiro, ayadanni zi mo henye, "Wu'je 'beyi oli ku. Ko'du a'di kpe zi riti ki'di ra vo komoyandi ne go mo?"

³⁶ Yesu oze mbili ni dë da ko'du mati iyanni ne, mo aya'ba zi Yayiro henye, "Ere dë, nje kolo koma."

³⁷ Here mo ila vidi ma kolo maako dë zi ti'bë ni aba dagba, nje Petero, Yemisi, öndu ni Yowani aba.

³⁸ Mati zë okonni lijo 'ba Yayiro, Yesu ongo bi apere

re ni ku na yawa, owo kuyë riyye kudu rala'ba aba.

³⁹ Mo enyi i'bë ödu loko, iya henye zi zë "Ko'du a'di bi apere re ni go mo na yawa here? Ko'du a'di ediiye kudu go mo? Wu'je tisi ne oli de, edii önbö ako'do."

⁴⁰ Here zë ogonnii mo. Mora here mo ore zë biya yaga, oba 'bu 'ba wu'je tisi ne, ma mo, vo lo'bö 'beniye wota. Mo enyi i'bë ödu mi loko mati yoku wu'je tisi ne o'ba 'dö mo.

⁴¹ Mo irri kala mo, iya zi mo henye, "Talita Kum." Ko'du ya'ba aba henye, "Wu'je tisi, miya zi yi, enyi riyye."

⁴² Here mo enyi, alasi kpo. Ko'o 'bomo edii 'buti dömoriyö. Mati ko'du ne o'do re ni, zë biya na rakaga.

⁴³ Yesu i'di ko'du kise anza de zi zë yada zi vidi kolo maako, ehe mo iya henye, "I'diye wa zi mo zi konyo."

6

Ombo Yesu dë mi Nazereta

(Mt. 13:53-58; Lk. 4:16-30)

¹ Yesu enyi ila bi nani, ehe i'bë huléhu mi gawo 'ba dakajo 'beni. Vo lo'bö 'bomo'e i'benni mo aba.

² Mi ko'do 'ba ralawo aba, mo ayeto ko'du yandi mi bi 'ba mötu. Vidi kayo edinni ani, mati zë owonni ko'du mo, zë biya na rakaga. Zë ako'joni kö'du iyanni henye, "Here mo i'ja kö'du ne biya ta kila? Kö'du yolo 'ba a'di ra here mati i'di zi

mo ne? Hala mo édi kö'du koro ne'e ko'do mo?

³ Mo anza vo kaga kisë, wisi 'ba Mariya, öndu 'ba Yemisi, Yosepa, Yudasi, Simona aba? Anza dë émi mo'e ra édinni alima kinye ne?" Here zé ombanni mo dë.

⁴ Yësu ényi iya zi zé henye, "Nëbi ḥwɔ ta bi ne biya, nje vidi mii gawo liŋɔ 'bomo, karo mo'e, vo dakota 'bomo éti ra ombanni mo dë."

⁵ Mo om̄ba dë zi kö'du koro ako'e ko'do ani, mo i'di kala ni nje da vidi 'ba rakɔɔ gbɔ̄ngɔ maako'e, ehe ako'jo zé gbo.

⁶ Mo rakaga kyedre aba ga kö'du vidi anzanni dë kö'du koma aba.

Yësu utu vo l̄itu 'butë dɔ̄moriyö yaga

(Mt. 10:5-15; Lk. 9:1-6)

Yësu ényi i'bë kpo ta ra dakanjo nani komo vidi yandi aba.

⁷ Mo ako'jo vo l̄itu 'butë dɔ̄moriyö ne'e bi kólō, utu zé yaga na riyö riyö. Mo i'di kalakonda ndra ta da dakyikyi ne'e.

⁸ Mo ise go mo zi zé, "Oba'e waako dë 'e aba ta bi ti'bë 'be'e ne, mangɔlɔ'bɔ manza dë, anjborø 'ba wa lenze manza dë, kohi manza kpa dë mii bɔ̄ngɔ re 'e, nje mɔ̄vɔ.

⁹ Usu'e kamoka, ehe injé'e kya 'ba bɔ̄ngɔ dë éti.

¹⁰ Èzé ödu'e mii liŋɔ, alima'e mii liŋɔ nani le ila'e gawo nani.

¹¹ Èzé gawo mati ayiye mii mo vidi ombanni dë 'e kiri kala kyedre aba, mandere

ombanni dë zi kö'du 'be'e kowo, ila'e bi nani, akyito'e turufu ne 'de ta ndiye. Ne atëdi zi zé na wasënë."

¹² Here zé ényi i'benni yaga kö'du yëti aba zi vidi dë nnii koto témii kö'du kyenyé 'benni ne'e.

¹³ Zé oreñni dakyikyi yaga, apisinni yëni ra vo koo'e, ako'jo zé gbo.

Koli 'ba Yowani Bapatisi
(Mt. 14:1-12; Lk. 9:7-9)

¹⁴ Yaanya aba Yere Heroda owo kö'du ne, ga kö'du wa komba 'ba Yësu inde bi biya. Vidi maako'e iyanni henye, "Yowani Bapatisi ra ényi ku na didi témii koli, kö'du nere ra mo édi kyigo nenyé aba zi tedi kö'du koro ne'e ko'do mo."

¹⁵ Vidi maako'e iyanni henye, "Mo Eliya ra." Agamo'e iyanni henye, "Mo nëbi ra, kaa témii ma kólō mati édinni kani kyere nani."

¹⁶ Mati Heroda owo kö'du ne, iya henye, "Mo, Yowani Bapatisi, mati mikye do mo 'de nere ra ényi témii koli."

¹⁷ Heroda ra na bi dëni i'di kö'du zi Yowani kiri, kida mo, ku'du mo mii kamba. Heroda o'do kö'du ne here ga kö'du mo oze Herodiya, mo le na mbara 'ba öndu mo Pilipo ne.

¹⁸ Yowani Bapatisi zo nduwë kö'du ne yada mo zi Heroda. "Anza dë na laka zi yi mbara 'ba öndu yi koze."

¹⁹ Here Herodiya iri kö'du ra Yowani, om̄ba zi mo kofo. Mora mo o'bɔ̄ dë,

²⁰ ga kö'du Heroda ere Yowani, ga kö'du mo ayɔ̄lo

Yowani ne, mo vidi laka ra, ehe agaga go mo. Heroda edii le ko'du yeti 'ba Yowani soso, mora mo ombo zo nduwé zi kowo mo.

²¹ Ndundu mo aba Herodiya i'ja géri laka 'beni. Edii mi ko'do ko'jo kadra 'ba Heroda, mo o'do kyere, ise vidi kyedre 'ba turu'e biya, vo wehe'e, vidi kyedre 'ba Galilaya etti.

²² Mati wu'jé 'ba Herodiya ne ayi, olo komo vidiye, ko'du ne eme ra Heroda nnii yingó 'bomo etti.

Here Yere Heroda iya zi wu'jé ne henye, "A'di ra ombo zi tedi zi yi? Maki'di zi yi wa mati ombo."

²³ Ha ki'di lömu aba mo iya zi wu'jé ne henye, "Miya henye, maki'di wa mati ako'jo ko'du mo ne zi yi, ézé edii le kyedre kaa kuté damoku 'bama."

²⁴ Here wu'jé ne asi i'bé zi ma ni yaga. Ako'jo ho mo, "A'di ra makako'jo ko'du mo?" Ma mo aya'ba da me'do iya henye, "Ako'jo ko'du ga da Yowani Bapatisi."

²⁵ Here wu'jé ne aho kandi huléhu zi ti'bé kö'du ne kiya zi Yere Heroda, iya henye, "Momba zi yi ki'di zi ma kinye yaanya aba ne da Yowani Bapatisi mi kakpa ne."

²⁶ Mati Yere Heroda owo kö'du ne here, o'do mo na rasosu. Mo o'bó dekpe zi komba dë zi wu'jé ne, ga kö'du mo o'do ku na lömu ta da komo yingó 'beni ne'e biya.

²⁷ Here mo utu vo kanya 'beni kö'du ki'di aba zi ti'bé da Yowani kika mo. Vo kanya ényi i'bé mi kamba, ikye da Yowani 'de.

²⁸ Mo ika mi kakpa, i'di zi wu'jé ne, ehe mo i'di gbo zi ma ni.

²⁹ Mati vo lö'bö 'ba Yowaniye ownni kö'du ne, zé ayinni, obanni yoku mo, i'bé usunni.

Yésu i'di wakonyo zi vidi kpulukumuyi

(Mt. 14:13-21; Lk. 9:10-17; Yn. 6:1-14)

³⁰ Mati vo litu i'ja re nnii Yésu etti, a'banni wa mati zé o'donni, yandinni ne yada mo zi Yésu.

³¹ Here vidi kayo edii tayinni ehe edii ti'benni, here Yésu vo litu 'beni etti, i'janni kadra 'ba zi wakonyo dë. Here mo iya zi zé henye, "Enyi di'bé'e 'de bi maako na bi de ze kutu ze aba, zi ye re 'e lawo tisi."

³² Here zé ényinni, ayetonnii tékyi mi tönbö ti'bé yaga na bi dë nnii bi mbiya maako.

³³ Mati vidi kayo ne'e ongönni zé edinni ati'bé, kandi ayɔlönni zé, here ényi i'benni biya témi gawo ne'e, ahonni dagba ta dakano, okönni dagba bi nani ta komo Yésu vo litu 'beni etti.

³⁴ Mati Yésu asi yaga témi tönbö, mo ongo vidi kayo ne'e, di'di mo oso ndo na kö'du soso ga kö'du zé, ga kö'du zé kaa tímélë ma kazi vo yako. Here mo ayeto zé yandi kö'du kyɔ aba.

³⁵ Mati kadra ombo ku zi loso, vo lö'bö 'bomo'e ayinni

zi mo iyanni henye, "Ongote, kadra anza kpe bi nenye na möku.

³⁶ Utu vidi nenye'e zi zë ti'benni mii lijo mati edinni kpoko kinye zi zë wakonyo kogo zi konyo."

³⁷ Yesu aya'ba da me'do zi zë iya henye, "E na bi de 'e, i'diye wakonyo zi zë zi konyo." Zë ako'jonnii ha Yesu, "Kohi ne vidi ako'do ljo yehwe modomowota zi ki'ja. Oomba zi ze ti'bë yaña kohi lamiriyö ne da mangolo'bë zi to'bë zë?"

³⁸ Yesu ako'jo hë zë iya henye, "Ediye mangolo'bë aba ndö? i'bë'e te kongo." Mati i'jannii, iyanni kö'du mo zi mo henye, "Mangolo'bë edü muyi, kyenze riyo."

³⁹ Yesu iya zi vo lütu 'beniye zi kiya zi vidi ne'e biya zi re nnii kinye na gbongo gbongo, ma limannii akano da loma kyekpe ne.

⁴⁰ Here vidi ne'e biya alimannii na ratoto gbongo gbongo lamikölö maako'e 'butemuyi.

⁴¹ Yesu oba mangolo'bë muyi ehe kyenze riyo ne, ongo bi komoriye, o'do öwö'di zi Wiri. Mo owe mii mangolo'bë ne, i'di zi vo lö'bö 'beniye zi yanya mo zi vidiye. Mo inye mii kyenze riyo ne kpa ta gë zë biya.

⁴² Vidi biya onyoni, ehe ovonni gbo.

⁴³ Vo lö'bö'e atotoni koso mangolo'bë kyenze aba mati oso ne mii baga 'butë domoriyo.

⁴⁴ Watiti 'ba vidi mati onyoni wa ne kpulukumuyi.

Yesu alasi ta da wini
(Mt. 14:22-33; Yn. 6:15-21)

⁴⁵ Kandi Yesu i'di vo lö'bö'e täkyinni mii tönbö ti'benni dagba como ni mii Beteseyida ta kafo föfö, mora here mo iya kö'du zi vidi kayo ne'e mibenni lijo.

⁴⁶ Ta ga kö'du kiya 'bomo zi vidi kayo ne'e, i'bë'e gbo, mo ényi i'bë da lutu amötu.

⁴⁷ Mati hutaga oko, tönbö edü ku 'de mii kutë 'ba föfö, mora Yesu nje kutu ni aba da göti.

⁴⁸ Mo ongo vo lö'bö 'beniye edinni ku re nnii ki'di zi ko'do mo ngari aba, ga kö'du edinni akopi ta ga bi tayi 'ba buluku. Kutë yondo aba mo i'bë zi zë, lasi aba ta da wini. Mo oomba zi laga ta da kapa zë,

⁴⁹ mora mati ongonni mo edü alasi ta da wini ne, asosu 'benni iyanni wakoro ra, ehe a'banni hë nnii gbögbö lörö aba.

⁵⁰ Mati ongonni mo ne, zë biya na tere. Mora Yesu ame'do zi zë kandi, iya henye, "Uku mii ye, ne ma ra. Ere'e dë."

⁵¹ Here mo ényi ékyi re zë mii tönbö ehe, buluku owo. Vo lö'bö'e biya na rakaga,

⁵² ga kö'du koro 'ba mangolo'bë mati mo o'do zi vidi kpulukumuyi konyo mo ne, ödu dë gba dë zë.

Yesu akɔ'jɔ vo kɔ'ye mii Genesereta
(Mt. 14:34-36)

⁵³ Zë ényi umunnü kyëti föfö da göti 'ba Genesereta, ehe idanni töjbö ani.

⁵⁴ Mati ilannü töjbö ne, vidi ayoloni Yësu.

⁵⁵ Here zë ényi ahonni ta bi ne biya. Ezë owonni bi mati mo édi 'domo, injënni vidi 'ba rakoo'e da lanba kika mo zi mo.

⁵⁶ Bi mati biya Yësu i'bëta 'domo ne, mi gawo, mi daliyo maako'e, vidi ako'banni zë mati na rakoo ne, ga bi 'ba wakogo. Akalenzenni mo gbii nje zi zë ha bongo 'bomo kise, zë mati biya isenni ne, akojø zë na laka.

7

*Yandi kö'du 'ba ti'da
ηbala aba*
(Mt. 15:1-9)

¹ Here Farasi maako'e nnii vo komoyandi 'ba kö'du ki'di mati ayinni ta Yerusalemene, atoto rë nnii kpo da kapa Yësu.

² Zë ongonnü kya 'ba vo lö'bö 'bomo maako'e edinni wakonyo kala aba na ti'da kazi kaka.

³ Farasiye Yiserele'e etii onyonnü wa dë here, nje ézë akaka kala nnii ku tëmi géri 'ba 'bu nniye.

⁴ Zë onyonnü wa maako mati ayi ta bi 'ba wakogo, nje ézë akakanni rø mo ku dagba. Ehe irinni ga ndi géri kyø 'ba 'bu nniye, kaa sikø kaka, kyere kaka, tele kaka aba.

⁵ Here Farasiye vo kö'du ki'di 'ba komoyandiye etii ako'joni ha Yësu, "Kö'du

a'di vo lö'bö 'beyiye irinni ga ndi kö'du yandi mati i'di zi ze akanjo kazi 'bu ze dë, mora edinni wakonyo kala aba na ti'da."

⁶ Yësu aya'ba da me'do zi zë, iya henye, "E vidi 'ba komokandi nenyé, Yisaya ra ayolo kö'du kiya ga kö'du 'be'e, ayoru, iya henye, 'Vidi nenyé'e oronni ma, Yere Wiri, nje hë nnii aba, mora di'di zë na kowc ta ra ma.

⁷ Mötü 'bezë na yawa zi ma, kö'du yandi 'bezë ayi nje kazi vidiye.'

⁸ I'diye kö'du ki'di 'ba Wiri da kapa, ehe owo'e kö'du yandi 'ba vidi.

⁹ Yësu zo nduwë, "Ediye géri 'ba kö'du ki'di 'ba Wiri komba dë aba, ga kö'du zi ye kiri kö'du yandi 'be'e ra.

¹⁰ Mosa iya henye, 'Oro 'bu yi ma yi aba, ezë vidi maako awili 'bu ni mandere ma ni, aki'di mo zi kofo.'

¹¹ Mora ayandiye henye, Vidi mati edi wa aba, zi ki'di zi 'bu ni konyi mandere ma ni, mora mo atobø kiya, 'Nenyé Korobani,' kö'du ya'ba aba henye, "ba Wiri ra.'

¹² Ila'e mo dekpe zi konyi 'bu ni mandere ma ni.

¹³ Mi ga géri ne, kö'du yandi 'be'e zi vidi maako'e ne, aya'ja me'do 'ba Wiri yaga. Wa maako'e edinni kpa kyø kaa ma nenyé, mati edi ako'do'e ne."

*Wa mati edinni vidi ko'do
na ti'da*
(Mt. 15:10-20)

¹⁴ Here Yēsu ako'jo vidi kayo ne'e kpa lōhu tayinni zi nii, ehe iya zi zé henye, "E biya, owo'e kö'du 'bama ne, ayɔlo'e.

¹⁵⁻¹⁶ Waako anza dë zi ti'bë mi vidi ta yaga ako'do mo na ti'da. Wa mati asi yaga tēmi vidi ra, ako'do mo na ti'da."

¹⁷ Mati mo ila vidi kayo ne'e, i'bë ödu loko ne, vo lö'bö 'bomo'e ako'joni hoo mo zi mi me'do ne yada.

¹⁸ Yēsu iya zi zé, henye, "Anza'e dë na ngara ta da oka'e. Ayɔlo'e dë? Waako anza dë mati ati'bë mi vidi ta yaga ako'do mo na ti'da,

¹⁹ ga kö'du anza dë ti'bë mi di'di mo, mora mi mo, ehe ati'bë zo dagba yaga tēmi ida ra." Mi me'do ne, Yēsu adoro go mo zi zé wakonyo biya ɲbala zi konyo.

²⁰ Mo zo nduwë kiya mo henye, "Edi wa mati asi yaga tēmi vidi ra, ako'do mo na ti'da.

²¹ Tēmi di'di 'ba vidi atayi kö'du sōsu kyenyē, rönyi, wa logo, wa kofo, ndoro,

²² mi kumbë, wa kyenyē, wa ko'ba, rakisi, gu ki'di, ru vidi yanja, da kumbë, rakonza.

²³ Wa biya na kyenyē nenye'e ayinni ta didi vidi, ehe o'do mo na ti'da."

*Mbara 'ba dakajo 'ba
Siriya-Ponisiya*

(Mt. 15:21-28)

²⁴ Here Yēsu ényi i'bë bi, mati kara ra gawo kyedre 'ba Tiyere. Mo ényi i'bë ödu loko ehe ombo dë zi vidi kólö

maako zi yolo zi kiya nedi ani. Mora mo o'bɔ dë zi lima na rakoho.

²⁵ Mbara mati wu'jé 'bomo edi dakyikyi aba ne, owo kö'du Yēsu, ayi zi mo kandi, alépi akajo ndi mo.

²⁶ Mbara ne ame'do ha Girigü, o'jo mo mi Siriya-Ponisiya. Mo alenze Yēsu zi dakyikyi kore mo yaga ta ra wu'jé éni.

²⁷ Mora Yēsu aya'ba da me'do iya henye, "Di'diye wakonyo dero dagba zi gisisiye. Anza na laka zi wakonyo 'ba gisisiye koba ku'du mo zi wihiye."

²⁸ Mo aya'ba da me'do zi mo iya henye, "Kyedre, wihi mati alimanni hu tarabiza ne, edinni kpa koso wakonyo 'ba gisisiye mati osa ne konyo."

²⁹ Here Yēsu iya zi mo henye, "Ga kö'du ya'ba nani, i'bë huléhu linjɔ, akongo dakyikyi ne i'bë ku yaga ta ra wu'jé 'beyi ne."

³⁰ Mati mo i'bë linjɔ, i'ja wu'jé éni edi ako'do da sora, dakyikyi i'bë ku yaga ta ro mo.

Yēsu akɔ'jɔ vo mbili kisi

³¹ Yēsu ényi tēmi dakaño 'ba Tiyere ani, i'bë nduwë kpuru tēmi Sidoni, kpa zi föfö 'ba Galilaya. Mo i'bë ödu mi dakaño mati edi ako'jo Gawo 'Butë ne.

³² Kya vidi maako'e ikanni kora vo mbili kisi, mati o'bɔ dë zi me'do, zé alenzenni Yēsu zi kala ni ki'di do mo.

³³ Yēsu oba mo kólö na kowɔ ta ra vidi kayo ne'e, i'di da wisi kala ni mi mbili kora

ne, o'bi oro, ise ndende kora ne gbo.

³⁴ Yësu ongɔ bi komoriyë alawo na kyembe, iya zi kora ne henye, "Epata!" Kö'du ya'ba aba henye, "Ayéhu riyë."

³⁵ Kandi kora ne o'bɔ zi kö'du kowo. Mo ame'do kpa kazi riti.

³⁶ Yësu i'dü kö'du zi vidi ne'e anza dë zi kö'du ne kiya zi vidi ma kólö maako, mora zë nduwë kiya mo.

³⁷ Vidi biya mati owonni kö'du ne, édinni na rakaga. Zë iyanni henye, "Hala mo o'do wa biya na laka. Mo i'dü vo mbili kisi zi kö'du kowo, vidi mati o'bɔ dë zi me'do kpa ame'do."

8

Yësu i'dü wakonyo zi vidi kpulukusowɔ

(Mt. 15:32-39)

¹ Kadra ma agamo aba, vidi kayo maako'e ényi atoto rë nnii, ayinni ga bi kólö. Mati vidi anzanni wa mati oso aba zi konyo, Yësu ako'jo vo ló'bö 'bériye zi ni, iya zi zë henye,

² "Manza dë rakyenyi aba ga kö'du vidi ne'e, ga kö'du zë édinni ma aba ko'do wota aba, mora yaanya aba wa anza dë zi konyo.

³ Ëzë mutu zë linjɔ kazi wakonyo ki'dü zi zë, akatédinni kazi kyigɔ ta bi ti'bë, ga kö'du kya maako'e ayinni ta bi kwo."

⁴ Vo ló'bö 'bomo'e ako'joni hɔ mo iyanni henye, "Ta kila mi da lipi nenye, zi vidi maako zi tɔ'bo

wakonyo ki'ja kyo zi ki'dü zi vidi nenye'e?"

⁵ Yësu ako'jo hë zë iya henye, "Édiye mangɔlɔ'bɔ aba ndö?" Zë aya'banni da me'do iyanni henye, "Mangɔlɔ'bɔ édi madomoriyö."

⁶ Mo i'dü kö'du zi vidi ne'e zi limannи dakano. Mo oba mangɔlɔ'bɔ madomoriyö ne'e, o'do öwö'dü zi Wirü, owe mi zë, i'dü zi vo ló'bö 'bériye zi yanya zi vidi kayo ne'e. Vo ló'bö 'bomo'e o'doni gbo here.

⁷ Zë édinni kpa kyenze sisiye aba. Yësu o'do öwö'dü ga kö'du ma nenye'e, ayada zi vo ló'bö'e zi kyenze ne'e yanya mo kpa.

⁸ Vidi biya mati onyonni, oyonni. Here vo ló'bö obanni koso mo mati oso ne, baga madomoriyö ndondo.

⁹ Vidi ne édinni ani kaa kpulukusowɔ here. Here Yësu utu vidi ne'e linjɔ,

¹⁰ ehe kandi ékyinni mi tönbö vo ló'bö 'béri eti, i'benni gbo mi dakano 'ba Dalamonota.

Farasi ako'joni ha Yësu ga kö'du koro

(Mt. 16:1-4)

¹¹ Here kya 'ba Farasiye ayinni zi Yësu, ayetonnü hë nnii wasa mo aba. Zë ombanni zi Yësu yonzɔ, here ako'joni hɔ mo zi kö'du koro ko'do zi yada mo ayi kazi Wirü.

¹² Yësu otɔ lawo na konda, iya henye, "Kö'du a'di vidi mi ko'do ma ndenyne ne, ako'joni kö'du ga kö'du

koro? E'e, mayada zi ye tūnyö, anza zi kö'du mahere ne, zi ki'di zi vidi nenye'e."

¹³ Mo ila zë, ehe ékyi mì töjbö, umu gbo kyëti 'ba föfö.

Langa 'ba Farasiye ehe 'ba Heroda
(Mt. 16:5-12)

¹⁴ Here vo lö'bö'e kö'du ölu tëmii zë zi koba mangolo'bö kyo, édi nje mangolo'bö kólö zë étii mì töjbö.

¹⁵ Yësu iya zi zë henye, "Ong'o re 'e laka kazi langa 'ba Farasi ne'e ehe langa 'ba Heroda."

¹⁶ Zë ayetonnii ame'do na ga rë nnii, "Mo iya kö'du ne ga kö'du danza dë mangolo'bö ako aba."

¹⁷ Yësu ayolo kö'du a'di édinnii ame'do go mo, ako'jo hë zë, "Kö'du a'di édiye ame'do ga kö'du mangolo'bö anza dë? Ayolo'e dë gba? Di'diye na kyëndi?

¹⁸ Édiye komo'e aba o'bö'e dë zi bi kongo? Édiye mbili aba o'bö'e dë zi kö'du kowo? O'bö'e kö'du sösü dë?

¹⁹ Mati mowe mangolo'bö muyi kö'du zi vidi kpulukumuyi ne'e, baga édi ndö na koso mati akö'du'e?" Zë aya'banni da me'do, iyanni henye, "Butë dömoriyö."

²⁰ Mora Yësu iya henye, "Mati mowe mangolo'bö madömoriyö zi vidi kpulukusowö ne'e, baga édi ndö na koso mati akö'du'e?" Zë aya'banni da me'do, iyanni henye, "Modömoriyö."

²¹ Mo ako'jo hë zë iya henye, "Mora gba kö'du ne ayi dë de 'e?"

Yësu akö'jö kora vo komoköndu mì Beteseyida

²² Mati zë okönnii mì Beteseyida, vidi maako'e ikanni kora vo komoköndu maako zi Yësu, alenzenni mo zi ro mo kise.

²³ Yësu iri kala kora vo komoköndu ne, akoko mo, yaga tëmii linjö. Tapëti mati o'bi oro komo mo ne, Yësu i'di kala ni dö mo, ako'jo ho mo, "Atö'bö waako kongo?"

²⁴ Here kora ne ongo biriye, iya henye, "O, mo'bö vidi kongo, mora zë alayannii kaa kaga ra édinnii alasi."

²⁵ Yësu i'di kala ni kpa löhü da komo kora ne. Here kora ne obe komo ni kyedre. Komo mo akö'jö rë ni, mo o'bö gbo zi wasisi kongo biya na laka.

²⁶ Yësu iya zi mo, "I'bë linjö, i'bë dë mì gawo."

Petero iya Yësu Korisitora

(Mt. 16:13-20; Lk. 9:18-21)

²⁷ Yësu ényi vo lö'bö 'bënii étii, i'bënnii mì gawo 'ba Kasariya Filipo. Mati édi ati'bënnii ta da géri ne, Yësu ako'jo hë zë iya henye, "Ayada'e zi ma, vidi édinnii akiya ma éyi?"

²⁸ Here zë aya'banni da me'do iyanni henye, "Maako'e iyanni yi Yowani Bapatisi ra, maako'e iyanni yi Eliya ra, agamo'e iyanni yi kólö tëmii kutë 'ba Nëbi ne'e."

²⁹ Mo ako'jo hë zë, "Mora 'e 'be'e? Iya 'be'e ma éyi?" Petero ényi aya'ba dō mo iya henye, "Yi Korisito ra."

³⁰ Here Yësu ï'di kö'du zi zë, iya henye, "Ayada'e kö'du ma dë zi vidi kólö maako."

Yësu ame'do ga kö'du koli bëni
(Mt. 16:21-28; Lk. 9:22-27)

³¹ Here Yësu ayeto vo lö'bö 'bëniye yandi, Wisi a vidi atëdi riti kyedre aba, ehe vidi kyedre, kyedre 'ba vo karasa'e, vo komoyandi 'ba kö'du ki'diye akombanni mo dë. Aki'dinni mo zi kofo, mora ko'do da wota aba, mo atënyi na didi.

³² Yësu ayada kö'du mati ako'do rë nü ne biya zi zë. Here Petero oba mo tisi da kapa, ehe mo iya zi mo kö'du 'bëmo ne eme dë.

³³ Mora here Yësu opi rë nü kpo, ongo bi da vo lö'bö 'bëniye ehe mo iya zi Petero henye, "Ényi 'de ta ra ma karani Satani. Kö'du sösu 'beyi ne ayi dë kazi Wiri, 'ba vidi ra."

³⁴ Mora Yësu ako'jo vidi kayo ne'e vo lö'bö 'bëniye eti zi nü, ayada zi zë henye, "Ézé vidi maako omba zi tayi ma aba, kö'du mo mölu ta dō mo, mënje taka 'bëni, ma lö'bö ga ma.

³⁵ Vidi mati omba zi didi nü yomo, akayölu. Mora vidi mati ayölu didi nü ku ga kö'du ma, ehe ga kö'du laka 'ba Wiri, akayomo.

³⁶ Ézé vidi maako i'ja wasisi biya mi damöku ne,

mora mo ayölu lawo nü, anza dë na laka zi mo.

³⁷ Waako atanza dë zi mo zi tɔ'bɔ zi kutrë lawo nü aba.

³⁸ Ézé vidi maako edë na komokaya ta ra ma, ehe kö'du yandi 'bama mi damöku kyénye ne, Wisi a Vidi atëdi na komokaya ta ro mo, ézé mo ayi mi bikanyi 'ba 'Bu nü malayika laka eti."

9

Yësu opi rë nü

(Mt. 17:1-13; Lk. 9:28-36)

¹ Yësu iya zi zë henye, "Mayada zi ye tñyö damöku 'ba Wiri atayi, aki'ja'e maako'e gba oli ye dë."

² Tapeti ko'do modaka aba, Yësu oba Petero, Yemisi, ehe Yowani, ï'bënni da döku konda riye. Ani zë na bi dë nnü. Mati edinni nduwë bi kongo, rakopi ayi zi Yësu,

³ ehe bongo 'bomo edë atanyi na kanyi, na kanyi ndra ta da vidi ako mi dakanjo nenye atɔ'bɔ kaka mo here.

⁴ Here vo lö'bö wota ne'e ongɔnni Eliya ehe Mosa edinni ame'do Yësu eti.

⁵ Petero ame'do zi Yësu, "Vo komoyandi, hala edë na laka zi ze tedi kinye. Da kuvö ze loko wota, kólö zi yi, kólö zi Mosa ehe kólö zi Eliya."

⁶ Mo oka nnü eti na tere, mo ayolo dë na kiya a'di.

⁷ Here fɔli alaya ayofu zë galili nü aba, gu ayi temi fɔli, "Nenye wisi ama ra."

⁸ Zë ongɔnni bi kandi gbö, mora 'de ongɔnni vidi ma kólö ako dë, nje Yësu zë eti.

⁹ Mati zë asinni ku akaŋo ta da döku, Yësu ise go mo zi zë, "Wa mati ongo'e ne, ayada'e dë zi vidi ma kólö maako, le ëzë Wisi a Vidi enyi ku témii koli."

¹⁰ Zë ḥwɔnni kö'du kise 'bomo ne, mora témii kuté zë ayetonnii ame'do na ga rë nii ga kö'du ne, "A'di ra 'bënii ténii témii koli?"

¹¹ Zë ako'joni ha Yësu iyanni henye, "Kö'du a'di vo komoyandi 'ba vo kö'du k'i'diye iyanni Eliya ra atayi dagba?"

¹² Kö'du ya'ba 'bomo édi henye, "Eliya ra tñyö édi atayi dagba zi wasisi kɔ'jɔ nzo. Mora kö'du a'di Buku 'ba Wiri iya nenye, Wisi 'ba Vidi aki'ja riti ndra, ehe akomba mo dë?

¹³ Mayada zi ye hala Eliya ayi ku nzo, ehe vidi o'donni mo kaa zë ombanni, kaa mati Buku iya kö'du ga kö'du mo."

Yësu ako'jo wisi kora dakyikyi aba

(Mt. 17:4-21; Lk. 9:37-43a)

¹⁴ Mati zë adroko rë nnii kɔsɔ vo lɔ'bö étii, ongɔnni vidi kayo kpo ta rë nii ehe vo komoyandi 'ba vo kö'du k'i'diye, édinni me'do zë étii.

¹⁵ Mati vidi ne'e ongɔnni Yësu, zë rakaga kyedre aba, ahonni zi mo ehe amëtënni mo.

¹⁶ Yësu ako'jo ha vo lïtu 'bëniiye iya henye, "A'di ra édi me'do'e zë étii ga kö'du mo?"

¹⁷ Kora maako mii kuté vidi kayo ne'e aya'ba da me'do

henye, "Vo komoyandi, mika wisi ama zi yi, ga kö'du mo édi dakyikyi aba mii nii, o'bɔ dë zi me'do."

¹⁸ Ëzë dakyikyi ne ényi ku mo ko'dɔ, umë mo akaŋo, amo aba hë nii, hë nii konyo aba, atëdii seserese. Mako'jo ha vo lɔ'bö 'beyiye zi dakyikyi ne kore mo yaga, mora zë o'bɔnni dë."

¹⁹ Yësu iya zi zë henye, "E vidi oma'e dë. Hala ma kalima'diri étii? Hala matëdii 'diri nduwë na mikkuku? Ika wisi ne zi ma."

²⁰ Ikanni mo zi Yësu. Kandi mati dakyikyi ne ongo Yësu, umë wisi ne tese aba, here mo alɔ'bö akaŋo, alulu gbö amo aba hë nii.

²¹ Yësu ako'jo ha 'bu mo iya henye, "Mo édi here ne, ndala aba?" Mo aya'ba iya henye, "Kyere mo gba na wisi tisi.

²² Da kyo dakyikyi ne édi yɔnzɔ zi mo kofo, mo kumë aba mii wa'do ehe mii wini. Asosu kö'du ga kö'du ze, akɔnyi ze, ëzë akatɔ'bɔ."

²³ Yësu alëzë iya henye, "Iya 'Ëzë mɔ'bɔ'e,' Wa biya akyigɔ dë zi vidi mati édi koma aba."

²⁴ Here kandi 'bu mo ényi udu riyye, "Mëdi koma aba, mora anza dë kyo. Akɔnyi ma zi tedi mo aba kyo."

²⁵ Here Yësu ayɔlo vidi kayo ne'e édinni ku tayı kara rë nii, here mo i'dii kö'du zi dakyikyi ne. Mo iya henye, "Dakyikyi mati mbili kisi ehe ha ngulu aba, mii'di kö'du zi yi tasi yaga ta ra

wisi ne, ehe ödu dekpe mii
mo löhu."

²⁶ Here dakyikyi ne udu,
umë wisi ne tese aba na
kyigo, asi gbɔ yaga. Wisi
ne ongo bi kaa yüku vidi,
vidi biya na kólö kólö iyanni
henye, "Mo oli ku."

²⁷ Yësu oba wisi ne kala nii
aba, akɔnyi mo zi tënyi, mo
ɔrɔ gbɔ riyë.

²⁸ Tapëti Yësu mati ödu
loko, vo lö'bö 'bɔmo'e
ako'jonnii hɔ mo mati zë
na ga rë nni, "Kö'du a'di
dɔ'bɔ dë dakyikyi kore go
mo yaga?"

²⁹ Yësu aya'ba da me'do iya
henye, "Nje mötu ra atɔ'bɔ
kyinë nenyé kore mo yaga,
waako ɔ'bɔ dë."

*Yësu ame'do kö'du koli
bënii löhu*
(Mt. 17:22-23; Lk. 9:43b-
45)

³⁰ Here Yësu vo lö'bö 'bëni
ëti ilannii bi nani i'bënni
nduwë kpuru tëmi Galilaya.
Yësu om̄ba dë zi vidi kólö
maako zi yɔlɔ nëdë kila,

³¹ ga kö'du mo èdi vo lö'bö
'bëni ye yandi mo. Mo iya
henye, "Wisi a Vidi aki'di
zi vidi maako'e, zë akofonni
mo. Ko'do da wota aba yaa,
mo akaliro na diid."

³² Mora zë ayoloni mii
kö'du yandi ne dë, zë na tere
ta bi hɔ mo ko'jo.

Ëyi ra 'bëni na kyedre?
(Mt. 18:1-5; Lk. 9:46-48)

³³ Here zë ayinni Kä-
paranamo. Tapëti t̄'bë 'bëzë
loko, Yësu ako'jo ha vo lïtu
'bëniye, "Ëdiye ame'do da
ga gëri ne ga kö'du a'di?"

³⁴ Mora zë aya'banni da
me'do dë zi mo, ga kö'du da
ga gëri ne zë èdinni ame'do
na ga rë nni, ëyi ra 'bëni
kyedre.

³⁵ Yësu alima akanjo, ako'jo
vo lïtu 'butë dɔmoriyö ne'e,
iya zi zë henye, "Mo mati
om̄ba zi tëdi dagba, maya'ba
rë nii hulëhu ta da vidi biya,
mo mëdi na vo lïtu zi vidi
biya."

³⁶ Here mo iiri wisi kora
i'di mo atɔrɔ da komo zë.
Mo i'di kala nii kpo ta rɔ mo,
iya zi zë henye,

³⁷ "Vidi mati iiri wisi ma
kólö tëmi gisisi nenyé'e
kalakyedre aba mii ru ma,
mo iiri ma kalakyedre aba.
Vidi mati iiri ma kalakyedre
aba, iiri dë nje ma kalakyedre
aba, mora mo mati utu ma
ne kpa."

*Vidi mati kö'du ko'dɔ
'bɔmo anza dë*

Na kyényë zi ze, mo 'beze
(Lk. 9:49-50)

³⁸ Here Yowani iya zi
mo henye, "Vo komoyandi,
dongɔ kora maako èdi
dakyikyi kore mo ru yi aba,
dayada ze zi mo zi kila, ga
kö'du mo anza dë mii gboko
'beze."

³⁹ Yësu ayada zi zë henye,
"Ayɔnzo'e mo dɔrɔ dë, ga
kö'du vidi kólö maako mati
èdi kö'du koro ko'dɔ mii ru
ma, akatɔ'bɔ dë kandi tapëti
mo kö'du kyényë kiya ru ma
aba."

⁴⁰ Ga kö'du vidi mati kö'du
ko'dɔ 'bɔmo anza dë na
kyényë zi ze, mo 'beze.

⁴¹ Miya zi ye tñyö henye,
vidi maako mati i'di wini zi

ye kuwë ga kö'du'e 'bama,
aki'ja biriti rë nii."

Kö'du kyényë yɔnzɔ
(Mt. 18:6-9; Lk. 17:1-12)

⁴² "Ëzë vidi ma o'do kö'du zi wisi tisi ma kólö neny'e zi kö'du kyényë ko'do mati oma mii ma, atëdi na laka zi vidi nani zi tedi yitö kyedre kida aba kpo ta gu ni ehe ku'du mo mii ranga.

⁴³⁻⁴⁴ Here ëzë kala yi o'do yi zi kö'du kyényë ko'do, ikye yaga. Ëdi na laka zi yi lima kazi kala, ta da kala sesi mo 'dö riyo ti'bë mo aba mii gehena mati inde re nii dë.

⁴⁵⁻⁴⁶ Ëzë ndi yi o'do yi zi kö'du kyényë ko'do, ikye yaga. Ëdi na laka zi yi lima kazi ndi, ta da ndi sesi mo 'dö riyo ti'bë mo aba mii gehena mati inde re nii dë.

⁴⁷ Ëzë komo yi o'do yi zi kö'du kyényë ko'do, oba yaga. Ëdi na laka zi yi tödu Damöku 'ba Wiri komo kólö aba, ta da komo sesi mo 'dö riyo ti'bë mo aba mii gehena,

⁴⁸ mati 'kuru oli dë, ehe wa'do inde re nii dë."

⁴⁹ "Vidi na kólö kólö akakojö wa'do aba kaa wakumu edì aco'jö yo'do aba.

⁵⁰ Yo'do edì laka, mora ëzë ayanja yokö ni ku, hala ato'bö ko'do zi yokö löhu? Ëdiye yo'do 'ba aboka aba mii kutë'e, ehe alima'e mii rakyeyi oka ma kólö maako aba."

10

Yësu ayandi kö'du 'ba mbara yëyi

(Mt. 19:1-12; Lk. 16.18)

¹ Here Yësu ila bi nani, enyi i'bë mi dakaño 'ba Yudiya, ehe umu da ranga 'ba Yeredene. Vidi ayinni na kayo zi mo löhu, mo ayandi zë kaa mati mo edì 'duwi aco'do.

² Here kya 'ba Farasiye ayinni zi mo, ayonzönni zi mo kuyi. Zë aco'joni hoo mo iyanni henye, "Ayada te zi ze, kö'du ki'di 'beze akila vidi zi mbara 'beni yëyi?"

³ Yësu aya'ba do mo temi kö'du ko'jo iya henye, "Kö'du ki'di a'di ra Mosa i'di zi ye?"

⁴ Da kö'du ya'ba 'bezë edì henye, "Mosa i'di dangölö zi vidi waraga 'ba rayeyi yoru, ehe kore mbara 'beni 'de."

⁵ Yësu iya zi zë henye, "Mosa ayöru kö'du ki'di ne here zi ye, ga kö'du de 'e na kyigo zi yandi.

⁶ Mora biyeto aba, mii kadra nani mati bi o'do re nii, Wiri i'di kora mbara aba.

⁷ Mora ga kö'du neny'e, kora akila 'bu ni ma ni, aba akadröko re nnii mbara 'beni aba,

⁸ ehe zë riyo ne, ata'banni na wa kólö.

⁹ Inye'e dë wa mati Wiri adröko ku bi kólö ne."

¹⁰ Mati zë abanni löhu hulëhu loko, vo lö'bö'e aco'joni ha Yësu ga kö'du ne.

¹¹ Here mo iya zi zë henye, "Kora mati ayeyi mbara 'beni ehe oze mbara

vere, mo o'do ndoro ta da mbara 'bëni.

¹² Mi ga gëri kólö ne, mbara mati ayéyi kora 'bëni, ehe oze kora vere, ne o'do ndoro."

*Yësu i'dü ya'da zi gisisiye
(Mt. 19:13-15; Lk. 18:15-17)*

¹³ Here kya vidi maako'e ikanni gisisiye zi Yësu, ga kö'du zi mo kala ni ki'dü dë zë, mora vo lö'bö'e amonni vidi ne etti.

¹⁴ Mati Yësu ayolo kö'du nenyne, mo na kamo ehe iya zi vo lö'bö 'bëniye henye, "Ila'e gisisiye 'bayinni zi ma, ayata'e zë dë, ga kö'du damöku 'ba Wiri ne édi kö'du zë kaa ma neny'e.

¹⁵ Miya zi ye henye, mo mati iri damöku 'ba Wiri dë kaa wisi tisi, ödu dë mi mo."

¹⁶ Here mo iri gisisiye hu förö ni, i'dü kala ni dë zë, ehe i'dü ya'da zi zë.

*Kora vo wakayo
(Mt. 19:16-30; Lk. 18:18-30)*

¹⁷ Mora kaa Yësu ayeto ku da gëri 'bëni lóhu, kora maako aho alodro da komo mo, ako'jo ho mo iya henye, "Vo komoyandi laka, mako'do a'di zi ma didi ma njburu ki'ja?"

¹⁸ Yësu ako'jo ho mo iya henye, "Kö'du a'di ako'jo ma na laka? Vidi maako anza na laka, nje kólö Wiri.

¹⁹ Ayolo kö'du ki'dü ne'e ku. Ofo vidi dë, o'do ndoro dë, alogo dë, asusu vidi maako dë na ndondo, o'ba vidi dë, owo 'bu yi ma yi aba."

²⁰ Kora ne iya henye, "Vo komoyandi, kyere ma gba na obi, mowö kö'du ki'dü ne biya."

²¹ Here Yësu ongo bi mbiyi do mo lovo aba, iya henye, "O'do wa kólö dë gba. I'bë, ogo wa mati édi mo aba ne biya, i'dü kohi mo zi vo leriye, atëdi wa aba kyo komoriyë, ayi alö'bö ga ndi ma."

²² Mati kora ne owo kö'du ne, bikondu apere rë ni ta komo mo, ehe i'bë 'de na rasosu, ga kö'du mo na vo wakayo.

²³ Yësu ongo bi kpo da vo lö'bö 'bëniye, iya zi zë henye, "Atëdi na kyigo zi vidi 'ba wakayo aba zi tödu mi damöku 'ba Wiri."

²⁴ Mora here, vo lö'bö'e na rakaga mi me'do ne. Mora Yësu i'bë nduwë kiya mo aba henye, "Gisi ama'e, édi na kyigo zi tödu damöku 'ba Wiri.

²⁵ Atëdi na kyigo ndra zi vidi 'ba wakayo aba zi tödu mi damöku 'ba Wiri, ta da jemele zi ti'bë kpuru ta komo wogo 'ba ibira."

²⁶ Mora here ne, vo lö'bö'e rakaga aba ndra, ako'joni oka maako, "Mora here ne, éyi ra ato'bö yomo?"

²⁷ Yësu ongo bi mbiyi dë zë, aya'ba do mo henye, "Nenyne wa mati vidi o'bo dë ko'do mo, mora anza dë na kyigo zi Wiri. Wiri ato'bö wasisi ko'do mo biya."

²⁸ Here Petero ame'do riyyë, "Ongó te, dila wasisi ku biya, da'ba dalö'bö ku gë yi."

²⁹ Yësu alëzë oo, iya zi zë henye, "Mayada zi ye henye, vïdï maako mo ila linjø, mandere öndu'e, mandere émiye, mandere ma'e, mandere 'bu'e, mandere gisisiye mandere yaka'e, ga kö'du ma, ehe ga kö'du yöyö laka,

³⁰ mo aki'ja ndra mï ko'do ma ndenyne ne. Mo aki'ja loko lami da kyo, öndu'e, émiye, ma'e, gisisiye, yaka'e, ehe riti kpa. Mï ko'do mati atayi ne, mo aki'ja dïdi ñburu.

³¹ Mora vïdï kyo mati dagba ne, atëdinni hulëhu, ehe vïdï kyo mati hulëhu ne, atëdinni dagba."

Yësu ame'do kö'du koli 'bëni
(Mt. 20:17-19; Lk. 18:31-34)

³² Yësu vo lö'bö 'bëni étii, yaanya aba édinni ku da ga gëri mati i'bë le mï Yerusalema. Yësu édi ati'bë dagba komo vo lö'bö'e. Zë ndö na rakaga. Vïdï mati alö'bö 'bënni hulëhu ne, na tere. Da kölö löhu Yësu oba vo lïtu 'butë dñmoriyö ne'e dakapa, ame'do kö'du wa mati ako'dö re nü zi nü. Mo iya zi zë henye,

³³ "Owo'e te, dëdï ti'bë'e le mï Yerusalema, ani Wisi a Vïdï aki'dii zi kyedre 'ba vo karasa'e ehe vo komoyandi 'ba kö'du ki'dïye. Zë akombanni da kö'du zi mo kofo, aki'dii mo zi vo leze'e,

³⁴ mati ako'dönni wari rö mo, ko'binni oro rö mo, aku'bönni hu mo, ehe akofonnii mo. Mora ko'do da

wota aba, mo atënyi na dïdi."

Kö'du 'ba Yemisi nnü Yowani aba
(Mt. 20:20-28)

³⁵ Here Yemisi nnü Yowani aba zë gisi 'ba Zebedeyo, ayinni zi Yësu, iyanni henye, "Vo komoyandi, waako édi ani domba zi yi ko'dö mo zi ze."

³⁶ Yësu ako'jo hë zë iyanni henye, "A'di ra here?"

³⁷ Zë aya'banni da me'do iya henye, "Ëzë alima ku da kyïti 'ba bikanyi kyedre 'ba damöku 'beyi, domba yi zi kila ze lima yi aba, ma kölö da kala yi ma tiri, ehe ma kölö da kala yi ma gali."

³⁸ Yësu iya zi zë henye, "Ayolo'e dë, a'di ra édiye kö'du ko'jo go mo. Akato'bö'e köfö 'ba riti mati makuwë ne? Akato'bö'e bapatisi tëmi gëri mati abapatisi ma?"

³⁹ Aya'banni da me'do henye, "Dakato'bö." Yësu iya zi zë henye, "Akuwë'e köfö mati makuwë, ehe akabapatisiye tëmi gëri mati abapatisi ma.

⁴⁰ Mora mo'bö dë zi vïdï maako kinzi, éyi ra akalima da kala ma ma tiri, ehe da kala ma ma gali. Wiri ra aki'dii bi nenye'e zi zë mati mo akö'jö ga kö'du zë."

⁴¹ Mati kya 'ba vo lïtu'e 'butë owonnii kö'du ne, zë na kamo kazi Yemisi Yowani aba.

⁴² Here Yësu ako'jo zë biya zi nü ga bi kölö, iya zi zë henye, "Ayolo'e ku here,

yere 'ba vo leze'e édinni yere kyigo'e kalakonda aba.

⁴³ Nenye anza dë géri mati édi mi kuté'e. Ezé vidi ma kóló témíye ombo zi ni tédi na kyedre, mo mèdi na vo kalima zi oka'e,

⁴⁴ ehe vidi ma kóló témíye ombo zi ni tédi dagba, mo mèdi na vo kalima zi oka'e biya.

⁴⁵ Here Wisi 'ba Vidi ayi dë zi vidiye ló ko'do zi mo, mo ra ayi zi ko'do, ehe zi didi ni ki'di zi vidi kayo yomo."

Yésu akójó vo komoköndu Baratamoya
(Mt. 20:29-34; Lk. 18:35-43)

⁴⁶ Here zé ayinni mi Yerikö. Mati Yésu ila gawo vo ló'bö 'beniye étü ehe vidi kayo étü, vo komoköndu ru mo Baratamoya, Wisi 'ba Tomasi, édi alima da kapa géri.

⁴⁷ Mati mo owo henye Yésu 'ba Nazereta ra, mo ayeto hë ni gbögbö, "Yésu Wisi 'ba Dawidi akonyi ma."

⁴⁸ Vidi kayo ne'e ényinni mo aba na kamo, iyanni zi mo zi lima ti. Mora mo agbögbö hë ni gbo ndra riyé, "Wisi 'ba Dawidi akonyi ma."

⁴⁹ Here Yésu oró, iya henye, "Ako'jo mo." Here zé ako'joni kora vo komoköndu ne gbo. Zé iyanni henye, "Édi rakyenyi aba, ényi riyé, mo édi yi ko'jo."

⁵⁰ Mo umé bongo 'bénii 'de, öfu riyé, ayi zi Yésu.

⁵¹ Yésu ako'jo ho mo, "A'di ra ombo zi ma zi ko'do zi yi?" Kora vo komoköndu ne, aya'ba da me'do henye, "Vo komoyandi, momba zi bi kongó lóhu."

⁵² Yésu iya zi mo, "İ'bë, kö'du koma 'beyi akójó yi ku." Kandi mo o'bó zi bi kongó, alö'bö gbo ga Yésu da géri.

11

Yésu ödu mi Yerusalema
(Mt. 21:1-11; Lk. 19:28-40; Yo. 12:12-19)

¹ Mati zé édinni ku tokó Yerusalema, kara ra gawo 'ba Bethehege ehe Beteniya, zé ayinni da Döku 'ba Olivo. Yésu utu vo ló'bö 'beniye riyö dagba kö'du zi wa maako ko'do.

² Yésu iya zi vo ló'bö'e henye, "İ'bë'e zi dalijo mati édi dagba komo'e. Ezé kandi okó'e ku ani, aki'ja'e wisi makakya na kida aho dë gba do mo, inga'e, ika'e kinye.

³ Ezé vidi maako ako'jo he'e kö'du a'di édiye mokakya ne koba go mo, ayada'e zi mo Yere ra ombo, mo akaya'ba huléhu kandi."

⁴ Here zé i'benni, i'janni wisi makakya yaga da ga géri, na kida kara ha loko. Mati zé édinni akinga,

⁵ kya 'ba vidi mati édinni atörö dakapa ne, ako'joni hë zé henye, "Édiye a'di ko'do here? Kö'du a'di édiye makakya ne kinga go mo?"

⁶ Here zé aya'banni da me'do kaa mati Yésu ayada

zi zë, here vidi ne'e ilanni zë
gbo ati'bë.

⁷ Zë ikanni makakya ne zi
Yësu, umënni bongo 'benni
da ngotu ne, Yësu ékyi gbo
dɔ mo.

⁸ Vidi kayo o'banni bongo
'benni da ga géri, mora ag-
amo'e ikye 'benni mbila kaga
mati mì yaka ne, o'banni da
ga géri.

⁹ Here vidi mati édinni
dagba ne, ehe vidi mati
alö'bö 'benni huléhu ne,
ayeto hë nnii gbogbö,

"Wayeto zi Wiri,
Wiri mì'di ya'da zi mo mati
ayi mì ru 'ba Yere.

¹⁰ Wiri mì'di ya'da zi
damoku 'ba Yere
Dawidi 'bu ze,
mati édi atayi ne.
Wayeto zi Wiri."

¹¹ Mati Yësu ödu mì
Yerusalema, i'bë mì yékelu,
ongo bi kpo ta da wasisi
ne, mo i'bë vo litu ma 'buté
dɔmoriyö ne éti mì Beteniya
kö'du kadra anza dekpe.

Yësu asënë kaga kyëlu
(Mt. 21:18-19)

¹² Mi ko'do ma ta go mo
zë édinni ata'ba huléhu témì
Beteniya, Yësu na o'bo.

¹³ Mo ongo kaga kyëlu ta
bi kowá ayöfu dɔ mo mbili
yeyü aba. Here mo i'bë
akongo kodo na katobó ki'ja
kolo dɔ mo. Mora mati mo
ayi zi mo ani, mo i'ja nje
mbili yeyü, ga kö'du anza
kadra ma laka 'ba kyëlu zi
tövu.

¹⁴ Yësu iya zi kaga kyëlu
ne henye, "Vidi kólö maako
onyo kólo dekpe kazi yi
löhu."

Yësu i'bë mì yékelu
(Mt. 21:12-17; Lk. 9:45-
48; Yo. 2:13-22)

¹⁵ Mati okonnì mì
Yerusalema, Yësu i'bë ödu
mì yékelu, ayeto vidi mati
édinni wakogo ne kore
mo biya yaga. Mo adu'du
tarabiza 'ba vidi mati édinni
kohi kutrë, ehe gba'da 'ba
vidi mati édinni atu'bu kogo
ne kanjo.

¹⁶ Mo ombo dë zi vidi kólö
maako kumbë wa maako
kpuru tasi mo aba yaga témì
yékelu.

¹⁷ Here mo ayandi vidiye
iya henye, "Édi na yörü Wiri
iya henye, 'Yékelu 'bama
ne akako'jo loko 'ba mötu
zi tu'dë'e biya,' mora ofo'e
ku na bi 'ba rakoho 'ba vo
logo'e."

¹⁸ Kyedre 'ba vo karasa,
ehe vo komoyandi 'ba kö'du
kï'diye owonni kö'du ne
here, ayetoni géri maako
koma zi Yësu kofo. Zë na
tere kazi mo, ga kö'du vidi
kayo ne'e biya na rakaga
témì kö'du yandi 'bomo.

¹⁹ Mati hutaga oko, Yësu
vo litu 'benni éti, i'benni 'de
témì gawo nani.

*Kö'du yolo ta ra kaga
kyëlu*

(Mt. 21:20-22)

²⁰ Mi da mündö vere 'do
nybo, zë édinni ati'bë ta da
géri, ongonni kaga kyëlu ne,
oli ku ta riyé le ngara'da nì
aba akaño.

²¹ Petero asösü kö'du mati
o'do rë nì ne, ehe iya zi
Yësu henye, "Ongo te, vo
komoyandi, kaga kyëlu mati
asënë ne, oli ku."

²² Yësu aya'ba dō mo zi zë iya henye, "Ëdìye kö'du koma aba mī Wiri.

²³ Miya tñyö zi ye henye, mo mati ayada kö'du zi lutu nenyē tñyē riyē ehe rë nī kumë mī ranga, dō mo anza dē jiri jiri, mora oma mī kö'du mati mo iya ne, ako'do rë nī zi mo.

²⁴ Ga kö'du ne mayada zi ye, ëzë amötu'e, ehe ako'jo'e kö'du wa, oma aki'ja, aki'di wa mati ako'jo kö'du go mo.

²⁵⁻²⁶ Ëzë orɔ riyē amötu, ila kö'du sisi mati iri ra vidi biya, here 'Bu yi komoriyē akila kö'du kyënyē mati o'dɔ.

*Kö'du ko'jo kö'du
kalakonda 'ba Yësu*
(Mt. 21:23-27; Lk. 20:1-8)

²⁷ Zë ökonnī kpa lóhu mī Yerusalem. Mati Yësu ëdì alasi mī yækélu, kyedre 'ba vo karasa'e, vo komoyandi 'ba vo kö'du kï'diye, ehe vidi kyedre'e ayinni zi mo

²⁸ ako'jonnī hō mo iyanni henye, "Ayada zi ze, kalakonda 'ba a'di ra ëdì kö'du nenyē'e ko'dɔ mo aba? Ëyi ra i'di kalakonda ne zi yi?"

²⁹ Yësu aya'ba dō mo zi zë iya henye, "Ma kako'jo he'e nje kö'du ko'jo kólö aba. Ëzë aya'ba'e da kö'du ko'jo ne ku, makayada zi ye kalakonda 'beyi ra mëdi kö'du nenyē'e ko'dɔ mo aba.

³⁰ Ayada'e zi ma, kalakonda 'ba Yowani mati ëdì vidi bapatisi mo aba ne ayi ta kila, kazi Wiri kɔdɔ kazi vidi?"

³¹ Zë ayetonnī hë nnī wasa na ga rë nnī iyanni henye, "Dakiya ze a'di? Ëzë daya'ba'e dō mo, diya'e 'Ayi kazi Wiri,' mo akiya henye, 'Kö'du a'di oma'e dë mī Yowani?"

³² Mora ëzë diya 'Ayi kazi vidi....' Zë erenni vidiye ga kö'du vidi biya na kólö kólö omannī mī Yowani, iyanni mo Nëbi ra.

³³ Here da me'do ya'ba 'bëzë zi Yësu ëdì henye, "Dayɔlɔ dë." Yësu iya zi zë henye, "Makayada dë zi ye, kalakonda 'ba a'di ra mëdi kö'du nenyē'e ko'dɔ mo aba."

12

Mala 'ba vo lɔɔ
(Mt. 21:33-46; Lk. 20:9-19)

¹ Here Yësu ame'do zi zë témii mala. "Kora maako ëdì ani, isi yaka o'dɔ resi kpo ta rɔ mo, ako'jɔ bi zi nyenyo ku'bö dō mo, o'ba loko tɔrɔ 'ba zi bi kongo. Mo ila yaka ne zi vo lɔɔ ko'dɔ'e, i'bë gbo bi yingo.

² Mati kadra 'ba nyenyo kumu ökɔ ku, mo utu vo kalima 'bënii zi vo lɔɔ ko'dɔ ne'e, zi kiri kazi zë mī 'bënii témii yaka.

³ Here vo lɔɔ ne'e iřinni vo lítu ne u'bönni mo, utunni mo huléhu kazi wa maako.

⁴ Here vo kyeti yaka utu vo kalima ma agamo, vo lɔɔ ko'dɔ'e u'bönni mo dō mo, i'dinni komokaya dō mo.

⁵ Vo kyeti yaka utu vo kalima ma agamo, ofonni mo. Mo utu zë kyo, ehe

zë u'bönni maako'e, ofonni maako'e."

⁶ "Koso mo kólö mati oso zi kutu, nje gogo wisi 'ba kora ne. Ndundu mo aba biya, mo utu wisi 'bënii zi vo lco'e. Mo iya henye, 'Mayolo ku zë atowonni wisi ama.'

⁷ Mora vo lco neny'e iyanni zi oka maako, 'Neny'e wisi 'ba vo yaka ra. Ayiye, dofo'e mo, wasisi 'bomo ne'e, atëdi 'beze.'

⁸ Here zë irinni wisi ne, ofonni mo, u'dunni yoku mo yaga tëmi yaka."

⁹ Yësu ako'jo kö'du iya henye, "A'di ra vo kyeti yaka ne ako'do? Mo atayi akofo vo lco ne'e, aki'di yaka ne zi vo lco maako'e.

¹⁰ Ako'jo'e kö'du yoru neny'e ku.

'Yitö mati vo wa ko'ba'e ombanni dë,

opi rë ni ku na ri'di ma laka.

¹¹ Neny'e Yere ra o'do, edü na rakaga zi ze.'

¹² Here vo dagba 'ba Yuda'e ayonzonni zi Yësu kiri, ga kö'du ze ayoloni mo edü mala ne yada kö'du 'benni. Mora zë na tere kazi vidi kayo ne'e, here zë ilanni mo i'bë gbo.

Kö'du 'ba 'be'bele kopi
(Mt. 22:15-22; Lk. 20:20-26)

¹³ Yaa, zë utunni kya 'ba Farasi maako'e, kya 'ba Heroda'e zi Yësu kiri kö'du me'do ho mo.

¹⁴ Zë ayinni zi mo iyanni henye, "Vo komoyandi, dayolo ku yi kora mati edü kö'du tñyö ra yada. Vidi maako o'ba yi dë, ga kö'du

omba da me'do 'beze dë. Mora edü kö'du géri 'ba Wiri ra yandi tñyö. Edü laka zi 'be'bele kopi zi Yere Siza kôdçanza here dë?"

¹⁵ Mora here Yësu ongo bi kpuru tëmi kö'du yonzo 'bezë ne, aya'ba dô mo iya henye, "Kö'du a'di edüye re 'e ki'di zi ma kuyi? Ika'e kôhi njbiriri ne mongo te."

¹⁶ Zë ikanni zi mo kólö, mo ako'jo hë zë iya henye, "Komo eyi ra ru mo aba neny'e?" Zë aya'banni, iyanni henye, 'ba Yere Siza ra.

¹⁷ Here Yësu iya henye, "Laka i'diye zi Yere Siza wa mati 'ba Yere Siza, ehe i'diye zi Wiri wa mati 'ba Wiri." Zë na rakaga kazi Yësu.

Kö'du 'ba tñyi tëmi koli
(Mt. 22:23-33; Lk. 20:27-40)

¹⁸ Here kya Sadeke maako'e mati edinni akiya vidi enyi dë tëmi koli ne, ayinni zi Yësu iyanni henye,

¹⁹ "Vo komoyandi, Mosa ayoru kö'du ki'di ne zi ze, iya henye, 'Ezë kora mati mbara aba oli ila mbara ne kazi wisi, öndu 'ba kora ne moze mbara lu'bë ne ga kö'du zi zë gisisi ko'jo mi ru 'ba öndu mati oli ne.' "

²⁰ "Here gisi öndu'e edinni madomorïyö. Ma kyedre oze mbara ehe oli 'de kazi wisi ko'jo.

²¹ Mora öndu ma rïyö mo oze mbara ne, ehe mo oli kpa 'de kazi wisi ko'jo. Kö'du ne o'do rë ni kpa zi öndu ma wota mo.

²² Mora zo zi koso mo ne'e. Gisi öndu madɔmoriyö ne'e biya ozenni mbara ne, ehe olinni kazi gisi ko'jo. Ndundu mo aba mbara ne oli gbo.

²³ Yaanya aba, ézé vidi mati olinni, ényinni ku na didi mi ko'do 'ba tennyi témii koli aba, mo atédi 'bénii na mbara 'beyi? Zé madɔmoriyö ne biya ozenni mo."

²⁴ Yësu aya'ba da me'do zi zé iya henye, "Kö'du a'di o'do'e kö'du lité ne go mo? Édi ga kö'du ayɔlo'e dë, a'di ra kö'du yoru iya? Ködɔ ayɔlo we'e kyigo 'ba Wiri dë?

²⁵ Ga kö'du ézé vidi mati olinni ne ényinni ku na didi, atédi kaa malayika'e komoriyé rakoze anza kpe.

²⁶ Yaanya aba ne ga kö'du 'ba yoku zi tennyi ne, ako'jo'e dë témii Buku mati Mosa ayöru kö'du möku lo'bɔ? Édi na yoru ani, Wiri iya zi Mosa henye, 'Ma Wiri 'ba Abarayama, Wiri 'ba Yisika ehe Wiri 'ba Yakoba.'

²⁷ Mo Wiri 'ba didi anza dë 'ba koli. Alité'e kö'du ku!"

Kö'du kï'di ma kyedre ndra

(Mt. 22:34-40; Lk. 10:25-28)

²⁸ Here vo komoyandi 'ba kö'du kï'di édi ani, mo owo me'do ne gbo. Mo ongo Yësu i'di da me'do ya'ba laka zi Sadeke'e, here mo ayi zi mo, kö'du ko'jo aba. "Kö'du kï'di ma vala ra édi na laka ndra, ta dë zé biya?"

²⁹ Yësu aya'ba dɔ mo iya henye, "Ma kólö ma laka

ndra édi henye, 'Owo'e kö'du Yiserele, Yere Wiri 'beze nje Yere kólö.

³⁰ İ'di lɔvɔ Yere Wiri 'beyi di'di yi aba biya, lawo yi aba biya, dë yi aba biya, ehe biya kyigo 'beyi aba.'

³¹ Kö'du kï'di ma riyö ma laka ndra édi henye, 'O'dɔ lɔvɔ vo halinjɔ oka kaa mati o'dɔ lɔvɔ yi.' Kö'du kï'di ako ndra ta da ma riyö nenye'e anza dë."

³² Vo komoyandi 'ba kö'du kï'di aya'ba dɔ mo zi Yësu iya henye, "Eme ndö, vo komoyandi. Édi tñyö, kaa mati iya henye Wiri nje kólö, Wiri maako anza du mo.

³³ Vidi mo'dɔ lɔvɔ Wiri biya di'di ni aba, dë ni aba biya, ehe biya kyigo 'bénii aba, mo mo'dɔ lɔvɔ vo halinjɔ oka kaa, mati mo o'dɔ lɔvɔ ni. Édi na laka zi kö'du kï'di riyö nenye'e tɔwɔ mo ta da ngötü kï'di wakumu maako éti zi Wiri."

³⁴ Mati Yësu ayɔlo hala da kö'du ya'ba 'bénii édi na laka, mo iya zi mo, "Anza dë na kowɔ ta ra damöku 'ba Wiri." Ta ga ma ne, vidi maako i'di rë ni dekpe zi ha Yësu ko'jo.

Kö'du ko'jo ga kö'du 'ba Korisitɔ

(Mt. 24:41-46; Lk. 20:41-44)

³⁵ Mati Yësu édi kö'du yandi mi yékélu, mo ako'jo kö'du iya henye, "Hala vo komoyandi 'ba vo kö'du kï'diye ɔ'bɔnni akiya henye Korisitɔ atédi témii kozo 'ba Dawidi?"

³⁶ Lawo Kölö Laka i'dü me'do zi Dawidi kiya henye, 'Yere iya zi Yere ama henye, Alima kinye da tři ma, le zi ma vo wehe 'beyiye kï'dü burutu yi.'

³⁷ Dawidi na bi dëni ako'jo mo 'Yere.' Hala Korisito akatç'bç tëdî na kozo a Dawidi?"

Yësu ayada kö'du kyënyë 'ba vo komoyandi 'ba vo kö'du kï'diye

(Mt. 23:1-36; Lk. 20:45-47)

³⁸ Yësu nduwë kö'du yandi, ehe vïdî kayo édi mbilinni koze na rakyenyi. Mati mo ayandi zë, mo iya henye, "Andiye re 'e kazi vo komoyandi 'ba vo kö'du kidi ne'e, o'donnii lóvo zi lasi kpo mii bongô konda 'benni ne, zë mëtë watçwø aba mii bi wakogo.

³⁹ Akinzi 'benni kyiti ma kyedre mati akojø mii bi 'ba mötu ne, ehe bi ma laka mii bi 'ba ratçto.

⁴⁰ I'dinni kö'du ko'dø 'benni ga kö'du mbara lu'bë ne'e, ehe wënni wa 'bëzë logo mo ta lijo. Here, zë o'do rë nnii zi kongo na laka mötu konda ko'dø aba."

Waki'di 'ba mbara lu'bë
(Lk. 21:1-4)

⁴¹ Mati Yësu alima kara ra söndu kohi 'ba yékelu, mo édi vïdî mati édinni kohi 'benni kï'di ne kongo mo. Vidi vo wa aba kyo, i'dinni kohi kyo.

⁴² Mora mbara lu'bë vo leri ayi i'di tarifa riyo.

⁴³ Mo ako'jo vo lö'bö 'benniye bi kólö, ehe iya zi

zë henye, "Mayada zi ye mbara lu'bë vo leri nenye, i'dü waki'dü mi söndu ne ndra ta da oka'e biya.

⁴⁴ Vidi mati zë wa aba kyo, i'dinni nje wa mati zë ombannü dë. Mora mo le na vo leri kaa mati mo édi ne, i'dü 'benni biya wa mati mo édi zi lima rø mo."

13

Yësu ame'do kö'du 'ba yékelu yaña

(Mt. 24:1-2; Lk. 21:1-6)

¹ Mati Yësu édi alasi tëmi yékelu, vo lö'bö 'bomo iyanni zi mo henye, "Ongote vo komoyandi, yitö koro a'di ra here, loko ne aba?

² Yësu aya'ba da me'do iya henye, Ongote loko kyedre ne'e ku? Yitö ma kólö maako kinye akatçso dë ga bi ni, gë zë biya na kólö kólö aku'du akano."

³ Yaa mati Yësu édi alima da Döku 'ba Olivo, kyetti 'ba yékelu, mora Petero, Yemisi, Yowani ehe Anderiya ayinni zi mo na bi dë nnii.

⁴ Zë iyanni zi mo henye, "Ayada zi ze ndala aba nenye ako'dø rë ni, ehe ayada zi ze a'di ra ako'dø rë ni zi yada henye kadra mo øko ku ga kö'du zi wasisi ne'e biya zi rë nnii ko'dø."

⁵ Yësu iya zi zë henye, "Édiye komo kï'di aba, ehe ila'e vïdî kólö maako dë zi ye ko'ba.

⁶ Vidi kayo aki'dü rë nnii me'do ga kö'du ma, akatayi akiyanni henye, ma mo, ehe zë ako'bannü vïdî kayo.

⁷ Mora here, anza'e dë na riti ëzë owo'e kporo wehe kara da kapa ehe kö'du yöyö 'ba wehe na kowö. Kö'du nere'e ako'do rë nnii, mora anza dë zi kiya henye, ndundu 'ba dakajo ra ɔko ku.

⁸ Dakajo aka'do wehe oka ma kólö aba, damöku akalépi da oka maako. Kinzikinzi atëdii ta bi ne biya ehe madöyi atëdii. Wa ne'e atëdinni kaa dagba tɔɔ 'ba wisi ko'jo.

⁹ 'E na bi de 'e, édiye komo kï'di aba. Akirïye, ehe aku'bö'e bi 'ba vurë. Aku'bö'e mi bi 'ba mötu, atɔrɔ'e komo vo dalinjɔ'e, ehe yere'e ga kö'du ma, zi yada kö'du yöyö laka ne zi zë.

¹⁰ Mora dagba kazi ndundu mo tɔkɔ, kö'du yöyö laka ma yëti zi vidi biya.

¹¹ Ëzë irïye, ika bi 'ba vurë, asosu'e dë ga kö'du mati akiya'e. Ëzë kadra mo ɔkɔ ku, iya'e mati i'di zi ye. Ga kö'du me'do mati akame'do'e ne, atanza 'be, atayinni kazi Lawo Kölö Laka.

¹² Öndu'e atënyinni akpa da öndu nniiye, ehe aki'dinni zë zi kofo. 'Bu'e atënyinni akpa da gisisi 'bëniye, ehe aki'dinni zë zi kofo. Gisisi aka'dönni wehe akpa 'bu nnii aba, ehe akomannii gëri zi 'bu nnii, ma nnii étü kofo.

¹³ Vidi biya na kólö kólö akoyinniye ga kö'du ma. Mora vidi mati édi mi kuku aba, le mi ndundu mo akayɔmo."

Tuku kyényë
(Mt. 24:15-28; Lk. 21:20-24)

¹⁴ "Akongo'e tuku kyedre atɔrɔ bi mati mo anza dë zi tëdi zi mo (kö'du zi vo ko'jo mo, ayɔlo na laka mi kö'du nenye a'di). Mora zë mati mi Yudiya, atahonni 'de da lutu'e.

¹⁵ Vidi mati édi da loko 'bëni asi dekpe akanjo zi wa maako koba mo ni aba.

¹⁶ Vidi mati édi yaka i'bë dekpe huléhu, linjɔ kö'du bɔngɔ 'bëni.

¹⁷ Atëdii na kyényë mi kadra naniye, zi mbara mati ɔmɔnni, ehe zi ma'e mati edinni gisi luru aba.

¹⁸ Amötu zi Wiri kazi kö'du nani o'do rë ni mi tona.

¹⁹ Ga kö'du kyényë 'ba mi ko'do naniye, atëdii kowö na kyényë ta da mo biya gba damöku ayɔlo dë biyeto aba, mati Wiri i'di damöku le mi kadra ma yaanya aba. Mora ani kö'du aka atanza dekpe kaa ma ne huléhu.

²⁰ Mora Yere aya'ba ra watiti mi ko'do naniye, ëzë mo o'do dë here, ᬥo vidi aka ɔmo dë. Ga kö'du vidi kinzi 'bomo'e, here mo aya'ba ra watiti 'ba ko'do naniye.

²¹ Mora here ëzë vidi kólö maako iya zi yi, Ongo te kinye Korisito édi ne, mandere ongɔ te nani mo édi, oma dë mi mo.

²² Ga kö'du Korisito vo ndɔndo, ehe nëbi vo ndɔndo'e akalaganni, zë aka'dönni kö'du koro, ehe kö'du rakaga zi vidi ko'ba. Zë aka'dönni kö'du ne zi vidi 'ba Wiri mati mo inzi.

²³ Ëdiye na komokandi. Mayada ga kö'du ne ku biya zi ye gba kazi kadra mo tɔkɔ."

Tayi 'ba Wisi a Vidi
(Mt. 24:28-31; Lk. 21:25-28)

²⁴ "Mi ko'do tapëti kadra 'ba riti nani, kadra akuyi rë ni na köndu, yehwe ayanyi bi dekpe,

²⁵ kyëlu akalépinni ta komoriyë, ehe kyigɔ mii ga bi ne'e akore zë ta bi 'bëzë.

²⁶ Mora here, wisi a vidi akalaya ta bi tayi tëmi fɔli kyigɔ bikanyi kyedre aba.

²⁷ Mo akutu malayika'e yaga zi bi sowɔ 'ba bi golo'bɔ 'ba dakaŋo ne zi vidi kinzi 'ba Wiri töto mo ta ndundu 'ba damöku le kapa ma kyamo.

²⁸ Kaga 'ba kyëlu ma yandi kö'du yɔlɔ zi ze. Ëzë ngora 'ba kaga kyëlu ne ayi ku na luwë, ehe na 'bɔlɔ, ehe yëyu na kyïyi ne ayeto tövu, akayɔlɔ henye omo ku kara.

²⁹ Tëmi géri kólö ne, ëzë ongo'e kö'du ne'e édi rënni ko'dɔ, akayɔlɔ'e henye, kadra mo ku kara nzɔ zi rë ni yeto.

³⁰ Asösu'e henye, kö'du nenye'e biya ako'dɔ rë nnii dagba kazi vidi mati édinni na dìdi yaanya aba ne koli biya.

³¹ Komoriyë dakaŋo aba akalagannii 'de, mora me'do 'bama alaga dë."

Vidi kólö maako ayɔlɔ ko'do mo mandere kadra mo dë
(Mt. 24:36-44)

³² "Here vidi kólö maako ayɔlɔ dë ndala aba ko'do mo mandere kadra mo akatɔkɔ, le malayika 'ba komoriyë'e mandere wisi, nje 'bu ra akayɔlɔ.

³³ Ëdiye komo ki'di tandi aba ga kö'du ayɔlɔ'e dë, ndala aba kadra ne atɔkɔ.

³⁴ Akatëdi kaa vidi maako ényi ati'bë bi yingɔ, kwɔta ra liŋɔ 'bëni, ehe ila vo lɔɔ 'bëniye ra na vo ga liŋɔ kongɔ. Tapëti mo i'di zi zë lɔɔ 'ba vidi ma kólö zi ko'dɔ mo, mora tapëti mo ayada kö'du zi vo ha loko kongɔ, zi tédii nduwë kongɔ mo.

³⁵ Ëdiye komokandi aba ga kö'du ayɔlɔ'e dë ndala aba vo kyeti liŋɔ ne atɔkɔ. Mandere atëdi hutaga aba, mandere mii kutë yɔndɔ gba kono bi aba mandere bi loso 'ba kadra aba.

³⁶ Ëzë mo ayi truku'du, mi'ja'e dë ako'do.

³⁷ Kö'du mati miya zi yi ne, miya zi ye biya, ëdiye komo ki'di aba."

14

Kyedre 'ba Yuda'e o'donnii yere zi Yësu kofo

(Mt. 26:1-5; Lk. 22:1-2;
Yn. 11:45-53)

¹ Here kadra 'ba kyérë karama 'ba laga 'ba koli ndenyi ila ko'do mo ku nje da riyyö. Kyérë 'ba mangɔlɔ'bɔ konyo kazi langa gɔ mo. Here kyedre 'ba vo karasa, ehe vo komoyandi 'ba vo kö'du ki'diye, édinni géri koma zi Yësu kiri na liwo zi kofo mo.

² Zë iyanni henye, "Do'do'e dë mii ko'do 'ba kyérë kazi vidi enyinni na koma wehe aba."

Apisi yëni ra Yësu mi Beteniya
(Mt. 26:6-13; Yn. 12:1-8)

³ Mati Yësu édi mii Beteniya liñj 'ba Simona, vo mönyu ne, wakonyo, mbara maako ayi ödu loko maaranji 'ba yëni kézi ngutru aba kyo mii mo, kogo mo kohi kyedre aba. Mo ihiya maaranji 'ba yëni kézi ngutru ne, ehe ope da Yësu.

⁴ Kya 'ba vidi mati édinni ani ne, na kamo, ehe iyanni zi oka ma kólö maako henye, "Kö'du a'di 'bënii zi tëdii yëni kézi ngutru ne yaña go mo?

⁵ Atobö kogo mo ndra ta da lamiwota tarifa, ehe kohi mo zi ki'dii zi vo leriye." Here alimannii gbo di'di mbara ne kile mo.

⁶ Mora Yësu iya zi zë henye, "Ila'e mo kutu ni aba. Kö'du a'di édiye mii mo kile? Mo o'do kö'du laka teme ne, ga kö'du ma.

⁷ Atédiye 'duwi vidi vo leri etii, ehe ta ga kadra biya ombo zi ye zë konyi. Mora 'duwi atanza'e dë ma aba.

⁸ Mo o'do wa mati mo akatobö. Mo ope yëni kézi ngutru ne ra ma zi ko'jo ma dagba ta komo kadra kö'du zi kusu mo."

⁹ Yaanya aba ne miya zi ye tñyö, bi mati biya ayeti Bayibolo zi mo mii damöku ne, wa mati mo o'do ne, akayada mii kö'du sösu kö'du mo.

Yudasi Isikirito ombo da kö'du zi Yësu kogo
(Mt. 26:14-16; Lk. 22:3-6)

¹⁰ Here Yudasi Sikereto mo kólö tëmi vo lïtu 'butë domoriyö ne, i'bë zi kyedre 'ba vo karasa'e, ga kö'du zi Yësu susu mo zi zë.

¹¹ Zë na rakyenyi ga kö'du mati mo ombo zi kiya kowo, ehe i'dinni da kö'du zi kohi ki'dii mo zi mo. Here Yudasi Isikirito ayeto gëri ma laka koma mo zi Yësu ki'dii mo zi zë.

¹² Mi ko'do dagba 'ba kyérë 'ba mangolobö konyo kazi langa, ko'do mati tímële 'ba zi konyo ofo ku, Yësu vo lö'bö'e ako'joni hɔ mo, ombo zi ze ti'bë ze zi wakonyo 'ba kyérë ne ko'jo nzo zi bi yi.

¹³ Here Yësu utu riyyö tëmi zë kö'du kise nenye aba, "I'bë'e mii gawo akandosi de 'e kora maako édi tele wini aba dë ni. Alö'bö'e go mo

¹⁴ mii liñj mati mo ödu ne, mora iya'e zi vo kyeti liñj ne, henye, vo komoyandi iya henye, 'Loko ma vala ra vo lö'bö 'bama'e, mora ma zi ze wakonyo 'ba kyérë 'ba karama 'ba laga 'ba koli ne, konyo mo 'dëmo?"

¹⁵ Mora mo akayada zi ye loko tɔrɔ kyedre, loko ne édi ku nzo zi bi ye akɔ'jo'e wakonyo zi 'beze ani."

¹⁶ Vo lö'bö ényi i'bënni mii gawo, ehe i'janni kö'du ne te kaa mati Yësu iya zi zë ne, ehe akɔ'joni wakonyo 'ba kyérë 'ba karama 'ba laga 'ba koli gbo.

¹⁷ Hutaga aba, Yësu ayinni vo lïtu 'bënì ëti.

¹⁸ Mati èdinni wakonyo da tarabiza, Yësu iya zi zë henye, "Mayada zi ye, vïdi ma kólö témìye akasusu ma, mati èdï wakonyo ma aba ne."

¹⁹ Vo lïtu'e na rasösü ehe ayetonnii hò mo ko'jo na kólö kólö, "Ma tñyö manza kö'du aba rë yi."

²⁰ Yësu aya'ba da me'do zi zë iya henye, "Atëdï vïdi kólö témì ye 'butë dòmoriyö mati usu mangolo'bò 'bënì ma aba mì gbenje ne.

²¹ Wisi a vïdi akoli kaa mati Biyibolo iya, ako'dò rëni here. Mora atëdï na kyënyé zi vïdi mati asusu mo ne. Atëdï na laka zi vïdi ne èzë gba o'jo mo dë."

Wakonyo 'ba Yere

(Mt. 26:26-30; Lk. 22:14-20; 1 Kor. 11:23-25)

²² Mati zë èdinni wakonyo, Yësu oba nzoyi mangolo'bò ehe o'dò mötu 'ba öwö'dì, owe mì mo, i'dì zi vo lö'bò 'bënìye. Mo iya zi zë henye, "Oba nenyе ida ra ma ra."

²³ Here mo oba köfö, o'dò mötu 'ba öwö'dì zi Wiri, i'dì zi zë, zë uwënni biya témì mo.

²⁴ Yësu iya zi zë henye, "Nenyе yama ma mati aliko yaga ga kö'du vïdi kayo, yama ma mati lömu 'ba Wiri orò ku do mo ne.

²⁵ Mayada zi ye muwë a'ji nenyе dekpe lóhu le mì ko'do mati makuwë a'ji ma kyiyì mì damöku 'ba Wiri."

²⁶ Mora zë aya'binni ngala ehe i'bënni yaga da Döku 'ba Olivo.

Yësu iya kö'du ha kiga 'ba Petero

(Mt. 26:31-35; Lk. 22:31-34; Yn. 13:36-38)

²⁷ Yësu iya zi zë henye, "E biya ataho'e, akila'e ma kaa mati Biyibolo iya, Wiriakofo vo tímélë yako, mora tímélë akapere rë nnì biya.

²⁸ Mora tapëti mo èzë mënyi ku na didi, ma katì'bë mì Galilaya dagba komo'e."

²⁹ Petero ènyi aya'ba da me'do henye, "Mila yi dë, èzë kòso mo ne'e biya ilannii yi le."

³⁰ Yësu iya zi Petero henye, "Mayada zi yi henye, gba kazi zanga ayapa da rïyö yòndo aba, akiya da wota henye, ayolò ma dë."

³¹ Petero aya'ba da me'do na kyigò, "Makiya dë here, èzë èdï le zi ma zi koli yi aba." Kòso vo lïtu ne'e iyanni biya here.

Yësu amötu mì Getesemina

(Mt. 26:36-46; Lk. 22:39-46)

³² Zë ayi okonnì bi mati ako'jo Getesemina, ehe Yësu iya zi vo lö'bò 'bënìye, "Alima'e kinye èzë mèdï amötu."

³³ Mo oba Petero, Yemisi ehe Yowani ti'bë nì aba. Kö'du sösü ayi zi mo

³⁴ ehe mo iya zi zë henye, "Kö'du sösü mì di'di ma ne, na kyedre ombo kara zi lihiya. Alima'e kinye ongo'e bi kida aba."

³⁵ Mo ènyi i'bë tisi dagba, umë rë nì akanjo amötu henye, èzë èdï zi rë nì ko'do,

mo'bō dē zi tī'bē kpuru tēmī kadra 'ba riti nani.

³⁶ Amötü iya henye, "Bu, 'bu ma wasisi biya ako'dō rē nī mī kö'du komba 'beyi. Oba köfö 'ba riti nenyē 'de ta ra ma. Mora ne anza dē gba wa mati momba, mora wa mati yī ra om̄ba."

³⁷ Mati mo a'ba i'ja vo lō'bō wota ne'e édinni ako'do. Mo iya zi Petero, "Simona, édiye ako'do? Ḍ'bō'e dē zi lima na ngō gbi le nje kadra kōlō?"

³⁸ Mo iya zi zē henye, "Édiye bi kida aba, amötü'e henye, kazi alépiye mī kö'du yonzo. Lawo Kōlō Laka ra akatō'bō ida ra akyigō dē."

³⁹ Mo i'bē kpa lōhu da kōlō amötü, amötü iya gbi me'do kōlō kōlō ne.

⁴⁰ Mo a'ba hulēhu zi vo lītu'e i'ja zē ako'do, zē ḍ'bōnni dē zi komonnī kila na hwērē. Zē ayɔlōnni dē a'di ra na kiyannī zi mo.

⁴¹ Mati mo ayi hulēhu mī kadra ma da wota mo aba, mo iya zi zē henye, Édiye gba ako'do alawo? Ḍ'bō ku! Kadra mo ɔkɔ ku! Ongo'e te, wisi a vīdī yaanya aba i'dī ku zi vīdī 'ba kö'du kyényē'e.

⁴² "Ényiye rīyē dī'bē'e, ongo'e kinye, nenyē kora mati asusu ma."

Yēsu kīri

(Mt. 26:47-56; Lk. 22:47-53; Yn. 18:3-12)

⁴³ Mati Yēsu édi gba ame'do, Yudasi mo kōlō tēmī vo lītu 'butē dōmorīyō ne ɔkɔ gbo. Mo aba vīdī kayo kulu, mōvō aba. Kyedre 'ba vo karasa, vo komoyandi 'ba

kō'du kī'diye 'e kyedre 'ba Yuda'e ra utunni zē.

⁴⁴ Vo wasusu ayada zi vīdī kayo ne'e, dakynē wa na ko'dō, iya henye, vīdī mati munzu hō mo ne, mo ra om̄ba'e. "Irīye mo, oba'e mo 'de tasi mo aba yaga."

⁴⁵ Kandi mati Yudasī ɔkɔ, mo i'bē zo zi Yēsu, ehe iya henye, "Vo komoyandi" ehe unzu hō mo.

⁴⁶ Here zē irīnni Yēsu anda'banni mo gö.

⁴⁷ Mora vīdī kōlō tēmī zē mati édinni atɔrɔ ani ne, otɔ kulu 'bēni, iga mbili vo lō'bō 'ba karasa ma kyedre ne yaga.

⁴⁸ Yēsu ame'do rīyē iya zi zē henye, "Ayiye kulu aba, mōvō aba zi ma kīri mo, kaa ma vo kö'du kī'di pere?

⁴⁹ Ko'do ta ga ko'do mēdi eti wayandi mī yēkēlu, ehe irīye ma dē, mora here, kö'du ne ako'dō rē nnī biya kaa mati Biyibolo iya."

⁵⁰ Here, vo lītu 'bōmo'e biya ilannī mo, aho wēnnī.

⁵¹ Vere maako gba na ɔbi bōngō kolo aba rē nī, nje kōlō usu ga Yēsu ani.

⁵² Zē ayɔnzɔnni zi mo kīri, mo aho wēnnī na ga mbiya ila bōngō ne 'de zi zē ani.

Yēsu komo kyedre 'ba Yuda'e

(Mt. 26:57-68; Lk. 22:54-55,63-71; Yn. 18:13-14,19:24)

⁵³ Here, obanni Yēsu tī'bē mo aba liŋɔ 'ba kyedre 'ba vo karasa, ani Yere 'ba vo karasa'e, kyedre'e 'ba vo komoyandi 'ba kö'du kī'diye atɔtɔ rē nnī biya ani.

⁵⁴ Mora here, Petero usu go mo ta bi kɔwɔ i'bɛ ödu mi linɔ 'ba kyedre 'ba vo karasa. Ani mo alima akaŋo vo bi kida eti wa'do koye.

⁵⁵ Kyedre 'ba vo karasa'e, Yuda'e biya i'di rɛ nni zi kö'du kyenyɛ mati Yēsu o'do ne ki'ja, atehe mo kofo, mora 'de i'janni dë.

⁵⁶ Vidi kayo alimann̄i ndɔndo kiga ra Yēsu, mora kö'du yada 'bɛzɛ ne andele dë.

⁵⁷ Kya 'ba vidi maako'e enyinni riye, iganni ndɔndo gu mo, iyanni henye,

⁵⁸ "Dowo ze mo edi akiya henye, 'Ma kihiya yekelu mati vidi o'ba ne 'de, ehe tapeti ko'do da wota aba, mako'ba mati vidi ra de ako'do.' "

⁵⁹ Ezé zé o'donn̄i le kö'du kiya 'bɛzɛ ne ire dë.

⁶⁰ Kyedre 'ba vo karasa'e enyi da komo zé riye ako'jo ha Yēsu iya henye, "Da kö'du ya'ba 'beyi anza dë ga kö'du ndɔndo mati iganni gu yi ne?"

⁶¹ Mora Yēsu alima weni ti, ombo dë zi me'do. Kyedre 'ba vo karasa ako'jo ho mo lōhu iya henye, "Yi Korisito, Wisi 'ba Wiri mati i'di ya'da zi mo ne?"

⁶² Yēsu aya'ba da me'do iya henye, "Ma ra. 'E biya akong'o'e wisi a vidi alima da kala tiri a Wiri, ehe atayi feli 'ba komoriye aba."

⁶³ Here, kyedre 'ba vo karasa iza bongo 'bomo ehe iya henye, "Domba kya 'ba vo kö'du kiya dekpe.

⁶⁴ Owo'e kö'du sawiya

'bomo ne ku. Kö'du sösü 'be'e a'di?" Zé biya u'dunn̄i födö rɔ mo, mo o'dɔ kö'du kyenyɛ ku mofo mo 'de.

⁶⁵ Kya maako'e ayetonn̄i oro ko'bi ra Yēsu, idanni komo mo u'bönni mo, iyanni henye, "Asosu eyi ra u'bö yi?" Ehe vo wehe irinni mo a'banni kyila mo kisa mo.

Tandi 'ba Petero
(Mt. 26:69-75; Lk. 22:56-62; Yn. 18:15-18,25-27)

⁶⁶ Mati Petero edi gba lima akaŋo linɔ 'ba kyedre 'ba vo karasa'e, wu'je ma kólö maako ayi ta da kapa.

⁶⁷ Mati ongo Petero edi wa'do koye, mo ongo bi mbiyi dɔ mo iya henye, "Yi kpa Yēsu 'ba Nazereta aba."

⁶⁸ Mora mo andi weni iya henye, Mayɔlo dë kö'du a'di edi ame'do go mo? Ehe enyi asi weni zo yaga. Mora ta go mo zanga ayapa gbo.

⁶⁹ Mati wu'je ne ongo mo atɔrɔ ani, ayeto kpa kö'du ne yada mo lōhu zi vidi mati edinni atɔrɔ ne'e. "Ma kólö temi zé."

⁷⁰ Mora Petero andi kpa lōhu. Yaa ta go mo, zé mati edinni atɔrɔ da kapa ani ne, asosunni Petero kpa lōhu, iyanni henye, o'bo dë zi tandi, yi ma kólö temi zé ra ga kö'du yi kpa temi Galilaya.

⁷¹ Here Petero enyi asenë re ni iya henye, "Wiri kire, kora mati ediyi ame'do ga kö'du mo ne, mayɔlo dë."

⁷² Mora here, tapeti kö'du kiya 'ba Petero ne, zanga enyi ayapa ma da riyo mo,

ehe Petero asösü kö'du mati Yësu ayada zi nü, iya henye, "Gba kazi zanga yapa da riyyö, akiya da wota henye, ayolo ma dë." Ehe Petero na kö'du sösu ayeto gbo kudu.

15

*Ika Yësu komo Pilato
(Mt. 27:1-2,11-14; Lk. 23:1-5; Yn. 18:28-38)*

¹ 'Do njbo da mündö aba, kyedre 'ba vo karasa'e, kyedre 'ba Yuda'e, vo komoyandi 'ba vo kö'du ki'diye, ehe Yuda'e biya atoto rë nnü bi kólö ame'do a'di ra ako'do zi Yësu. Here zë idanni Yësu nyɔri aba i'dinni mo zi Pilato,

² Pilato ényi ako'jo hɔ mo iya henye, "Yi ra Yere 'ba Yuda'e?" Yësu ényi aya'ba da me'do iya henye, "Mora kaa mati iya ne."

³ Kyedre 'ba vo karasa'e asösunnii Yësu ga kö'du sisi kyɔ.

⁴ Here Pilato ako'jo hɔ mo löhu iya henye, "Anza dë zi yi da kö'du ne ya'ba mo? Owo wasusu 'bëzë ne ku biya."

⁵ Yësu ombo dë zi me'do ma kólö kiya, mora o'do Pilato na rakaga.

*Ikye vurë ra Yësu zi kofo
(Mt. 27:15-26; Lk. 23:13-25; Yn. 18:39-19:16)*

⁶ Tëmi kadra 'ba Kyérë 'ba Laga 'ba Koli, Pilato édi kö'du aba zi vidi kinga kólö tëmi kamba, mati vidi omnabanni.

⁷ Mi kadra nani kora maako ru mo Barabasi i'di

mo mi kamba ani, ga kö'du ofo vidi.

⁸ Mati vidi kayo ne'e atoto rë nnü, ayetonnii ha Pilato ko'jo kaa ma kyere.

⁹ Mo ako'jo hë zë iya henye, "Omba'e Yere 'ba Yuda'e ra zi ma kinga zi ye?"

¹⁰ Pilato ayolo na laka kyedre 'ba vo karasa'e mati i'dinni Yësu zi nü ne, ga kö'du zë na mi kumbé.

¹¹ Mora here, kyedre 'ba vo karasa'e alélu da vidi kayo ne'e zi ha Pilato ko'jo zi Barabasi kinga mo zi nnü.

¹² Pilato ame'do löhu zi vidi kayo ne'e, "A'di ra ombo'e zi ma ko'do zi mo mati ako'jo Yere 'ba Yuda'e ne?"

¹³ Zë ényinii biya hë nnü gbögbö aba, "Atötö mo."

¹⁴ Pilato ako'jo hë zë iya henye, "Kö'du kyényë a'di ra mo o'do?"

¹⁵ Here Pilato ombo vidi kayo ne'e zi tédinni na rakyenyi, mo inga Barabasi zi zë, mo u'bö hu Yësu i'di mo gbo zi tö tö.

*Vo wehe asawiyannii Yësu
(Mt. 27:27-31; Yn. 19:2-3)*

¹⁶ Vo wehe obanni Yësu ti'bë mo aba mi linj 'ba turu 'ba dalinj, ani ako'jonnii koso vo wehe ne'e biya bi kólö.

¹⁷ Here ayofunni bong 'buluyë da Yësu, o'donnii safo tëmi ngora kono ayofunni do mo.

¹⁸ Mora here, zë ayetonnii mo sawiya mo, iyannii henye, "Lima konda zi yi Yere 'ba Yuda'e."

¹⁹ Zë u'bönni do mo móv'aba o'binnii oro ró mo,

alɔmvɔnni domo nnii aba akaŋo amötunni.

²⁰ Mati zé indenni mo sawiya ku, obanni bongo 'buluyé ne 'de aya'banni bongo ɔmo gbi ro mo lóhu. Mora here, ikanni mo gbo yaga zi töötö.

Atötö Yësu
(Mt. 27:32-44; Lk. 23:26-43; Yn. 19:17-27)

²¹ Ta bi ti'bë 'bëzë ta da géri, andosi dë nnii kora maako aba ru mo Simona témii Sirënë, édi atayi mi gawo, mora vo wehe o'donnii mo na kamo zi taka 'ba Yësu kumbë. Mo 'bu 'ba Alekazende nnii Rafusa aba.

²² Zé obanni Yësu ti'bë mo aba bi mati ako'jo Gologota, kö'du ya'ba aba, "Bi 'ba yingɔ da."

²³ Mora ani, zé ayɔnzɔnni zi a'ji asusé ɔwɔ aba ru mo mahiri, zi ki'di zi mo mora Yësu om̄ba dë zi kuwë mo.

²⁴ Mora here, atötönni mo ayanyannii bongo 'bomo na ga rë nnii födö ku'du aba éyi akoba 'bëni bongo ma vala.

²⁵ Mati atötönni mo ne, ndi kadra 'ba damindö ɔko ku modɔmosowɔ.

²⁶ Wayörü 'ba mo susu ne, iya henye, "Yere 'ba Yuda'e."

²⁷⁻²⁸ Zé atötönni vo logo kpa riyö Yësu aba, ma kólö datüri mo, ehe ma vere da gali mo.

²⁹ Vidi mati édinni alaga ta dakapa, édinni dë nnii njili na kamo Yësu lidi aba. "Aha! Om̄ba zi ti'bë yékëlu ne kihiya mo akaŋo zi ko'ba mo lóhu ko'do da wota aba.

³⁰ Yaanya aba ne asi akaŋo ta da taka ehe ayɔmɔ rëyí."

³¹ Here témii géri kólö ne kyedre 'ba vo karasa ehe vo komoyandi 'ba vo kö'du ki'diye ogonni Yësu iyanni henye, "Mo ayɔmɔ oka'e, mora ɔ'bo dë zi rë ní yɔmɔ.

³² Dongo'e Korisito ne te, Yere 'ba Yiserele, asi akaŋo ta da taka ne yaanya aba ehe dakoma mi mo." Vo logo riyö mati atötö Yësu aba ne, alidi mo kpa.

Koli 'ba Yësu
(Mt. 27:45-56; Lk. 23:44-49; Yn. 19:28-30)

³³ Mi kutë kadra aba, mandölü ayöfu bi kpo ta dakano ehe inde rë ní tapeti kadra wota.

³⁴ Mati ndi kadra ɔko ku komo kadra wota, Yësu ényi udu riyé gu kyembe aba, "Elöyi, Elöyi, lema sabakatani?" Kö'du ya'ba aba henye, "Wiri ama, Wiri ama, kö'du a'di ila ma go mo?"

³⁵ Kya viði mati édinni ani owonni mo ne, iyanni henye, "Owo'e te, mo édi Eliya ko'jo."

³⁶ Mora here, ma kólö témii zé aho lifa aba usu mi a'ji i'di da njili mɔvɔ, ehe mo injé dami'di ha Yësu iya henye, "Disiye bi mo, dongo'e ézë Eliya édi atayi mo yasi akaŋo ta da taka."

³⁷ Mora Yësu udu riyé gu kyembe aba, ehe oli gbo.

³⁸ Here, mi bongo mati ove mi yékëlu ne, aliza riyö, ko ta riyé le akaŋo.

³⁹ Vo kyëlu 'ba vo wehe mati édi atorɔ komo taka ani ne, ongo hala Yësu oli. Mo

iya henye, "Kora nenyē tīnyō wisi 'ba Wīrī ra."

⁴⁰ Kya 'ba mbara maako'e ēdīnnī ani bi kongō ta bi kōwō. Mī kutē zē ēdī Mariya Magadala, Salome, Mariya ma 'ba Yemisi nnī Yosepa aba.

⁴¹ Ne mbara mati usunni ga Yēsu mī Galilaya ehe ēdīnnī mo kōnyi. Aga mbara maako'e kpa kyo ani. Mbara ne'e ayinnī Yēsu etī mī Yerusalemā.

Kusu 'ba Yēsu

(Mt. 27:57-61; Lk. 23:50-56; Yn. 19:38-42)

⁴²⁻⁴³ Ko'do nenyē ako'jo ko'do 'ba rako'jō zi bi ko'do 'ba ralawo. Bi ēdī ku tayi ra hutaga, kora maako ru mo Yosepa, ta Arimataya okō gbō. Mo mī gboko 'ba turu, ehe ɔwɔnnī mo, ehe mo kōlō tēmī vīdī mati ēdīnnī bi tayi 'ba damōku 'ba Wīrī kida, ēnyī i'bē zi Pilato kazi tere, kö'du ko'jo ga kö'du yōku Yēsu, zi kusu mo.

⁴⁴ Pilato rakaga aba mati owo henye, Yēsu oli ku. Mo ako'jo vo kyēlu 'ba vo wehe ako'jo hō mo kōdō Yēsu oli ku kyere ya.

⁴⁵ Tapētī mo owo kö'du yada 'ba vo kyēlu ne, Pilato iya zi Yosepa moba yōku ne.

⁴⁶ Yosepa ēnyī i'bē wogo mbili bōngō, ayasi yōku ne akaño olo mī mbili bōngō ne, iñjē i'bē usu mī wogo mati ole mī dōku ma kyigō ne. Here, mo alulu yītō kyedre ñbīri ha bi tödu 'ba wogo ne.

⁴⁷ Mariya Magadala nnī Mariya ma 'ba Yosepa aba,

ēdīnnī akongo ta bi kōwō, bi mati usu yōku Yēsu 'dōmo ne.

16

Tēnyī tēmī koli

(Mt. 28:1-8; Lk. 24:1-12; Yn. 20:1-10)

¹ Tapētī ko'do 'ba ralawo mati inde rē nī, Mariya Magadala, Mariya ma 'ba Yemisi wogonnī yēnī kēzī ngutru tī'bē mo aba zi pisi ra yōku Yēsu.

² 'Do ñbō mī ko'do 'ba ralawo kadra nzere aba, zē ēnyī i'bennī da wogo.

³ Ta bi tī'bē 'bēzē ta da gērī, alimannī me'do na ga rē nnī, iyanni henye, "Ēyī ra akalulu yītō ne ta bi tödu 'ba ha wogo ne zi ze?"

⁴ Mora mati ongōnnī bi riyē, i'jannī yītō ne alulu ku nzō hulēhu.

⁵ Here ēnyī ödunnī mī wogo ani, ongōnnī wisi ɔbi maako ēdī alima datirī usu bōngō kanyi konda rē nī o'dō zē na rakaga.

⁶ Mo iya henye, "Ere'e dē. Mayōlo ku ēdiye bi koma kö'du Yēsu 'ba Nazereta mati atötö. Mo anza kpe kinye, mo ēnyī ku tēmī koli, ongo'e te, ne bi mati i'dīnnī mo 'dōmo.

⁷ Mora here, yaanya aba i'bē iya'e kö'du kise nenyē zi vo lō'bō 'bōmo'e Petero mēdi zē etī. Here mo ēdī tī'bē dagba komo'e mī Galilaya, ani akongo'e mo te kaa mati mo ayada zi ye."

⁸ Here mbara ne asinnī yaga ahonni ta da wogo kazi tere, onyonnī kö'du mo kpa

dë zi vidi kolo maako ga
kö'du zë na tere.

*Yësu ayada rë nü zi Mariya
Magadala*

(Mt. 28:9-10; Yn. 20:11-
18)

⁹ Mora here, tapeti tänyi
'ba Yësu temi koli 'do nbo
ko'do 'ba ralawo aba, mo
ayada rë nü dagba zi Mariya
Magadala, mati mo ore
dakyikyi madomoriyö yaga
ta ro mo ne.

¹⁰ Mo i'bë ayada zi aboka
niye. Zë na lu'bë edinni
akudu.

¹¹ Mati zë ownoni henye,
mo iya Yësu edii na didi
nongo mo komo ni aba, zë
omanni dë mi me'do 'bomo
ne.

*Yësu ayada rë nü zi vo
lö'bö riyö*

(Lk. 24:13-35)

¹² Yaa ta go mo, Yësu ayada
dakyinë ni 'beri zi vidi riyö¹
maako'e edinni ati'bë wënni
ta da géri mi dakajo maako.

¹³ Zë ayadanni kö'du ne,
zi oka nnkiye mora zë 'de
omanni dë mi kö'du ne.

*Yësu ayada rë nü zi vo lïtu
butë dëmo kolo*

(Mt. 28:16-20; Lk. 24:36-
49; Yn. 20:19-23; Lc. 1:6-8)

¹⁴ Mora mi ndundu mo
ta go mo biya, Yësu ayada
rë nü zi vo lïtu 'butë dëmo
kolo edinni wakonyo. Mo
asawiya zë ga kö'du zë an-
zanni dë koma aba, ehe zë
kpa na vo kazi kö'du kowo
zi koma mi vidi mati iyanni
mo na didi.

¹⁵ Mo iya zi zë henye,
"I'bë'e ta damoku ne biya,

ayetiye kö'du yoyö laka ne zi
dakyinë vidi biya.

¹⁶ Mo mati oma iri bap-
atisi, akayom. Mo mati
omba dë aki'di riti zi mo.

¹⁷ Vo koma'e, aki'di kyigo
'ba kö'du koro ko'do zi zë. Zë
akorenni dakyikyi yaga mi
ru ma. Zë akame'donni ha
mënzi maako eti.

¹⁸ Mo mati iri wiri umbë le
riyë, mandere uwë waroso
le, o'do zë dë na kyenyë.
Zë aki'dinni kala nnii da vo
koo'e, akakoj zë."

Oba Yësu komoriyë

(Lk. 24:50-53; Lc. 1:9-11)

¹⁹ Ta eti me'do 'ba Yere
Yësu zi zë ne, oba mo ko-
moriyë ehe alima ku da kala
tirri 'ba Wiri.

²⁰ Here, vo lö'bö ényi
i'benni kö'du yeti aba ta bi
ne biya. Yere o'do lco ne zë
eti, ayada kö'du yeti 'bezë
ne tñyo ga kö'du koro mati
edinni ako'do ne.

Kö'du Yöyö Laka 'ba Yësu ma Yowani ayörü

Me'do 'ba Didi

¹ Mî biyeto aba Me'do édi. Me'do ne édi Wîrî aba ehe tînyö Wîrî ra.

² Tëmî biyeto, Me'do ne édi Wîrî aba.

³ Ehe Me'do nenyé aba, Wîrî o'do wa biya. Wa maako o'do dë kazi Me'do ne.

⁴ Didi ayi kazi mo, ehe didi 'bomo i'di bikanyi zi vîdî biya.

⁵ Bikanyi ne asesi tanyi mî biköndu, ehe biköndu ayölu dë.

⁶ Wîrî utu kora maako ru mo Yowani.

⁷ Mo ayi zi yada kö'du 'ba bikanyi ehe zi gaga vîdî biya zi têdî koma aba.

⁸ Yowani ra dë bikanyi nenyé. Mo ayi nje zi yada kö'du 'ba bikanyi ne.

⁹ Bikanyi tînyö mati ayanyi bi da vîdî biya, édi tayi mî damöku ne.

¹⁰ Me'do ne édi mî damöku ne, mora vîdî maako ayolo mo dë, Wîrî o'do damöku ne le me'do 'bomo aba.

¹¹ Mo ayi gogo mî damöku 'bëni, mora vîdî 'bomowe irinni mo dë kalakyedre aba.

¹² Vîdî maakowe ombanni mo ehe i'di koma 'bënni mî mo. Here mo i'di dangölö zi zë, zi têdînni na gisi 'ba Wîrî.

¹³ Zë anzannî dë gisi 'ba Wîrî, ta da rë zë, mandere ga kö'du komba 'ba vîdî köndu, mandere kö'du komba 'ba

o'di. Wîrî ra na bi dë nî o'do zë na gisi 'bëni.

¹⁴ Me'do ne ayi na vîdî köndu, ehe alima kinye ze aba. Dongô ze bikanyi kyedre tînyö 'bomo, bikanyi kyedre 'ba Wisi nje kôlô 'ba 'Bu. Mo ndo rakyeyi ehe tînyö.

¹⁵ Yowani ame'do kö'du mo ehe agbögbo, "Nenyé mo mati ma yada zi ye atayi! Mo kyedre ta da ma, ga kö'du mo édi na wîdî gba kazi ma ko'jo."

¹⁶ Kazi rakyeyi 'bomo diri ze ya'da kayo

¹⁷ Moşa ra i'di kö'du kî'dî, mora Yësu Korisito ika zi ze kö'du laka tînyö aba.

¹⁸ Vîdî maako gba ongo Wîrî dë. Nje Wisi kôlô ne mo ra tînyö Wîrî ehe édi kara ra 'Bu, ayada zi ze Wîrî édi kaa a'di.

Kö'du kise 'ba Yowani Bapatisi

(Mt 3:1-12; Mk 1:1-18; Lk 3:1-18)

¹⁹ Vo kalakonda vo yëni 'ba Yude mî Yerusalem utunni vo karasa maakowe ehe Lëviyë zi ha Yowani ko'jo mo 'bëni éyi.

²⁰ Mo omba do mo ayada zi zë huwë tînyö henye, "Manza dë Korisito ne."

²¹ Neene zë ako'jonnî hó mo, iyannî henye, "Yî Eliya ra?" Yowani aya'ba henye, "Manza dë." Zë ako'jonnî hó mo iyannî henye, "Yî ra Nëbi ne?" Mo aya'ba henye, "E e!"

²² Ndundi mo aba, zë iyannî henye, "Ayada zi ze, yî 'beyi éyi?" Zë iyannî henye, "Zi ze koba huléhu da

kö'du ya'ba 'beyi ne zi vidi mati utunni ze."

²³ Yowani aya'ba da me'do temi' me'do kiya 'ba nabi Yisaya. "Ma nje vidi ma edii mbere mi da lipi, 'O'de géri nzɔ zi Yere!'"

²⁴ Kya 'ba Farasi maakowe utunni zé kpa zi Yowani.

²⁵ Zé ako'jonnii ho mo, iyanni henye, "Kö'du a'di edii vidi bapatisi, ézé anza dë Korisito mandere Eliya mandere Nëbie?"

²⁶ Yowani ayada zi zé iya henye, "Mo'do bapatisi wini aba, mora edii ye aba kinye, vidi maako ayole dë.

²⁷ Mayi le dagba, manza dë na laka zi kamoka 'bomewe kinga."

²⁸ Yowani iya nenyne mati mo edii bapatisi ki'di humire 'ba Ranga Yeredene mi Beteniya.

Timelé 'ba Wiri

²⁹ Mi ko'do ma ta go mo, Yowani ongo Yesu edii tayi zi ni, ehe iya henye, "Kinye edii Timelé 'ba Wiri mati oba kö'du yanja 'ba damoku ne 'de."

³⁰ Mo ra mati ma yada kö'du mo zi ye henye, 'Vidi maako atayi kpa, mo kyedre ta da ma, ga kö'du mo edii na widi gba kazi ma ko'jo.'

³¹ Ma yolo dë, mo 'beni eyi. Mora mayi zi ye bapatisi wini aba, here vidi biya mi Yiserele akongo mo.

³² Ma medii ani ehe mongo Lawo Laka ayi akaño do mo kaa atu'bu ta komoriyé, ehe Lawo Laka ne alima do mo.

³³ Gba kazi nenyne ma yolo dë eyi 'beni mo. Mora mo mati utu ma zi bapatisi ki'di wini aba ne ayada zi ma henye, 'Akongo Lawo Laka tayi akaño ehe lima da vidi maako. Neene akayolo henye, mo ra vidi mati aki'di bapatisi Lawo Laka aba.'

³⁴ Mongo nenyne o'do re ni, ehe ma yada zi ye henye, mo Wisi 'ba Wiri ra."

Dagba vo lö'böwë 'ba Yesu

³⁵ Ko'do vere aba, Yowani edii ani löhü ehe vo lö'bö 'bomewe riyö edinni mo aba.

³⁶ Mati mo ongo Yesu lasi ta dakapa, mo iya henye, "Kinye edii Timelé 'ba Wiri!"

³⁷ Vo lö'bö 'ba Yowani riyö owonni me'do 'bomo ne, ehe zé i'benni Yesu aba.

³⁸ Mati Yesu opi re ni ehe ongo zé, mo ako'jo kö'du henye, "A'di ra ombe?" Zé aya'banni do mo iyanni henye, "Raboni, alima kila?" Mi ha 'ba Hiburu, "Raboni ne," "Vo komoyandi" ra.

³⁹ Yesu aya'ba do mo iya henye, "Ayi onge te." Edii ku nzɔ kaa kadra sowɔ mi kadra kuté mati zé i'benni mo aba ehe ongonni bi ma mo alima 'domo. Here zé alimanni nduwé mi ndundu 'ba kadra ne.

⁴⁰ Kölö temi' kora riyö ma owo ha Yowani ehe i'bë Yesu aba ra Anderiya, öndu 'ba Simona Petero.

⁴¹ Dagba kö'du mati Anderiya o'do, edii zi koma öndu ni ehe yada zi mo henye, "Di'ja Masiya ne ku!"

Mi ha 'ba Hibiru, "Masiyané" kpa te kaa mi ha 'ba Giringi "Korisito ne."

⁴² Anderiya ika öndu ni zi Yésu. Mati Yésu ongo mo, mo iya henye, Simona wisi 'ba Yowani, akako'jo yi Kapahasi. Ru nenye ato'bó kidra na "Petero."

Yésu ako'jo Pilipo ehe Natanélë

⁴³⁻⁴⁴ Mi ko'do vere aba Yésu omiba zi t'i'bé Galilaya. Ani mo i'ja Pilipo, mo ta Beteseyida, gawo liño 'ba Anderiya, Petero aba. Yésu iya zi Pilipo, "Usu ga ma."

⁴⁵ Pilipo i'ja Natanélë ehe iya henye, "Di'ja ze vere mati Mosa ehe Nébiyé ayörunni kö'du mo ne ku. Mo Yésu, wisi 'ba Yosepa ta Nazereta."

⁴⁶ Natanélë ako'jo kö'du iya henye, "Wa laka maako ato'bó tayi ta Nazereta?" Pilipo aya'ba dō mo iya henye, "Ayi ongɔ te."

⁴⁷ Mati Yésu ongɔ Natanélë édi atayi zi ni, mo iya henye, "Kinye édi tñyö kozo zutu 'bezee 'ba Yiserele, ehe moanza dē na vo wakoba."

⁴⁸ Natanélë ako'jo hɔ mo iya henye, "Hala ayɔlo ma?" Yésu aya'ba dō mo iya henye, "Gba kazi Pilipo yi ko'jo, mongo yi hu kaga kyélu."

⁴⁹ Natanélë iya henye, "Raboni, yi Wisi 'ba Wiri ehe Yere 'ba Yiserele!"

⁵⁰ Yésu aya'ba dō mo iya henye, "Oma mi ma nje ga kö'du mati miya henye, mongo yi hu kaga kyélu? Akongo wa maako kyedre ndra ta da ma nenye.

⁵¹ Ma yada zi yi, akonge komoriyé akayéhu rē ni ehe malayike 'ba Wiri t'i'bé riyyé ehe tayi akanjo da Wisi 'ba Vidi."

2

Oze mi Kana

¹ Ko'do wota aba yaa Mariya, ma 'ba Yésu édi mi karama 'ba rakoze mi gawo 'ba Kana mi Galilaya.

² Yésu vo lō'bó 'béniyé eti, ise zé kpa bi 'ba rakoze ne.

³ Mati a'ji inde rē ni ku biya, ma 'ba Yésu iya zi mo henye, "Zé anzanni kpe a'ji aba."

⁴ Yésu aya'ba dō mo iya henye, "Ma ma, ayada dē zi ma a'di ra zi ko'do. Kadra 'bama gba okɔ dē."

⁵ Ma 'ba Yésu ayada zi vo lítuwé 'ba liño henye, "O'de wa mati mo ayada zi ye ko'do."

⁶ Yude édinni kö'du kira 'ba wa kaka ɳbala aba ehe ga kö'du nenye, tele yitö 'ba wini édi ani modaka ma kólö édi kyedre zi kíri kaa lita lamikólö.

⁷ Yésu iya zi vo lítuwé 'ba liño henye, "Osowe tele nenye wini aba." Zé osonni zé kpika

⁸ ehe mo ayada zi zé henye, "Yaanya aba oba kya 'ba wini ne yaga ehe i'di zi kora vo kyeti karama ne." Zé obanni wini ne zi mo

⁹ mati yaanya aba ofo rē ni ku na a'ji ehe mo anene. Mo ayɔlo dē a'ji nenye ayi ta kila, mora vo lítuwé mati obanni a'ji nenye ayɔlɔnni, here mo ako'jo 'biyësi

¹⁰ ne ehe iya zi mo henye, "Vidī biya uwēnni a'ji ma laka ra dagba, ehe tapēti mo, mati yingo édinni ku kyo mo aba zi kuwē, mo i'di a'ji ma koo ne. Mora asesi wéyi a'ji ma laka ne le yaanya aba!"

¹¹ Yēsu o'do dagba kyinē 'ba kö'du koro nenye mi gawo 'ba Kana mi Galilaya. Ani mo ayada bikanyi kye-dre 'benni, ehe vo lö'bö 'bomowe omanni mi mo.

¹² Tapēti ma nenye, Yēsu ehe ma mo, öndu mowe, ehe vo lö'bö 'bomowe i'benni zi Kaparanamo, ehe alimanni ani ko'do tisi aba.

*Yēsu i'bē mi yékelu
(Mt 21:12-13; Mk 11:15-17; Lk 19:45-46)*

¹³ Édi ku kadra kara zi karama 'ba Yude 'ba laga 'ba koli, Yēsu i'bē zi Yerusalem.

¹⁴ Ani mi yékelu mo i'ja vidī édinni isa, tímélē, ehe atu'buwē kogo, ehe vo kohi kutrēe kpa limanni da tarabiza 'benni.

¹⁵ Here mo o'do so'da témii kō'di ehe ore ngötü biya yaga témii yékelu, 'dö tímélē, ehe isa, mo opi da tarabiza 'ba vidī 'ba kohi kutrēe, apere kohi ńbiriri 'bēzē ne,

¹⁶ ehe mo i'di kö'du zi vidī ma édinni atu'bu kogo ne henye, "Obe atu'buwē yaga ta kinye! O'de loko 'ba 'Bu ma dē na bi 'ba wakogo!"

¹⁷ Vo lö'bö 'bomowe asosunni henye, wayöru iya henye, "Watowə 'bama kö'du loko 'beyi, o'bə mi ma kaa wa'do."

¹⁸ Vo kalakonda 'ba Yude aya'banni dō mo kö'du ko'jo

aba henye, "Kyinē 'ba kö'du koro a'di ra atɔ'bɔ ko'dɔ zi yada zi ze édi dangölö aba tñyö zi nenye ko'dɔ?"

¹⁹ Yēsu aya'ba dō mo iya henye, "Iha akajo yékelu nenye ehe mi ko'do wota aba ma ko'ba löhü!"

²⁰ Vo dagbe aya'banni henye, "Irī koo 'butésowə dɔmomodaka zi ko'ba yékelu nenye. A'di ra o'do yi zi sösu atɔ'bɔ ko'ba ko'do wota aba löhü?"

²¹ Mora Yēsu édi ame'do kö'du ida rē nī ra na yékelu.

²² Mati ìnjé mo ku témii koli, vo lö'bö 'bomowe asosunni kö'du mati ayada zi zé. Neene zé omanni mi wayöruwē ehe mi me'do 'ba Yēsu.

²³ Mi Yerusalem mi kadra karama 'ba laga 'ba koli, vidī kayo omanni mi Yēsu, ga kö'du zé ongɔnni mo ta bi kyinē 'ba kö'du korowe ko'do.

²⁴ Mora Yēsu ayɔlɔ kö'du mati mi di'di zé, ehe mo ila zé dē zi tēdi kyigɔ aba ndra ta dē nī.

²⁵ Vidī maako anza zi yada zi mo a'di ra vidiyē kaa mo. Mo ayɔlɔ ku nzɔ.

3

Yēsu ehe Nikodimö

¹ Ani vo dagba 'ba Yude édi ru mo Nikodimö mo Farasi ra.

² Yɔndɔ kólö maako aba mo i'bē zi Yēsu iya zi mo henye, "Raboni, da yɔlɔ ku Wiri utu yi zi komo ze yandi. J'bɔ dē kyin 'ba kö'du koro nenye ko'dɔ, nje ézé Wiri édi yi aba."

³ Yësu aya'ba dɔ mo iya henye, "Mëdï kö'du tñyö ra yada zi yi vidi maako o'bɔ dë damöku 'ba Wiri kongo kazi mo ko'jo löhü!"

⁴ Nikodimö ako'jo iya henye, "Hala kora ma övu ku kyedre ne ako'jo löhü? Mo o'bɔ dekpe tödu mi ma nü löhü zi ko'jo mi kadra ma riyö mo!"

⁵ Yësu aya'ba dɔ mo henye, "Mëdï ayada tñyö zi yi" Vidi maako o'bɔ dë tödu mi damöku 'ba Wiri, kazi ko'jo mo wini aba ehe Lawo Laka.

⁶ Vidi köndu o'jonnii gisi 'bënni. Nje Lawo Laka 'ba Wiri o'jo gisi 'ba Wiri.

⁷ Anza dë na rakaga ga kö'du mati miya henye, ako'jo yi löhü.

⁸ Lawo 'ba Wiri edü kaa buluku mati aluku bi mati omiba ti'bë zi mo. Atɔ'bɔ kowo kpɔrɔ buluku, mora ayɔlɔ dë ayi ta kila mandere edü ti'bë kila. Edü here biya zi vidi ma o'jo Lawo aba.

⁹ Nikodimö ako'jo kö'du iya henye, "Hala nenyen atëdi?"

¹⁰ Yësu aya'ba dɔ mo iya henye, "Hala atɔ'bɔ zi tedi na vo komoyandi 'ba Yiserele ehe ayɔlɔ wa nenyee dë?

¹¹ Ma yada zi yi tñyö, dëdii ame'do kö'du wa ma da yɔlɔ, ga kö'du dongɔ ku na bi de ze. Mora vidi maako tëmii yë akirii kö'du kiya 'beze ne dë.

¹² Ezë oma dë mati ma me'do zi yi kö'du wa 'ba dakanjo, hala akoma ezë ma me'do zi yi kö'du wa 'ba komoriyë?

¹³ Vidi maako gba i'bë dë komoriyë, nje Wisi 'ba Vidi, mati ayi akanjo ta ani."

¹⁴ "Ehe here Wisi 'ba Vidi akinjë riyë, kaa mɔvɔwiri kohi mati Mosa ïnjë riyë mi da lipi.

¹⁵ Neene vidi biya mati edü koma aba mi Wisi 'ba Vidi atëdi didi ñburu aba.

¹⁶ Wiri òwɔ damöku nenyen ndra, here mo i'di Wisi kólö 'bëni ne, here vidi mati oma mi mo edü didi ñburu aba, ehe tñyö oli dë.

¹⁷ Wiri utu Wisi 'bëni ne dë ga kö'du mo omiba zi ko'do vurë 'ba damöku, mora ga kö'du mo omiba zi yomɔ damöku ne kpuru wisi 'bëni aba."

¹⁸ "Zë mati omannii mi Wisi ne, o'do vurë kyenyë dë ré zë, mora zë mati omannii dë o'do vurë 'bëzë ku nzɔ, ga kö'du omannii dë mi Wisi nje kólö 'ba Wiri ne.

¹⁹ Bikanyi ayi mi damöku, mora vidi ombanni zi lese mi bikondu ga kö'du zë edinnii kö'du kyenyë ko'do. Nenyen ra edü hala o'do vurë ré zë.

²⁰ Vidi ma edinnii kö'du kyenyë ko'do, iyinni bikanyi ehe ayinni dë zi bikanyi, ga kö'du ayada wa mati zë edinnii ako'do edü na kyenyë.

²¹ Mora vidi biya ma alima tñyö aba, atayi zi bikanyi ga kö'du zë ombanni agamowe zi yɔlɔ henye, Wiri edü ko'do kpuru zë aba."

Yësu ehe Yowani Bapatisi

²² Tapëti ma nenyen, Yësu ehe vo lö'bö 'bëniyë eti i'bënni zi dakanjo 'ba Yudiya,

bi mati mo alima tisi zé étii ehe bapatisi ki'dii aba.

²³ Yowani édii kpa bapatisi ki'dii mii Anono anza dë na kowɔ ta ra Salima, ga kö'du wini édii bi nani. Vidi édii ti'benni zi mo ehe mo édii zé bapatisi.

²⁴ Nenye gba kazi Yowani ki'dii mii kamba.

²⁵ Kya vo lö'bö 'ba Yowani maakowe ayeto hë nnii wasa kora Yuda maako aba, kö'du 'ba wa kaka ɲbala ga kö'du kö'du ki'dii 'ba yéni.

²⁶ Here zé i'benni zi Yowani ehe iyanni henye, "Raboni, asösü kö'du kora mati édii yi aba dakapa humirë 'ba Ranga Yeredene, mo mati édii kö'du mo kiya? Here mo édii bapatisi ki'dii yaanya aba, ehe vidi biya édii ti'benni zi mo."

²⁷ Yowani aya'ba dɔ mo iya henye, "Vidi maako o'bɔ dë zi tedi wa maako aba nje ezé Wiri ra i'dii zi mo.

²⁸ E ra na vo kiya 'bama mati miya henye, 'Manza dë Korisito ra, mora utu ma dagba komo mo.'

²⁹ 'Biyësi ra mati mbara ne na 'bomo, mora aboka 'ba vo 'biyësi mati oɔ dakapa mbili ni koze, édii na rakyenyi mati mo owo gu 'biyësi. Nenye édii hila rakyenyi 'bama o'do ku ti'de.

³⁰ Mo atayi ndra kyedre, mora ma tayi tisiwa aba."

Mo ma ayi ta komorïyé

³¹ "Mo ma ayi ta komorïyé édii kyedre ta da wa biya. Mo mati 'ba dakanjo, mo zi dakanjo ehe ame'do kö'du wa 'ba dakanjo. Mora mo ma ayi

ta komorïyé édii kyedre ta da wa biya.

³² Mo ayada wa ma mo ongɔ ehe owo, du vidi maako oma dë mii kö'du kise 'bomo ne.

³³ Mora vidi mati oma mii kö'du kise 'bomo nenye ayada henye Wiri édii tinyo.

³⁴ Mo ma Wiri utu ame'do me'do 'ba Wiri ga kö'du Wiri i'dii zi mo Lawo ndɔ 'benni ku.

³⁵ 'Bu owo Wisi 'benni ehe i'dii kyigo 'ba wa biya zi mo.

³⁶ Vidi ma oma mii Wisi ne, édii didi ɲburu aba, vidi ma oro Wisi ne dë atanza dë didi ɲburu aba, mora akalima hu wayaza 'ba Wiri."

4

Yësu mbara Samariya aba

¹ Farasiye ownoni henye, Yësu édii ku laga dagba ehe bapatisi ki'dii zi vo lö'böwë ndra ta da Yowani.

² Tinyo Yësu abapatisi vidi kólö maako dë, nje vo lö'bö 'bomowe ra o'donnii.

³ Mati Yësu owo kö'du mati édii akiya ne, mo ila Yudiya ehe i'bë hulëhu zi Galilaya.

⁴ Ta da géri 'bomo ani, mo ombo zi ti'bë kpuru ta Samariya.

⁵ Mii Samariya mo ayi zi gawo maako ru mo Seka, anza dë na kowɔ ta ra yaka mati Yakoba i'dii zi wisi 'benni Yosepa.

⁶ Ku'ju 'ba Yakoba édii ani, ehe Yësu na ritit ta bi lasi, alima akanjo dakapa ku'ju ne. Édii kaa kadra kutë here.

⁷ Mbara vidi 'ba Samariya maako ayi zi wini kuwu, ehe

Yēsu iya zi mo henye, “İ'di wini kuwē zi ma.”

⁸ Vo lö'bö 'bōmowe i'bēnni ku mī gawo zi wakonyo kogo.

⁹ Mbara ne aya'ba dō mo henye, “Yi Yuda ra ehe ma vidi 'ba Samariya ra, hala atō'bō ko'jo ha ma kö'du wini kuwē?” Yude uwēnni wini dē tēmi sikō kōlō vidi 'ba Samariya eti.

¹⁰ Yēsu aya'ba dō mo henye, “Ezē ayɔlo nje wa ma Wiri i'di, ehe eyi ra edē hē yi ko'jo kö'du wini kuwē, ako'jo hō mo, ehe mo aki'di zi yi wini mati i'di didi.”

¹¹ Mbara ne iya henye, “Kyedre, anza kpa dē kyere wini aba, ehe ku'ju ne edē na yondū. Ta kila aki'ja wini mati i'di didi?

¹² Zutu 'beze Yakoba ra ole ku'ju nenyē zi ze, mo gisi 'bēniyē eti ehe ngötü 'bōmowe uwēnni biya tēmi mo. Yi kyedre ta da Yakoba?”

¹³ Yēsu aya'ba dō mo iya henye, “Vidē biya ma uwē wini nenyē atēdi na kōdrō lōhu,

¹⁴ mora vidi ma uwē wini mati ma ki'di zi mo atanza dē na kōdrō lōhu. Wini mati ma ki'di zi mo atayi mī mo na ku'ju mati aki'di zi mo didi ma nyburu.”

¹⁵ Mbara ne aya'ba dō mo iya henye, “Kyedre, i'di zi ma wini nani! Here ma tanza dē na kōdrō lōhu, mandere kazi ma tayi kinyē zi wini kuwu.”

¹⁶ Yēsu ayada zi mo iya henye, “İ'bē ako'jo kora 'beyi ehe ayi lōhu.”

¹⁷ Mo aya'ba dō mo iya henye, “Manza dē kora aba.” Yēsu aya'ba henye, “Kö'du 'beyi ne tīnyō mati iya henye anza dē kora aba ne.”

¹⁸ Oze yi ku zi kora muyi, ehe kora ma edē lima mo aba yaanya aba ne anza tīnyō kora 'beyi ra dē. Ayada zi ma kö'du tīnyō ra.”

¹⁹ Mbara ne iya henye, “Kyedre, mongo yi nēbi ra.”

²⁰ Zutu 'ba Samariya amötunni Wiri da dōku nenyē, mora e Yude iye henye, Yerusalemra bi ma da kamotu zi Wiri.”

²¹ Yēsu iya zi mo henye, “Oma mī ma, mbara, kadra mo edē atayi mati vidi amötunni 'Bu dekpe da dōku nenyē mandere mī Yerusalemra.

²² E Samariye ayole dē tīnyō eyi ra edē yē amötū, mora ze Yude, da yɔlo ku eyi ra dēdē mötu, ga kö'du edē kazi Yude ra vo wayɔmo ayi.

²³ Mora kadra mo edē tayi, ehe edē ku nzō kinyē, mati kyigo Lawo 'ba Wiri aba vidi akamötunni 'Bu kaa mo tīnyō edē, ki'di zi mo mötu ma tīnyō mati mo ombo.

²⁴ Wiri edē Lawo ra, ehe nje kyigo 'ba Lawo 'bōmo aba vidi atō'bō mötu mo kaa mo tīnyō edē.”

²⁵ Mbara ne iya zi mo henye, “Ma yɔlo ku Masiya ne atayi, ehe ezē mo ayi, mo akayada zi ze wa biya.”

²⁶ Yēsu aya'ba henye, “Ma ra mo, ma ra mo mati edē ame'do yi aba yaanya.”

²⁷ Mī kadra nani vo lö'bö 'ba Yēsu a'banni, ehe zē na

rakaga zi ki'ja mo ēdinni ame'do mbara aba. Mora viði maako tēmi zē ako'jo ha mbara ne dē, "A'di ra om̄ba?" Zē ako'jonnī ha Yēsu dē, "Kō'du a'di ēdiyē ame'do mbara ne aba?"

²⁸ Mbara ne ila tele wini 'bēni ne i'bē hulēhu mī gawo, ehe iya zi viðiyē ani henye,

²⁹ "Ayi onge kora ne, mo ayada zi ma biya wa mati mo'dō! Mo atēdī Korisito ra?"

³⁰ Zē ilannī gawo ehe i'bēnni zi kongo Yēsu.

³¹ Mi kadra ne vo lō'bōwē alenzenni Yēsu iyanni zi mo henye, "Raboni, oba wa maako zi konyo!"

³² Mora mo aya'ba henye, "Mēdī wakonyo maako aba ayole kō'du mo dē."

³³ Here vo lō'bōwē ayetonnī, kō'du ko'jo tēmi kutē nnī na bi dē nnī, "Viði maako ika wakonyo ku zi mo?"

³⁴ Yēsu iya zi zē henye, "Wakonyo 'bama ēdī zi koro kō'du 'ba Wirī mati utu ma ehe zi kinde lōc mati mo i'dī zi ma zi ko'dō.

³⁵ Akiye henye, 'ēdī gba yehe sowō zi wakumu ta yaka.' Mora ma yada zi ye henye, ongo bi te na laka da yake, wa mī yaka yaanya aba ahi ku, ehe ku nzō zi kumu.

³⁶ Viði mati umu ehe atōtō dō mo ika ku zi dīdī ma ñburu ñburu, ehe agamo mati ili ehe mo mati umu aba, atēdinni na rakyenyi bi kōlō.

³⁷ Kō'du kiya ne ēdī tñyö, 'Maako iÿi, agamo umu.'

³⁸ Mutu wē zi nyenyo kumu mī yaka mati o'dō lōc mo dē. Viði maakowe o'dōnnī lōc ani, ehe i'je wa kyo tēmi lōc 'bēzē ne."

³⁹ Viði kayo 'ba Samariya mī gawo nani omannī mī Yēsu ga kō'du mbara ne iya henye, "Mo ayada zi ma biya wa ma mo'dō."

⁴⁰ Here mati viði 'ba Samariye ayinnī zi mo, zē alenzenni mo zi lima nnī aba, ehe Yēsu alima ani ko'do rīyō aba.

⁴¹ Viði kayo 'ba Samariya maakowe omannī ga kō'du 'ba kō'du kise.

⁴² Zē iyanni zi mbara ne henye, "Doma ku yaanya aba, anza dē ga kō'du mati iya, mora ga kō'du ze na bi de ze dowo mo ku, ehe da yōlo henye, mo ra tñyö ēdī vo yōmo 'ba damōku."

Yēsu akō'jō Wisi 'ba vo mī turu maako

⁴³ Tapēti ko'do rīyō aba ani, Yēsu ila bi nani ehe i'bē zi Galilaya.

⁴⁴ Kō'du mo na bi dē nī iya henye, nēbi ɔwō dē mī dakaño 'bōmo.

⁴⁵ Mati mo ɔkɔ mī Galilaya, viði karani irīnnī mo kalakyedre aba, ga kō'du zē i'bēnnī mī karama 'ba laga 'ba koli mī Yerusalem ehe ongōnnī biya wa mati mo o'dō.

⁴⁶ Mati Yēsu a'ba zi Kana mī Galilaya, bi mati mo opi wini na a'ji. Vo mī turu maako ēdī ani wisi 'bōmo na koo mī Kaparanamo.

⁴⁷ Mati mo owo henye, Yēsu ayi ku ta Yudiya zi

Galilaya mo ī'bē zi mo ako'jo hō mo zi tī'bē Kaparanamo ehe zi kō'jo wisi 'bēni, mati mo ku kara zi koli.

⁴⁸ Yēsu iya zi mo henye, "Vidī maako tēmi yē oma dē nje ēzē onge kyinē 'ba kō'du korowe ehe rakage."

⁴⁹ Kora vo mī turu ne aya'ba dō mo henye, "Yere, ayi gba kazi wisi ama koli."

⁵⁰ Yēsu iya zi mo henye, "Ī'bē wisi 'beyi akadidi."

Kora ne oma mī me'do 'ba Yēsu, ehe ī'bē gbo.

⁵¹ Da gēri 'bōmo līnō vo lītu 'bōmowe andōsi dē nnī mo aba kō'du kise aba zi mo. "Wisi 'beyi ēdī ku zi tī'bē zi dīdī!"

⁵² Mo ako'jo hē zē iya henye, "Kadra vala ra mati wisi 'bēni ne na laka?" Zē aya'banni henye, "Ēdī ndī kadra kōlō mataganya tapēti kadra kutē mati rakyītu ne ila mo."

⁵³ Here 'bu mo asōsu ēdī mī kadra kōlō nani mati Yēsu ayada zi nī, "Wisi 'beyi akadidi." Here mo ehe biya vo dakota 'bēni ētī omannī gbo.

⁵⁴ Nenye kyinē 'ba kō'du koro ma riyō mati Yēsu o'do tapēti tayi 'bōmo ta Yudiya zi Galilaya.

5

Wakō'jō mī kara

¹ Tapēti ma nenye, Yēsu ī'bē mī Yerusalem, kō'du karama yēni 'ba Yude.

² Kara Haresi kyedre 'ba tīmēlē mī Yerusalem, kara maako ēdī ani sēnjē aba

muyi, mī ha 'ba Hibiru ako'jo Betesata.

³⁻⁴ Vidī kayo 'ba rakōō ēdinnī ko'do ha kara ne, vo komoköndu, vo ka'bo, ehe vidī vo keje.

⁵ Dakapa kara ne kora maako ēdī na rakōō, kōō 'butēwota dōmomodōmwota aba.

⁶ Mati Yēsu ongo kora ne ehe ayōlō henye mo ēdī ku na keje kyere kadra kondā aba, mo ako'jo hō mo henye, "Om̄ba zi yī kō'jō?"

⁷ Kora ne aya'ba dō mo iya henye, "Kyedre, manza dē vidī maako aba zi kī'dī ma mī kara ne, ēzē wini ne ēdī rē nī kōhō riyē. Ma yōnzo zi tödu mī mo, mora vidī maako kpa 'duwī atödu ani dagba."

⁸ Yēsu ayada zi mo henye, "Ēnyi riyē, oba agburuku 'beyi ehe alasi!"

⁹ Kandi akō'jō kora ne gbo. Mo oba agburuku 'bēni riyē ehe ayeto lasi toko. Ko'do mati kō'du ne o'dō rē nī mī mo ne kadra 'ba ko'do madōmoriyō.

¹⁰ Mati vo dagbe 'ba Yude ongōnnī kora ne ēdī agburuku 'bēni kīnjē, zē iyannī zi mo henye, "Nenye ko'do 'ba ralawo ra! Om̄ba dē zi vidī maako zi kīnjē agburuku mī ko'do 'ba ralawo."

¹¹ Mora mo aya'ba dō mo iya henye, "Kora mati akō'jō ma ne ayada zi ma kīnjē riyē agburuku 'bama ehe lasi."

¹² Zē ako'jonnī hō mo iyannī henye, "Ēyī ra kora nenye mati ayada zi yī, zi

künjë rïyë agburuku 'beyi ehe lasi?"

¹³ Mora mo ayɔlɔ dë, ga kö'du Yësu i'bë wëni 'de liwo ga kö'du vidi kayo.

¹⁴ Yaa Yësu i'ja kora ne mii yékélu ehe ayada zi mo, "Ongɔ te, yaanya aba rë yi édi ku na laka, mora o'do kö'du kyényë dekpe mandere kö'du kyényë maako ndra ako'do rë ni zi yi."

¹⁵ Kora ne i'bë ayada zi vo dagbe 'ba Yude henye, Yësu ra akɔ'jɔ ni.

¹⁶ Zé ayetonnii kö'du kyényë maako ko'do zi Yësu ga kö'du mo o'do wa kaa ma here ne mii ko'do 'ba ralawo.

¹⁷ Mora Yësu iya henye, "Bu ma ɔrɔ dë ta bi lɔɔ ko'do, ehe nenyne ra hala mèdi nduwé ko'do."

¹⁸ Yaanya aba vo dagbe 'ba Yude ombanni zi Yësu kofo ga kö'du rïyö. Ma dagba, mo owe kö'du ki'di 'ba mii ko'do 'ba ralawo. Mora ma kyényë ndra, mo iya henye Wiri 'Bu ni ra, mati o'do ni kpiliri Wiri aba.

Kalakonda 'ba Wisi

¹⁹ Yësu ayada zi vidiyë iya henye, "Ma yada tñyö zi ye, Wisi o'do wa maako dë na bi dë ni. Mo atɔ'bɔ nje ko'do wa ma mo ongɔ 'Bu édi ko'do ga kö'du mo o'do kpa te wa ma mo ongɔ 'Bu o'do.

²⁰ 'Bu ɔwɔ Wisi ehe ayada zi mo biya wa ma mo o'do. 'Bu akayada zi mo wa kyedre maako ndra ta da ma nenyne, ehe atëdiyë na rakaga.

²¹ Kaa 'Bu ïnjë yóku ehe i'di dìdì, here Wisi i'di dìdì zi vidi mati mo ombo.

²² 'Bu o'do vurë 'ba vidi maako dë, mora mo o'do Wisi 'bëni ra na vo vurë 'ba vidi ko'do biya.

²³ 'Bu o'do nenyne ga kö'du vidi biya zi Wisi koro kpa kaa zé oronni ni. Ezé vidi maako ombo dë zi Wisi koro, nenyne kpa te kaa mo ombo dë zi koro 'Bu mati utu mo."

²⁴ "Ma yada tñyö zi ye henye, vidi ma owo kö'du kise 'bama ehe édi koma aba mii mo mati utu ma édi lawo dìdì ma ɔburu ɔburu aba, ehe o'do vurë kyényë dë ro mo. Zé i'bënni ku nzø tèmì koli zi dìdì.

²⁵ Ma yada tñyö zi ye henye, kadra ne atayi ehe édi ku nzø kinye mati yóku biya akowo gu 'ba Wisi 'ba Wiri, ehe zé mati owonni ho mo, akalimanni.

²⁶ 'Bu édi kyigɔ aba zi dìdì kù'dì, ehe mo i'di kyigɔ kòlò nani zi Wisi.

²⁷ Ehe mo i'di zi Wisi 'bëni dangölö zi vurë 'ba vidi ko'do biya, ga kö'du mo Wisi 'ba Vidi.

²⁸ Re maga dë! Kadra mo atɔkɔ mati biya yóku akowo gu 'ba Wisi 'ba vidi,

²⁹ ehe zé atayinni yaga tèmì dawogo 'bënni. Vidi biya ma o'donnii kö'du laka atënyinni na dìdì, mora vidi biya ma o'donnii kö'du kyényë atënyinni na dìdì ehe ako'do vurë kyényë 'bëzé.'

³⁰ "Mo'bɔ dë wa maako ko'do na bi da ma. 'Bu rà utu ma, ehe mo ra ayada zi ma hala zi vurë ko'do. Mo'do vurë 'bama na laka, ga kö'du moro mo, ehe mo'do dë wa mati momba zi ma ko'do."

Vo kiya 'ba Yēsu

³¹ “Ëzé ma me'do ga kö'du ma, géri maako anza dë ani zi yada mëdi kö'du tñyö ra yada.

³² Mora vidi maako édi kpa ame'do kö'du ma, ehe ma yolo wa mati mo iya édi tñyö.

³³ Utuwë vo lituwë zi Yowani, ehe mo ayada zi zé kö'du tñyö.

³⁴ Ma lima dë ra kö'du mati vidi iyanni kö'du ma, mora ma yada wa nenyee zi ye here, zi ye yomo.

³⁵ Yowani, lamba mati i'di bikanyi kyo, ehe, e na rakyenyi zi lima mi bikanyi 'bomo ne tisiwa.

³⁶ Mora vidi maako ndra ta da Yowani ame'do kö'du ma. Mo'do ne wa mati 'Bu ma i'di zi ma ko'do. Wa biya mati mo'do ayada henye 'Bu ra utu ma.

³⁷ 'Bu mati utu ma, ame'do kpa kö'du ma, mora owowe gu mo dë mandere kongo mo da komo da komo.

³⁸ Ome kö'du kise ɔmo dë, ga kö'du ombe dë zi tedi koma aba mi mati mo utu.

³⁹ Ome wayöruwë, ga kö'du asosuwë henye, aki'je didi ɔburu ɔburu mi zé. Wayöruwë ayada kö'du ma,

⁴⁰ mora ombe dë zi tayi zi ma kö'du didi ma ɔburu ɔburu.”

⁴¹ “Momba kö'du wayeto 'ba vidi köndu dë,

⁴² mora ma yolo e, vidi ma kölö tëmi yé, zi Wiri tɔwo anza dë kalakyedre aba.

⁴³ Mayi ku kalakonda 'ba 'Bu ma aba, ehe iriyé ma dë.

Mora akiriyé vidi ma ayinni na bi dë nnii.

⁴⁴ Hala akome? Ombe zi wayeto kiri kazi oka ma kölö maako, mora ayonze dë zi tedi wayeto aba kazi Wiri mati édi kölö ne, hala ato'be koma mi ma?

⁴⁵ Asosuwë dë henye, ma ra vidi ma akasusu wë zi 'Bu. I'diyé kö'du sôsu 'be ra Mosa, le mo ra vidi ma akasusu wë.

⁴⁶ Mosa ayöru wa kö'du ma, ehe ëzé ome mi Mosa, akome mi ma.

⁴⁷ Mora ëzé ome dë mi wa mati Mosa ayöru, hala ato'be koma mi wa mati miya?”

6

Yēsu i'di wakonyo zi vidi kpulukumuyi

(Mt. 14:13-21; Mk 6:30-44; Lk 9:10-17)

¹ Tapeti ma nenyé Yēsu umu kyeti Fofö 'ba Galilaya, mati ayolo kpa na Fofö 'ba Tiberiyasi.

² Vidi kayo usunni go mo ga kö'du ongonni mo édi kyiné 'ba kö'du korowe ko'do zi ko'jo vo koe.

³⁻⁴ Kara zi kadra karama 'ba laga 'ba koli 'ba Yude, Yēsu i'bë riye da doku vo lobi 'beniyé eti ehe alima akajo.

⁵ Mati Yēsu ongo vidi kayo tayinni zi ni, mo ako'jo ha Pilipo iya henye, “Ta kila da ki'ja ze wakonyo kyo zi to'bō vidi nenyee biya?”

⁶ Mo iya nenyé zi Pilipo yonzo. Mo ayolo ku nzø a'di ra mo édi ti'bë zi ko'do.

⁷ Pilipo aya'ba dō mo iya henye, "Ayələ dē henye, akirii kara kohi 'ba yehe modɔmwota nje zi kogo mangɔlɔ'bɔ tisi zi vidi ma kólö nenyee?"

⁸ Anderiya, öndu 'ba Simona Petero, kólö tēmi vo lō'bōwē, mo ame'do riyē iya henye,

⁹ "Wisi maako édi kinye, mo édi mangɔlɔ'bɔ sisi aba muyi ehe kyenze riyō. Mora a'di ra na laka édi zi vidi biya nenyee?"

¹⁰ Dakano ayöfu loma aba, ehe Yésu ayada zi vo lō'bō 'béniyé zi yada zi vidi biya lima akano. Vidi kora édi kaa kpulukumuyi mi vidi kayo nenyee.

¹¹ Yésu oba mangɔlɔ'bɔ ne mi kala ni i'di öwö'di zi Wiri. Here, mo idra mangɔlɔ'bɔ ne zi vidiyé, mo o'do kpa here kyenze ne aba, le vidi édinni mo aba kyo zi konyo.

¹² Vidi onyonni biya ma ombanni, ehe Yésu ayada zi vo lō'bō 'béniyé zi tōtō koso mo ma oso, here ma yaña dē.

¹³ Vo lō'bōwē atötönni dē zé bi kólö ehe oso kori 'buté dɔmoriyō wa mati oso tēmi mangɔlɔ'bɔ muyi ne.

¹⁴ Tapeti vidi ongonni kyiné 'ba kó'du korowe ko'do 'ba Yésu nenye, ayeto kiyanni henye, "Nenyé atédi tünö Nébi mati édi zi tayi kinye mi damoku ne."

¹⁵ Yésu ayələ henye zé ombanni yonzo zi mo ko'do na wehe zi tēdi na yere 'bészé. Here mo i'bé riyé da döku, ani zi mo tēdi kutu ni aba.

Yésu alasi ta da wini
(Mt 14:22-33; Mk 6:45-52)

¹⁶ Hutaga nani aba vo lō'bō 'ba Yésu i'benni akaño zi föfö.

¹⁷ Zé ékyinni mi tönbö, ayetonnii kumu kyëti zi Kaparanamo. Mati bi öndu Yésu gba ayi dē zi zé,

¹⁸ buluku kyigo édi ku kohó wini na kyényé.

¹⁹ Mati vo lō'bōwē opinni ku kaa wiri wota mandere sowɔ, zé ongonni Yésu lasi ta da wini. Mo asesi nduwé tayi kara ra tönbö, zé gbo na tere.

²⁰ Mora mo iya henye, "Ma Yésu ra! Ere dē!"

²¹ Vo lō'bōwē ombanni zi mo koba mi tönbö, kandi oko gbo da göti bi mati édinni ati'bé zi mo.

Mangɔlɔ'bɔ ma i'di didi

²² Ko'do vere aba vidi mati édinni gba ani humiré kapa 'ba föfö, ayələnni tönbö édi nje kólö ani. Zé ayələnni kpa henye, Yésu i'bé dē mi mo vo lō'bō 'béniyé eti. Zé i'benni kutu nnii aba.

²³ Tönbö maakowe ta Tiberiyasi i'benni kara ta bi mati vidi kayo onyonni mangɔlɔ'bɔ mati Yere i'di öwö'di.

²⁴ Zé ongonni henye Yésu ehe vo lō'bō 'béni eti i'benni ku. Here zé ékyinni mi tönböwé ehe i'benni gbo Kaparanamo Yésu koma.

²⁵ Zé i'janni mo kapa damiré 'ba föfö ehe ako'joni hó mo iyanni henye, "Raboni, oko ndala aba kinye?"

²⁶ Yēsu aya'ba dō mo iya henye, "Ma yada tīnyō zi ye, anze dē ma koma ga kō'du onge kyinē 'ba kō'du korowe, mora ga kō'du ony-owe biya wakonyo ma ombe.

²⁷ O'de lōo dē kō'du wakonyo mati ēdī rē nī yanā ne. O'de lōo kō'du wakonyo mati ī'dī dīdī ma ḥburu ḥburu ne. Wisi 'ba Vidi aki'dī wakonyo nenye zi ye, ga kō'du Wiri 'Bu ī'dī kalakonda zi mo ko'dō here."

²⁸ Vidi ako'jonnī hō mo iyannī henye, "A'di ra tīnyō Wiri om̄a ze zi ko'dō?"

²⁹ Yēsu aya'ba dō mo iya henye, "Wiri om̄a zi ye tēdī koma aba mī vidi mati mo utu."

³⁰ Zē aya'banni dō mo iyannī henye, "Kyinē 'ba kō'du koro a'diye ra ako'dō, here zi ze tō'bō koma mī yi? A'di ra ako'dō?

³¹ Gō mo yada aba, mati zutu 'bezee ēdinnī mī da lipi, Wiri ī'dī mana zi zē konyo. O'do rē nī kaa mati wayōruwē iyannī henye, 'Wiri ī'dī mangolo'bō zi zē ta komoriyē zi konyo.'

³² Yēsu ayada zi zē henye, "Ma yada tīnyō zi ye henye, Mosa ra dē vidi mati ī'dī mangolo'bō zi ye ta komoriyē. 'Bu ma ra ī'dī mangolo'bō tīnyō ne zi ye ta komoriyē.

³³ Ehe mangolo'bō mati Wiri ī'dī ne ēdī vidi mati ayi akanjo ta komoriyē zi dīdī ki'dī zi damōku."

³⁴ Vidi iyannī henye, "Kye-dre, ī'dī zi ze mangolo'bō mati ōrō dē nenye."

³⁵ Yēsu aya'ba dō mo zi zē iya henye, "Ma ra mangolo'bō ma ī'dī dīdī. Vidi ma ayi zi ma, atanza dē na o'bo. Vidi ma ēdī koma aba mī ma atanza dē na kōdro.

³⁶ Ma yada ku nzō zi ye henye, onge ma mora gba anze dē koma aba mī ma.

³⁷ Vidi biya mati 'Bu ī'dī zi ma atayi zi ma. More ma kōlō maako tēmī zē dē.

³⁸ Mayi dē ta komoriyē zi ko'dō wa mati momba. Mayi zi ko'dō wa mati 'Bu om̄a ma zi ko'dō. Mo utu ma,

³⁹ ehe mo om̄a zi ko'dō tīnyō ma kōlō tēmī zē mati mo ī'dī zi ma ne ölu dē. Mo om̄a ma zi kinjē zē zi dīdī mī ndundu 'ba ko'do aba.

⁴⁰ 'Bu ma om̄a vidi biya mati ongōnnī Wisi, zi tēdī koma aba mī mo, ehe zi tēdī dīdī ma ḥburu aba. Here ma kinjē zē zi dīdī mī ndundu ko'do aba."

⁴¹ Vidi ayetonnī hē nnī wasa ga kō'du Yēsu iya henye, nī ra mangolo'bō mati ayi akanjo ta komoriyē.

⁴² Zē ako'jonnī ha oka ma kōlō maako iyannī henye, "Mo anza Yēsu ra dē, wisi 'ba Yosepa? Da yōlo ze 'bu mo dē ma mo aba? Hala mo atō'bō kiya henye, nayi akanjo ta komoriyē?"

⁴³ Yēsu ayada zi zē iya henye, "Ore ta bi me'do 'be ne!"

⁴⁴ Vidi maako o'bō dē tayi zi ma, nje 'Bu mati utu ma ne o'dō zē komba zi tayi. Mora ezē zē ayinnī, ma kinjē zē na dīdī mī ndundu 'ba ko'do aba.

⁴⁵ Kölö tëmii Nëbïyë ayörü henye, 'Wiri akayandi zë biya.' Here vidi biya ma owonni da 'Bu ehe ayandi kazi mo atayi zi ma.

⁴⁶ Nje vidi kölö mati ongo 'Bu ne mo ra ayi kazi Wiri. Vidi maako gba ongo 'Bu dë.

⁴⁷ Ma yada zi ye tñyö vidi biya mati edinni koma aba mii mo, edinni didi ñburu aba.

⁴⁸ Ma mangolo'bø ma i'di didi!

⁴⁹ Zutu 'be onyonni mana mii da lipi ehe yaa, zë olinni.

⁵⁰ Mora kinye mangolo'bø 'ba komoriyë ne ayi ku akanjo, here vidi mati mo onyo ku oli dë.

⁵¹ Ma ra mangolo'bø didi mati ayi akanjo ta komoriyë. Ezë vidi mati onyo mangolo'bø nenyne, mo akalima ñburu. Mangolo'bø mati ma ki'di zi mo ida ra ma ra, medii ki'di zi vidi 'ba damoku nenyne zi tediini na didi."

⁵² Zë ayetonnii hë nnii wasa oka ma kólö maako aba, ehe ako'joni kö'du iyanni henye, "Hala mo ato'bø ki'di ida rë nü zi ze konyo?"

⁵³ Yesu aya'ba do mo iya henye, "Ma yada zi ye tñyö, alime dë, nje ezë onyowe ida ehe uwëe yama 'ba Wisi 'ba Vidi.

⁵⁴ Mora ezë onyowe ida ma ehe uwëe yama ma, atediyë didi ma ñburu aba, ehe ma kinjee na didi mii ndundu 'ba ko'do aba.

⁵⁵ Ida ma wakonyo ma tñyö ra, ehe yama ma wakuwë ma tñyö ra.

⁵⁶ Ezë onyowe ida ma ehe uwëe yama ma, e kólö ma aba ehe ma kólö eti.

⁵⁷ Kaa 'Bu vidi ra utu ma, ehe medii didi aba ga kö'du 'bomo, vidi biya mati onyonni ida ma akalimannii ga kö'du 'bama.

⁵⁸ Mangolo'bø mati ayi akanjo ta komoriyë anza dë kaa wa mati zutu 'be onyonni. Zë olinni, mora vidi mati onyo mangolo'bø nenyne akalima ñburu."

⁵⁹ Yesu edii kö'du yeti mi bi 'ba mötu mi Kaparanamo mati mo iya kö'du nenyee.

Me'do 'ba didi ñburu

⁶⁰ Vo lö'bø kayo 'ba Yesu owonni mo ehe iyanni henye, "Kö'du yandi nenyne edii ndra na kyigo zi vidi maako yolo. Eyi ra ato'bø yolo mo?"

⁶¹ Yesu ayolo henye, vo lö'bø 'beniyë edinni ame'do na wayawaya. Here mo ako'jo iya henye, "Nenyne o'de na riti?

⁶² A'di ra ezë onge Wisi 'ba Vidi edii ti'bë riye komoriyë bi mati mo ayi ta 'dëmo?

⁶³ Lawo mo ra i'di didi. Kyigo 'ba vidi köndu o'do waako dë. Me'do mati ma me'do zi ye ne, edii tëmii Lawo 'ba Wiri ma i'di didi.

⁶⁴ Mora kya e maakowe ombanni dë zi tedi koma aba mii ma." Yesu iya nenyne, ga kö'du tëmii biyeto aba mo ayolo eyi ra atedii koma aba mii ni. Mo ayolo kpa eyi ra akasusu ni.

⁶⁵ Yesu iya henye, "Kö'du nenyne ra ma yada zi ye o'be

dë tayi zi ma, nje ëzë 'Bu ra o'de komba zi tayi."

⁶⁶ Ga kö'du wa mati Yësu iya, vo lö'bö kayo 'bomewe opi gënni zi mo ehe oronni ta bi lö'bö ga ndi mo.

⁶⁷ Yësu ako'jo ha vo lö'bö 'bëni 'butë dñmoriyö, "E kpa ombe zi kila ma?"

⁶⁸ Simona Petero aya'ba do mo iya henye, "Yere, vidi maako anza dë ani zi ze tɔ'bɔ ti'bë zi mo. Me'do 'beyi i'di didi nyburu.

⁶⁹ Yaanya aba dëdi koma aba mi yi, ehe da yɔlo ku yi ra Wisi Kölö Nbala 'ba Wiri."

⁷⁰ Yësu ayada zi vo lö'bö 'bëniyë henye, "Ma jeli ye 'butë dñmoriyö, mora ma kólö tëmi yë dakyikyi."

⁷¹ Yësu edë me'do kö'du 'ba Yudasi wisi 'ba Simona Sikereto. Mo yaa akasusu Yësu mo le kólö tëmi vo lö'bö 'butë dñmoriyö.

7

Yësu öndu ni eti

¹ Tapëti ma nenye, Yësu enyi ti'bë lasi aba mi Galilaya, mo omba dë ti'bë mi Yudiya, ga kö'du Yude ani ombanni zi kofo mo.

² Ku kara zi kadra 'ba karama 'ba mbörögö,

³ ehe önduwë 'ba Yësu iyanni zi mo henye, "Kö'du a'di i'bë dë zi Yudiya? Here vo lö'bö 'beyiyë atɔ'bɔnni kongo wa mati edë a'ko'do.

⁴ Vidi maako o'do waako dë na liwo, ëzë zë ombanni zi maakowe zi yɔlo kö'du zë. Here i'di damoku ma yɔlo wa ma edë a'ko'do."

⁵ Gbì le önduwë 'ba Yësu gba ayinni dë na vo lö'bö 'bɔmo.

⁶ Yësu aya'ba iya henye, "Kadra 'bama gba ayi dë, mora kadra 'be edë 'duwi kinye.

⁷ Vidi 'ba damoku nenye o'bɔnni dë e kiyi. Zë iyinni ma, ga kö'du ma yada nduwë zi zë henye, zë o'dɔnni kö'du kyénye.

⁸ I'bëe dagba mi karama. Kadra 'bama gba okɔ dë, ehe mi'i'bë dë."

⁹ Yësu iya nenye ehe alima zo mi Galilaya.

Yësu mi karama 'ba mbörögö

¹⁰ Tapëti öndu 'ba Yësu i'bënni ku mi karama, mo i'bë liwo kazi yada zi vidi maako.

¹¹ Mi kadra 'ba karama aba, vo dagbe 'ba Yude omanni Yësu ehe a'ko'joni kö'du henye, "Mo edë kila?"

¹² Vidi kayo alepinni mi ha wasa kö'du mo. Maakowe iyanni henye, "Yësu kora laka ra," agamowe iyanni henye, "Mo edë ndɔndo kiga zi vidi biya."

¹³ Mora vidiyë na tere kazi vo dagbe 'bëzë, ehe vidi maako ame'do dë ta da komo vidi kayo kö'du mo.

¹⁴ Mati karama ku kutë zi re ni kinde, Yësu i'bë mi yékëlu ayeto wayandi.

¹⁵ Vo dagbe na rakaga ehe iyanni henye, "Hala kora nenye ayɔlo kö'du takanyi here? Ayandi mo kpa dë."

¹⁶ Yësu aya'ba do mo iya henye, "Manza dë yandi wa mati ma sösü kö'du mo. Wa

mati mëdï ayandi ayi kazi vïdï ma utu ma.

¹⁷ Èzë tïnyö ombe zi koro Wîrî, akayole wa mati ma yandi ayi kazi Wîrî mandere kazi ma.

¹⁸ Èzë momba zi kika wakoro zi ma, ma kame'do kö'du ma. Mora momba zi koro vïdï ma utu ma. Nenye ra ma yada kö'du tïnyö anza dë ndõndo.

¹⁹ Mosa ra dë i'dï kö'du kï'dï zi ye? Vïdï maako tëmi yë oro dë. Here kö'du a'di ombe zi ma kofo?"

²⁰ Vïdï kayo aya'banni do mo iyanni henye, "Yi vo dakyikyi! A'di ra o'do yi zi kö'du sôsu henye, vïdï maako ombe zi kofo yi?"

²¹ Yësu aya'ba dô mo iya henye, "Mo'do kö'du koro kôlô ehe o'de na rakaga.

²² Mosa i'dï kö'du zi ye zi gisi kora 'be ïbete. Mora tïnyö anza Mosa ra dë i'dï kö'du kï'dï nenye zi ye. Zutu 'be ra. Mi ko'do 'ba ralawo aba anjbete gisi kora 'be

²³ zi kö'du kï'dï 'ba Mosa koro. Èzë wisi maako ato'bô ïbete mi ko'do 'ba ralawo, kö'du a'di ra e na kamo ma aba ga kö'du vïdï maako ko'do na laka mi ko'do 'ba ralawo?

²⁴ O'de vurë dë dakyinë 'ba ra laya aba. O'de wa mati tïnyö ra aba."

Mo Korisito ra?

²⁵ Kya vïdï maakowe ta Yerusalemë édii kiyannë henye, "Anza dë kora nenye ra zë ombanni zi kofo?"

²⁶ Here mo édii gba zo kinye, me'do zi vïdï biya

kowonni. Ehe vïdï maako awasa hë nnï dë mo aba. Here ne kö'du sôsu 'be aba vo dagbe ayôlonni ku tïnyö mo ra Korisito?

²⁷ Mora nani akatô'bô tëdi hala? Vïdï maako ayôlo dë bi mati Korisito ne atayi ta 'dômo, mora da yôlo ze bi mati kora nenye ayi ta 'dômo."

²⁸ Mati Yësu édii kö'du yandi mi yékêlu, mo agbögbo hë ni iya henye, "Tïnyö asösuwë ayôle ma ku, ehe ta kila mayi ta 'dômo? Mayi dë na bi da ma! Vïdï mati utu ma édii tïnyö, ehe ayôle mo dë.

²⁹ Mora ma yôlo vïdï mati utu ma, ga kö'du mayi kazi mo."

³⁰ Kya vïdï maakowe ombanni zi Yësu kiri, mora du vïdï maako i'dï kala ni dë do mo, ga kö'du kadra 'bomo gba okô dë.

³¹ Mora vïdï kayo mi kutê vïdï nee i'dinni koma 'benni mi mo ehe iyanni henye, "Èzë Korisito ne ayi, mo ako'do kyinë 'ba kö'du korowe ndra ta da kora nenye?"

Utu vo kanye 'ba yékêlu zi Yësu kiri

³² Mati Farasiye owonni vïdï kayo édinni hë nnï wasa ga kö'du 'ba Yësu, zë ehe kyedree 'ba vo karase utunni vo kanye 'ba yékêlu zi mo kiri.

³³ Mora Yësu ayada zi zë iya henye, "Ma tëdi étì tisi na konda, ehe ma ta'ba zi vïdï mati utu ma ne."

³⁴ Akome ma, mora du aki'je ma dë. Ḍ'be dë tī'bë bi mati mëdï tī'bë 'dōmo."

³⁵ Vidiako'jonnî ha oka ma kôlô maako henye, "Kila mo atɔ'bɔ tī'bë zi sesi ze ta bi nî ki'ja? Mo édi tī'bë mî dakanjo mënżé maakowe mati vidi 'bezee édinnî alima? Mo édi tī'bë ani zi vidiyé 'ba Gîrîgi yandi?

³⁶ A'di ra mî me'do 'bômo mati mo iya henye, da koma ze nî mora di'ja nî dë? Kö'du a'di da tɔ'bɔ dë tī'bë bi mati mo édi tī'bë?"

Lili 'ba wini ma i'di didi

³⁷ Mî ndundu mo ehe mî ko'do kyedre 'ba karama, Yésu orɔ rîyé ehe agbögbo hë nî iya henye, "Ëzë édiyé kôdro aba, ayiye zi ma ehe uwëë!"

³⁸ Édiyé koma aba mî ma, atëdiyé wini ma i'di didi, taho têmi yöndu 'ba mî yë, kaa wayöruwë iyanni henye."

³⁹ Yésu édi ame'do kö'du 'ba Lawo Laka, mati aki'di zi vidi biya mati édinnî koma aba mî mo. Lawo ne gba i'di dë zi vidi kôlô maako, kyere Yésu gba i'di bikanyi kyedre 'bëni dë ndo.

Rakinye mî kutë vidi

⁴⁰ Mati vidi kayo owonni Yésu iyanni nenye, kya maakowe iyanni henye, "Mo atëdi Nëbï ra."

⁴¹ Agamowe iyanni henye, "Mo Korisito ra." Agamowe iyanni kpa henye, "Korisito ne atɔ'bɔ tayi ta Galilaya?"

⁴² Wayöruwë iyanni henye, Korisito atayi têmi dakota 'ba Yere Dawidi.

Here kö'du nenyne go mo ya'ba aba, ako'jo mo mî Beteleme, mî gawo mati Dawidi alima 'dōmo?"

⁴³ Vidi ayetonnî me'do ra oka ma kôlô maako ga kö'du 'ba Yésu.

⁴⁴ Kya zë maakowe ombannî zi mo kûri, mora du vidi maako i'di kala nî dë do mo.

Vo dagbe ombannî dë zi têdi koma aba mî Yésu

⁴⁵ Mati vo kanye 'ba yékêlu a'bannî zi kyedree 'ba vo karase ehe Farasiye, ako'jo hë zë henye, "Kö'du a'di ike Yésu dë kinye?"

⁴⁶ Zë aya'bannî henye, "Vidi maako gba ame'do dë kaa kora nenyne."

⁴⁷ Farasiye iyanni zi zë henye, "Mo o'do lumë kpa ku re?"

⁴⁸ Ma kôlô têmi kyedree 'ba vo karase mandere Farasiye édi koma aba mî mo?

⁴⁹ Ehe vidi nenyee mati ayolonnî kö'du kî'di dë, zë hu wasënë 'ba Wiri."

⁵⁰ Nikodîmô mati i'bë zi Yésu dagba, ehe mo kôlô têmi vo dagbe 'ba Yude, iya henye, ehe mo ra kpa kyere ayi zi Yésu kongo. Mo iya henye,

⁵¹ "Kö'du kî'di 'beze ila ze dë zi riti kî'di zi vidi gba kazi ze kowo wa ma zë ombannî kiya. Dô'bɔ dë vurë 'bëzë kö'do gba kazi ze yôlo a'di ra zë o'donnî."

⁵² Zë iyanni henye, "Nikodîmô, yî têmi Galilaya? Ako'jo wayöru nee, ehe aki'ja henye, nëbï ako anza dë zi tayi ta Galilaya."

53 Vidi biya i'benni gbo linjo 'benni na kutu kutu.

8

*Mbara iri ta bi ndoro ko'do**

1 Mora Yesu i'bë yaga zi Döku 'ba Olivo.

2 Damindö vere aba nbo mo i'bë zi yekelu. Vidi ayinni zi mo, mo alima akaño ehe ayeto zë yandi.

3 Vo komoyandiye 'ba kö'du kï'di ehe Farasiye ikanni loko mbara maako iri ta bi ndoro ko'do, ehe zë o'dönni mo atorɔ komo nnii biya.

4 Here zë iyanni henye, "Raboni, mbara nenye iri edü ko'do kora maako aba anza o'di 'bomo ra dë."

5 Kö'du kï'di 'ba Mosa ayandi henye, mbara kaa ma nenye zi ku'du brua yitö aba. A'di ra iya?"

6 Zë ako'jonnii ha Yesu, kö'du ko'jo nenye aba, ga kö'du zë ombanni mo susu ehe zi kö'du kyenyë maako kika rɔ mo. Mora Yesu idë re nii ayeto wayoru dakanjo dawisi kala ni aba.

7 Zë asesinni zo nduwë hɔ mo ko'jo kö'du 'ba mbara ne. Ndundu mo aba mo orɔ riyë iya henye, "Ezë vidi maako témii yë o'do kö'du kyenyë dë mu'du dagba yitö dɔ mo."

8 Mo idë re nii kpa löhü ayeto wayoru dakanjo.

9 Vidi nee i'benni biya na kóló kóló, ayeto ma tendro mo aba. Ndundu mo aba Yesu mbara ne aba osönni kutu nnii aba.

10 Yesu orɔ riyë ako'jo hɔ mo iya henye, "Vidi nee biya kila? Vidi maako anza kpe zi yi susu?"

11 Mbara ne aya'ba dɔ mo iya henye, "Ee Kyedre, vidi maako anza dë." Yesu ayada zi mo iya henye, "Manza dë kpa tï'bë zi yi susu. I'bë yaanya aba, o'do kö'du kyenyë dekpe."

Yesu bikanyi kö'du damöku

12 Kpa löhü Yesu ame'do zi vidiyë. Kadra nenye aba mo iya henye, "Ma ra bikanyi kö'du damöku. Usu ga ma, ehe alasi dë mi biköndü. Akatëdi bikanyi ma aki'di didi aba."

13 Farasiye iyanni zi mo henye, "Yi ra nje vidi ma edü ame'do kö'du yi, ehe anza dë tñyö na laka zi yi ra tedi akpa na vo kiya 'beyi."

14 Yesu aya'ba dɔ mo iya henye, "Here ezë ma me'do le kö'du ma, wa ma miya edü tñyö. Ma yolo ku mayi ta kila ehe medü tï'bë kila. Mora ayole dë ma ta kila mandere medü tï'bë kila.

15 O'de vurë témii géri kóló mati vidi biya o'dönni, mora mo'do vurë 'ba vidi maako dë.

16 Ezë mo'do vurë, ma ko'do na laka, ga kö'du ma ko'do dë kutu ma aba. 'Bu mati utu ma ne edü kinye ma aba.

17 Kö'du kï'di 'be om̄ba vo kiya riyö zi yada kö'du ne edü tñyö.

* 8: Komo nenye anza dë mi dagba wayoru 'ba Bayibolo.

¹⁸ Ma kólö témí vo kiya 'bame, ehe 'Bu mati utu ma édi agamo maako."

¹⁹ Zé ako'jonní hó mo iyanní henye, "Bu yi édi kila?" Yésu aya'ba dō mo iya henye, "Ayole ma dë mandere 'Bu ma. Ëzé ayole ma, akayole 'Bu ma."

²⁰ Yésu iya nenyé mati mo édi gba kö'du yandi mii bi ma söndu 'ba waki'di 'ba yékélú asesi 'dōmo. Mora vidi maako irí mo dë ga kö'du kadra 'bomo gba ayi dë.

J'be dë t'i'bé bi mati mëdï t'i'bé

²¹ Yésu ayada kpa zi vo dagbe 'ba yéni henye, "Mëdï t'i'bé 'de akome ma, mora o'be dë t'i'bé bi mati mëdï ati'bé, akoliye kö'du kyényé 'be kazi wakila."

²² Vidi ako'jonní kö'du iyanní henye, "Mo ombo zi rë ni kofo? Édi nani wa ma mo iya henye, dō'bó dë t'i'bé bi mati mo édi t'i'bé?"

²³ Yésu aya'ba do mo iya henye, "Ëdiyé ta lebi, mora ma ta riyé. E 'ba damöku nenyé, mora manza dë 'ba damöku nenyé.

²⁴ Kö'du nenyé ra miya akoliye kö'du kyényé 'be aba. Ëzé anze dë koma aba mii ma, kö'du eyi mëdï, akoliye mii kö'du kyényé 'be ila dë."

²⁵ Zé ako'jonní ha Yésu iyanní henye, "Yi 'beyi eyi?" Yésu aya'ba dō mo iya henye, "Ma ra te mati ma yada zi ye biyeto aba.

²⁶ Ani kö'du édi kyø ma tō'bø kiya zi yada henye o'de kö'du kyényé, mora vidi mati utu ma édi tñyö, ehe ma yada zi vidi 'ba damöku nenyé nje wa mati mowo kazi mo."

²⁷ Vidi maako ayolo dë Yésu édi ame'do zi zé kö'du 'Bu ni.

²⁸ Yésu i'bé nduwé kiya mo aba henye, "Ëzé umbëë Wisi 'ba Vidi ku riyé, akayole eyi ra ma. Akayole kpa henye manza dë wa maako ko'do na bi da ma. Miya nje wa mati 'Bu ma ayandi zi ma.

²⁹ Mo mati utu ma édi ma aba. 'Duwi mo'do wa mati o'do mo na rakyenyi ehe mo ila ma dë."

³⁰ Tapëti Yésu iya nenyé, vidi kayo omanni mii mo.

Kö'du tñyö akinga yi na dangölö

³¹ Yésu ayada zi vidi mati édinní koma aba mii ni henye, "Ëzé asesiye nduwé koro wa mati miya, e tñyö vo ló'bö 'bama ra.

³² Akayole kö'du tñyö, ehe kö'du tñyö akinge na dangölö."

³³ Zé aya'banni dō mo iyanní henye, "Ze gisi 'ba Abarayama! Danza dë gba na vo kalima 'ba vidi maako. Hala ato'bø kiya akinga ze na dangölö?"

³⁴ Yésu aya'ba dō mo iya henye, "Ma yada tñyö zi ye, vidi ma o'do kö'du kyényé édi vo kalima 'ba kö'du kyényé.

³⁵ Vo kalime, alimanni dë ñburu mii dakota, ëzë wisi alese le 'duwii mii dakota.

³⁶ Ëzë Wisi i'dii zi ye dangölö, tñyö aba e na dangölö.

³⁷ Ma yolo ku, e tëmi dakota 'ba Abarayama, mora ombe zi ma kofo, ga kö'du, kö'du kise 'bama anza dë tñyö mii di'di ye.

³⁸ Mëdi ame'do kö'du wa mati 'Bu ma ayada zi ma, te kaa mati édiyë ako'do wa mati 'bu wë ayandi zi ye."

³⁹ Vidi iyanni zi Yësu henye, "Abarayama ra 'bu ze!" Yësu aya'ba do mo iya henye, "Ëzë e gisi 'ba Abarayama, o'de wa mati Abarayama o'do.

⁴⁰ Tapëti mo ombe zi ma kofo ta bi kö'du tñyö yada zi ye mati Wiri i'dii zi ma. Abarayama o'do waako dë kaa ma nani.

⁴¹ Mora édi ko'de te wa mati 'bu wë o'do." Zé iyanni henye, "Asusu ze dë zi kiya dëdi kpa 'bu maako aba. Dëdi nje 'bu aba kólö, mo ra Wiri."

⁴² Yësu iya zi zë henye, "Ëzë Wiri ra 'Bu wë, owe ma, ga kö'du mayi kazi Wiri yaanya aba mëdi kinye. Mo ra utu ma. Mayi dë na bi da ma.

⁴³ Kö'du a'di ra ayole kö'du mati mëdi ame'do kö'du mo dë? O'be dë toro zi kowo kö'du mati mëdi akiya?

⁴⁴ 'Bu wë ra Satani, ehe o'de te wa mati mo ombo. Mo 'duwii vo wakofo ehe vo ndõndo. Kö'du tñyö ako anza dë kö'du mo. Mo ame'do kö'du ni, ehe kö'du

biya mati mo iya ndõndo ra. Anza dë nje mo ra na vo ndõndo, mora mo kpa 'bu 'ba vo ndõnde biya.

⁴⁵ Ga kö'du ma yada zi ye kö'du tñyö, e ombe dë zi tëdi koma aba mii ma.

⁴⁶ Vidi maako tëmi yë ato'bø ma susu ga kö'du kyënyë ko'do? Ëzë ma yada kö'du tñyö, kö'du a'di ra ome dë mii ma?

⁴⁷ Vidi mati 'ba Wiriakoze mbili ni da kö'du kise 'bomo, mora ombe dë zi kowo, ga kö'du anze dë 'ba Wiri."

Yësu ehe Abarayama

⁴⁸ Yude aya'banni zi Yësu henye, "Dëdi ze tñyö aba zi kiya henye, yi viði 'ba Samariya ra, ehe édi dakyikyi aba mii yi?"

⁴⁹ Yësu aya'ba do mo iya henye, "Manza dë dakyikyi aba mii ma. Moro 'Bu ma, ehe ombe dë zi koro ma.

⁵⁰ Momba wakoro dë ga kö'du ma, mora viði maako édi ani ombo zi ma tëdi na wakoro, ehe mo ra kpa 'ba vurë ko'do.

⁵¹ Ma yada tñyö zi ye henye, ézë orowe me'do 'bama du akoliye dë."

⁵² Vidi iyanni henye, "Yaanya aba tñyö da yolo ku édi dakyikyi aba. Abarayama oli ehe nëbiyë kpa. Hala o'bø kiya henye, viði mati oro me'do 'beyi oli dë?

⁵³ Yi kyedre ta da 'bu ze Abarayama? Mo oli ehe nëbiyë kpa. Ëyi ra asösü 'beyi yi?"

⁵⁴ Yësu aya'ba dō mo iya henye, "Ëzë moro ra ma, o'dō waako dē. 'Bu ma ra vidi ma oro ma. Iye henye mo Wiri 'be ra.

⁵⁵ Gbì le tñyö ayole mo dē, mora ma yølo mo. Ëzë miya ma yølo mo dē, ma tēdī na vo ndõndõ kpa kaa e biya. Mora ma yølo mo, ehe mo'dō wa mati mo iya.

⁵⁶ 'Bu wë Abarayama èdī rakyenyi aba zi kongo kadra tayi 'bama, mo ongō ma ehe èdī na rakyenyi."

⁵⁷ Zë iyanni henye, "Anza kpa dē koo 'butemuyi aba. Hala o'bō kongo Abarayama?"

⁵⁸ Yësu aya'ba dō mo iya henye, "Ma yada tñyö zi ye, gba Abarayama anza dē, mèdi."

⁵⁹ Vidi obanni yitö riyye zi Yësu kofo, mora mo oho rē ni ehe ila yékelu.

9

Yësu akɔ'jɔ kora maako o'jo na komoköndu

¹ Mati Yësu alasi na konda, mo ongō kora maako na komoköndu kyere mati o'jo.

² Vo lō'bōwē 'ba Yësu akɔ'joni henye, "Raboni, kö'du a'di ra kora nenye o'jo na komoköndu? Èdī ga kö'du mo, mandere vo ko'jo mowe o'donnī kö'du kyényey?"

³ Yësu aya'ba dō mo iya henye, "E e, anza here dē. Mora ga kö'du komoköndu 'bōmo, akonge Wiri akɔ'dō kö'du koro zi mo.

⁴ Èzë èdī kadra, do'de wa mati vidi ma utu ma ombo ma zi ko'dō. Èzë yɔndõ ɔkɔ ku, vidi maako o'bō dē zi loo ko'dō.

⁵ Mati mèdī mī damöku, ma bikanyi ra zi damöku."

⁶ Tapëti Yësu iya nenye, mo o'bi oro dakajo. Mo o'dō kɔrɔ ehe ora komo kora ne.

⁷ Here mo iya henye, "I'bë akaka kɔrɔ ne mī Kara Siliyɔma." Kora ne i'bë ehe akaka mī Siliyɔma. Kö'du ya'ba aba, "Vidi ma utu, akutu." Mati mo akaka kɔrɔ ne ku yaga mo o'bō bi kongo.

⁸ Vo halinjɔ oka 'bōmowe, ehe vidi mati ongɔnnī mo ta bi lenze kyere ne, akɔ'joni kö'du henye, "Nenye anza dē kora mati èdī alima akaajo ehe 'duwī alenze?"

⁹ Kya zë maakowe iyanni henye, mo ra gbi te kora vo lenze ne, agamowe iyanni henye, mo andele nje kaa mo. Mora mo ayada zi zë, "Ma kora nani ra."

¹⁰ Zë akɔ'joni hō mo henye, "Hala o'bō bi kongo?"

¹¹ Mo aya'ba dō mo iya henye, "Vidi maako ru mo Yësu o'dō kɔrɔ ehe ora komo ma. Mo ayada zi ma ti'bë kaka mī Kara Siliyɔma. Mati mo'dō, mo'bō bi kongo."

¹² Zë akɔ'joni kö'du henye, "Mo èdī kila yaanya aba?" Mo aya'ba dō mo iya henye, "Ma yølo dē."

Farasiye aycnzɔnnī zi ki'ja a'di ra o'dō rē nī

¹³⁻¹⁴ Ko'do mati Yësu o'dō kɔrɔ ne ehe akɔ'jɔ kora ne, mī ko'do 'ba ralawo.

Here vidi obanni kora ne zi Farasiye.

¹⁵ Zë ako'jonnï hõ mo hala mo o'bõ zi bi kongo, ehe mo aya'ba henye, "Yësu o'dõ koro ehe ora komo ma. Tapeti ma kaka, mõ'bõ bi kongo."

¹⁶ Kya 'ba Farasi maakowe iyanni henye, "Kora nenyé Yësu ayi dë kazi Wiri. Ezë mo o'dõ here, mo o'bõ dë kowe kö'du ki'di 'ba ko'do madomoriyö." Agamowe ako'jonnï henye, "Hala vidi 'ba kö'du kyenyë ato'bõ ko'dõ kyinë 'ba kö'du korowe?" Here Farasiye o'bõnni dë kö'du kida temi kutë nnï,

¹⁷ zë ako'jonnï ha kora ne iyanni henye, "A'di ra iya, kö'du vidi mati ako'jo komo yi ne?" Kora ne ayada zi zë iya henye, "Mo nëbi ra."

¹⁸ Mora vo dagbe 'ba Farasiye omanni dë henye, kyere kora ne edii na vo komoköndu. Zë utunni lïtu zi vo ko'jo mowe,

¹⁹ ehe ako'jonnï he zë henye, "Nenyé wisi mati iye henye, o'jo na komoköndu? Hala mo o'bõ bi kongo yaanya aba?"

²⁰ Vo ko'jo 'ba kora ne aya'banni ño mo henye, "Da yolo ku tñyö mo wisi 'beze ra, ehe da yolo ku o'jo mo na komoköndu.

²¹ Mora da yolo dë hala mo i'ja komo ni mandere eyi ra i'di komo zi mo. Ako'jowe hõ mo! Mo övu ku kyedre zi me'do ga kö'du ni."

²²⁻²³ Vo ko'jo 'ba kora nenyé iyanni here, ga kö'du zë erenni Yude. Vo dagbe 'ba Yude idanni kö'du ku nzõ henye, vidi maako manza dë wa maako aba zi ko'dõ zi vidi maako mati mo iya Yësu ra Korisito ne.

²⁴ Vo dagbe ako'jonnï kora ne hulëhu iyanni henye, "I'di wayeto zi Wiri! Da yolo ku Yësu vo kö'du kyenyë ko'dõ."

²⁵ Kora ne aya'ba henye, "Ma yolo dë, ezë mo vo kö'du kyenyë mandere anza dë. Biya ma yolo henye, ma kyere vo komoköndu, mora yaanya aba mõ'bõ bi kongo."

²⁶ Zë ako'jonnï hõ mo henye, "A'di ra mo o'dõ zi yi? Hala mo ako'jo komo yi?"

²⁷ Kora ne aya'ba do mo iya henye, "Ma yada ku zi ye da kolo, ehe ombe dë zi kowo. Kö'du a'di ra ombe zi ma yada zi ye lôhu? Ombe kpa zi tayi na vo lõ'bõ 'bomowe?"

²⁸ Vo dagbe alidinni kora ne, ehe iyanni henye, "Yi vo lõ'bõ 'bomo! Ze vo lõ'bõ 'ba Mosa.

²⁹ Tinyö da yolo Wiri ame'do zi Mosa, mora du da yolo dë Yësu ayi ta kila."

³⁰ Kora ne aya'ba da me'do iya henye, "Kö'du koro a'di ra here! Mo ako'jo komo ma, ehe gba ayole dë mo ayi ta kila.

³¹ Da yolo ku henye, Wiri owo nje me'do 'ba vidi mati owo nje me'do 'ba vo kö'du kyenyë ko'de dë.

³² Ehe nenyē ēdī dagba kadra mī vurē, vīdī maako ī'dī komo zi vīdī maako o'jo na komoköndū.

³³ Yēsu ḥ'bō dē zi wa maako ko'dō, nje ēzē mo ayi kazi Wīrī."

³⁴ Vo dagbe ayadannī zi kora ne henye, "Yi na vo kö'du kyēnyē ko'dō kyere mī kadra mati o'jo yi. Asōsu 'bēyī atō'bō yandi ze wa maako aba?" Here zē iyānnī henye, "O'bō dekpe tayi hulēhu mī bi 'ba mötu 'beze kōlō maako!"

Komoköndū zi Lawo Laka

³⁵ Mati Yēsu owo kö'du mati o'dō rē nī ne, mo i'bē i'ja kora ne. Yēsu aко'jo ho mo iya henye, "Ēdī koma aba mī Wisi 'ba Vīdī?"

³⁶ Mo aya'ba dō mo iya henye, "Kyedre, ēzē ayada zi ma mo ēyī ra, ma kī'dī koma 'bama mī mo."

³⁷ Yēsu aya'ba henye, "Ongō mo ku nzō, ehe yaanya aba mo ēdī me'do yi aba."

³⁸ Kora ne iya henye, "Yere, mī'dī koma 'bama mī yi." Here mo amötu Yēsu gbo.

³⁹ Yēsu ayada zi mo, "Mayi mī damōku nenyē, zi vurē 'ba vīdīyē ko'dō. Ma kinye zi kī'dī komo zi vo komokönduwē ehe zi ko'dō vīdī vo komoköndū biya mati atō'bō bi kongo."

⁴⁰ Mati Farasiye owonni Yēsu iya nenyē, zē aко'jonnī henye, "Ze vo komoköndū?"

⁴¹ Yēsu aya'ba dō mo iya henye, "Ēzē ēdīyē na vo komoköndū, atanze dē mī

kō'du kyēnyē. Mora yaanya ēzē aba iye zi bi kongo, akasesiye kō'du kyēnyē nduwē."

10

Komo 'ba vo tīmēlē yako

¹ Yēsu iya henye, "Ma yada tīnyō zi ye, nje vo logo ehe vo wakolo ēkyī ta da resi. Zē ödunnī dē kpuru ta haresi zi jōlo 'ba tīmēlē.

² Vīdī mati ödu kpuru ta haresi, mo ra vo yako 'ba tīmēlē.

³ Mora vo ga haresi kongo ayēhu haresi zi vo yako tīmēlē, ehe tīmēlē ayolōnnī gu vo yako 'bennī. Mo aко'jo tīmēlē 'bēnī ru zē aba, ehe alaga dagba zi zē yaga.

⁴ Mati mo ayasi tīmēlē 'bēnī nee ku biya yaga, mo i'bē dagba da komo zē, ehe zē usunni gō mo, ga kö'du zē ayolōnnī gu mo.

⁵ Tīmēlē usu ga vo leze maakowe dē. Zē ayolōnnī gu vo leze dē, ehe zē ahonni 'de."

⁶ Yēsu ayada komo nenyē zi vīdīyē, mora zē ayolōnnī dē a'di ra mo ēdī ame'do kō'du mo.

Yēsu vo tīmēlē yako laka ra

⁷ Here Yēsu iya löhu, "Ma yada tīnyō zi ye henye, ma haresi zi tīmēlē.

⁸ Vīdī mati ayi dagba ta komo ma, vo logo ra mandere vo wakolo, ehe tīmēlē owo da ma kōlō tēmī zē ne dē.

⁹ Ma haresi ra. Zē biya mati ayinnī kpuru ta da ma, akayōmo. Zē atayinnī,

ati'bënni, ehe aki'janni loma.

¹⁰ Vo logo ayi nje zi kolo, kofo, ehe yanja. Mayi zi vidi biya tediinni didi aba, ehe zi tediinni mo aba ndo.

¹¹ "Ma vo tímélë yako laka ra. Vo tímélë yako laka i'di didi ni kö'du tímélë 'bëni.

¹² Vo loço ko'do anzanni dë kaa vo tímélë yako mati tímélë na 'bomo. Ezé ongönni wöliwöli atayi, ze aho wënni ilannü tímélë. Here wöliwöli iri ehe apere tímélë nee.

¹³ Vo loço ko'do aho wënni 'de ga kö'du zë asösunnü kö'du 'ba tímélë nee dë.

¹⁴ "Ma vo tímélë yako laka ra. Ma yolo tímélë ame, ehe zë ayçlonni ma,

¹⁵ kpa kaa 'Bu ayolo ma, ma yolo 'Bu, ehe mi'di didi ma kö'du tímélë ame.

¹⁶ Mëdi tímélë maako etti anzanni dë temi jolo 'ba tímélë nenye. Ma kika zë kpa ga bi kólö, ehe zë akowonni gu ma. Here atédinni góli kólö 'ba tímélë ehe vo yako kólö.

¹⁷ "Bu owo ma ga kö'du mi'di didi ma, here ma kiri huléhu löhu.

¹⁸ Vidi maako oba didi ma dë kazi ma. Ma ra mi'di mi kö'du komba 'bama. Mëdi kyigo aba zi ki'di, ehe kyigo aba zi kiri huléhu löhu, kaa mati 'Bu ma i'di kö'du mo zi ma zi ko'do."

¹⁹ Mati zë owonni me'do 'ba Yësu ne, Yude inye mi nnii.

²⁰ Maakowe kyo temi zë iyanni henye, "Mo édi dakikyi aba mi ni. Mo vo

lókyi ra. Kö'du a'di zi mbili koze zi mo?"

²¹ Mora agamowe iyanni henye, "Hala vidi mati dakikyi aba mi ni ato'bó kiya kö'du nenye? Vidi maako anza dë kaa nenye zi to'bó vo komokönduwë ki'di zi bi kongo?"

Vidi ombanni Yësu dë

²² Mi tona nani, Yësu édi mi Yerusalem kö'du karama 'ba yékelu.

²³ Kadra maako aba, mo édi alasi mi kapa 'ba yékelu sénjë 'ba Solomono

²⁴ ehe Yude atoto rë nnii toko rö mo. Zë iyanni henye, "Hala na konda ombo ti'bë ze sesi kö'du sösu aba? Ezé yi' Korisito ra, ayada zi ze huwë."

²⁵ Yësu aya'ba dö mo iya henye, "Ma yada zi ye, ehe ombe dë zi koma kö'du 'bama. Wa mati mo'do kalakonda 'ba 'Bu ma aba, ayada eyi ra ma.

²⁶ Mora kyere anze dë tímélë ame, ome kö'du 'bama dë.

²⁷ Timélë ame owonni gu ma, ehe ma yolo zë. Zë usunni ga ma.

²⁸ Mi'di didi ma nburu zi zë, here kazi zë ölunni. Vidi maako akoba zë dë yaga ta kala ma.

²⁹ 'Bu ma i'di zë zi ma, ehe mo kyedre ta da agamowe biya. Vidi maako o'bó dë zë koba ta kala mo

³⁰ Ma kólö 'Bu aba."

³¹ Kpa löhu vo dagbe 'ba Yude obonni yitö kö'du zi Yësu kofo.

³² Mora mo iya henye, "Ma yada wa laka kyo zi ye mati

'Bu ma utu ma zi ko'do. Ma vala ra ombe ma ku'du go mo yiitö aba?"

³³ Zë aya'banni dō mo iyanni henye, "Danza dē yi ku'du yiitö aba ga kö'du wa laka mati o'do. Dëdi yi ku'du yiitö aba ga kö'du alidi Wiri. Yi önbö vidi ra, ehe kinye edü akiya zi tedi na Wiri."

³⁴ Yësu aya'ba dō mo iya henye, "Mì wayöru 'be, Wiri iya dē henye, 'E wiri mbiya ra?'

³⁵ O'be dē he wasa wayöru aba, mati mì mo Wiri ame'do zi vidi naniye ehe akyito'jo zë wiri.

³⁶ Here kö'du a'di asusuwe ma lidi Wiri ga kö'du miya henye ma Wisi 'ba Wiri? Tapeti mo biya, edü 'Bu ra akyito'jo ma kö'du loo nenyne. Mo ra kpa vidi mati utu ma mì damöku.

³⁷ Ezë manza dē akyito'wa mati 'Bu ma ombo ma zi ko'do, neene ome dē mì ma.

³⁸ Mora ezë mo'do wa mati 'Bu ma o'do, akome ga kö'du nani, gbi le ezë anze dē koma aba mì ma. Neene akayole tñyö henye, 'Bu edü kólö ma aba, ehe ma kólö 'Bu aba."

³⁹ Löhu zë ombanni zi Yësu kiri. Yësu anza dē hu kyigo bëzë. I'bë yaga ta kala zë.

⁴⁰ Mo umu kyetti Ranga Yeredene bi mati Yowani edü kyere bapatisi ki'di. Mati Yësu edü ani,

⁴¹ vidi kayo ayinni zi mo. Zë edinni akiya henye, "Yowani o'do kyinë 'ba kö'du koro maakowe dë, mora

kö'du biya mati mo iya kö'du 'ba Yësu edü tñyö."

⁴² Vidi kayo naniye i'di koma 'benni kpa mì Yësu.

11

Koli 'ba Lazara

¹ Kora maako ru mo Lazara alepi na koo mì gawo 'ba Beteniya. Mo edü emi aba riyo, Mariya ehe Marita.

² Nenyne kpa te Mariya mati yaa ope yëningutru da Yere ehe akyito burutu mo yëvu 'beni aba.

³ Emiyë utunni kö'du kise zi Yësu ehe ayadanni zi mo aboka laka 'bomo Lazara edü na rakoo.

⁴ Mati Yësu owo kö'du nenye iya henye, "Koo 'bomo ne ndundu mo anza dë koli, mora edü zi kika wayeto zi Wiri ehe Wisi omo."

⁵ Yësu owo Marita, emi mo ehe Lazara.

⁶ Here mati mo owo mo edü na koo alima bi mati mo edü 'domo ko'do riyo aba lohu.

⁷ Neene mo iya zi vo lö'bö 'beniyë henye, "Yaanya aba di'bëe hulëhu Yudiya."

⁸ Zë iyanni henye, "Raboni, vidi naniye ombanni zi ku'du yi yiitö aba brua! Kö'du a'di ombo zi ti'bë hulëhu?"

⁹ Yësu aya'ba henye, "Kadra anza dë 'butë dòmoriyö mì ko'do kólö? Ezë alasi mì kadra, bikanyi 'beyi atedü kazi kadra ehe otra ndi yi dë.

¹⁰ Mora ezë alasi yondö aba, akotra ndi yë ga kö'du anza dë bikanyi maako aba."

¹¹ Neene mo ayada zi zë henye, "Aboka ze Lazara édi ako'do, ehe mëdï tï'bë ani zi mo liro."

¹² Zë aya'bannï henye, "Yere ézë mo édi ako'do, mo atënyï na laka."

¹³ Yësu édi ame'do tïnyö kö'du koli 'ba Lazara, mora vo lö'böwë asösü 'bënnï mo édi nje ame'do kö'du 'ba ko'do.

¹⁴ Here Yësu ayada zi zë huwë, "Lazara oli ku."

¹⁵ Ma rakyenyi aba manza dë ani, ga kö'du yaanya aba atëdiyë dñonc aba zi kï'dï koma 'be mï ma. Dï'bëë zi mo."

¹⁶ Toma mati ru rëzë 'bomo édi "Lonja" iya zi vo lö'bö agamowe henye, "Ayiye dï'bëë, here da tɔ'bɔ koli mo aba."

Yësu ïnjë Lazara na dïdï

¹⁷ Mati Yësu ɔkɔ Beteniya, mo i'ja Lazara édi ku nzɔ mï dawogo ko'do sowɔ aba.

¹⁸ Beteniya édi tisiwa aba ta da wiri wota ta Yerusalem,

¹⁹ ehe Yuda kayo ayinni ta gawo kyedre zi da Marita ehe Mariya lëlù ga kö'du öndu zë oli ku.

²⁰ Mati Marita owo henye Yësu ɔkɔ ku, mo i'bë yaga zi dɔ mo kutrë, mora Mariya alima 'bëni loko.

²¹ Marita iya zi Yësu henye, "Yere, ézë yi édi kinye, öndu ma oli dë."

²² Gbì le yaanya aba ne ma yɔlɔ ku henye Wîrî ako'dɔ wa mati ako'jo."

²³ Yësu ayada zi mo iya henye, "Öndu yi akadidï löhü."

²⁴ Marita aya'ba dɔ mo iya henye, "Ma yɔlɔ ku mo atënyï na dïdï mï ndundu ko'do aba, ézë biya yöku ényi ku."

²⁵ Yësu iya zi Marita henye, "Ma ra vidi mati édi yöku künjë zi dïdï. Vidi biya mati omanni mï ma akadidinni, ézë olinni le."

²⁶ Ehe vidi biya mati alimanni ga kö'du 'ba koma mï ma tïnyö akolinni dë. Oma nenye ku?"

²⁷ Mo alëzë iya henye, "Oɔ Yere, moma yi Korisito ra, Wisi 'ba Wîrî. Yi ra vidi mati da sösu kö'du mo atayi mï damöku ne."

Yësu udu

²⁸ Tapëtï Marita iya nenye, mo i'bë liwo iya zi émï nï Mariya, "Raboni édi kinye, ehe mo ombo zi yi kongo."

²⁹ Kandi mati Mariya owo nenye, mo ényi rïyë i'bë yaga zi Yësu.

³⁰ Mo gba yaga ta ra gawo bi mati Marita i'bë dɔ mo kutrë.

³¹ Vidi kayo ayinni zi da Mariya lëlù, ehe mati kandi zë ongɔnni mo ila loko, asösunnï mo édi tï'bë dawogo zi kudu. Here zë alò'bönni gbɔ ga ndï mo.

³² Mariya i'bë bi mati Yësu 'dɔmo. Kandi mati mo ongo mo, alɔmvɔ burutu mo iya henye, "Yere, édi kyere kinye, öndu ma oli dë."

³³ Mati Yësu ongo Mariya ehe vidi mati mo aba édinni akudu, mo kö'du sösu aba

³⁴ Ako'jo henye, "Kila i'di
yé ida rō mo?" Zé aya'banni
henye, "Yere, ayi ongo te."

³⁵ Yésu ayeto kudu.

³⁶ Vidi iyanni henye,
"Ongó te hala mo owo
Lazara."

³⁷ Kya zé maakowe iyanni
henye, "Mo ayéhu komo 'ba
vo komoköndu. Kö'du a'di
mo ato'bó dë sesi Lazara kazi
koli?"

Yésu injé Lazara témí koli

³⁸ Yésu zo kö'du sösü kye-
dre aba. Here mo i'bé
dawogo mati na wörü yítö
alulu nbirí hó mo.

³⁹ Neene mo ayada zi
vidiyé yítö ne lulu 'de yaga
ta hó mo. Mora Marita iya
henye, "Yere, ayeló henye,
Lazara oli gó mo o'do ku
sowó, ehe kékí mo atédi ku
na kyenyé."

⁴⁰ Yésu aya'ba dó mo
henye, "Gba ma yada dë zi
yi henye, ézé édi koma aba,
akongo bikanyi kyedre 'ba
Wirí?"

⁴¹ Tapeti alulu yítö ne ku
dakapa, Yésu ongo bi riyé zi
komoriyé ehe amötü henye,
"Bu, mo'dó öwö'dí zi yi ga
kö'du aya'ba da mötu 'bama.

⁴² Ma yolo ku 'duwí édi
da mötu 'bama ya'ba. Mora
miya nenyé, here zi vidi
kinye nee koma yi ra utu
ma."

⁴³ Mati Yésu inde mötu ku,
mo ako'jo wa gu kyembe aba
henye, "Lazara, ayi yaga!"

⁴⁴ Kora mati oli ne ayi
gbó yaga. Kala mowe ehe
ndi mowe olo mi bongo 'ba
wakusu, ehe bongo ayofu

komo mo. Yésu ayada zi
vidiyé henye, "Inge mo, ile
mo mi'bé."

Yere 'ba zi kofo Yésu
(Mt 26:1-5; Mk 14:1-2; Lk
22:1-2)

⁴⁵ Vidi kayo mati ayinni
zi Mariya, ongonni wa mati
Yésu o'do, zé i'dinni koma
'benni mi mo.

⁴⁶ Maakowe i'benni zi
Farasiye ehe ayadanní wa
mati Yésu o'do.

⁴⁷ Here kyedree 'ba vo
karase ehe Farasiye atoto rë
nni bi kólö iyanni henye,
"A'di ra da ko'de? Kora
nenye édi kyiné 'ba kö'du
koro ko'do kyo.

⁴⁸ Ezé da dore mo dë
yaanya aba, vidi biya
aki'dinni koma 'benni mi
mo. Neene vidi 'ba Roma
atayinni ehe akayananní
yékélü dakaño 'beze aba."

⁴⁹ Ma kólö maako témí zé
ru mo Kayafa, mo ra kyedre
'ba vo karase mi koo nani.
Mo ame'do riyé iya henye, "E
vidi nee, anze dë kö'du yolo
aba.

⁵⁰ Ayole dë henye, édi na
laka zi vidi kólö koli kö'du
vidiyé, kazi dakaño ra yaña
biya?"

⁵¹ Kayafa iya nenyé dë na
bi dë ni. Kaa kyedre 'ba vo
karase mi koo nani, mo édi
kumé henye, Yésu ra akoli
kö'du 'ba dakaño.

⁵² Yésu oli dë nje kö'du
dakaño 'ba Yude. Mo akoli zi
kika vidi biya 'ba Wirí mati
apere rë nní ne zi dróko bi
kólö.

⁵³ Here mi ko'do nani
dagba ani, vidi ayetonní

mala ko'do zi Yësu kï'di zi koli.

⁵⁴ Ga kö'du mala rɔ mo nenye, Yësu adɔrɔ lasi toko mï vidi kayo na dangölö. Mo i'bë mï gawo 'ba Efaremo, mati kara dakapa lipi, ehe mo alima ani vo lö'bö 'béniyë ëti.

⁵⁵ Ëdi ku kara zi karama kadra 'ba laga 'ba koli. Vidi kayo 'ba Yude mati alimannï yaga témï dakaño, ayinni mï Yerusalema zi rë nnii kɔ'jo ñbala ga kö'du 'ba karama.

⁵⁶ Zë omanni bi toko kö'du Yësu. Neene mati zë edinni mï yékélu, zë ako'jonnï oka ma kólö maako henye, "Asösu 'beyi mo atayi dë kinye mï karama 'ba laga 'ba koli?"

⁵⁷ Kyedre 'ba vo karase ehe Farasiye ayadannï zi vidiyë zi zë yolo, ëzë vidi maako témï zë ongo Yësu ku. Nenye edii hala zë asösunnï zi mo kürü.

12

Alömu Yësu mï Beteniya

(Mt 26:6-13; Mk 14:3-9)

¹ Ko'do modaka ta komo karama 'ba laga 'ba koli Yësu i'bë huléhu zi Beteniya, bi mati Lazara alima 'dɔmo, mati mo injë mo témï koli.

² Zë o'dönni wakonyo zi mo ani. Marita ra ako'jø. Lazara kólö témï vidi mati edinni alima ani da tarabiza Yësu aba.

³ Mariya oba maranji yénüngutru ogo kohi kyedre aba ehe ope burutu Yësu. Mo akyito zë zi teli yëvu 'bënii aba, ehe tato ndili 'ba

yénüngutru ne, oso mï loko ne.

⁴ Vo lö'bö maako ru mo Yudasi Sikereto ëdi ani, mati mo ra ombo ti'bë zi Yësu susu. Mo ako'jo henye,

⁵ "Kö'du a'di yénüngutru nenye ogo dë yaga kohi ñbiriri lamiwota aba ehe kohi mo kï'di zi vo leriye?"

⁶ Yudasi tñyö asösu kö'du vo leriye dë. Mo ako'jo kö'du ne ga kö'du mo injë añboro 'ba kohi ehe mï kadra maako aba akalogo zi ni.

⁷ Yësu aya'ba dɔ mo iya henye, "Ile mo kutu ni abo. Mo ma sesi wa mati mo edii mo abo kö'du kadra 'ba ma kusu.

⁸ Atëdiyë 'duwï vo leriye ëti, mora atanze dë 'duwï ma abo."

Yere zi Lazara kofo

⁹ Vidi kayo ayinni mati zë owonni henye Yësu ëdi ani. Zë ombanni kpa zi Lazara kongɔ ga kö'du Yësu injë mo témï koli.

¹⁰ Here kyedree 'ba vo karase o'dönni yere kpa zi Lazara kofo.

¹¹ Mo ra i'di vidi kayo zi dë nnii koto kazi zë ehe kï'di koma 'bënni mï Yësu.

Yësu ödu mï Yerusalema

(Mt 21:1-11; Mk 11:1-11; Lk 19:28-40)

¹² Ko'do ma vere aba vidi kayo edinni mï Yerusalema kö'du 'ba karama. Mati zë owonni henye Yësu ëdi tayi kö'du 'ba karama,

¹³ zë obanni mbili 'ba mbirö ehe i'bënni yaga zi mo mëtë. Zë agbögbö hë nnii henye, "Wayeto zi Wiri! Wiri mi'di ya'da zi vidi mati

ayi mī ru 'ba Yere! Wīrī mī'dī ya'da zi Yere 'ba Yiserele!"

¹⁴ Yēsu i'ja makakya aho dō mo kaa wayöru iya,

¹⁵ "Vīdī 'ba Ziyōnō, ere dē! Yere 'be édī tayi yaanya aba mo édī ataho da makakya."

¹⁶ Mī dagba mo vo lō'bō 'ba Yēsu ayolōnnī dē. Mora tapēti mo irī wayeto kazi Wīrī ku, zē asosunni henye, wayöru iya nenyē kö'du mo ehe zē o'dōnnī nenyē ko'dō mo.

¹⁷⁻¹⁸ Vīdī kayo ayinnī zi Yēsu ga kö'du zē ongōnnī mo Lazara ko'jo yaga tēmī dawogo. Zē asesinnī nduwē me'do kö'du mo ehe kö'du koro nenyē. Zē ayinnī zi Yēsu ga kö'du zē ongōnnī kö'du kyinē wakoro mati mo o'dō.

¹⁹ Mora Farasiye iyannī zi oka ma kólö henye, "Waako anza dē da tō'bō ko'dō! Vīdī biya mī damöku ne édinnī kusu ga Yēsu."

Girigī maakowe ombanni zi Yēsu kongo

²⁰ Vīdī 'ba Girigī maakowe i'bennī Yerusalemā zi mötu mī kadra 'ba karama aba.

²¹ Pilipo ta Beteseyida mī Galilaya édī kpa ani. Here zē i'bennī zi mo iyannī henye, "Kyedre, domba ze zi Yēsu kongo."

²² Pilipo ayada zi Anderiya. Zē riyō ne i'bennī zi Yēsu ayadannī zi mo.

²³ Yēsu iya henye, "Kadra yaanya aba ɔko ku kö'du Wisi 'ba Vīdī zi kiri kyedre wayeto.

²⁴ Ma yada tūnyō zi ye, i'jō 'ba nyenyo mati alépi dakaño atanza dē kyo ta da i'jō ma kólö nje ézé oli. Mora ézé oli, aко'jo nyenyo kyo.

²⁵ Ézé ɔwɔ dīdī yi, akayölu. Ézé ila kö'du 'ba damöku nenyē, aki'dī dīdī ma ɔburu zi yi.

²⁶ Ézé alītu zi ma, atī'bē ma aba. Vo lītu 'bame atēdinnī ma aba bi mati ma 'dōmo. Ézé alītu zi ma, 'Bu ma akoro yi."

Yēsu ame'do kö'du koli bēni

²⁷ "Yaanya aba ma mī riti kyedre, ma yolo dē a'di ra ma kiya. Mora ma ko'jo 'Bu dē zi sesi ma tēmī kadra 'ba riti nenyē. Tīnyō mayi mī damöku kö'du kadra 'ba riti nenyē.

²⁸ Here 'Bu, ika wayeto zi ru yi." Gu ayi ta komoriyē iya henye, "Mika wayeto ku nzō zi ma, ehe ma ko'dō lōhu."

²⁹ Mati vīdī kayo nee owonni gu ne, kya zē maakowe asosu 'bennī piwo ra. Agamowe asosu 'bennī malayika ra ame'do zi Yēsu.

³⁰ Here Yēsu ayada zi vīdī kayo nee, "Gu nani ame'do zi konyiye, anza dē ma.

³¹ Vīdī 'ba damöku nenyē yaanya aba o'do vurē 'bözë ku, ehe yere 'ba damöku nenyē u'du ku nzō yaga.

³² Ézé umbë ma ku riyē ta dakaño, ma ko'dō vīdī biya komba zi tayi zi ma."

³³ Yēsu édī ame'do kö'du géri ma aki'dī nī zi kofo.

³⁴ Vidi kayo nee iyanni zi Yesu henye, "Wayöruwë 'ba kö'du kii'di ayandi henye, Korisito ne akalima ñburu. Hala o'bô kiya henye Wisi 'ba Vidiakinje riyezi koli? Eyi ra nenye Wisi 'ba Vidi?"

³⁵ Yesu aya'ba do mo iya henye, "Bikanyi atediyé aba nje tisiwa. Alasiye mi bikanyi ézé ato'be here kazi biköndu akakowe. Kora mati mo alasi mi biköndu, mo ayolo dë nedü tibé kila.

³⁶ Ome mi bikanyi mati ediyé aba, here atayiye na gisi 'ba bikanyi."

Vidi ombanni dë zi tedi koma aba mi Yesu

Tapeti Yesu iya kö'du nenye, mo ila bi nani ibé mi bi 'ba rakoho.

³⁷ Mo o'do kyiné 'ba kö'du koro kyo mi kuté vidi kayo, mora zé gba zo ombanni dë zi tedi koma aba mi mo.

³⁸ Nenye o'do rë ni zi wa mati nébi Yisaya iya atayi tñyö, "Yere, eyi ra oma mi kö'du kise 'beze? Ehe eyi ra ongo kyigo kyedre 'beyi?"

³⁹ Vidi o'benni dë zi tedi koma aba mi Yesu, ga kö'du Yisaya iya kpa henye,

⁴⁰ "Wirri isi komo zé here kazi o'benni bi kongo, ehe o'do di'di zé na kyigo here zé o'benni dë yolo.

Mo o'do nenye here kazi zé a'banni zi mo ehe ko'jo zé."

⁴¹ Yisaya iya nenye, ga kö'du mo ongo bikanyi kyedre 'ba Yesu ame'do kö'du mo.

⁴² Here vo dagba kayo 'ba Yude kayo i'dinni koma 'benni mi Yesu, mora zé ayadanni dë zi vidi maako, ga kö'du Farasiye i'dinni kö'du ku nzø zi vidiyé anza dë zi wa maako ko'do zi vidi maako mati edü koma aba mi Yesu.

⁴³ Vo dagbe ombanni wayeto kazi agamowe ndra ta da mati zé ombanni wayeto kazi Wirri.

Yesu aya zi damoku yom

⁴⁴ Mi gu kyembe aba Yesu iya henye, "Vidi mati edü koma aba mi ma, edü kpa koma aba mi vidi mati utu ma.

⁴⁵ Ehe vidi mati ongo ma, ongo vidi mati utu ma ne ku.

⁴⁶ Ma bikanyi mati ayi mi damoku. Vidi mati edü koma aba mi ma, alima dë mi biköndu.

⁴⁷ Ma ra dë vidi mati ako'do vuré kyenyé 'ba vidi naniye mati ombanni dë zi koro kö'du yandi 'bama. Mayi zi yomo vidi 'ba damoku nenye, anza dë vo ko'do vuré kyenyé 'bezé.

⁴⁸ Mora vidi mati omaba ma dë ehe wayandi 'bama, ako'do vuré kyenyé ro mo mi ndundu 'ba ko'do aba, mi wa mati miya.

⁴⁹ Manza dë me'do ga kö'du 'bama. Miya nje wa mati 'Bu mati utu ma ayada zi ma kiya.

⁵⁰ Ma yolo ku kö'du kii'di omo akika didü ma ñburu. Nenye edü hala ma yada zi ye te wa mati 'Bu ayada zi ma."

13

*Yēsu akaka burutu 'ba vo
lō'bō 'bēniyē'*

¹ Gba ta komo karama 'ba laga 'ba koli, Yēsu ayolo henye kadra ne ɔkɔ ku kö'du nii zi kila damöku nenyne ehe zi ta'ba zi 'Bu. 'Duwii mo ɔwɔ vo lō'bō 'bēniyē mī damöku nenyne, ehe mo ɔwɔ zē le mī ndundu.

² Gba kazi biyeto 'ba wakonyo 'ba hutaga, Satani o'do Yudasi, wisi 'ba Simona Sikereto, ombo zi Yēsu susu.

³ Yēsu ayolo nayi kazi Wiri ehe na tī'bē huléhu zi Wiri. Mo ayolo kpa henye, 'Bu i'di kyigɔ ku biya zi ni.

⁴ Here kadra 'ba wakonyo aba Yēsu ényi riyē, mo oto bongo 'ba rē nii ma ta yaga, ehe olo bongorateli toko bi kö'di kida 'ba gē nii.

⁵ Mo i'di wini mī sikɔ kye-dre. Here mo ayeto burutu vo lō'bō 'bēniyē kaka ehe kyitru zē bongorateli mati mo usu ne aba.

⁶ Mora mati mo ayi zi Simona Petero, ako'jo henye, "Yere, édi tī'bē zi burutu ma kaka?"

⁷ Yēsu aya'ba iya henye, "Tīnyō ayolo wa mati mēdi ko'do ne dē, mora yaa akayolo."

⁸ Petero aya'ba henye, "Akaka burutu ma dē!" Yēsu ayada zi mo henye, "Ézē ma kaka yi dē, tīnyōanza dē 'bama."

⁹ Simona Petero aya'ba dō mo iya henye, "Yere, akaka dē nje burutu ma, akaka kala ma da ma aba!"

¹⁰ Yēsu aya'ba henye, "Vidī mati akaka rē nnii ku ehe édinni ku biya njala ombo nje zi burutu zē ra kaka. Ehe e vo lō'bō 'bame, édiyē njala nje vidī kólö tēmi yē."

¹¹ Yēsu ayolo éyi ra aka-susu nii. Kö'du nere ra mo iya henye, nje zi ma kólö tēmi yē.

¹² Tapetii Yēsu akaka burutu vo lō'bō 'bēniyē ehe usu bongo 'bēni ma ta yaga ne huléhu, mo alima akaño löhü. Here mo iya henye, "Ayole wa mati mo'do zi ye ne ku?

¹³ Ako'jowe ma Raboni 'be ehe Yere, ehe akiye here, ga kö'du nani éyi ra ma.

¹⁴ Ézē Yere 'be ehe vo komoyandi akaka burutu wē, o'de kpa te here zi oka ma kólö maako.

¹⁵ Ma yada go mo ku, ehe o'de zi oka ma kólö maako te wa mati mo'do zi ye.

¹⁶ Ma yada tīnyō zi ye henye, vo lītuwē anzanni dē kyedre ta da vo dē nnii, ehe vo lītu kike anzanni dē kye-dre ta da vidī mati utu zē ne.

¹⁷ Ayole wa nenyee ku. Wiri aki'di ya'da zi ye, ézē o'de zē."

¹⁸ "Manza dē ame'do kö'du wē biya. Ma yolo zē mati ma jeli ne ku. Mora wa mati wayöru iya, atayi tīnyō. Mo iya henye, 'Kora mati onyo wa ma aba ne, opo rē nii ku na vo wehe ra ma.'

¹⁹ Mëdi yada nenyee zi ye biya gba kazi rē nii ko'do, here ézé o'do rē nii ku, akome éyi ra ma.

²⁰ Ma yada tīnyō zi ye, vīdī mati īrī vo lītu 'bame kalakyedre aba, īrī ma kpa kalakyedre aba, ehe vīdī mati īrī ma kalakyedre aba, īrī ne vīdī mati utu ma."

*Yēsu ayada wa ma ako'dō
rē nī zi nī*

(Mt 26:20-25; Mk 14:17-21; Lk 22:21-23)

²¹ Tapēti Yēsu iya kö'du nenyee, mo riti kyedre aba ehe ayada zi vo lō'bō 'bēniyē henye, "Ma yada tīnyō zi ye henye, vīdī ma kōlō tēmī yē akasusu ma."

²² Dē zē wīriwīri kö'du wa mati mo iya ne. Zē nje bi kongo aba da oka ma kōlō.

²³ Yēsu ɔwɔ vo lō'bō mati ēdī alima kara zi nī bi 'ba wakonyo,

²⁴ ehe Simona Petero o'dō kala nī zi vo lō'bō nenyee zi ki'ja ma vala ra Yēsu ame'do kö'du mo.

²⁵ Here vo lō'bō ne idē rē nī zi Yēsu ehe ako'jo henye, "Yere, ma vala ra tēmī ze ēdī ame'do kö'du mo?"

²⁶ Yēsu aya'ba iya henye, "Ma kusu nzoyi mangolo'bō nenyee mī gbenje ehe kī'dī zi vīdī mati mēdī ame'do kö'du mo." Here Yēsu usū mangolo'bō gbo ehe ī'dī zi Yudasi, wisi 'ba Simona Sikereeto.

²⁷ Kandi Satani ayanja da Yudasi. Yēsu iya henye, "Yudasi, ī'bē kandi o'dō wa mati zi yi ko'dō."

²⁸ Vīdī maako bi 'ba wakonyo ne ayołō kö'du mati Yēsu iya ne dē.

²⁹ Mora ga kö'du Yudasi ra na vo kōhi sesi, kya zē maakowe asösunnī henye

Yēsu ayada zi mo zi kogo wa mati zē ombanni kö'du karama. Agamowe asösunnī henye Yēsu ayada zi mo zi kōhi kī'dī zi vo leri.

³⁰ Yudasi oba nzoyi mangolo'bō, ī'bē yaga. Ēdī ku nzō yōndo.

Kö'du kī'dī kyiyī

³¹ Tapēti Yudasi ī'bē ku Yēsu iya henye, "Yaanya aba Wisi 'ba Vīdī aki'dī wayeto, ehe mo akika wayeto zi Wīri.

³² Here tapēti Wīri akirī wayeto ku ga kö'du mo, Wīri aki'dī wayeto zi mo, ehe Wīri ako'dō kandi.

³³ Gisi ame, ma tēdiyē aba nje tisiwa aba na konda. Here akome ma, mora aki'je ma dē. Ma yada zi ye kpa kaa ma yada zi Yude. 'O'be dē tī'bē bi mati mēdī atī'bē.'

³⁴ Mora mēdī kö'du kī'dī kyiyī kī'dī zi ye: ɔwe oka ma kōlō maako, kpa te kaa mati mɔwɔ e.

³⁵ Ezé ɔwe oka maakowe mī gērī nenyee, vīdī biya akayɔłonni e vo lō'bō 'bama ra."

Lōmu 'ba Petero

(Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Lk 22:31-34)

³⁶ Simona Petero ako'jo henye, "Yere, ēdī tī'bē kila?" Yēsu aya'ba henye, "O'bō dē tī'bē ma aba yaanya aba, mora yaa dagba ani atī'bē."

³⁷ Petero ako'jo henye, "Yere, kö'du a'di mō'bō dē tī'bē yi aba yaanya aba? Ma koli kö'du yi!"

³⁸ Yēsu ako'jo henye, "Tīnyō akoli kö'du ma? Ma yada zi yi tīnyō, gba kazi

zanga yëru yapa, akiya da wota henye ayɔ̄lo ma dë."

14

Yēsu gērī ra zi 'Bu

¹ Yēsu iya zi vo lō'bō 'bēniyē henye, "Asōsuwē kō'du dë. Ēdiyē koma aba mii Wiri. Ome kpa mii ma.

² Loko kayo ēdī mii linjō 'ba 'Bu ma. Ma yada nenyē dë zi ye, ēzē anza dë tīnyō. Mēdī tī'bē ani zi bi kō'jō biya zi ye na kōlō kōlō.

³ Tapētī mo'dō nenyē ku, ma ta'ba hulēhu kobe ma aba. Here da tēdī ze ga bi kōlō.

⁴ Ayōle gērī mati mēdī atī'bē zi mo ne ku."

⁵ Toma iya henye, "Yere, da yōlō dë ēdī atī'bē kila! Hala da tō'bō yōlō gērī ne?"

⁶ Yēsu aya'ba henye, "Ma gērī, tīnyō, ehe dīdī! Kazi ma, vīdī maako o'bō dë tī'bē zi 'Bu.

⁷ Ēzē tīnyō ayōle ma, akayōle 'Bu. Mora tēmī ndenyē dagba ani, ayōle mo ku, ehe onge mo ku."

⁸ Pilipo iya henye, "Yere, ayada zi ze 'Bu ne, nani biya wa mati domba."

⁹ Yēsu aya'ba henye, "Pilipo, mēdī yī aba kadra kondā aba ayōlō dë ma ēyi? Ēzē ongo ma, ongo 'Bu ku. Hala atō'bō ha ma ko'jo zi yada 'Bu zi ye?

¹⁰ Oma dë henye, ma kōlō 'Bu aba ehe 'Bu kōlō ma aba? Wa mati miya, miya dë kō'du ma, 'Bu mati alima mii ma, ra o'dō wa nenyee.

¹¹ Ome mii ma ēzē miya henye, 'Bu kōlō ma aba ehe ma kōlō 'Bu aba. Mandere ome mii ma kpa nje ga wa mati mēdī ako'dō.

¹² Ma yada tīnyō zi ye henye ēzē ēdiyē koma aba mii ma, ako'de kpa te wa mati mēdī ako'dō. Ako'de wa kyedre maakowe ndra, ga kō'du mēdī ku tī'bē hulēhu zi 'Bu.

¹³ Ako'jowe ha ma, ehe ma ko'dō wa mati ako'jowe kō'du mo. Gērī nenyē aba, Wisi akika wayeto zi 'Bu.

¹⁴ Ma ko'dō wa mati ako'jowe ha ma zi ko'dō mii ru ma."

Alōmu zi kutu Lawo Laka

¹⁵ Yēsu iya zi vo lō'bō 'bēniyē henye, "Ēzē ɔwe ma, ako'de kaa mii'dī kō'du mo.

¹⁶ Here ma kako'jo ha 'Bu zi kutu zi ye Lawo Laka mo akakōnyiye ehe 'duwī atēdiyē aba.

¹⁷ Lawo Laka akayada zi ye wa mati tīnyō. Vīdī 'ba damōku nenyē o'bōnni dë kīri Lawo, ga kō'du zē ongōnni dë mandere yōlō mo. Mora ayōle Lawo ku, ga kō'du mo ēdiyē aba ehe akasesi lima nduwē mii yē.

¹⁸ Ma kile dë kaa wala. Ma tayi hulēhu zi ye.

¹⁹ Tisiwa aba vīdī mii damōku nenyē o'bōnni dekpe zi ma kongo, mora akonge ma. Ehe ga kō'du ma lima, akalime.

²⁰ Here akayōle ma kōlō 'Bu aba. Akayōle, e kōlō ma aba, ehe ma kōlō étī.

²¹ Ēzē ɔwe ma, ako'de wa mati miya, ehe 'Bu atōwō e.

Ma katōwɔ e kpa ehe yada zi ye ma kaa a'di."

²² Yudasi ma agamo anza dë Yudasi Sikereto, ame'do riyyē ako'jo kö'du henye, "Yere, mī me'do 'beyi ne a'di akayada zi ze yi kaa a'di, mora ayada dë zi viidī 'ba damöku nenyē?"

²³ Yēsu aya'ba henye, "Ëzē viidī maako ɔwɔ ma, zë akoroni ma. Here 'Bu ma akatōwɔ zë, da katayi zi ze ehe lima mī zë.

²⁴ Mora viidī mati ɔwɔ ma dë, oro ma dë. Wa mati owowe miya tīnyō ayi dë kazi ma, mora kazi 'Bu mati utu ma."

²⁵ "Ma yada kö'du nenyee zi ye, mati ma gba ëti.

²⁶ Mora Lawo Laka atayi akakonyiye. Lawo Laka mati 'Bu ma akutu mī ru ma, akayandi wa biya zi ye ehe ako'de zi sōsu wa biya mati ma yada zi ye."

²⁷ "Mī'di rakyēyi zi ye, kyinē 'ba rakyēyi mati nje ma tɔ'bɔ ki'di. Anza dë kaa rakyēyi mati damöku nenyē aki'di. Here asosuwē dë mandere tere.

²⁸ Owowe ma ku nzɔ kiya henye, mēdi ati'bē ehe ma tayi kpa hulēhu zi ye. Ëzē tīnyō ɔwe ma, ediyē rakyenyi aba mēdi ku ti'bē hulēhu zi 'Bu, ga kö'du mo edī kyedre ta da ma.

²⁹ Mēdi yada zi ye nenyē gba kazi ma ti'bē, here ëzē o'do rē nī, atēdiyē koma aba mī ma.

³⁰ Mō'bō dekpe me'do ëti na konda, ga kö'du yere 'ba damöku nenyē edī tayi.

Mora mo anza dë kyigo aba da ma.

³¹ Moro wa mati 'Bu ma ayada zi ma ko'do, here zi viidī biya mī damöku ne akayolonnī mōwɔ mo. Ëdi ku kadra 'ba zi ze ti'bē yaanya aba."

15

Yēsu tīnyō kaga tana

¹ Yēsu iya zi vo lō'bō 'bēniyē henye, "Ma tīnyō kaga tana, 'Bu ma ra vo kyeti yaka.

² Mo iga ngora 'bama biya mati anannī kōlo dë yaga. Mora mo ikye ɔbala biya da ngora mati edī tana kōlo, here zi tana kōlo kyo.

³ E ku nzɔ ɔbala ga kö'du wa mati miya zi ye.

⁴ Alime na rakida zi ma, ehe ma kalima na rakida zi ye. Te kaa ngora o'bō dë tana kōlo nje ëzē alime na rakida zi kaga, here ɔ'be dë tana kōlo nje ëzē alime na rakida zi ma."

⁵ "Ma kaga ra, e ngora ra. Ëzē alime na rakida zi ma, ehe ma kalima na rakida zi ye tane kōlo kyo. Mora ɔ'be dë wa maako ko'do kazi ma.

⁶ Ëzē alime dë na rakida zi ma, aku'duwē yaga. Atēdiyē kaa ngora kyitru mati atotō bi kōlo ehe o'bō mī wa'do.

⁷ Ëzē alime na rakida zi ma ehe kö'du yandi 'bama mayi na kapa 'be, here ato'bō mötuwē ga wa mati ombe, ehe mötu 'be akaya'ba dō mo.

⁸ Ëzē aysiye ku na kōlo laka 'ba vo lō'bō 'bame, akoro 'Bu

ma. Ne akayada henye, e vo
lö'bö 'bame.

⁹ Mɔwɔ e kaa 'Bu ma ɔwɔ
ma. Here alime mii watɔwɔ
'bama.

¹⁰ Ëzë orowe ma, ma kas-
esi tɔwɔ e kaa 'Bu ma as-
esi tɔwɔ ma, ga kö'du moro
mo."

¹¹ "Ma yada nenyē zi ye, zi
ye tediyyē mii rakyenyi 'bama
ma ɔ̄buru.

¹² Yaanya aba ma yada
zi ye zi tɔwɔ oka ma kólō
maako kaa mɔwɔ e.

¹³ Géri ma laka ndra zi
yada watɔwɔ kö'du aboke,
ëdi zi koli kö'du zë.

¹⁴ E aboka ma ra, ëzë
orowe ma.

¹⁵ Ma ko'jowe dë vo lütu
'bame, ga kö'du vo lütu
ayɔlɔnni dë a'di ra kyedre
'bëzë ëdi ako'do. Ma me'do
zi ye kaa aboka me, ga kö'du
ma yada ku biya zi ye wa
mati 'Bu ma ayada zi ma.

¹⁶ E ra dë ajeliye ma, ma
ra ma jeliye kutu yaga zi
tana kólō, kyiné 'ba kólō ma
akalima ɔ̄buru. Here 'Bu ma
aki'di zi ye wa mati ako'jowe
kazi mo mii ru ma.

¹⁷ Here mii'di kö'du zi ye zi
tɔwɔ oka ma kólō."

Damöku 'ba rakiyi

¹⁸ "Ëzë vidi 'ba damöku
nenye ayiye, asosuwë henye
zë iyinni ma dagba.

¹⁹ Ëzë e zi damöku,
vidi 'bomo atɔwe. Mora
anze dë zi damöku. Ma
jeliye zi damöku nenyē kila
huléhu. Kö'du nenyē ra vidi
'bomewe edinni ye kiyi.

²⁰ Asosuwë hala ma yada
zi ye henye vo lütu anzann
dë kyedre ta da kyedre

'bënni. Here ëzë vidi o'donn
ma na kyenyé, zë ako'donn
yë na kyenyé. Ëzë zë oronni
kö'du yandi 'bama, zë ako-
ronni 'be.

²¹ Vidi ako'donn kpa te
zi ye wa mati zë o'donn zi
ma. Zë ako'donn ga kö'du e
zi ma, ehe zë ayɔlɔnni vidi
mati utu ma ne dë.

²² Ëzë mayi dë ame'do zi
zë, o'donn vurë kyenyé dë
rë zë. Yaanya aba zë o'bɔnni
dë kiya anzann ra dë.

²³ Vidi mati iyi ma iyi 'Bu
ma kpa.

²⁴ Mo'do wa maakowe vidi
maako gba o'do dë. Ëzë zë
ongɔnni ma dë wa nenyee
ko'do, o'donn vurë kyenyé
dë rë zë. Mora zë ongɔnni
ma wa nenyee ko'do, ehe zë
zo ma kiyi ehe 'Bu ma kpa.

²⁵ Nenyē ra hala wayoru
edinni tñyö mati zë iyanni
henye, vidi iyinni ma önbö
kazi kö'du mo."

²⁶ "Ma kutu zi ye Lawo
mati ayi kazi 'Bu ehe ayada
wa mati tñyö. Lawo Laka
akakɔnyiye ehe akayada
kö'du ma zi ye.

²⁷ Here akayade kö'du ma
kpa zi oka maakowe, ga
kö'du ediyé ma aba témii
biyeto."

16

¹ "Mëdë yada zi ye wa
nenyee, here kazi oto de 'de.

² Akore yaga témii bi 'ba
mötü, ehe kadra atayi mati
vidi akofonniyé, ehe zë
asosunn, nedinni kö'du
laka ra ko'do zi Wiri.

³ Zë ako'dönni wa nenyee ga kö'du zë ayolönni 'Bu mandere ma dë.

⁴ Mëdï akiya nenyee zi ye yaanya aba, here ëzë kadra ne ayi ku akasösuvë wa mati miya."

Loo 'ba Lawo Laka

"Ma mëdï ëti tëmï dagba, ehe here ma yada wa nenyee dë zi ye.

⁵ Mora yaanya aba mëdï ku tï'bë hulëhu zi 'Bu mati utu ma, ehe vïdï maako tëmï yë ako'jo ha ma dë mëdï tï'bë kila.

⁶ E kazi rakyenyi biya ta bi kö'du nenyee kowo.

⁷ Mora ma yada zi ye, mëdï tï'bë zi ko'do wa mati ëdï na laka kö'du wë. Kö'du nenyee ra mëdï tï'bë 'de. Lawo Laka o'bô dë tayi zi ye konyi le ëzë mile ku. Mora tapëti mï'bë ku, ma kutu mo zi ye.

⁸ Lawo atayi akayada zi vïdï 'ba damöku nenyee kö'du tïnyö kö'du yaña ehe kö'du laka 'ba Wiri ehe vurë.

⁹ Lawo akayada zi zë henye, zë 'ba kö'du kyényë kö'do, ga kö'du zë anzanni dë koma aba mï ma.

¹⁰ Zë na lïtë kö'du wa 'ba Wiri mati ëdi tïnyö na laka, ga kö'du mëdï tï'bë zi 'Bu, onge ma dekpe löhu.

¹¹ Ehe zë na lïtë kö'du 'ba vurë, ga kö'du Wiri ikye vurë 'ba yere 'ba damöku nenyee ku nzö.

¹² "Mëdï kö'du aba kyo zi kiya zi ye, mora yaanya aba atëdï ndra ta da mati ato'be yolo.

¹³ Lawo ayada wa mati tïnyö ehe atayi gage mï tïnyö

ma ndö. Lawo ame'do dë ga kö'du ni. Mo akayada zi ye nje wa mati mo owo kazi ma, ehe mo ako'do zi ye yolo a'di ra ëdï tï'bë zi rë ni ko'do.

¹⁴ Lawo aki'di wayeto zi ma kö'du kise 'bama koba ehe yada mo zi ye.

¹⁵ Wa biya mati 'Bu ëdï mo aba 'bama ra. Kö'du nenyee ra miya henye Lawo oba kö'du kise 'bama ehe yada mo zi ye."

Kö'du sösü akopi rë ni mï rakyenyi

¹⁶ Yësu ayada zi vo lö'bö 'bënïyë, "Tisiwa aba, onge ma dekpe, mora tapëti mo tisiwa akonge ma."

¹⁷ Zë iyanni zi oka ma kólö maako henye, "A'di ra Yësu iya henye, tisiwa aba donge mo dë, mora tapëti mo tisiwa aba, da kongo ze mo? Kö'du a'di ra mo iya henye, nëdï tï'bë zi 'Bu?

¹⁸ A'di ra 'bënï nenyee tisiwa aba, mati mo ëdï ame'do kö'du mo? Da yolo dë a'di ra mo ame'do kö'du mo."

¹⁹ Yësu ayolo zë ëdinni kö'du ko'jo maakowe aba, here mo iya henye, "E na rasösü a'di ra ma me'do kö'du mo mati miya henye tisiwa aba onge ma dë, mora tapëti mo tisiwa aba akonge ma.

²⁰ Ma yada zi ye tïnyö henye, akuduwe ehe atëdïyë kazi rakyenyi, mora damöku atëdï rakyenyi aba. Atëdïyë kazi rakyenyi, mora yaa atëdïyë na rakyenyi.

²¹ Èzë mbara omba ku zi ko'jo, mo èdi mì watoo kye-dre. Mora tapëti ko'jo, watoo ne ölu ta dò mo ehe na rakyenyi, ga kö'du mo ika wisi ku mì damöku ne.

²² E yaanya aba kazi rakyenyi, mora yaa ma konge, ehe atëdiyé na rakyenyi. Vidi maako o'bò dë zi kobe ta gëri mati asösuwë.

²³ "Èzë kadra nani ayi ku, ako'jowe ha ma dë kö'du wa maako. Ma yada tñyö zi ye henye, 'Bu aki'di zi ye wa mati ako'jowe kö'du mo mì ru ma.

²⁴ Ako'jowe kö'du wa maako dë gba mì gëri nenye. Mora yaanya aba ako'jowe mì ru ma ehe akiriyë."

Ta'da Damöku

²⁵ "Ma me'do ha kahi aba zi yada wa nenyee zi ye. Mora kadra mo atayi mati ma kame'do dekpe ha kahi aba, mora ma kame'do zi ye huwë kö'du 'ba 'Bu.

²⁶ Akako'jowe ha 'Bu mì ru ma. Ma kako'jo ho mo dë zi ye.

²⁷ Wiri 'Bu òwe ga kö'du òwe ma, ehe ome mayi kazi mo.

²⁸ Mayi ta ra 'Bu mì damöku ne, mora mëdi ku damöku ne kila ta'ba zi 'Bu."

²⁹ Vo lö'böwë iyanni henye, "Yaanya aba èdi ku ame'do huwë zi ze! Anza dë ame'do ha kahi aba.

³⁰ Ndundi mo aba da yolo ku henye, ayolo wa biya, ehe omba dë zi vidi hë yi ko'jo. Yaanya aba doma tñyö ayi ta ra Wiri."

³¹ Yësu aya'ba henye, "Tinyö yaanya ome ma ku?

³² Kadra atayi ehe èdi ku nzø kinye, mati akapere biya. Vidi biya na kólö kólö tëmi yë ati'bë hulëhu linjë ehe akila ma na bi da ma. Mora 'Bu atëdi ma aba, ma tanza dë kutu ma aba.

³³ Ma yada nenye zi ye, zi ye tëdiyé rakyëyi aba mì di'di ye ga kö'du ma. Èzë èdiyé mì damöku ne, atëdiyé riti aba. Mora èdiyé kazi tere, ma'da damöku ne ku."

17

Yësu amötu kö'du vo lö'bö 'bëniyë

¹ Tapëti Yësu inde me'do ku zi vo lö'bö 'bëniyë, mo ongø bi riyë komoriyë ehe amötu, "Bu, kadra økö ku zi yi ki'di wayeto zi Wisi 'bëyi, here zi mo ki'di wayeto zi yi,

² ga kö'du i'di kyigo ku zi mo ta da vidi biya, here mo aki'di dëdi ma ñburu zi vidi biya mati i'di zi mo.

³ Dëdi ma ñburu èdi zi yolo yi, Wiri ma nje tñyö, ehe zi yolo Yësu Korisito, mo mati utu.

⁴ Mì'di wayeto zi yi kinye dakanjo zi ko'dò wa biya i'di zi ma ko'dò.

⁵ Yaanya aba 'Bu, i'di hulëhu zi ma wayeto mati mëdi mo aba yi aba gba damöku ne o'dò dë.

⁶ "I'di vo lö'bö maakowe ku zi ma tëmi damöku nenye ehe ma yada zi zë, yi kaa a'di. Zë 'bëyi ra, mora i'di zë zi ma, ehe zë oronni yi.

⁷ Zë ayolönni henye, i'di zi ma biya wa mati mëdi mo aba.

⁸ Ma yada zi vo lö'bö 'bame wa mati ayada zi ma, ehe zë ombannii dō mo. Zë ayolönni mayi kazi yi, ehe zë omanni yi ra utu ma.

⁹ "Mëdi amötu kö'du zë, mora anza dë kö'du zë 'ba damöku neny. Vo lö'bö 'bame 'beyi ra, ehe mëdi amötu kö'du zë.

¹⁰ Biya mati mëdi mo aba 'beyi ra, ehe biya mati edü mo aba 'bama ra, ehe zë i'dinni wayeto zi ma.

¹¹ 'Bu laka, manza dekpe na konda mi damöku ne, mëdi tayi zi yi, mora vo lö'bö 'bame gba mi damöku ne. Agaga gë zë kyigö 'ba ru yi aba, mati i'di zi ma ne aba, here zë atëdinni kólö oka ma kólö maako aba, kpa kaa yi ehe ma kólö.

¹² Mati mëdi zë eti, ma sesi zë na laka kyigö mati i'di zi ma ne aba. Mongo gë zë ehe ma kólö tëmi zë ölu dë, nje ma kólö mati mo ra omba zi tölu. Neny o'do rë ni here zi wa mati wayöru iya zi tayı tñyö.

¹³ Ma ku da gëri ama zi yi, mora miya kö'du nenyee mati ma gba mi damöku, here vo lö'bö 'bame atëdinni kpa te rakyenyi biya mati mo'do aba.

¹⁴ Ma yada kö'du kise 'beyi ku zi zë, mora vidi 'ba damöku neny iyi zë, ga kö'du zë anzannii dë zi damöku neny, kpa te kaa manza dë.

¹⁵ 'Bu, ma ko'jo hë yi dë zi koba vo lö'bö 'bame

yaga tëmi damöku ne, mora agaga gë zë kazi Satani.

¹⁶ Zë anzannii dë zi damöku neny, ehe ma kpa.

¹⁷ Me'do 'beyi ra edü tñyö. Here i'di tñyö neny, mo'do zë biya na 'beyi.

¹⁸ Mëdi zë kutu mi damöku, kaa utu ma.

¹⁹ Mi'di ra ma ku biya zi yi ga kö'du 'bëzë, here zë mëdinni biya zi yi mi tñyö.

²⁰ "Manza dë nje amötu kö'du vo lö'bö nenyee. Mëdi kpa amötu kö'du vidi biya mati zi tëdinni koma aba ga kö'du wa mati vo lö'bö 'bame akiyanni kö'du ma.

²¹ 'Bu, momba zë biya zi tëdi kólö oka ma kólö maako aba, kpa kaa ma kólö yi aba, ehe yi kpa kólö ma aba. Ma kpa momba zë zi tëdi kólö ze aba, here vidi 'ba damöku neny akomanni henye, yi ra utu ma.

²² Moro vo lö'bö 'bame mi gëri kólö oro ma, zë mëdinni kólö oka ma kólö maako aba kaa ze kólö.

²³ Ma kólö zë aba, ehe yi kólö ma aba, here zi zë tayınni biya kólö. Here vidi 'ba damöku neny akayolönni henye, yi ra utu ma. Zë akayolönni henye, owo vo lö'bö 'bame kpa kaa owo ma.

²⁴ "Bu, momba vidi biya mati i'di zi ma zi tëdi ma aba, bi mati mëdi 'domo. Neene zë akongönni bikanyi kyedre mati i'di zi ma, ga kö'du owo ma gba o'do damöku dë.

²⁵ 'Bu laka, vidi 'ba damöku neny ayolönni yi dë, mora ma yolo yi, ehe vo

lö'bö 'bame ayolönni henye
yi' ra utu ma.

²⁶ Ma yada zi zë, yi' kaa
a'di, ehe ma kayada zi zë
nduwë, here watowö mati
ëdi mo aba kö'du ma akatayi
kapa 'bëzë, ehe ma tëdi kólö
zë étii."

18

Kiri 'ba Yësu
(Mt 26:47-56; Mk 14:43-
50; Lk 22:47-53)

¹ Mati Yësu inde mötu ku,
mo vo lö'bö 'bënni étii umunni
kyëti gulu 'ba Kidrono ehe
i'bë mì yaka maako.

² Yësu ëdi 'duwï rë nnü ki'ja
vo lö'bö 'bënni étii ani, ehe
Yudasi ayolo bi ne.

³ Here Yudasi i'bë zi yaka
ne kya 'ba vo kanye 'ba
Roma étii ehe vo kanye 'ba
yékelu, kyedre 'ba vo karase
ehe Farasiye ra utunni zë. Zë
injënni wa'do zi bi yanyi ehe
wa 'ba wehe.

⁴ Yësu ayolo kö'du mati
omba zi ti'bë rë nü ko'do
ne ku nzö, mora mo ako'jo
henye, "Ëyi ra ëdiyë koma?"

⁵ Zë aya'banni henye,
"Dëdi koma Yësu 'ba Naz-
ereta!" Yësu ayada zi zë
henye, "Ma Yësu ra!" Yudasi
vo susu ëdi törö ani dakapa
zë.

⁶ Kandi zë biya a'banni
kowö huléhu ehe alëpinni
dakanjo.

⁷ Yësu ako'jo kö'du löhü
henye, "Ëdiyë ëyi ra koma?"
Zë aya'banni dö mo iyanni
henye, "Dëdi ze koma Yësu
'ba Nazereta."

⁸ Kadra nenye aba Yësu
aya'ba henye, "Ma yada ku

nzö zi ye ma Yësu ra. Ëzë
ma ra ëdiyë akoma, ile vidi
maakowe mi'benni."

⁹ Here wa biya ako'do rë
ni, kaa mo iya, "Ma yolu vidi
ma kólö mati i'di zi ma ne
dë."

¹⁰ Simona Petero ika kulu
ni aba. Mo oto yaga tëmi
silikpa ehe otra Malahisi, vo
lütu 'ba kyedre 'ba vo karase,
ehe iga mbili mo ma da tiri
ñbiriku yaga.

¹¹ Yësu iya zi Petero henye,
"I'di kulu 'bëyi ne karani.
Ma kuwë tëmi siko mati 'Bu
i'di zi ma."

Ika Yësu zi Anasi

¹² Vo kanye 'ba Roma ehe
vo kyëlu 'bënni étii, ehe vo
kanye 'ba yékelu étii, irinni
Yësu ehe idanni mo gö.

¹³ Zë obanni mo dagba zi
Anasi, mo yawo 'ba Kayafa,
kyedre 'ba vo karase mi koo
nani.

¹⁴ Kayafa kólö nenye ra
ayada zi kyedree 'ba Yude
henye, "Ëdi na laka ëzë vidi
kólö maako oli kö'du vidi
biya."

Petero iya henye na yolo Yësu dë

(Mt 26:69-70, Mk 14:66-
68, Lk 22:55-57)

¹⁵ Simona Petero ehe vo
lö'bö maako aba usu ga
Yësu. Vo lö'bö nani ayolo
kyedre 'ba vo karase, ehe
usu ga Yësu le mi linjo 'ba
kyedre 'ba vo da karasa.

¹⁶ Petero alima yaga kara
haresi. Mora vo lö'bö maako
ayi huléhu yaga ehe ame'do
zi wu'jë 'ba haressi ne henye,
"Mo mila Petero ti'bë loko."

¹⁷ Mora aко'jo hо mo henye, "Anza dē kólö témí vo lō'bö 'ba kora nani?"

Petero aya'ba dо mo iya henye "E e manza dē."

¹⁸ Gabi na kyéyi ehe vo lítuwé ehe vo kanye 'ba yékélü adrökonní wa'do kalili. Zé édinní rë nní koye toko ta rо mo, mati Petero i'bë ehe оrо kara dakapa wa'do zi rë ní koye.

*Kyedre 'ba vo karase
ako'jo ha Yésu*

(Mt 26:59-66, Mk 14:55-
64, Lk 22:66-71)

¹⁹ Kyedre 'ba vo karase
ako'jo ha Yésu kö'du vo lō'bö
'bómowe ehe kö'du yandi
'bómo.

²⁰ Mora Yésu ayada zi
mo henye, "Ma me'do na
dangölö ta da komo vidi
biya, ehe 'duwí mëdï kö'du
yandi mì bi 'ba mötu 'beze
ehe mì yékélü, bi ma Yude
ayinní biya bi kólö. Miya
kö'du maako dë na koho.

²¹ Kö'du a'di ra édi ha ma
ko'jo? Kö'du a'di aко'jo ha
vidi mati owonní ma ne dë?
Zé aycloñni wa mati miya."

²² Kandi mati Yésu iya
nenye, ma kólö témí vo
kanye 'ba yékélü otra mo
ehe iya henye, "Nani anza dë
gérí mati zi me'do zi kyedre
'ba vo karase."

²³ Yésu aya'ba dо mo iya
henye, "Ézé miya wa maako
ku na kyényë, iya. Mora ézé
anza dë, kö'du a'di otra ma?"

²⁴ Yésu gba na kida, ehe
Anasi utu mo zi Kayafa kye-
dre 'ba vo karase.

*Petero andi lóhu na yolo
Yésu dë
(Mt 26:71-75, Mk 14:69-
72, Lk 22:58-62)*

²⁵ Mati Simona Petero édi
tɔrɔ ani rë ní kubí, vidi
maako aко'jo hо mo henye,
"Anza kólö témí vo lō'bówë
'ba Yésu?"

Lóhu Petero andi ehe iya
henye, "E e, manza dë."

²⁶ Kólö témí vo lítu 'ba kye-
dre 'ba vo karase édi ani. Mo
na karo zi vo lítu mati Petero
ikye mbili mo yaga ne, ehe
mo aко'jo henye, "Mongɔ yí
dë mì yaka kora nani aba?"

²⁷ Lóhu Petero andi, ehe
zanga ayapa gbo.

*Ika Yésu komo Pilato
(Mt 27:1-2, 11-14; Mk
15:1-5; Lk 23:1-5)*

²⁸ 'Do nbo damindö aba
oba mati Yésu kazi Kayafa zi
loko mati vo dalijɔ mì turu
'ba Roma alima. Mora Yude
biya édinní bi kida aba yaga,
ga kö'du ézé vidi témí zé
i'bë mì loko ne, atayi na ti'da
ehe ila mo dë zi wakonyo
'ba karama 'ba laga 'ba koli
konyo.

²⁹ Pilato ayi yaga ehe
ako'jo henye, "A'di ra na
kyényë ike kora nenyé?"

³⁰ Zé ya'banni henye, "Mo
vo kö'du kyényë ko'do!
Kö'du nenyé ra dika ze mo
zi yí."

³¹ Pilato ayada zi zé
henye, "Obe mo ehe o'de
vurë 'bómo mì kö'du ki'dí
'be." Yude aya'banni henye,
"Danza dangölö aba zi ki'dí
vidi maako zi kofo."

³² Ehe here, wa mati Yēsu iya kö'du kyinë koli 'bënii, atayi tñyö.

³³ Pilato i'bë hulëhu loko. Mo aко'jo Yēsu zi nì ehe aко'jo henye, "Yi ra Yere 'ba Yude?"

³⁴ Yēsu aya'ba henye, "Edi kö'du nenye ko'jo na bi dë yi, mandere vidi maako ra ayada kö'du ma zi yi?"

³⁵ Pilato iya henye, "Ayolo ku manza dë Yuda! Vidi 'beyiyë ehe kyedree 'ba vo karase ra ikanni yi zi ma. A'di ra o'do?"

³⁶ Yēsu aya'ba henye, "Kalakonda 'bama anza dë zi damöku nenye. Ezé edi here, vo lö'bö 'bame aко'donnii wehe zi sesi mata bi ki'di zi vo dagba 'bezee. E e, kalakonda 'bama anza dë zi damöku nenye."

³⁷ Pilato aya'ba henye, "Here, yi yere ra." Yēsu ayada zi mo henye, "Yi edi akiya henye, ma yere. O'jo ma mi damöku nenye, zi yada kö'du tñyö ra, ehe vidi mati zi kö'du ma tñyö ayolo gu ma."

³⁸ Pilato aко'jo ha Yēsu henye, "A'di ra tñyö?"

Ikye vurë zi Yēsu kofo

(Mt 27:15-31; Mk 15:6-20;
Lk 23:13-25)

Pilato i'bë hulëhu yaga ehe iya henye, "Mi'ja kora nenye dë kö'du kyenyë maako aba.

³⁹ Kyere ma 'duwë maboso kinga zi ye kadra karama 'ba laga 'ba koli aba, ombe zi ma kinga zi ye na dangölö Yere 'ba Yude?"

⁴⁰ Zë agbögbö hë nnii, "E e, anza mo! Domba ze Barabasi." Barabasi edi na vo wehe 'ba turu.

19

Ikye vurë ra Yēsu zi töötö

¹ Pilato i'di kö'du gbo zi Yēsu ku'bö so'da aba.

² Vo kanye o'donnii safo 'ba yere yaga temi ngora kono i'dinni da Yēsu. Here zë usunni bongo 'buluyë rø mo.

³ Zë ayinni zi mo da kyo ehe iyanni henye, "He, yi Yere 'ba Yude!" Zë isanni mo kpa kala nnii aba.

⁴ Kpa löhü Pilato i'bë yaga. Kadra nenye aba mo iya henye, "Ma kika Yēsu zi ye yaga löhü, here ato'be kongo na bi de henye, mi'ja mo dë kö'du kyenyë maako aba."

⁵ Yēsu asi yaga usu safo 'ba yere kono bongo 'buluyë aba. Pilato iya henye, "Kinye kora ne edi."

⁶ Mati kyedree 'ba vo karase ehe kanye 'ba yekelu ongönni mo, zë agbögbö hë nnii iyanni henye, "Ma töötö mo da taka! Ma töötö mo da taka!" Pilato ayada zi zë, henye, "Obe mo, ehe atötöwë mo da taka. Mi'ja kö'du kyenyë ko'do 'bomo maako dë."

⁷ Yude nee aya'banni henye, "Mo iya zi nì tedi na Wisi 'ba Wirë! Kö'du ki'di 'beze iya henye, mi'di mo zi koli."

⁸ Mati Pilato owo nenye, mo ndra na tere.

⁹ Mo i'bë hulëhu loko ehe aко'jo ha Yēsu henye, "Yi ta kila?" Mora Yēsu aya'ba dë.

¹⁰ Pilato ako'jo henye, "Kö'du a'di aya'ba da kö'du ko'jo 'bama ne dë? Ayolo dé médi kyigo aba zi yi kinga na dangölö mandere yi töötäda taka?"

¹¹ Yësu aya'ba henye, "Ëzë Wiri i'di kyigo ne dë zi yi, o'bó dë wa maako ko'do zi ma. Mora mo mati i'di ma zi yi, o'do ndra na kyényé."

¹² Here Pilato ombe zi Yësu kinga na dangölö. Mora Yude agbögbö hë nnilöhu, "Ëzë inga kora nenye ku na dangölö, anza dë aboka 'ba Yere 'ba Roma. Vidi maako mati iya zi ni töödä na yere, vo wehe 'ba Yere 'ba Roma."

¹³ Mati Pilato owo nenye, mo ika Yësu yaga. Here mo alima akano da kyiti 'ba vurë bi mati ako'jo, "Yitö Dakano." Mi ha 'ba Hibiru edü "Gabata."

¹⁴ Ëdi kaa kadra kutë mi ko'do, gba kazi karama 'ba laga 'ba koli, ehe Pilato iya zi viidü kayo nee henye, "Ongö bi da yere 'be!"

¹⁵ Zë agbögbö hë nnihenye, "Ofo mo! Ofo mo! Atötö mo da taka!" Pilato ako'jo henye, "Here ombe ma zi töötäda taka?" Kyedree 'ba vo karase aya'banni henye, "Yere 'ba Roma ra yere 'beze."

¹⁶ Here Pilato i'di Yësu gbo zi töötäda taka.

*Atötö Yësu
(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Lk 23:26-43)*
Oba Yësu 'de,

¹⁷ ehe mo ijë taka 'bënii bi ma edü na yolo henye, "Yingo da." Ha 'ba Hibiru bi nenye, ako'jo "Gologota."

¹⁸ Ani atötö Yësu gbo da taka, ehe dakapa mo da taka, atötö kora kpa riyö, ma kólö kapa mo ma kólö, Yësu mi kutë zë.

¹⁹ Pilato i'di kö'du zi kö'du kyényé ko'do 'ba Yësu zi yörü da wa ehe ki'di riyë da taka. Ako'jo henye, "Yësu 'ba Nazereta, Yere 'ba Yude."

²⁰ Me'do ne ayörü mi ha 'ba Hibiru, ha 'ba Lateni ehe ha 'ba Girigi. Bi mati oba Yësu zi mo ne, anza na kowö ta ra gawo kyedre, ehe Yuda kayowe ako'joni kö'du yörü rö mo ne.

²¹ Here kyedree 'ba vo karase i'benni zi Pilato iya henye, "Kö'du a'di ayörü henye, mo Yere 'ba Yude? Akayörü kyere henye, 'Mo iya zi ni töödä na Yere 'ba Yude.'"

²² Mora Pilato ayada zi zë henye, "Wa mati ma yörü ku, ma lima here!"

²³ Tapeti vo kanye atötönni Yësu ku da taka, zë inyenni mi bongo 'bomo sowö, ma kólö zi ma kólö temi zë. Mora bongo 'bomo ma ta yaga o'do temi nzoyi bongo kólö, anza dë kapa maako aba.

²⁴ Vo kanye iyanni zi oka ma kólö maako henye, "Dize dë, du'duwë födö aba zi kongö eyi ra akiri." Nenyne o'do re ni here zi wayöru tayı tinyö, mati iya henye, "Zë inyenni mi bongo ame ehe u'dunnii födö kö'du bongo

ame." Vo kanye o'dɔnni wa mati zë ombanni.

²⁵ Ma 'ba Yēsu orɔ dakapa taka 'bomo ēmī nī aba ehe Mariya mbara 'ba Kalapasi. Mariya Magadala ēdī kpa atɔrɔ ani.

²⁶ Mati Yēsu ongɔ ma nī, ehe vo lö'bö mati mo ɔwo mo ētī, mo iya zi ma nī henye, "Kora nenyē yaanya aba wisi 'beyi."

²⁷ Here mo iya zi vo lö'bö ne henye, "Mo yaanya aba ma yi ra." Tēmī ndenye dagba ani, vo lö'bö nani oba mo gbo linjɔ 'bēnī.

Koli 'ba Yēsu

(Mt. 27:45-56; Mk 15:33-41; Lk 23:44-49)

²⁸ Yēsu ayɔlo henye, yaanya aba nindé lɔɔ 'bēnī ku. Ehe zi ko'dɔ wayörü tayı tīnyö, mo iya henye, "Ma na kɔdrɔ."

²⁹ Sikɔ ēdī ani ndɔ a'ji aba. Vidi maako usu lifa mi a'ji ne ehe iŋjē riyē i'dī ha Yēsu kaga 'ba isipo aba.

³⁰ Tapet̄i Yēsu uwē a'ji ne, mo iya henye, "Wa biya o'dɔ rē nī ku!" Mo umbi dē nī ehe oli.

Isi rɔtɔ Yēsu

³¹ Yaanya aba ēdī ko'do 'ba rako'jɔ, 'dō ko'do 'ba ralawo ehe karama 'ba laga 'ba koli. ēdī ko'do lele zi Yude, ehe zë ombanni dē zi ida ra nee zi lima riyē da taka mi ko'do nenyē. Here zë ako'jonnī ha Pilato zi ndī kora nee kowe ehe koba ida rē zë akaŋo.

³² Vo kanye dagba owenni ndī 'ba kora agamowe riyō mati atötö zë ani ne.

³³ Mora mati zë ayinni zi Yēsu, zë ongɔnni mo oli ku nzɔ, ehe zë owenni ndī mo dē.

³⁴ Ma kölö tēmī vo kanye isi mbese Yēsu wehe aba, yama ehe wini asi yaga.

³⁵ Da yɔlɔ nenyē ēdī tīnyö, ga kö'du vidi maako ra ayada wa mati mo ongɔ o'dɔ rē nī. Yaanya aba atɔ'bɔ tēdī kpa koma aba.

³⁶ Biya nenyē o'dɔ rē nī here, zi wayörü tayı tīnyö, mati iya henye, "Yingo 'ba ida rɔ mo ma kölö akowe dē,"

³⁷ ehe "Zë ongɔnni ma kölö mi dakapa mbese mo isi wehe aba."

Kusu 'ba Yēsu

(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Lk 23:50-56)

³⁸ Yosepa tēmī Arimataya ēdī kölö tēmī vo lö'bö 'ba Yēsu. Mo asesi na koho, le ga kö'du mo na tere kazi vo dagbe 'ba Yude. Mora yaanya aba mo ako'jo ha Pilato zi mo ida ra Yēsu koba. Pilato i'dī dangölö zi mo, ehe Yosepa oba mo akaŋo ta da taka.

³⁹ Nikodimö ayi nī mo aba, ehe ika kpa kaa 'butewota kilɔgaramo 'ba wakézi ngutru aba o'dɔ tēmī murē ehe alɔyisi 'ba yóku kusu. Nenyē kpa te Nikodimö kölö mati i'bē zi Yēsu yɔndɔ kölö maako aba.

⁴⁰ Vidi kora riyō nee, olonni ida ra ne mi bɔngɔ 'ba yóku, bi kölö wakézi ngutru aba, mati ēdī hala Yude ombenni yóku 'benni.

⁴¹ Mī bi mati atötö Yēsu da taka, ani yaka ēdī wogo aba mati gba ombe vidi maako dē mī mo.

⁴² Dawogo ne ēdī kara, ehe kyere ne kadra 'ba zi ra kō'jō kō'du ko'do 'ba ralawo, zē na kōrōkōrō zi ida ra Yēsu kū'dī ani.

20

Yēsu na dīdī

(Mt 28:1-8; Mk 16:1-8; Lk 24:1-12)

¹ Ko'do 'ba Gima aba njō mati bi gba na kōndu, Mariya Magadala i'bē dawogo ehe ongo henye, yitō alulu ku 'de, ta ha bi tödu 'ba dawogo.

² Mo aho zi Simona Petero ehe zi vo lō'bō mati Yēsu ɔwɔ ehe iya henye, "Zē obanni Yere ku tēmī dawogo! Da yōlo dē i'dinni mo ku kila."

³ Petero ehe vo lō'bō maako aba ayetonnī tī'bē dawogo.

⁴ Zē ahonni ta bi kōlō, le vo lō'bō maako ne aho ndra ta da Petero ehe ɔkɔ ani dagba.

⁵ Mo idē rē nī ehe ongo bōngō konda na lala loko mī dawogo, mora mo i'bē dē loko.

⁶ Mati Simona Petero ɔkɔ ani, mo i'bē mī dawogo ehe ongo bōngō konda ne.

⁷ Mo ongo nzoyi bōngō mati o'do zi komo Yēsu yōfu mo aba ne. Akōku ku ehe mī bi mati na bi dē nī.

⁸ Vo lō'bō mati ɔkɔ dagba ani ne i'bē mī dawogo, ehe mati mo ongo, mo oma.

⁹ Mī kadra nani Petero ehe vo lō'bō maako ne, ayɔlɔnnī

dē henye, wayöru iya henye Yēsu atenyi na dīdī.

¹⁰ Here zē rīyō ne i'benni hulēhu zi vo lō'bō maakowe.

Yēsu alaya zi Mariya Magadala

(Mt 28:9-10; Mk 16:9-11)

¹¹ Mariya Magadala orɔ kudu yaga dakapa dawogo. Mo ēdī gba kudu, mati mo idē rē nī akaño

¹² ehe ongo malayike rīyō loko. Zē usunni bōngō kanyi ehe ēdī alimannī bi mati i'di ida ra Yēsu 'dōmo. Ma kōlō bi dō mo ehe ma agamo bi ndī mo.

¹³ Malayika nee ako'jonnī ha Mariya henye, "Kō'du a'di ēdī akudu?" Mo aya'ba dō mo henye, "Zē obanni ida ra Yere ama ku 'de, ma yōlo dē i'dinni mo kila."

¹⁴ Kandi mati Mariya iya nenye, mo ofo rē nī kpo ehe ongo Yēsu ēdī atɔrɔ ani. Mora mo ayɔlɔ dē, mo 'bēnī eyi.

¹⁵ Yēsu ako'jo hō mo iya henye, "Ēdī akudu ga a'di? Ēdī eyi ra koma?" Mo asōsu 'bēnī mo vo kyeti yaka ra ehe iya henye, "Kyedre, ēzē obe ida rō mo ku 'de, akɔ ayada zi ma, here ma tō'bō tī'bē mo koba."

¹⁶ Here Yēsu iya zi mo henye, "Mariya!" Mo ofo rē nī ehe iya zi mo henye, "Raboni." Ha 'ba Hibiru aba "Raboni" vo "Komoyandi."

¹⁷ Yēsu ayada zi mo henye, "Ise ra ma dē! Mī'bē dē gba zi 'Bu. Mora ayada zi vo lō'bō 'bame mēdī ati'bē zi mo mati na 'Bu ma ehe Wiri

'bama, kpa 'Bu wë ehe Wiri 'be."

¹⁸ Mariya Magadala i'bë ayada zi vo lò'bowë nongo Yere ku. Mo ayada kpa zi zë wa mati mo iya zi ni.

Yësu alaya zi vo lò'bö bënïyë

(Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Lk 24:36-49)

¹⁹ Vo lò'bowë na tere kazi vo dagbe 'ba Yude, ehe mi hutaga 'ba Gima kólö nani, zë isi gë nnü loko. Truku'du, Yësu alaya mi kutë 'ba gboko. Mo amëtë zë iya henye, "Rakyëyi mëdi yë aba."

²⁰ Ehe ayada kala niyë zi zë ehe mbese ni. Mati vo lò'bowë ongönni Yere, zë biya na rakyenyi.

²¹ Tapëti Yësu amëtë zë lóhu, "Rakyëyi mëdi yë aba," mo iya henye, "Mëdi yë kutu kaa 'Bu utu ma."

²² Here mo alawo dë zë ehe iya henye, "Irìyë Lawo Laka.

²³ Èzë ile vüdii maako ku ga kö'du kyënyë, akila zë. Mora èzë ile kö'du kyënyë 'bëzë dë, ila zë dë."

Yësu ehe Toma

²⁴ Toma ma ako'jo "vo lonja" édi le kólö témii vo lò'bö 'butë dòmoriyö, mo anza dë agamo éti mati Yësu alaya zi zë.

²⁵ Here zë ayadannii zi mo henye, "Dongo ze Yere ku."

Mora Toma iya henye, "Dagba, momba kongo tèpi oñj 'ba nosomari mi kala mo ehe kise zë dawisi kala ma aba. Ma ki'di kala ma

bi mati wehe i'bë da mbese mo. Moma dë, nje èzë mo'do nenye ku!"

²⁶ Tapëti ko'do 'ba Gima kólö yaa, vo lò'bö atoto re nnü lóhu bi kólö. Kadra nenye aba, Toma édi zë aba. Yësu ayi loko mati ha loko gba na kisi ehe òrò mi kutë 'ba gboko ne. Mo amëtë vo lò'bö bënïyë, "Rakyëyi mëdi yë aba."

²⁷ Mo iya zi Toma henye, "I'di dawisi kala yi kinye, ehe ongo bi da kala me. I'di kala yi da mbese ma. Òrò témii da jiji 'beyi ne, ehe oma!"

²⁸ Toma aya'ba do mo iya henye, "Yi Yere ama, ehe Wiri ama!"

²⁹ Yësu iya henye, "Toma, oma ga kö'du ongo ma ku? Vidi mati édinni koma aba mi ma kazi ma kongo, édi zë mati tñyo ya'da aba!"

Kö'du a'di Yowani Ayöru Buku Ènì

³⁰ Yësu o'do kyinë 'ba kö'du koro ko'do maakowe kyo mati vo lò'bö 'bòmowe ongönni, ehe anza zë biya ayöru ku mi buku nenye.

³¹ Mora ma nenye ayöru here zi ye ki'di koma 'be mi Yësu na Korisitò ne, Wisi 'ba Wiri. Èzë édiyé koma aba mi mo, atédiyé didi aba mi ru 'bomo.

21

Yësu alaya zi vo lò'bö bënïyë

¹ Yësu yaa alaya zi vo lò'bö bënïyë da göti Fofò 'ba

Tiberiyasi. O'do rē nī mī géri nenye.

² Simona Petero, Toma ma ako'jo "vo lonja," Natanélē ta Kana mī Galilaya, gisi 'ba Zebedeyo édinni ani, bi kólō aga vo lö'bö maako étü riyö.

³ Simona Petero iya henye, "Mëdï ti'bë kyenze kiri!"

Maakowe iyanní henye, "Da ti'bë ze yi aba." Zë i'bënni yaga mī töjbö 'bënni. Mora du irinni wa maako dë yondo nani aba.

⁴ Njō mī damündö vere, Yësu ořo da göti, mora vo lö'böwë ayolönni dë mo eyi ra.

⁵ Yësu agbögbö hë nü, "Aboke, iriyë wa maako ndö?" Zë aya'banni henye, "E e."

⁶ Here mo ayada zi zë henye, "Umëe öndu 'be ne akaño da kala tür 'ba töjbö 'be, ehe akiriyë kya 'ba kyenze maakowe." Zë o'dönni here, ehe öndu gbo kyö na kyenze, here zë o'bönni dë zi kotö riyë mī töjbö.

⁷ Vo lö'bö mati Yësu ɔwo ne, iya zi Petero henye, "Nenye Yere ra." Mati Petero owo ne Yere ra, mo usu bongo mati mo oto, mati mo édi lō ko'do ne. Here, mo öfu mī wini.

⁸ Töjbö édi nje kaa lamikölö mitiri ta da göti. Here vo lö'bö maakowe alimanni mī töjbö, ehe otönni öndu mī mo kyo kyenze aba.

⁹ Mati vo lö'böwë asinni yaga témii töjbö, zë ongönni

mangolö'bö ehe wa'do 'ba kalili kyenze aba dō mo.

¹⁰ Yësu ayada zi vo lö'bö 'bëniyë henye, "Ike kya 'ba kyenze maakowe mati iriyë ne."

¹¹ Simona Petero i'bë huléhu mī töjbö ehe otö öndu da göti. Mī mo kyenze ma kyedre édinni lamikölö 'butemuyi dəmowota, mora öndu gba kazi liza.

¹² Yësu iya henye, "Ayiye ehe onyowe." Mora vo lö'bö ma kólö maako ako'jo dë, mo eyi ra. Zë ayolönni mo Yere ra.

¹³ Yësu oba mangolö'bö mī kala nü ehe i'di kya maakowe zi vo lö'bö 'bëniyë. Mo o'do kyenze ne kpa te here.

¹⁴ Nenye mī kadra mawota mo ra Yësu alaya zi vo lö'bö 'bëniyë tapeti mo ényi témii koli.

Yësu ehe Petero

¹⁵ Mati Yësu vo lö'bö 'bëni étü indenni wakonyo ku, mo ako'jo henye, "Simona wisi 'ba Yowani, ɔwo ma ndra ta da oka maakowe?" Simona Petero aya'ba henye, "Oo, Yere, ayolö ku mowö yi!" Yësu iya henye, "Here, ulu tímélë ame."

¹⁶ Yësu ako'jo madariyö mo, "Simona wisi 'ba Yowani, ɔwo ma?" Petero aya'ba henye, "Oo, Yere, ayolö mowö yi!" Yësu ayada zi mo henye, "Here, ongo ga tímélë ame."

¹⁷ Yësu ako'jo mī da mawota mo henye, "Simona wisi 'ba Yowani, ɔwo ma?" Petero na rasösü ga kö'du Yësu ako'jo hō mo mawota

ëzë mo ɔwɔ nï. Here mo ayada zi Yësu henye, "Yere, ayɔlɔ kö'du biya. Ayɔlɔ mɔwɔ yï."

Yësu aya'ba henye, "Ulu tümëlë ame.

¹⁸ Ma yada tïnyö zi yi henye, mati yi gba na wisi kora ɔbi, usu rë yi ehe i'bë bi mati om̄ba zi ti'bë. Mora mati endro ku, akiza yaga kala yi. Here, maakowe akidannï kɔ'di gë yi toko rë yi ehe akalëpi zi yi dagba bi mati om̄ba dë zi ti'bë."

¹⁹ Yësu iya nenye zi yada hala Petero akoli ehe akika wayeto zi Wiri. Here mo iya zi Petero, "Usu ga ma."

*Yësu ehe vo lö'bö maako
ëti*

²⁰ Petero opi rë nï ehe ongɔ vo lö'bö mati Yësu ɔwɔ ne, usu ku gë nï. Mo ra kpa te mati alima kara zi Yësu bi 'ba wakonyo, ehe ako'jo henye, "Yere, ëyï ra èdï ti'bë zi yi susu?"

²¹ Mati Petero ongɔ vo lö'bö nenye, mo ako'jo ha Yësu iya henye, "Yere, a'di kö'du mo?"

²² Yësu aya'ba henye, "Kö'du sösü 'beyï èdï a'di, ëzë momba mo zi lima le ma'ba? Usu ga ma."

²³ Here, ndɔndɔ apere rë nï mï kutë vo lö'bö maakowe henye, vo lö'bö nenye oli dë. Mora Yësu iya dë mo oli dë. Mo iya nje henye, "Kö'du sösü 'beyï èdï a'di?"

²⁴ Vo lö'bö nenye ra mo ayada kö'du nenye biya. Mo ayöru, ehe da yɔlɔ mo èdï kö'du tïnyö ra yada.

²⁵ Yësu o'dɔ wa maakowe kyo. Ëzë ayöru zë biya mï bukuwë, ma sösü henye, bi atanza dë mï damöku ne kö'du buku nee biya.

Ndundu mo

Loo 'ba vo Lituwë Komo 'ba vo Lituwë 'ba Yësu, mandere Loo 'ba vo Lituwë Rayada kö'du 'ba buku nenyé

Luka, vo buku 'ba Luka yörü nenyé, ayöru buku ma riyö Laka nenyé, ru mo Komo 'ba vo liguwë 'ba Yësu, mandere Loo 'ba vo liguwë. Kö'du Yoyö Laka 'ba Yësu ma Luka ayada zi ze wa mati Yësu o'do mi lima 'bomo mi dakajo. Buku ma riyö Laka nenyé, ayeto ta bi mati ndundu 'ba buku ne inde rë ni. Ayada zi ze wa mati vo lö'böwë 'ba Yësu ehe biya vo ligu 'bomowe o'dönni here i'di kö'du yëti 'ba Yësu apere rë ni kpuru biya mi damöku nenyé.

Gba Yësu i'di loo dë zi vo lö'bö 'beyiyë zi me'do 'bënii yëti mi damöku nenyé biya, mo owo Lawo Laka 'ba Wiri mi zë here zi zë tediinni kyigo aba zi loo 'bomo ne ko'do. Mati zë irinni Lawo Laka ku, zë ayetonnii zi kö'du yëti mi Yerusalem. Vidi kayo omanni mi kö'du yëti 'bëzë ehe ayinni na vo lö'böwë 'ba Yësu. Kö'du koro kayo o'do rë ni, here zi vidi koma mi kö'du yëti 'ba vo lö'böwë 'ba Yësu.

Mati kö'du yëti nenyé edü ku kyigo mi Yerusalem, vo wehee 'ba Yësu ayetonnii yaza vo lö'böwë zi tedi

na riti. Tinyö vo lö'böwë 'ba Yësu ore yaga tëmi Yerusalem ehe na rapere. Zë ilanni, kö'du yëti mi dakajo 'ba Yudiya ehe Samariya. Komo 'ba loo nenyé ayada tëmi kapita 1 zi kapita 'butë dömoriyö. Petero alaya laya kyedre mi komo nenyé.

Tapeti ma nenyé, Wiri ako'jo kya vo lö'bö maako, ru mo Pawolo. Gba mati Wiri ako'jo mo dë, mo edü ko'do zë mati alö'bönni ga Yësu na riti mi ru yëni 'ba Yude. Mora Yësu ayada rë ni zi Pawolo ehe utu mo mi loo zi dakajo maakowe. Mi géri nenyé, kö'du yëti 'ba Yësu i'bë le kafo maga 'ba dakajo 'ba Yiserele zi dakajo maakowe, bi mati vidi maakowe alimanni 'dömo.

Pawolo o'do loo nenyé mi bi kayowe, tëmi Yerusalem zi Roma. Yude o'dönni mo riti kyedre ki'ja, mora zë a'danni mo dë. Mo ayeti kö'du mi bi 'ba mötu, bi 'ba mötu 'ba Yude, ehe mi bi naniye 'ba vidi maakowe kpa. Kö'du laka 'ba loo 'bomo edü zi yada zi vidi 'ba damöku nenyé wa mati Yësu o'do ko'do zë.

Tëmi nenyé biya, vo kome 'ba ndenyé ato'bö yölonni géri mati vo lö'böwë 'ba Yësu alimanni mi dakajo. Here loo 'bëzë medü kaa ga kö'du yada ma laka kö'du ze zi lö'bö go mo. Here Wiri ma konyi ze zi ki'ja kö'du yölo kpuru Buku Laka nenyé. Amini.

Luka ayöru zi Tiyöpiyölö

¹ Mi dagba buku 'bama, ma yörü zi yi Tiyöpiyölö biya wa mati Yësu o'do yandi mo aba, tëmi kadra mati mo ayeto loo 'bënii,

² le mi ko'do mati oba mo komoriyë, tapëti mo i'di kö'du ku kpuru Lawo Laka aba zi vo lituwë mati mo inzi.

³ Tapëti koli 'bomo, mo ayada rë ni zi zë mo édi na dïdi. Zë ongönni mo ko'do 'butësowo aba, mo ame'donni zë étii kö'du Damöku 'ba Wiri.

⁴ Mati mo gba zë étii mo iya zi zë henye, "Ile Yerusalem dë, isiye kinye bi Lawo Laka zi 'Bu ki'di kaa mati ma yada zi ye mo alömu zi ko'do.

⁵ Yowani i'di bapatisi wini aba, ko'do tisi aba akii'diyë bapatisi Lawo Laka aba."

Oba Yësu komoriyë

(Mk 16:19-20; Lk 24:50-53)

⁶ Mati vo lituwë gba Yësu aba, ako'jonnii hɔ mo iyanni henye, "Yere, yaanya aba ombo ki'di damöku zi Yiserele hulëhu löhü?"

⁷ Yësu iya zi zë henye, "Ombo dë zi ye yɔlo kadra 'ba kö'du mati o'do rë ni nani, nje 'Bu ra ayɔlo.

⁸ Mora Lawo Laka atayi de ehe aki'di kyigɔ zi ye. Here, akayade kö'du ma zi vidi mi Yerusalem, mi Yudiya biya, mi Samariya, ehe mi damöku ne biya."

⁹ Tapëti kö'du kiya 'ba Yësu nenye, ehe mati zë édinni bi kongo, oba mo riyë

mi fɔli. Zë o'bonné dekpe mo kongo.

¹⁰ Mora mati mo édi t'i'bë ku riyë, zë nduwë bi kongo komoriyë. Kandi kora riyö usunni bongo kanyi édi tɔrɔnni dakapa zë.

¹¹ Zë iyanni henye, "Kö'du a'di kora 'ba Galilaya édi tore kinye bi kongo komoriyë? Oba Yësu ku komoriyë. Mora mo ata'ba hulëhu tëmi gëri kólö mati onge mo t'i'bë."

Vidî maako zi kiri pëti Yudasi

(Mt 27:3-10)

¹² Vo litu a'banni ta Döku 'ba Olivo zi Yerusalem. Döku 'ba Olivo édi lasi 'ba wiri kólö ta ra Yerusalem. Vo litu mati i'benni ani ne,

¹³ zë ra Petero, Yowani, Yemisi, Anderiya, Pilipo, Toma, Baratolomoya, Matayo, Yemisi wis 'ba Alipayo, Simona mati o'do lɔvɔ dakanjo 'bënii, ehe Yudasi wis 'ba Yemisi. Mati vo lituwë a'banni ku gawo, zë i'benni riyë mi loko tɔrɔ ma édinni 'domo.

¹⁴ Vo lituwë 'duwi rë nnitötö amötu na radrɔko, vidi mbare, ehe Mariya ma 'ba Yësu, öndu mo étii.

¹⁵ Kadra naniye aba, vo lɔ'bö 'ba Yere édinni biya lamikölö 'butériyö mi ratötö bi kólö, ehe Petero ényi riyë ame'do zi zë.

¹⁶ Mo iya henye, "Aboka me, kyigɔ 'ba Lawo Laka aba, Dawidi iya kö'du 'ba Yudasi, mora kö'du mati mo iya ne o'do rë ni ku.

¹⁷ Yudasi mo kólö témii ze o'do lóo ze aba, mora mo ika vidiyé zi Yésu kíri.

¹⁸ Here, Yudasi ogo kango kohi ma i'di zi mo ga kö'du kyényé ko'do 'bomo ne. Mati mo alépi ta riyé akaño mi yaka, ida ró mo api.

¹⁹ Mati vidi 'ba Yerusalem ayolónni kö'du nenyé, zé ako'joni yaka nani Akeledama, kö'du ya'ba aba mi ha 'bézé, 'Yaka 'ba Yama.'

²⁰ Mi buku Wayeto 'ba Dawidi iya henye,
'Mila loko 'bomo na mbiya,
ehe mila vidi maako dë lima ani.'

Iya kpa henye,

'Vidi maako miři lóo 'bomo ne.'

²¹⁻²² "Here, domba vidi maako kpa zi konyi ze yada zi vidi maakowe henye, Yésu ényi ku témii koli. Mo mëdi témii vidi kora kólö ma édi ze aba témii biyeto. Mo mëdi ze aba témii kadra mati Yowani abapatisi Yere Yésu, le ko'do ma oba mo komoriyé."

²³ Zé inzinni vidi kora riyö. Ma kólö témii zé Yosepa, ako'jo Barasaba, ako'jo kpa Jusitusu, ehe agamo Matiyasi.

²⁴ Here, zé biya amötunni, iyanni henye, "Yere, ayoló kö'du sösü mi di'di 'ba vidi biya. Ayada zi ze ma kólö ma inzi ku

²⁵ zi tédi na vo lítu ehe zi lóo pëti Yudasi ko'do."

²⁶ Zé u'dunní födö, ehe inzi Matiyasi zi dróko mi gboko 'ba vo lítuwé 'buté dómokólö ne.

2

Tayi 'ba Lawo Laka

¹ Mi ko'do tayi 'ba Lawo Laka aba, vo lö'böwë ga Yere biya ga bi kólö.

² Kandi kporo aa ta komoriyé kaa taa 'ba buluku mora oso ndo mi loko mati zé atots ré nní 'domo ne.

³ Here zé ongónni wa alaya kaa ndende wa'do ta bi lasi apere ré ni yaga alima da vidi biya na kólö kólö.

⁴ Zé biya osonni ndo Lawo Laka aba, ayetonní me'do témii ha maakowe, kaa mati Lawo Laka i'di zé zi me'do.

⁵ Yude vidi 'ba Wiri kayo mati édi alimanni témii dakaño biya mi damöku ne, édinni lima mi Yerusalem.

⁶ Mati zé ownnni kporo wa ne, vidi kayo atoto ré nní ga bi kólö. Zé biya na rakaga ga kö'du vidi kólö témii zé owo vo kö'du kombe édi ame'do ha 'bënì aba.

⁷ Témii rakaga 'bézé ne zé iyanni henye, "Vidi nenyee biya mati édi ame'donni here ne, anzanni dë vidi 'ba Galilaye?

⁸ Kö'du a'di dowo zé édinni ame'do ha 'beze aba?

⁹ Kya ze maakowe témii Patiya, Mediya, Elamo, Mesopotamiya, Yudiya, Kapadçiya, Poniyitusu, Asiya,

¹⁰ Paragiya, Pambaliya, Ezipeto, kapa 'ba Libiya kara ra Sirénë, Roma,

¹¹ Keriti, ehe Arabiya. Kya ze maakowe o'jo Yude, ehe maakowe inzi ré nní zi tédiinni na Yude. Ze biya dowo zé édinni ame'do ta ha

'ba vidi biya, zi yada kö'du kyige mati Wiri o'do ne."

¹² Da vidi biya na wiri wiri. Maakowe alimanni ha oka ma kolo ko'jo henye, "Kö'du nenyе biya a'di?"

¹³ Maakowe o'donnii lasa ra vo lö'böwë 'ba Yere, iyanni henye, "Zë uwenni a'ji."

Petero ame'do zi vidi kayo

¹⁴ Petero enyi riyë vo liti 'butë dömokölö ne eti, ehe ame'do gu kyembe laka aba zi vidi kayo, iya henye. "E Yude mora e biya mati alime mi Yerusalem, owowe me'do mati momba zi kiya.

¹⁵ Vidi nenyee anzanni de na a'ji kaa mati asosuwë. Kadra 'ba damindö edü madomosow.

¹⁶ Nenyе edü kö'du mati Wiri ayada zi nabi Yowele kiya,

¹⁷ Ezë ndundu 'ba ko'do oko ku,
ma k'i'di Lawo Laka ama zi vidi biya.

Gisi 'be ma kora münzö eti akayetinni kö'du kise 'bama.

Gisi kora obiye akongonni wa kazi Wiri.

Korokyedre 'be wiri akisi zë.

¹⁸ Mi ko'do naniye ma k'i'di Lawo ama zi vo kalima ame,

'dö vidi kora mbara eti, akayetinni kö'du kise 'bama.

¹⁹ Ma ko'do kö'du koro komoriye

ehe kyinë 'ba kö'du maakowe lebi dakano.

Ani yama atedi, wa'do ehe kyetu.

²⁰ Kadra akopi re ni na köndu, ehe yehe atedi na yama gba kazi ko'do bikanyi kydre 'ba Yere alaya.

²¹ Here Yere akayomo vidi biya mati ako'jo kö'du ga wakonyi."

²² "Vidi 'ba Yiserele, owowe me'do nenyee. Momba kiya kö'du ga kö'du 'ba Yesu 'ba Nazereta. Wiri utu Yesu zi ye zi kö'du koro rakaga aba ko'do ehe da kyinë. E biya ayole nenyeku.

²³ Wiri ombo do mo ku nzö aki'di Yesu zi ye. Here obe mo ehe i'diyë mo zi kora vo kö'du kyenyë ko'de temi tu'de maakowe zi totö mo da taka.

²⁴ Mora Wiri ila mo na dangolö temi koli ehe aliro na didi, ga ködu koli o'bo dë ta'da mo."

²⁵ "Dawidi iya kö'du 'ba Yesu henye, 'Mongo Yere 'duwi kara ra ma,

ehe mere dë, mo edü ma aba, da kala ma, ma tür.

²⁶ Ga kö'du nenyee, di'di ma atedi na rakyenyi, me'do 'bama atedi 'ba rakyenyi, lima 'bama atedi kö'du sösu laka aba.

²⁷ Yere ombo dë zi ma kila bi lima 'ba lawo 'ba vidi koli,

ehe mo ombo dë zi kila ida ra vidi laka 'bomo tenje mi' ogo.

²⁸ Mo ayada zi ma géri 'ba didi,

ehe mo o'do ma na rakyenyi
tëdi 'bomo kara ra
ma."

²⁹ "Aboka me, édi tñyö zi
ma zi me'do ga kö'du zutu
'beze Dawidi. Mo oli ehe
usu, ehe dawogo mo édi ze
aba kinye ndenye.

³⁰ Mora Dawidi ne nëbi ra,
ehe mo ayolo henye, Wiri
o'do lëmu vidi maako ta
dakota 'bomo kadra maako
aba atëdi na yere.

³¹ Dawidi ayolo nenye
ako'do rë ni, ehe mo ayada
zi ze akaliro Korisito na didi.
Mo iya henye, 'Wiri ila mo
dë mi ogo, mandere ida ro
mo zi teje.' "

³² Ze biya da kato'bo yada
zi ye henye Wiri aliro Yesu
ku na didi.

³³ Oba Yesu ku komoriyé
zi lima da kala tiri 'ba
Wiri, ehe Wiri i'di Lawo
Laka ku zi mo, kaa mati
'Bu alömu. Yesu ra kpa
i'di Lawo Laka zi ze, ehe
nenye édi wa mati yaanya
aba édiyé kongo kowo mo
aba.

³⁴ "Dawidi i'bë dë komoriyé,
mora mo iya henye,
'Yere iya zi Yere 'bama
zi lima da kala ni ma tiri,

³⁵ le èzë mo o'do vo wehe
'bomo ku
kaa gba'da 'ba burutu zi
mo."

³⁶ "Vidi 'ba Yiserele biya
ayolo henye, Wiri o'do Yesu
'dö na Yere ehe na Korisito,
i'diyé mo le koli riyé da
taka."

³⁷ Mati vidi owonnü kö'du
nenye, zë kazi rakyenyi.
Zë ako'jonnü ha Petero, vo
lìtu maakowe etti iyanni

henye, "Aboka me, a'di ra
da ko'do?"

³⁸ Petero iya zi zë henye,
"Oto de zi Wiri temi kö'du
kyenyé ko'do biya, iriyé bapati
mi ru Yesu Korisito, zi
ye kila ga kö'du kyenyé 'be,
ehe akiriyé waki'di 'ba Lawo
Laka.

³⁹ Lömu nenye zi ye gisisi
'bee etti, kpa zi vidi biya mati
Yere 'beze Wiri akinzi, kpa
vidi mati zë na kwɔ."

⁴⁰ Petero ayada kö'du kayo
maakowe kpa zi zë zi rë nnü
kyigo, mo iya henye, "Ma
lenzee zi re yomɔ kazi wa
mati ako'do rë ni biya zi
vidi 'ba kö'du kyenyé ko'do
nenye."

⁴¹ Mi kadra nani vidi
kpulukuwota omanni mi
kö'du kise, irinni bapatisi,
adroko da watiti 'ba vo kö'du
kombe.

Rakida 'ba vo kome

⁴² Zë ayaña kadra 'benni
mi kö'du yandi kazi vo
lìtuwë, rakida, wakonyo 'ba
Yere, mötu aba.

⁴³ Vidi biya na rakaga ehe
na tere ga kö'du wakoro
kayo ehe kyinë wa mati vo
lìtuwë o'dönni.

⁴⁴ Vo kome nduwë rë
nnü töto ga bi kölö ehe zë
ayanyanni mi wa mati zë
ëdinni mo aba.

⁴⁵ Zë ogonni wasisi 'benni
yaga, ehe i'dinni köhi mo zi
vidi ma ombo.

⁴⁶ Ko'do ta ga ko'do, zë
atoto rë nnü mi yekelu. Zë
onyonni wa bi kölö mi linjɔ
kutu kutu ehe ayanyanni mi
wakonyo 'benni na rakyenyi
kazi dakumbé,

⁴⁷ ëzë ëdïnni Wiri yeto. Viði biya ombo zë. Ta ga ko'do 'duwî Yere ayövu zë mati ayomô ku.

3

Petero Yowani aba
ako'jonnî kora vo keje

¹ Kadra 'ba mötu ëdi kaa kadra wota 'ba hutaga, Petero ehe Yowani aba ëdi t'i'benni mî yékêlu.

² Kora mati o'jo na keje ne ïnjë ha loko 'ba yékêlu. Ta ga ko'do biya i'di mo dakapa ha loko neny, ako'jo Ha Resi Teme. Mo alima ani ehe wa lenze kazi viði mati ëdi t'i'benni loko.

³ Kora ne ongo Petero ehe Yowani ëdi tódunni mî yékêlu, ehe mo ako'jo hë zë kö'du kohi.

⁴ Mora zë ongönni bi mbïyi dö mo ehe iyanni henye, "Ongô bi riyë de ze."

⁵ Kora ne ongo bi dë zë asosu 'bënî na ki'ja wa maako kazi zë.

⁶ Mora Petero iya zi mo henye, "Manza dë kohi aba, mandere dahabo, mora ma kî'di zi yi wa mati mëdi mo aba. Mi ru 'ba Yësu Korisito 'ba Nazereta, miya zi yi ényi riyë ayeto lasi."

⁷ Petero iři mo kala ma türî aba akonyi mo riyë. Kandi ndi kora ne gbonzô mo aba, ayi na kyigo,

⁸ ehe mo öfu riyë, ayeto lasi. Mo i'bë ga ndi Petero Yowani aba mî yékêlu, lasi, töfu ehe Wiri yeto aba.

⁹ Viði biya ongönni mo lasi toko ehe Wiri yeto aba.

¹⁰ Zë ayolönni mo kora vo lenze mati ëdi alima ha Resi Teme 'ba yékêlu ne, zë na rakaga. Zë o'bönni dë yçlö kö'du a'di ra o'do rë nî zi kora ne.

Me'do 'ba Petero mî yékêlu

¹¹ Mati kora ne zo ga ndi Petero Yowani aba, viði biya ahonni zi zë bi mati ako'jo loko sënje 'ba Solomon.

¹² Petero ongo viði kayo ma atoto rë nnî ne ehe mo iya henye, "Viði 'ba Yiserelee, kö'du a'di e na rakaga ga kö'du mati o'do rë nî ne? Asosuwë dëdi ze kyigo maako aba? Asosuwë da to'bô ze kora neny ko'do zi lasi ga kö'du ze na laka?

¹³ Wiri 'ba Abarayama, Yisika, Yakoba, ehe zutu 'bezee, i'di ru kyedre zi vo Litu 'bënî Yësu. Mora ombe mo dë, i'diyë mo zi Pilato zi kofo, mati Pilato ombo zi mo kinga na dangölö.

¹⁴ Ombe Yësu dë mo le na laka ehe tñyö ne. Ako'jowe kö'du kora ma ofo viði zi kinga na dangölö,

¹⁵ ehe ofowe mo ma i'di didi zi viði. Mora Wiri ïnjë mo tëmi koli, ehe ze biya da to'bô yada zi ye wa mati mo o'do.

¹⁶ Onge kora neny, ehe ayole mo. Koma mî ru 'ba Yësu ra o'do mo kyigo. Koma mî Yësu ra o'do kora neny ti'de na laka.

¹⁷ Aboka me, ma yole ehe vo dagba 'be ayolönni dë wa mati zë o'dönni.

¹⁸ Wiri iya kpuru kazi nëbi éniyë henye, Korisito éni

aki'ja ritit, ehe yaanya aba ne
mo asesi lōmu ēnii ku.

¹⁹ Here, ote de zi Wiri,
here akila kö'du kyényé 'be,

²⁰ here kadra akatayi mati
Yere aki'di kyigo zi ye, here
mo akutu Yésu Korisito, mati
mo inzi zi ye.

²¹ Mora Yésu akalima komoriyé le ēzé Wiri o'do wasisi ku biya na kyiyi, kaa mati mo iya kyere kpuru nēbi laka 'bōmowe aba.

²² Mosa iya henye, 'Yere Wiri 'be akinzi vidi tēmi yē kōlō zi tēdi nēbi kpa kaa mo inzi ma. Owowe kö'du mati mo ayada zi ye.

²³ Vidi maako mati oro nēbi nenye dē, atanza dē na vidi 'ba Wiri lōhu.'

²⁴ Nēbi Samowele ehe biya nēbi maakowe mati ayinni ta go mo, zē ame'donni ga kö'du wa ma édi rē nī ko'do yaanya aba ne.

²⁵ E gisi 'ba nēbiyé ehe iriyé lōmu 'ba Wiri ku, mati Wiri o'do zutu 'be étii. Kaa mo iya zi Abarayama henye, 'Tēmi kozo 'beyiyé, ma ki'di ya'da zi vidi biya 'ba dakano ne.'

²⁶ Wiri inzi vo lītu ēnii, ehe utu mo dagba zi ye, zi ki'di ya'da zi ye, here oto de tēmi kö'du kyényé 'be ne."

4

Petero Yowani aba ika
komo magalesi

¹ Mati Petero Yowani aba édinni gba ame'do zi vidiyé, vo kyélu 'ba vo ga yékélu kongo, ehe Sadekee oknni.

² Kora nenyee na kamo ga kö'du vo lītuwë édinni vidiyé yandi henye, yóku

atēnyi tēmi koli, kaa Yésu ényi tēmi koli.

³ Tapeti kadra kuté, zē irinni Petero, Yowani aba i'dinni zē mi kamba yōndo aba.

⁴ Mora vidi kayo mati owonni kö'du kise ne, omanni. Yaanya aba watiti 'ba vo lō'bō ga Yere édi kpulukumuyi.

⁵ Mi damindö vere vo dagbe, kyedree, ehe vo komoyandi 'ba kö'du ki'di 'ba Mosa atoto rē nnii mi Yerusalem.

⁶ Kyedre 'ba vo karase Anasi édi ani, Kayafa, Yowani, Alekazende, ehe maakowe ta dakota 'ba vo da karasa.

⁷ Zē ikannni Petero Yowani aba loko, o'donni zē atoro kuté, ako'jonnii hē zē, iyanni henye, "Kyigo 'ba a'di aba, ehe mi ru 'beyi o'de kö'du nenye?"

⁸ Petero oso ndo Lawo Laka aba, iya henye, "Vo dagba 'ba vo dakanowe ehe kyedree,

⁹ ézé ako'jowe he ze ndenye ga kö'du laka mati o'do rē nī, ga kö'du vidi ma ako'jo,

¹⁰ mēdi na yelo zi ye ehe zi vidi biya 'ba Yiserele, kora nenyee édi tōrō kinye na laka ga kö'du kyigo 'ba Yésu Korisito 'ba Nazereta, mati i'diyé koli da taka, mati Wiri injé tēmi koli.

¹¹ Yésu ra yitö mati vo wa kuvowé ombanni dē, mora yaanya aba mo ra yitö ma dagba na laka ndra.

¹² Yësu ra nje édi kyigo aba zi wayom̄o. Ru mo ra nje kólö m̄i damökü ne akat̄'bo yom̄o vidi biya."

¹³ Vidi kyedree na rakaga mati ongɔnni Petero Yowani aba erenni dë, ehe zé ayolonnii vo l̄itu riyo nenyee zé öjbö kora mbiya ayandi zé dë. Vidi kyedree ayolonnii, zé édinni kyere Yësu aba.

¹⁴ Mora o'bɔnni dë tandi ga kö'du kora mati akɔ'jɔ ne édi tɔrɔ ani.

¹⁵ Kyedree utunni zé yaga t̄emi magalesi. Here zé iyanni zi oka ma kólö maako,

¹⁶ "A'di ra da ko'do zi kora nenyee? Vidi biya m̄i Yerusalem ayolonnii kö'du koro neny mati vo l̄ituwë o'donnii, ehe dɔ'bɔ dë kiya o'do rë n̄i dë.

¹⁷ Zi kö'du neny sesi mo kazi apere rë n̄i, diya zi zé, ma me'donnii dë zi vidi maako löhü m̄i ru 'ba Yësu."

¹⁸ Here zé ako'joni vo l̄itu riyo ne huléhu loko, ehe ayadannii zi zé, ma yandinni wa maako dë m̄i ru 'ba Yësu.

¹⁹ Petero Yowani aba aya'banni dɔ mo zi zé iyanni henye, "Asosuwë Wiri om̄a ze, zi ye ra koro, mandere zi mo ra koro?"

²⁰ Dɔ'bɔ dë lima ti, ga kö'du wa ma dongɔ ehe dowo."

²¹ Kyedree i'janni kö'du maako dë na kyenyé zi rit'i k̄'d̄i zi Petero ehe Yowani, here zé ilanni zé na dangölö. Vidi biya Wiri yeto aba ga kö'du ma o'do rë n̄i.

²² Kora mati akɔ'jɔ kö'du koro neny abo, kɔɔ 'bomo ndra ta da 'butësowo.

Mötü 'ba vo kome

²³ Kandi mati ila Petero ehe Yowani aba na dangölö, zé a'banni huléhu ehe ayadannii zi okanniyé kö'du mati kyedree 'ba vo karase ehe vo dagbe iyanni zi zé.

²⁴ Mati kɔɔ vo lö'böwë 'ba Yere ownni kö'du neny, zé amötunnii zi Wiri na radroko ehe iyanni henye, "Yere, o'dɔ komoriyé, dakano, ranga, wasisi biya m̄i zé,

²⁵ m̄i kyigo 'ba Lawo Laka, ame'do zi zutu 'beze Dawidi, vo l̄itu 'ba Wiri, iya henye, 'Kö'du a'di tu'dëe biya na kamo?

Kö'du a'di vidi édinni kö'du sösü ma lumë ne ko'dɔ?

²⁶ Yere 'ba dakano akɔ'jɔ rë nn̄i kö'du wehe, ehe vo daline adrøko rë nn̄i da Yere ehe Masiya 'bomo.' "

²⁷ "Kinye m̄i Yerusalem, Heroda ehe Ponitisi Pilato atet̄ rë nn̄i tu'dëe ét̄i ehe vidi 'ba Yiserele. Here zé of̄ rë nn̄i ra vo l̄itu laka 'beyi Yësu, Masiya kinzi 'beyi.

²⁸ Zé o'donnii wa mati om̄a zi ko'dɔ na kyigo.

²⁹ Yere, owo me'do tere 'bözë. Akɔnyi vo l̄itu 'beyiyé, here o'do ze na kyigo zi me'do kö'du kise 'beyi.

³⁰ Ayada kyigo kyedre 'beyi, kaa édi vidi kɔ'jɔ ehe kö'du koro ko'dɔ, rakaga aba m̄i ru laka 'ba vo l̄itu 'beyi Yësu."

³¹ Tapëti amötunnii ku, bi 'ba rat̄o akohɔ rë n̄i. Zé

osonnii ndo Lawo Laka aba,
ayetonnii me'do mi kö'du
kise a Wiri ne kazi tere.

Mi wa yanya

³² Gboko 'ba vo lö'böwë
kö'du sösu 'bözë biya kölö.
Vidi maako iya dë wa biya
mati edinni mo aba ne 'bënii
ra, mora zë ayanyannii mi wa
oka ma kölö maako aba.

³³ Kyigo aba vo liguwë
ayadanni zi vidi biya henye,
Yesu edii yaanya aba na didi.
Wiri i'di ya'da zi vo lö'bö
'bëniiyé.

³⁴ Vidi maako i'bë dë kö'du
sösu aba ga kö'du wa, ga
kö'du vidi ma edii kanjo aba
mandere lokowe, akogo zë
yaga ehe ika kohi mo ne zi

³⁵ vo liguwë. Here zë
i'dinni kohi mo ne zi vidi ma
omba.

³⁶ Yosepa mo kozo 'ba
Lëvi, ta Seyipurusu, mati vo
liguwë ako'joni mo Baran-
aba, kö'du ya'ba aba vidi 'ba
kö'du laka kiya zi oka,

³⁷ mo ogo yaka 'bënii yaga,
ehe ika kohi mo zi vo liguwë.

5

Ananiya mbara 'bënii Safira aba

¹ Kora maako ru mo
Ananiya, mbara 'bënii Safira
aba, ogonni kaño 'bënni
yaga.

² Mora idanni da kö'du
zi sesi kya 'ba kohi ne, na
'bënni. Here mati Ananiya
oba koso kohi ne zi vo
liguwë,

³ Petero iya zi mo henye,
"Ananiya, kö'du a'di i'di Sa-
tani yi ko'ba, zi sesi kya 'ba
kohi mati i'ja ta da kaño

ma ogo ne? Kö'du a'di iga
ndondo zi Lawo Laka?

⁴ Wa ne 'beyi ra mati gba
ogo dë, ehe kpa tapeti kogo
mo, kohi mo gba zo na 'beyi.
A'di ra o'do yi zi kö'du ma
here ne ko'do? Iga ndondo
ne dë zi vidi, iga ndondo ne
zi Wiri."

⁵ Kandi mati Ananiya owo
kö'du ne, mo alëpi akaño
brua na yoku. Vidi biya mati
owonni ne, biya na tere.

⁶ Gisi kora obi ayinni loko,
ehe olonni ida ro mo. Here
zë injenni yaga, usunni.

⁷ Kadra wota aba yaa,
mbara 'bomo Safira ayi loko,
mora ayol kö'du mati o'do
rë ni zi kora 'bënii ne dë.

⁸ Petero ako'jo ho mo iya
henye, "Ayada zi ma, ogowe
kanjo ne da kohi nenye?" Mo
alëzë iya henye, "Oo, kohi ne
mo ra biya ne."

⁹ Petero iya zi mo henye,
"Kö'du a'di yi kora 'beyi aba
riyö, ide me'do zi yonzo
Lawo Laka? Kora mati
usunni Ananiya, edinni ha
loko, ehe akumbenni yi
yaga."

¹⁰ Kandi mo alëpi burutu
Petero oli. Mati gisi kora
obi nee, ayinni hulëhu loko,
i'janni Safira ako'do ani na
yoku. Here zë injenni mo
yaga ehe usunni mo dakapa
kora 'bomo.

¹¹ Kanisa na tere, ehe vidi
biya mati owonni kö'du ma
o'do rë ni ne.

Kö'du koro rakaga aba

¹² Vo liguwë o'donni kö'du
koro rakaga aba kyo mi kutë
vidi. Vo kusu ga Yere biya

'duwii rë nnii tötö mii kapa 'ba yékëlu ako'jo loko sënje 'ba Solomon.

¹³ Vidi maakowe yaga témii gboko 'bëzë ombo dë zi rë nii droko zë aba, mora vidi biya ombanni zë le ndra.

¹⁴ Vidi kora kyo ehe mbara ayetonnii koma mii Yere.

¹⁵ Here vidi rakoe ika zë yaga da géri o'ba da agburu. Asösunnii ézé Petero alasi ta dakapa, ehe galili mo akalépi dë zë, akako'jo zë.

¹⁶ Vidi kayo ma édinni alima mii gawowe kara Yerusalem, ikanni zë mati rakoo aba mandere zë mati dakyikyi aba mii nnii, akoko'jo zë biya.

Yaza 'ba vo lítuwë

¹⁷ Kyedre 'ba vo karase ehe Sadeke biya osonni ndo na mikumbë.

¹⁸ Zë irinnii vo lítuwë, i'dinnii zë mii kamba ta da komo vidi biya.

¹⁹ Mora mii yondo nani malayika kazi Yere ayéhu ha loko 'ba kamba, ayasi vo lítuwë yaga. Malayika iya henye,

²⁰ "I'bëe mii yékëlu, ehe ayade zi vidi me'do 'ba didi nenye biya."

²¹ Here zë i'bënni kadra asi ku nzere, ehe ayetonnii kö'du yandi mii yékëlu.

Kyedre 'ba vo karase vidi 'bëni éti ayo'jonnii ga bi kólö magalesi mati zë kyedree 'ba Yiserele. I'dinnii kö'du zi vo lítuwë kika zi nnii témii kamba.

²² Vo kanya 'ba yékëlu mati utu zë mii kamba,

i'janni vo lítuwë dë. Zë a'banni, iyanni henye,

²³ "Di'ja ze kamba na kisi njbirü, ehe vo kanye édi toronni ha loko. Mora mati da yéhu ha loko, ehe dödu mii mo, di'ja vidi maako dë ani."

²⁴ Kyedre vo kanye 'ba yékëlu ehe kyedree 'ba vo karase owonni kö'du kiya 'bëzë ne, mora ayclooni dë a'di ra sösunnii atëdi.

²⁵ Vidi maako ayi ödu loko iya henye, "Yaanya aba kora naniye, mati i'diyë mii kamba édinni mii yékëlu vidi yandi."

²⁶ Kyedre vo kanya 'ba yékëlu i'bënni vo kanye éti ehe ikanni vo lítuwë huléhu, mora o'donnii zë dë na kamo, ga kö'du zë na tere kazi vidi ayetonnii zë ku'du yitö aba.

²⁷ Mati ika vo lítuwë ku komo magalesi, kyedre 'ba vo karase iya henye,

²⁸ "Da yada ku huwë zi ye, ayandiye kö'du dë mii ru 'ba Yësu. Mora onge wa mati o'de ne te. Édi yandiye vidi biya mii Yerusalem, ehe édi ayonze zi kö'du koli 'bomo ya'ba gu ze."

²⁹ Petero vo lítu maakowe éti aya'banni do mo iyanni henye, "Doro ze Wiri ndra ta da vidi.

³⁰ Ofowe Yësu mo töötö aba da taka, mora Wiri 'ba zutu 'beze injë mo na didi.

³¹ Wiri o'do mo na vo dagba 'beze ehe na vo wayomo. Wiri i'di bi zi mo da kala ni ma tiri, ehe vidi 'ba Yiserelee ata'banni huléhu zi mo ehe akila kö'du kyényë 'bëzë.

³² Ze kinye zi yada kö'du
nenye biya zi ye, ehe Lawo
Laka zi yada kpa zi ye, mo
waki'di 'ba Wiri zi vidi biya
ma oro Wiri."

³³ Mati vidi 'ba vurëe
owonnï kö'du nenyé, zë
ayinnï na kamo, ombannï zi
kofo vo lütuwë.

³⁴ Mora ma kólö maako
tëmi zë, Farasi ru mo
Gamalili, mo vo komoyandi
'ba kö'du ki'di ma oro mo
ndra. Mo i'di kö'du zi vo
lütuwë koba dero tisi yaa
yaga.

³⁵ Here mo iya zi vidi'yë 'ba
mî vurëe henye, "Kora 'ba
Yiserele, komowe mandi re
kö'du wa mati edî ko'de zi
kora nenyee.

³⁶ Tadura alaya kadra ma
alaga nani aba, o'do rë nî na
vidi kyedre maako, ehe vidi
kora kaa lamisowô adroko
rë nnî mo aba. Mora mati
ofo mo, vo ga ndî mo apere
rë nnî biya, kö'du 'bomo ne
inde rë nî.

³⁷ Yaa mati iti ga vidi 'ba
dakajo 'beze, Yudasi têmi
Galilaya alaya kpa. Vidi
kayo alö'bönni ga ndî mo,
mora ofo mo, ehe vo lö'bö ga
ndî mo apere rë nnî biya.

³⁸ Here miya zi ye tedi'yë
na kowô ta ra kora nenyee.
Ile zë na bi dë nnî. Ezë
kö'du ko'do 'bëzë ne 'ba vidi
köndu, akinde rë nî.

³⁹ Mora ezë ayi kazi Wiri,
ɔ'be dë yata, nje ezë ombe
zi wehe ko'do Wiri aba." Vo
vurëe ombannï da me'do
'bomo.

⁴⁰ Zë ako'joni vo lütuwë
hulëhu loko, u'bönni zë, ehe
i'di kö'du zi zë, ma me'donni

dekpe löhu mî ru 'ba Yësu.
Ilanni zë tî'bë.

⁴¹ Vo lütuwë ilanni maga-
lesi rakyenyi aba, ga kö'du
Wiri o'do zë zi riti ki'ja ga
kö'du 'ba Yësu.

⁴² 'Duwi ayaña kadra
'bënni mî yekëlu, ehe mî
linç kólö maako ta ga agamo
ɔrønni dë ta bi kö'du yandi,
ehe yada kö'du yöyö laka
Yësu ra Korisito.

6

Vo wakonyi madomoriyö

¹ Mî kadra naniye, vidi
kayo ayinni adroko rë nnî
vo lö'böwë. Kya maakowe
mati edinni ame'do ha 'ba
Girigë aba ne, ayetonnî rë
nnî lamo zë mati edinni
ame'do ha 'ba Hibiru aba.
Zë iyanni henye, mbara
lu'bë ma edinni ame'do ha
'ba Girigë aba ne, i'di mî
wayanya 'ba wakonyo 'bëzë
dë ta ga ko'do biya.

² Vo lütu 'butë dëmoriyö²
ako'joni gboko 'ba vo
lö'böwë bi kólö, iyanni
henye, "Doro ze dë ta bi yëti
kö'du kise 'ba Wiri zi loo 'ba
wakonyo ra yanya.

³ Aboka me, inziye vidi
kora madomoriyö mati vidi
ɔwɔ zë, ehe aycloñni kö'du,
ehe osonni ndo Lawo Laka
'ba Wiri aba. Da ki'di zë na
vo ga loo nenyé kongo.

⁴ Da kato'bô yanya kadra
'beze mötu aba ehe me'do
'ba Wiri yëti."

⁵ Kö'du sösu nenyé o'do
vidi biya na rakyenyi ehe
inzinni Setifano. Mo edî
koma kyedre aba ehe oso
ndo Lawo Laka aba. Zë
inzinni Pilipo kpa, Porusi,

Nikonara, Timotiyɔ, Paramenasi, Nikɔla t̄em̄i Atiyɔkɔ, mati inzi r̄e n̄i zi t̄edinn̄i na Yude.

⁶ Kora nenyee ika z̄e zi vo l̄ituw̄e. Here vo l̄ituw̄e amötunni, i'd̄i kala nn̄i da kora nee, zi kinzi z̄e zi loo nenyee ko'd̄o.

⁷ Kö'du kise 'ba Wiri apere r̄e n̄i, ehe v̄idi kayo m̄i Yerusalem ayinn̄i zi t̄edi na vo lö'böw̄e. Vo karasa kayo oronn̄i komo.

Kiri 'ba Setifano

⁸ Wiri i'd̄i kyigɔ zi Setifano zi kö'du koro kyedre ko'd̄o ehe rakaga m̄i kutē v̄idi.

⁹ Mora v̄idi kora maakowe t̄em̄i Sirén̄e ehe Alikazenderiya, z̄e t̄em̄i gboko maako'jo r̄e nn̄i "Kora 'ba dangölö." Z̄e ayeto h̄e nn̄i wasa Setifano aba. Maakowe t̄em̄i gawo 'ba Silisiya ehe Asiya awasa h̄e nn̄i kpa mo aba.

¹⁰ Mora z̄e o'bɔnn̄i d̄e Setifano aba, ga kö'du mo vo kö'du yɔlo kyedre ehe Lawo Laka i'd̄i kyigɔ zi mo me'do.

¹¹ Z̄e ogonn̄i v̄idi kora kyényeē zi z̄e kiya henye, "Dowo ze mo édi ame'do na kyénye ra Mosa ehe Wiri."

¹² Z̄e o'dɔnn̄i v̄idiȳe, kyedre 'benn̄i ehe vo komoyandiye 'ba kö'du k̄id̄i 'ba Mosa zi kö'du kyénye sōsu ra Setifano. Z̄e biya iřinn̄i mo ehe ikanni mo komo magalesi.

¹³ Kya 'ba v̄idi kora maakowe idanni kö'du zi ndɔndo kiga gu Setifano, ehe z̄e iyann̄i henye, "Kora nenyе 'duw̄i édi ame'do na

kyénye ra yékélu laka nenyе ehe kö'du k̄id̄i 'ba Mosa.

¹⁴ Dowo ze mo édi akiya henye, 'Yesu 'ba Nazereta nenyе, akiha akanj̄o yékélu ne ehe akuw̄i dalëti mati Mosa i'd̄i zi ze ne.'

¹⁵ Z̄e biya mati m̄i gboko 'ba magalesi ongɔnn̄i bi da Setifano. Z̄e ongɔnn̄i komo mo uw̄i r̄e n̄i kaa komo 'ba malayika.

7

Me'do 'ba Setifano

¹ Kyedre 'ba vo karase ako'jo ha Setifano, "Edinn̄i kö'du t̄inyö ra yada r̄e yi?"

² Setifano aya'ba da me'do iya henye, "Önduw̄e ehe 'buw̄e, owowe me'do 'bama. Wiri 'ba bikanyi kyedre alaya zi zutu 'beze Abarayama, mati mo édi gba m̄i Mesopotamiya, gba kazi r̄e n̄i kidra zi Harani.

³ Wiri ayada zi mo, iya henye, 'Ila dakajo 'beyi, karo 'beyi, ehe i'bë dakajo mati ma kayada zi yi.'

⁴ Here Abarayama ila dakajo 'ba Sadiyana i'bë alima m̄i Harani. Tapëti koli 'ba 'bu mo, Wiri utu Abarayama zi lima m̄i dakajo nenyе yaanya aba édi alime 'dōmo ne.

⁵ Wiri i'd̄i kapa maako d̄e zi mo, gbi le ma tisi mo. Mora Wiri alömu zi k̄id̄i zi mo dakota 'bëni étì ɻburu, éz̄e Abarayama anza d̄e le gisisi aba.

⁶ Wiri iya henye, 'Kozo 'ba Abarayama akalimann̄i tisiwa aba m̄i dakajo 'ba vo

leze. Ani zë atëdinni na vo kalima, oka aks'o dö zë na kyenyë koo lamisowö.

⁷ Mora ma kï'di riti zi vïdï ma o'dönni zë na vo kalima oka. Here yaa zë atayinni ma mötu ga bi nenye.'

⁸ "Wiri ida kö'du Abarayama aba, mo o'do kyinë 'ba kö'du kida ne njete aba. Here mati o'jo Yisika zi Abarayama, tapëti ko'do mamodomowota, Abarayama anjete mo. Yaa Yisika ayi na 'bu zi Yakoba, here Yakoba ayi na 'bu zi gisi 'benniyë 'butë dömoriyö, mati zë ra vïdï dagbe 'ba dalijo 'butë dömoriyö 'ba Yiserele.

⁹ Vïdï kora nenyee zetu 'beze ra, zë na mi kumbé ra öndu nnü Yosepa. Zë ogonni mo na vo kalima mi Ezipeto, mora Wiri edë mo aba.

¹⁰ Wiri ayomö mo biya tëmi riti 'bomo ne, o'do mo kora vo kö'du yolo zi Yere 'ba Ezipeto. Mo o'do Yosepa na Yere 'ba Ezipeto ehe i'di mo na vo da wa biya mati mo edë mo aba."

¹¹ "Mi kadra nani mi Ezipeto ehe Kanana nyenyo ana dë. Madöyi kyenyë riti ehe zetu 'bezee o'bönni dë zi wakonyo ki'ja kyo zi konyo.

¹² Mati Yakoba owo henye nyenyo edë mi Ezipeto, mo utu gisi 'benni zetu 'bezee mi ma dagba ani.

¹³ Mi kadara ti'bë 'bëzë ma da riyo mo, Yosepa ayada re ni zi öndu niyë, eyi ra ni, ehe yere 'ba Ezipeto ayolo vo dakota 'ba Yosepa.

¹⁴ Yosepa utu lïtu zi 'bu ni ehe karo niyë zi tayi. Watiti

'bëzë edë 'butëmadomoriyö dömomuyi.

¹⁵ 'Bu mo Yakoba i'bë mi Ezipeto ehe oli kpa, kaa zetu 'bezee.

¹⁶ Yaa yoku zë injë huléhu mi Sikimo, ehe usu zë mi wogo, mati Abarayama ogo kazi gisi 'ba Hamora."

¹⁷ "Ndundu mo aba kadra okö zi Wiri zi ko'do wa ma mo alömu zi Abarayama. Watiti 'ba vïdï 'beze mi Ezipeto övu ku kyedre.

¹⁸ Here yere maako ayi da kyiti mi Ezipeto, mo ayolo Yosepa dë.

¹⁹ Mo o'do zetu 'beze na kyenyë, ehe na kamo zë eti. Mo o'do zë zi gisi 'benniyë kila yaga zi koli.

²⁰ Mi kadra nenyе o'jo Mosa. Mo wisi na teme komo Wiri, ehe vo dakota 'bomo ongönni go mo mi linjö 'ba 'bu mo yehe wota aba.

²¹ Mati o'do zë na wehe zi mo kila yaga, wu'je 'ba yere i'ja mo ehe iri mo, kaa wisi eni.

²² Mosa i'ja wayandi laka mi Ezipeto. Mo kora kyigö ehe me'do 'bomo na laka."

²³ "Mati koo 'ba Mosa edë 'butësowo, mo i'bë vïdï 'benni Yiserele kongo.

²⁴ Ko'do kölö maako aba, mo i'ja vïdï 'ba Ezipeto edë vïdï ma kölö tëmi vïdï 'benniyë ko'do na kyenyë. Mo akönyi vïdï 'benni ne, ofo vïdï 'ba Ezipeto ne.

²⁵ Mosa asösü vïdï 'benniyë ayolönni ku, Wiri aks'o ni zi zë kinga na dangölö, mora zë ayolönni dë.

²⁶ Mi ko'do vere aba, Mosa i'ja vïdï 'benni Yiserele riyo

ëdinni rë nnii ku'bö, ehe mo ayonzo zi zë yata. Mo iya henye, 'E kora nee na öndu, kö'du a'di ëdiyë re ku'bö gō mo?'

²⁷ Mora kora mati ayeto oka nii ku'bö, adu'du Mosa dakapa, ehe ako'jo kö'du iya henye, 'Ëyi ra o'do yi na vo de ze, vurë 'beze kikye aba?

²⁸ Om̄ba zi kofo ma, kaa ofo viði 'ba Ezipeto mata-ganya ne?'

²⁹ Mati Mosa owo kö'du ne, mo aho tēmī Ezipeto i'bë alima mī dakaño 'ba Mediyana. Gisi rïyö 'bomo nee o'jo ani."

³⁰ "Tapëti kōc 'butësowō, malayika alaya zi Mosa mī wa'do möku mī da lipi kara ra Döku 'ba Sinayi.

³¹ Mosa na rakaga kö'du wa mati mo ongo ne. Mo i'bë kara zi kongo mo na laka, ehe gu Yere iya henye,

³² 'Ma Wiri 'ba zutu 'be, mati Abarayama, Yisika, ehe Yakoba ëdinni amötu.' Mosa ayeto tese tere aba, ehe om̄ba dë zi bi kongɔ da möku ne.

³³ Yere iya zi mo henye, 'Ot̄o kamoka 'beyi nee 'de, ga kö'du bi ma ëdi tɔrɔ 'dōmo ne kanjo laka ra.'

³⁴ Komo ma aba, mongo rit'i 'ba viði 'bama mī Ezipeto ne ku. Mowo rala'ba 'bëzë ne ku, ehe mayi ku akanjo zi yom̄o zë. Yaanya aba ne, momba yi kutu hulëhu mī Ezipeto.'

³⁵ "Mosa kólö nere ra viði 'ba Yiserele ombanni dë, iyanni zi mo henye, 'Ëyi ra o'do yi na vo de ze ehe

vo vurë kikye?' Malayika 'ba Wiri ame'do zi Mosa mī möku, ehe Wiri utu Mosa zi yom̄o Yiserelee ehe zi tēdi na vo dagba 'bëzë.

³⁶ Mosa agaga zë tēmī Ezipeto, ehe da Ranga Kahí, ehe mī da lipi kö'du koro ko'do rakaga aba kōc 'butësowō.'

³⁷ "Mosa ra iya zi viði 'ba Yiserele henye, 'Wiri akinzi kólö tēmī kutë viði 'be zi tēdi na nëbi kaa mo inzi ma.'

³⁸ Mosa ika viði 'beze mī da lipi, ehe malayika ame'do zi mo da Döku 'ba Sinayi. Ani mo iri me'do 'ba didi zi ki'di zi ze."

³⁹ "Mora zutu 'bezee ombanni dë zi Mosa koro, zë ombanni ta'ba hulëhu mī Ezipeto.

⁴⁰ Viði iyanni zi Arona henye, 'O'do wiri maakowe zi laga dagba zi ze. Mosa ika ze yaga ta Ezipeto, mora da yolo dë a'di ra o'do rë nii zi mo.'

⁴¹ Zë o'dönni wiri mbiya na da kyinë isa kora, zë i'dinni wakumu zi mo, ehe na rakyenyi kö'du wa mati o'dönni ne.

⁴² Wiri opi gë nii zi viði 'bënii, ehe ila zë zi mötu kyélü mī komoriyë, kaa ma iya mī wayöruwë 'ba Nëbiyë, 'Viði 'ba Yiserele, i'diyë wakumu dë zi ma ehe waki'di zi ma mī kōc 'butësowō aba mī da lëpi ne?'

⁴³ Tapëti mo injë loko tisi 'ba wiri Molesi zi mötu, ehe obe kyélü 'ba wiri Repena kpa. O'de wiri mbiya nenyee zi mötu, mora yaanya aba

ma kinjëe 'de kafo dakanjo 'ba Babalöni.'

⁴⁴ Mii da lipi zutu 'bezee o'donnii bi lima 'ba Wiri, kaa Wiri ayada zi Mosa ko'do.

⁴⁵ Yaa i'di zi zutu 'bezee, ehe zë obanni mo mati édi ti'benni Yasowa aba zi kiri dakanjo ne kazi vidi naniye mati Wiri ore yaga. Mo alima ani le mi kadra 'ba Dawidi.

⁴⁶ Dawidi o'do Wiri na rakyenyi, ehe ako'jo ho mo ëzë na to'bë zi kuvö loko 'ba Wiri zi gisi 'ba Yakoba.

⁴⁷ Ndundu mo aba Solomono ra o'ba loko ne zi Wiri."

⁴⁸ "Mora Wiri Kyedre alima dë mi loko mati vidi köndu ra uvö. Édi kaa nëbi iya henye,

⁴⁹ 'Wiri iya henye,
Komoriyë kyiti 'bama,
dakanjo gara 'ba ndi ma.
Kyinë 'ba loko a'di ra akuvë
zi ma?

Mi bi vala ra ma kalawo?

⁵⁰ Mo'do wasisi ku biya?"

⁵¹ "E vo kazi kö'du kowo, ehe vidi 'ba da kyigo! Édiye kaa vidi mati ombanni ñbete dë. E 'duwi wehe ko'do Lawo Laka aba, kaa zutuwë o'donnii!

⁵² Nëbi maakowe edinni mati zutu 'be o'do zë dë na kyenyë? Zë ofonnii nëbiye mati ayadannii kö'du tayi 'ba Wiri ma Tinyö. Yaanya aba asusuwe mo, ehe ofowe mo.

⁵³ Malayika i'dinni kö'du ki'di 'ba Wiri zi ye, mora gba orowe dë."

*Ku'du 'ba Setifano yitö
aba*

⁵⁴ Mati vo vurë owonni me'do 'ba Setifano, zë ayinni na kamo kyirinni konyo aba,

⁵⁵ mura Setifano oso ndo Lawo Laka aba. Mo ongo bi komoriyë, ongo bikanyi kyedre 'ba Wiri, ehe Yesu édi törda kala tiri 'ba Wiri.

⁵⁶ Mo iya henye, "Mongo komoriyë ayéhu ré ni, Wisi 'ba Vidi édi törda kala tiri 'ba Wiri."

⁵⁷ Vo vurë nee agbogbo hë nnii na gu kyembe ehe isi mbili nnii. Kandi zë biya alodronni da Setifano,

⁵⁸ ehe u'dunni mo yaga temi gawo kyedre ne. Ayetonnii mo ku'du yitö aba. Vo kiye o'banni bongo 'benni ndi kora maaako ru mo Sawolo.

⁵⁹ Mati edinni Setifano ku'du yiyo aba zi koli, mo ako'jo yaga, iya henye, "Yere Yesu, iri lawo ma kalakydredre aba!"

⁶⁰ Mo odrö domo ni akaño, ehe udu gu kyembe aba iya henye, "Yere, aya'ba kö'du kyenyë ko'do 'bezë ne dë, dë zë." Here mo oli.

8

Yaza 'ba vo kome

¹ Sawolo ra ombo da ku'du 'ba Setifano yitö aba. Mi kadra nani kanisa mi Yerusalem mi rayaza kyedre. Biya vo lö'böwë ga Yere, nje vo liguwe, apere ré nnii mi Yudiya ehe Samariya.

² Kya vo koma maakowe usunni Setifano ehe i'dinni lu'bë kö'du mo.

³ Sawolo ayeto kö'du kyenyë ko'do zi kanisa. Mo i'bë ta halinjø ta halinjø kiri

vüdii kora ehe vüdii mbara zë
kü'dii mi kamba.

Pilipo mi Samariya

⁴ Vo lö'böwë ga Yere ma
apere rë nnii ne, i'bënni ta
ga bi biya kö'du yöyö laka ne
yada mo aba.

⁵ Pilipo i'bë mi gawo kye-
dre 'ba Samariya ehe ayöyö
kö'du 'ba Korisito ne zi vüdii.

⁶ Zë oze mbili nnii zi Pilipo,
kaa mati zë owonni ehe
kongonni kö'du koro mati
mo o'do.

⁷ Vüdii kayo dakyikyi aba
ako'jo zë, ehe dakyikyi
i'bënni yaga ta rë zë ha
gbögbö aba. Vo keñe kayo
ehe vo ka'bo ako'jo zë.

⁸ Vüdii biya mi gawo nani
na rakyenyi, ga kö'du ma edü
rë ni ko'do ne.

⁹ Kadra maako aba kora
maako ru mo Simona alima
ani vüdii 'ba Samariya ko'do
na rakaga. Mo edü mörü
ko'do ehe o'do rë ni na vüdii
kyedre maako.

¹⁰ Vüdii biya ma wadakayo
aba ehe vo leri atötö rë nnii
toko rö mo, zë iyanni henye,
"Kora nenye vo kyigo 'ba
Wirii, ma ako'jo Kyigo ma
Kyedre."

¹¹ Kadra kondä aba, Si-
mona edü mörü ko'do zi vüdii
ko'do na rakaga, ehe zë asesi
rë nnii töötö toko rö mo.

¹² Mora mati zë omannii
ku mi kö'du kiya 'ba Pilipo,
ga kö'du 'ba Damöku 'ba
Wirii ehe ru 'ba Yësu Korisito,
abapatisi zë biya kora mbara
aba.

¹³ Simona oma kpa, ehe
abapatisi mo. Mo alima kara
zi Pilipo, ga kö'du mo ongo

bi biya da kö'du koro ne
rakaga aba.

¹⁴ Vo lütuwë mi Yerusalem
owonni henye, kya vüdii
maakowe mi Samariya
irinni me'do 'ba Wirii ku.
Here zë utunni Petero ehe
Yowani zi zë.

¹⁵ Mati vo lütu rïyö nenye
çkonnii, zë amötunni henye
zi zë kïri Lawo Laka.

¹⁶ Gba kazi nenye, Lawo
Laka i'di dë gba zi ma kölö
maako tëmi zë, abapatisi zë
injë mi ru 'ba Yere Yësu.

¹⁷ Petero, Yowani aba
i'di kala nnii da vüdii 'ba
Samariye, ehe zë irinni
Lawo Laka.

¹⁸ Simona ongo Lawo Laka
i'di zi vo kome mati vo
lütuwë i'di kala nnii dë zë.
Here mo i'di kohi

¹⁹ zi Petero, Yowani aba
ehe iya henye, "i'di kyigo
nenye kpa zi ma, ezë vüdii
maako mi'di kala ma ku do
mo, akiri Lawo Laka."

²⁰ Mora Petero iya zi mo
henye, "Yi 'dö kohi 'beyi ne
aba akindé re mi wa'do, ga
kö'du asösü zi waki'di 'ba
Wirii kogo kohi aba.

²¹ Nenye anza dë loo 'beyi,
ehe Wirii ongo ku di'di yi
anza dë na laka.

²² Oto dë yi tëmi kö'du
sösü kyényë 'beyi ne, ehe
ako'jo ha Wirii zi kila yi.

²³ Mongo yi ndö na
mikumbë, ehe ida yi ku gö
mi géri kö'du kyényë ko'do
'beyi."

²⁴ Simona iya henye,
"Amötu zi Yere, here kö'du
ma iya ne mo'do rë ni dë zi
ma."

²⁵ Tapëti Petero ehe Yowani aba ayëtinni kö'du 'ba Yere ku, a'banni zi Yerusalem. Ta da géri 'bëzë, zë ayëtinni kö'du yöyö laka ne mi dalinjɔ kayo 'ba Samariya.

Pilipo vo mi turu 'ba Atepïyö aba

²⁶ Malayika 'ba yere iya zi Pilipo henye, "İ'bë dambaro da géri konda 'ba lipi mati i'bë ta Yerusalem zi Gaza."

²⁷⁻²⁸ Here Pilipo i'bë. Kora lïmu mi turu 'ba Atepïyö édi kpa ti'bë ta da géri nani mi gbugburu. Mo kyedre 'ba vo kohi sesi zi Kadasi, mati édi mbara yere 'ba Atepïyö. Mo i'bë mi Yerusalem zi mötu, ehe yaanya aba édi ku da ga géri éni linjɔ. Mo édi alima mi gbugburu éni kö'du ko'jo témii wayöruwë 'ba nëbi Yisaya.

²⁹ Lawo Laka iya zi Pilipo henye, "İ'bë zi gbugburu nani, alima kara rɔ mo."

³⁰ Pilipo aho kara ehe owo kora ne édi kö'du ko'jo témii wayöruwë 'ba nëbi Yisaya. Pilipo ako'jo hɔ mo iya henye, "Ayɔlɔ mi kö'du mati édi ako'jo ne ku?"

³¹ Mo aya'ba dɔ mo iya henye, "Hala ma tɔ'bo yɔlɔ, nje ézé vidi maako ra akonyi ma?" Mo ako'jo Pilipo zi tayi riyye ehe lima dakapa ni.

³² Kora ne édi wayöru ko'jo iya henye, "Akokɔ mo kaa tümélë mati da géri éni zi kofo. Mo udu dë, kaa tümélë ma yëvu rɔ mo umu le du udu dë.

³³ O'dønni mo na komokaya, mo iri vurë ma tñyö dë. Hala mo atɔ'bo tedi gisisi aba, ézé didi mo oba ku 'de?"

³⁴ Vo lïmu ne iya zi Pilipo henye, "Ayada zi ma, nëbi ne édi ame'do kö'du ni, mandere kö'du vidi maako?"

³⁵ Here Pilipo ta bi nenye ayeto témii kö'du wayöru nenye ehe ayada zi mo kö'du yöyö laka ga kö'du 'ba Yesu.

³⁶ Mati zë édi ti'bënni ta da géri, zë ayinni bi ma wini aba. Kora lïmu ne iya henye, "Ongɔ te, kinye wini édi. Kö'du a'di ɔ'bo dë bapatisi ma?"

³⁷⁻³⁸ Mo i'di kö'du zi karo ne tɔrɔ. Zë 'dö riyyö i'bënni akajo mi wini, Pilipo abaptisi mo.

³⁹ Tapëti tasi 'bëzë yaga témii wini, Lawo 'ba Yere oba Pilipo 'de. Vo lïmu ne ongɔ mo dekpe löhü, mora mo édi ti'bë da géri éni rakyenyi aba.

⁴⁰ Pilipo yaa alaya mi Azotusu. Mo i'bë témii gawo zi gawo, biya ta da géri zi Kasariya, yëti kö'du laka zi vidi.

9

Rakopi 'ba Sawolo

(Loo 22:6-16, 26:12-18)

¹ Mi kadra nani Sawolo nduwë yaza, kofo vo lö'böwë ga Yere. Mo i'bë zi kyedre 'ba vo karase,

² ako'jo hɔ mo kö'du waraga zi vo dagba bi 'ba mötuwë mati édinni mi Damasika. Mo o'do nenye ga kö'du mo ombo zi kiri ehe koba mi Yerusalem vidi

kora mandere mbara ma omanni mī géri 'ba Yere.

³ Mati Sawolo édi ku kara zi tokō Damasika, bikanyi laka ta komoriyē truku'du ayanyi bi toko ta rō mo.

⁴ Mo alépi dakano, owo gu iya zi mo henye, "Sawolo, Sawolo, kö'du a'di édi ma yaza?"

⁵ Sawolo ako'jo kö'du iya henye, "Yere yi 'beyi éyi?" Yere aya'ba dō mo iya henye, "Ma Yēsu ra. Ma ra vidi ma édi ayaza.

⁶ Yaanya aba ényi riyē ehe i'bē mī gawo kyedre ne, ani akayada zi yi a'di zi ko'do."

⁷ Vidi kora mati édinni Sawolo aba, oronni ani kazi me'do. Zé ownoni gu, mora ongonni vidi maako dē.

⁸ Sawolo ényi riyē ta akanjo, ehe mati ayéhu komoni, mo o'bō dē zi wa maako kongo. Vidi maako ra iri mo kala aba koko mī Damasika,

⁹ ehe ko'do wota aba mo o'bō dē zi bi kongō ehe onyo wa kpa dē, mandere wa kuwē.

¹⁰ Vo lö'bō maako ru mo Ananiya alima mī Damasika. Yere ame'do zi mo tēmi rayada. Ananiya aya'ba dō mo iya nenye, "Yere, kinye mēdi."

¹¹ Yere iya zi mo henye, "Ényi riyē ehe i'bē lijo 'ba Yudasi da géri mbiyi ne. Ezé oko ku ani, aki'ja kora maako ru Sawolo tēmi gawo 'ba Tasisi. Sawolo édi amotu,

¹² ehe mo ongo rayada kora maako ru mo Ananiya édi atayi zi mo ehe i'di kala

nī dō mo, here zi mo bi kongō lōhu."

¹³ Ananiya aya'ba dō mo iya henye, "Yere, vidi kayo ayadannī zi ma, kö'du kyénye mati kora nenye o'dō zi vidi laka 'beyi mī Yerusalem.

¹⁴ Kinye mo ayi kalakonda aba kazi kyedree 'ba vo karase zi kiri vidi biya mati édinni ru yi ko'jo."

¹⁵ Yere iya zi Ananiya henye, "i'bē, minzi mo ku zi ko'do mo zi yada ru ma zi tu'dēe, yeree, ehe vidi 'ba Yiserele.

¹⁶ Ma na bi da ma ma kayada zi mo hala mo aki'ja riti ga kö'du ru ma."

¹⁷ Ananiya i'bē ehe ödu mī loko mati Sawolo édi lima 'dōmo. Ananiya i'di kala ni dō mo ehe iya henye, "Öndu Sawolo, Yere Yēsu ra utu ma. Mo ra kpa alaya zi yi da géri tayi 'beyi kinye ne. Mo omba yi zi bi kongo lōhu, ehe zi koso ndo Lawo Laka aba."

¹⁸ Truku'du wa maako kaa oko kyenze alépi ta komo Sawolo, ehe mo o'bō bi kongo lōhu. Mo ényi riyē abapatsi mo.

¹⁹ Here mo onyo wa, rō mo akyigo.

Sawolo ayeti kö'du mī Damasika

Sawolo alima ko'do maakowe aba vo lö'bōwē 'ba Yere éti mī Damasika.

²⁰ Kandi mo i'bē mī bi 'ba mötuwē ayeto yëti zi vidi henye, Yēsu ra Wisi 'ba Wirü.

²¹ Vidi biya ma ownoni Sawolo, na rakaga ehe iyanni henye, "Anza dē kora

nenye ra édi riti ki'di zi viði ma alimanni mii Yerusalem, mati édinni amötu mii ru 'ba Yësu? Mo ayi dë kinye zi kiri zë ehe koba zë zi kyedree 'ba vo karase?"

²² Sawolo ayëti kö'du kyigo aba. Yude ma alimanni mii Damasika, mo o'do zë na rakaga mati mo ayonzo zi yada zi zë Yësu ra Korisito.

²³ Yaa kya zë maakowe o'donnii mala zi Sawolo kofo,

²⁴ mora mo i'ja. Mo ayolo zë édinni ga ha resi 'ba gawo ne kongo kadra ehe yondo aba zi mo kofo.

²⁵ Yondö maako aba, vo lö'böwë Sawolo izanni mo akanjo mii baga kyedre ta da téri.

Sawolo mii Yerusalem

²⁶ Mati Sawolo oko mii Yerusalem, ayonzo zi rë ni droko vo lö'böwë eti. Mora zë biya na tere, ga kö'du zë omanni dë mo vo lö'bö ma tonyo ra.

²⁷ Here Baranaba akonyi mo, oba mo zi vo ligu. Mo ayada hala Sawolo ongo Yere, ehe hala Yere ame'do zi mo. Baranaba iya kpa henye, mati Sawolo édi mii Damasika, mo ame'do kazi tere mii ru 'ba Yësu.

²⁸ Sawolo alasi na dangölo vo lö'böwë eti mii Yerusalem, ehe ayada kö'du 'ba Yere zi viði biya.

²⁹ Mo 'duwi hë nnii wasa Yude ma édinni me'do mii ha 'ba Girigi, ehe zë ombanni zi mo kofo.

³⁰ Mora vo lö'böwë i'janni kö'du neny, ehe obanni

Sawolo zi Kasariya. Ani zë utunni mo zi Tasisi.

³¹ Here kanisa mii Yudiya, Galilaya, ehe Samariya yaanya aba ku mii kadra 'ba rakyeyi, ehe ayinni na kyigo, ehe Lawo Laka akonyi zë zi tövü ehe zi tere Wiri.

Petero ak'jo Anisi

³² Mati Petero édi alasi ta ga bi ne biya, mo i'bë zi vo lö'bö lake ma alimanni mii gawo 'ba Liyida.

³³ Ani mo i'ja kora maako ru mo Anisi, mo na rakoo, koo madomowota mii sora o'bë dë zi lasi.

³⁴ Petero iya zi Anisi henye, "Yësu Korisito ak'jo yi ku! Ënyi riyë, ehe akoku agburuku 'beyi ne." Kandi mo ɔro riyë.

³⁵ Viði biya mii Liyida ehe Sarono ongönni Anisi, ayinni na vo lö'böwë ga Yere.

Petero inje Doroka tëmi koli

³⁶ Mi Jopa mbara vo lö'bö maako, édi ru mo Tabita. Ru mo ha Girigi aba Doroka. Mo édi 'duwi kö'du laka ko'do zi viði ehe zi vo lerije.

³⁷ Mora mo alëpi na koo ehe oli. Zë akakanni rø mo, i'dinni mo mii lokotoro.

³⁸ Jopa anza dë na kowta ra Liyida, ehe vo lö'böwë owonni Petero édi ani. Zë utunni viði kora riyö zi kiya zi mo, "Akoo, ayi ze aba kandi éez ato'bë!"

³⁹ Kandi Petero i'bënni zë eti. Viði kora nee obanni Petero riyë mii lokotoro. Mbara lu'bë kayo édinni ani akudu. Zë ayadanni zi mo bonge

mati Doroka édi ako'do mo gba na didi.

⁴⁰ Tapëti Petero utu vidi ku biya yaga ta loko, odro da omo ni akaño, amötu. Here ofo re ni zi yoku 'ba Doroka ehe iya henye, "Tabita, ényi riyé!" Mbara ne ayéhu komo ni. Mati ongo Petero, mo alima riyé.

⁴¹ Petero irri mo kala ni abu akonyi mo da ndi mo. Petero ako'jo mbara lu'bë nee ehe kya 'ba vo lö'bö laka maakowe, ayada zi zë Doroka ényi ku na didi tém koli.

⁴² Vidi biya mi Jopa mati ownoni kö'du ma o'do re ni ne, ma kayo tém zë omanni mi Yere.

⁴³ Petero alima mi Jopa ko'do kayo aba mi lijo 'ba kora maako ru mo Simona, vo wana ko'jo ra.

10

Petero Koronoljöö aba

¹ Mi Kasariya kora maako édi ani ru mo Koronoljöö, mo vo da kanya lamikölö 'ba Roma ako'jo "Gboko tém Italiya."

² Koronoljöö kora 'ba yénii ra, mati ere Wiri ehe vidi biya 'beni eti. Mo i'di kohi kyö zi vo leriye, ehe 'duwi amötu zi Wiri.

³ Kadra wota tapëti kadra kutë, Koronoljöö ongo rayada kazi Wiri. Mo ongo malayika kazi Wiri édi tayı zi mo, ehe ko'jo mo ru aba, "Koronoljöö."

⁴ Koronoljöö na rakaga, mati mo ongo bi da

malayika. Here, mo ako'jo kö'du iya henye, "Yere, a'di ra kö'du nenyi biya go mo?" Malayika aya'ba do mo iya henye, "Wiri owo mötu 'beyi ku, ehe ayolo waki'di 'beyi zi vo leriye ne ku.

⁵ Yaanya aba utu vidi kora maakowe Jopa, zi kora maako ru mo Simona Petero.

⁶ Mo édi alima kora maako aba vo liko ko'do ru mo Simona, mo alima mi lijo ma kara ha ranga."

⁷ Tapëti kö'du nenyi kiya, malayika i'bë weni. Koronoljöö ako'jo riyö vo kalima 'beniyé ehe vo kanya kólö 'beni ma édi Wiri mötu.

⁸ Mo iya ga kö'du ne biya zi zë, ehe utu zë Jopa.

⁹ Kadra kutë mi ko'do ma ta go mo, mati kora nenyee edinni ku tayı kara Jopa, Petero i'bë ku riyé komo lembe amötu.

¹⁰ Mati zë edinni wakonyo ko'jo, mo na o'bo, omba zi wakonyo, mora mo ongo rayada kazi Wiri.

¹¹ Mo ongo komoriyé ayéhu re ni, ehe wa maako ayi akaño kaa mbili bongó kyedre bi golo'bö sowö éni aba.

¹² Mi mo dakyiné ngötü biya, ngötuwë 'ba lijo, watelee, ehe aliye.

¹³ Gu iya zi mo henye, "Petero, ényi riyé! Ofo nenyee, ehe onyo zë."

¹⁴ Mora Petero iya henye, "Yere, mo'bö dë ko'do mo, gba monyo wa maako na ti'da, ehe anza dë na laka zi konyo."

15 Gu ame'do zi mo löhu, "Ëzë Wiri o'do wa maako ku ñbala, iya dë henye, anza dë na laka zi konyo."

16 Nenyé o'do rë nü da wota, gba kazi mbili bongó ne truku'du koba huléhu komoriyé.

17 Mati Petero gba sösu mi me'do nenye a'di, kora ma Koronoliyö utu zë ne, ayi ɔrɔnni ha loko 'ba resi. I'janni gérri liñj 'ba Simona ku,

18 ehe ako'jonnii kôdô here ne Simona Petero édi alima ani.

19 Mati Petero édi gba kô'du ma o'do rë nü ne sösu, Lawo iya zi mo henye, "Kora wota édinni kinye bi koma kô'du yi."

20 Kandi i'bë akano, ehe i'bë zë étii. Asosu dë, ma ra mutu zë."

21 Petero i'bë akano iya zi kora nee henye, "Ma ra édiyé akoma. Ayiye ga a'di?"

22 Zë aya'banni da me'do iyannii henye, "Vo da kanye Koronoliyö ra utu ze. Mo kora laka ra, mo amötü Wiri, ehe vidi biya 'ba Yuda omnabanni mo. Malayika laka 'ba Wiri ra ayada zi Koronoliyö zi kutu lítu zi yi, here mo atobô kowo a'di ra zi yi kiya."

23 Petero ako'jo zë zi ko'do ani. Mi ko'do vere, Petero ehe kya 'ba vo lö'böwë mi Jopa i'bënni kora mati ayinni kazi Koronoliyö ne étii.

24 Mi ko'do vere aba zë ɔkɔnni mi Kasariya bi ma Koronoliyö édi bi zë kisi.

Mo ako'jo karo 'béniyé ehe aboka ma kare.

25 Mati Petero ɔkɔ, Koronoliyö amëtë mo, here mo alodro burutu Petero, ehe ayeto mo yeto.

26 Mora Petero injë mo, ehe iya henye, "ɔrɔ riyé! Ma anza dë ndra ta da vidi köndu."

27 Mati Petero ödu loko, mo édi gba me'do Koronoliyö aba, vidi kayo édinni ani.

28 Petero iya zi zë henye, "Ayole ku laka, ze Yude kô'du kï'di 'beze ila ze dë zi wa maako ko'do vidi maako étii, mora Wiri ayada zi ma, mo asösü dë vidi maako édi na ti'da mandere anza na laka.

29 Mati utuwë zi ma zi tayi kinye, mayi ku. Yaanya aba momba zi yolo kô'du a'di utu lítu ga ma?"

30 Koronoliyö aya'ba do mo iya henye, "Ko'do sowɔ alaga édi kaa kadra wota 'ba hutaga, mëdi amötü liñj. Truku'du kora maako usu bongó kanyi ɔrɔ da komo ma.

31 Mo iya henye, 'Koronoliyö, Wiri owo mötu 'beyi ku ehe mo ayɔlo waki'di 'beyi zi vo leri ku.

32 Yaanya aba utu lítu mi Jopa zi Simona Petero. Mo édi na yingo mi liñj 'ba Simona vo likɔ ko'do, alima kara ha ranga.'

33 Mutu lítu kandi gë yi, ehe édi da kô'du komba laka aba zi yi tayi ne. Ze biya dëdi kinye da komo Wiri zi kowo a'di akiya."

Me'do 'ba Petero

³⁴ Petero ame'do henye, "Yaanya aba ma yɔlɔ ku Wiri o'do lovo vidi biya kɔlɔ.

³⁵ Wiri na rakyenyi vidi ma ere nii, ehe o'do wa ma lake.

³⁶ Ayole kö'du kise mati Wiri i'di zi vidi 'ba Yiserele, mati mo utu Yesu Korisito, Yere 'ba vidi biya, zi rakyeyi k'i'di zi zë.

³⁷ Ayole ku wa mati o'do rë nii, ta bi ne biya mi Yudiya. Ayeto biya mi Galilaya, tapeti Yowani ayada biya zi vidi bapatisi.

³⁸ Wiri i'di Lawo Laka ehe kyigɔ zi Yesu temi Nazereta. Mo edii Yesu aba, mati mo alasi toko kö'du laka ko'do, ehe vidi ko'jo aba, zë ma hu kyigɔ 'ba Satani.

³⁹ Ze biya dongɔ wa ma o'do 'dö mi Yuda ehe mi Yerusalem. I'di Yesu zi koli da taka,

⁴⁰ mora ko'do wota aba yaa, Wiri injë mo na didi, ehe o'do mo zi kongo.

⁴¹ Anza vidi biya ra ongo mo, ze ra nje dongɔ mo, wakonyo ehe wakuwë mo aba tapeti tenyi 'bomo temi koli. Ze ra Wiri inzi zi yada kö'du mo zi vidi maakowe.

⁴² Wiri ayada zi ze zi yoyö zi vidi henye, Yesu ra inzi mo ku zi vurë 'ba didi yoku etti kiya.

⁴³ Nébi biya iyanni henye, vidi biya ma edinni koma aba mi Yesu, akila kö'du kyenyi 'bezë ne mi ru mo."

Tu'de irinni Lawo Laka

⁴⁴ Mati Petero edii gba ame'do, Lawo Laka ayi da

vidi ma edii mbili nnii koze ne.

⁴⁵ Kya 'ba vo kome ma nbete, mati ayinni Petero etti, zë na rakaga ga kö'du Lawo Laka i'di ku zi tu'dee,

⁴⁶ ga kö'du zë ownoni tu'de edinni ku me'do mi ha mënzeni maakowe Wiri yeto aba. Here Petero iya henye,

⁴⁷ "Tu'de nenyee i'di Lawo Laka ku zi zë, kpa kaa dëdi mo aba. Ma yolo ku vidi maako o'bɔ dë ze yata ta bi zë bapatisi."

⁴⁸ Petero i'di kö'du zi zë bapatisi mi ru 'ba Yesu Korisito. Here zë ako'jonnii ho mo zi lima rë nnii ko'do tisi aba.

11

Petero mi kutë vo lö'böwë mi Yerusalem

¹ Vo lituwë ehe vo lö'böwë mi Yudiya ownoni henye tu'dee ombanni da kö'du kise 'ba Wiri ku.

² Here mati Petero ayi Yerusalem, kya vo kome nbete ayeto hë nnii wasa mo aba,

³ zë iyanni henye, "Yi alima na yingo mi liŋɔ 'ba tu'dee, ehe onyo wa kpa zë etti!"

⁴ Here Petero ayada kö'du ma o'do rë nii, iya henye,

⁵ "Mëdi mi gawo 'ba Joppa ehe mëdi amötu, mati mongo rayada kazi Wiri. Mongo komoriyë ayehu rë nii, ehe wa maako kaa mbili bongɔ kyedre iri ta bi golo'bɔ 'bomo sowɔ tayi akanjo zi ma.

6 Mati mongo bi mii mo, ngötuwë 'ba linjɔ, ngötü mökuwë, watelee, ehe aliye.

7 Mowo gu iya zi ma henye, 'Petero, ényi riyye! Ofo nenyee, ehe onyo zé.'

8 Mora miya henye, 'Yere, mɔ'bɔ dë ko'dɔ here, gba monyo wa maako mati édi na ti'da ehe mandere anza na laka zi konyo ne dë.'

9 Gu ta komoriyye ame'do zi ma löhu, iya henye, 'Ezé Wiri o'do wa maako ku ñbala, iya dë henye, anza dë na laka zi konyo.'

10 Nenyе o'dɔ rë nii da wota, gba kazi koba mo biya löhu komoriyye.

11 Truku'du kora wota tëmi Kasariya orönni komo loko mati mëdi alima 'dɔmo.

12 Lawo Laka ayada zi ma t̄'bë zé étü ehe kazi kö'du sösü. Here öndu mii Yësu modaka i'bënni ma aba, ehe dödu mii loko 'ba kora nenyе.

13 Mo ayada zi ze malayika alaya zi nii, iya henye, 'Utu vidi maako Jøpa zi kora maako ru mo Simona Petero,

14 mo akayada zi ye hala yi ehe vidi biya mii linjɔ 'beyi akayomo.' "

15 "Tapëti ma yeto me'do, i'di Lawo Laka zi zé, kaa mati Lawo Laka i'di zi ze biyeto aba.

16 Ma sösü me'do 'ba Yere, iya henye, 'Yowani abapatisi wini aba, mora akabapatisiye Lawo Laka aba.'

17 Wiri i'di zi tu'dë naniye kpa waki'di mati mo i'di zi ze, mati di'di koma 'beze mii Yere Yësu Korisito. Hala ma kayata Wiri?"

18 Mati zé owonni Petero iya nenyе, orönni ta bi hë nnii wasa, ehe ayetonnii Wiri yeto, iyanni henye, "Wiri yaanya aba o'do tu'dëe ku dë nnii koto zi nii, ehe i'di dëdi ku kpa zi zé."

Kanisa mii Atiyoko

19 Kya 'ba vo lö'bö 'ba Yere maakowe apere rë nnii ga kö'du 'ba wayaza ma ayeto kofo 'ba Setifano aba. Zé i'bënni kowc kaa Ponisiya, Seyipurusu, ehe Atiyoko. Zé ayadannii kö'du kise ne nje zi Yude.

20 Kya 'ba vo lö'bö maakowe tëmi Seyipurusu ehe Sirënë i'bënni Atiyoko ehe ayetonnii yada zi vidi 'ba Girigë kö'du yoyö laka ne ga kö'du 'ba Yere Yësu.

21 Kyigo 'ba Yere édi zé aba, ehe vidi kayo otö dë nnii zi Yere, ehe omanni mii mo.

22 Kö'du yoyö ma o'do rë nii ne, oko zi kanisa mii Yerusalem, ehe zé utunni Baranaba Atiyoko.

23 Mati Baranaba oko ani, ehe ongo hala Wiri i'di kö'du lake ku zi zé. Mo na rakyenyi, ehe mo alenze zé zi limannii koma aba mii Yere biya di'di nnii aba.

24 Baranaba mo kora laka 'ba koma kyedre aba, ehe oso mo ndö Lawo Laka aba. Vidi kayo otö dë nnii zi Yere.

25 Here Baranaba i'bë Tasisi Sawolo koma.

26 Mati mo i'ja Sawolo, ika mo Atiyoko. Ani zé adrökoni rë nnii kanisa étü koc kólö, ehe ayandi vidi kayo. Ani mii Atiyoko

vo lö'böwë 'ba Yere dagba
ako'jo Korisito 'ba.

²⁷ Mi kadra nenyé aba,
kya 'ba nébi maakowe ta
Yerusalem ayinni Atiyoko.

²⁸ Ma kólö témii zé ru mo
Agabusu. Wakonyi 'ba Lawo
Laka aba, mo ayada kö'du
iya henye, "Madöyi kyényé
atédi témii damöku ne biya."
O'do rë ni mi kadra ma Kulidasi
ra na yere.

²⁹ Vo lö'bö ma édinni mi
Atiyoko ombanni zi kutu
wakonyi maako zé atö'bönni
zi önduwé mi Korisito ma
édinni mi Yudiya.

³⁰ Here zé inzinni
Baranaba ehe Sawolo zi
koba waki'di 'bënni zi vo
dagbe 'ba vo lö'böwë mi
Yerusalem.

12

Heroda ayaza vo kome

¹ Mi kadra nani, Yere
Heroda ayaza kya vidi 'ba
kanisa.

² Mo i'di kö'du zi vo kanye
zi da Yemisi öndu 'ba Yowani
kikye kulu aba.

³ Mati Heroda ongo nenyé
o'do vidi 'ba Yude na
rakyenyi, mo iiri Petero
mi kadra karama 'ba
mangolo'bó kazi langa.

⁴ Mo i'di Petero mi kamba,
ehe i'di kö'du zi vo kanya
gboko sowó zi go mo kongo.
Heroda o'do mala zi mo ki'di
bi 'ba vurë, komo vidi kayo
tapeti karama 'ba laga 'ba
koli.

⁵ Mati Petero édi na sesi
mi kamba, vidi 'ba kanisa
orönni dë ta bi 'ba mötu zi
Wiri ga kö'du mo.

*Ayasi Petero na dangölö
témii kamba*

⁶ Gba ta komo yondo zi
Petero ki'di bi 'ba vurë,
mo édi ako'do, ehe ida mo
nyori riyö aba mi kutë vo
kanya riyö. Vo kanya riyö¹
maakowe édinni ha loko ma
ödu mi kamba ne kongo.

⁷ Truku'du malayika kazi
Yere alaya, ehe bikanyi
ayanyi bi toko mi kamba.
Malayika ne isa Petero ta
dakapa mo, ehe aliro mo
riyé. Here mo iya henye,
"Kandi! Ënyi riyé!" Nyori
alépinni ta kala mo,

⁸ ehe malayika ne iya
zi mo henye, "Ënyi, usu
bongó rë yi, ehe usu kamoka
'beyi." Petero o'do kö'du ma
ayada zi ni. Here malayika
iya henye, "Yaanya aba usu
bongó alikölu 'beyi, ehe usu
ga ma."

⁹ Petero i'bënni malayika
aba, mora mo asösü kö'du
ne wiri ra isi ni.

¹⁰ Zé i'bë alagannü gboko
riyö 'ba vo kanye, ehe mati
ayinni ha resi 'ba kohi zi
gawo kyedre, ayéhu rë ni na
bi dë ni. Zé i'bënni yaga, ehe
mati édi ti'bënni ta da géri,
kandi malayika alaya dë.

¹¹ Mati Petero ayolo kö'du
ma o'do rë ni ne, mo iya
henye, "Yaanya aba ma yolo
ku Yere ra utu malayika éni
zi yomo ma kazi Heroda, ehe
kazi wa biya vo dagbe 'ba
Yude asösunnü zi ko'do zi
ma."

¹² Here Petero i'bë zi liño
'ba Mariya, ma 'ba Yowani
Marako. Vo lö'böwë 'ba Yere

ayinni ga bi kólö ani, ehe
édinni amötu.

¹³ Petero akökö ha resi,
ehe vo kalima mbara maako
ru mo Roda, ayi ha loko zi dō
mo ya'ba.

¹⁴ Mati mo owo gu Pe-
tero, mo rakyenyi aba ndra,
mo ayéhu ha resi dē. Mo
aho huléhu loko, ehe iya
zi vidiyé henye Petero édi
atörö ani.

¹⁵ Mora vidi biya ayadannü
zi mo, iyanni henye, "Yí vo
nökyi." Mora mo zō kiya
henye, ne Petero ra. Here zé
iyanni henye, "Ne malayika
omo ra."

¹⁶ Petero zō kököt, le mi
ndundu mo zé ayéhunni ha
resi. Zé ongönni mo ehe zé
na rakaga.

¹⁷ Petero ame'do kala ni
aba zi zé zi törönni ti. Mo
ayada hala Yere ika ni yaga
témii kamba. Mo iya kpa
henye, "Ayade zi Yemisi ehe
zi öndu maakowe kö'du ma
o'do ré ni ne." Tapëti mo, mo
ila bi nani ehe i'bë bi maako.

¹⁸ Mi damindö vere, vo
kanya ma édinni bi kongo
rasosu kyedre aba, ehe rak-
aga aba kö'du a'di okö zi
Petero.

¹⁹ Heroda i'dü kö'du zi vo
kanya 'béniyé zi mo koma,
mora du i'janni mo dē. Here
mo ako'jo ha vo kanye, ehe
i'dü zé zi kofo. Tapëti nenye,
Heroda ila Yudiya i'bë zi
lima mi Kasariya yaa.

Koli 'ba Heroda

²⁰ Heroda ehe vidi 'ba
Tiyere ehe Sidoni na kamo
oka ma kólö maako aba.
Here gboko témii zé i'bënni
Balatusu kongo, ma kólö

témii vidi kyedre mi turu
'ba Heroda. Zé alélunni da
Balatusu henye nombannü zi
rakyeyi ko'dö mi kutë gawo
'bëzë ehe Heroda, ga kö'du
dakaño 'bëzë i'ja wakonyo
'bëni ta bi ma Heroda na vo
do mo.

²¹ Mi kadra ma zé om-
bannü dö mo, Heroda ayi usu
ré ni mi bongo 'ba yere. Mo
alima da kyiti 'ba vurë éni.

²² Vidi agbögbö hé nnü
iyanni henye, "Ame'do ndra
kaa Wiri ta da vidi kora!"

²³ Kandi malayika kazi
Yere otra mo akanjo, ga
kö'du mo oba wakoro 'ba
Wiri. Kuruwë onyonni
Heroda ehe oli.

²⁴ Kö'du kise 'ba Wiri zö ré
ni pere.

²⁵ Tapëti Baranaba ehe
Sawolo o'dönni lóo ma utu
zé zi ko'do mo ne ku, a'banni
Yerusalem, ehe obanni
Yowani Marako kpa nnü aba.

13

Baranaba ehe Sawolo

¹ Mi kutë vidi 'ba kanisa
'ba Atiyoko nébi maakowe
ehe vo komoyandiye édinni.
Zé ra Baranaba, Simiyöno
ako'jo kpa Nigara, Lusiyösi
témii Sirënë, Manani mo
aboka 'ba yere Heroda ma
kara, ehe Sawolo.

² Mati zé édinni Yere yeto
ehe ha koro, Lawo Laka iya
henye, "Inziye Baranaba ehe
Sawolo zi lóo mati minzi zé
zi ko'dö."

³ Here tapëti ha koro ehe
mötü, zé i'dünni kala nni dë
zé, ehe utunni zé da géri
'bënni.

*Baranaba ehe Sawolo mī
Seyipurusu*

⁴ Lawo Laka utu Baranaba ehe Sawolo zi Selesiya, ehe ta ani zé i'bënni da rutu 'ba Seyipurusu.

⁵ Zé ɔkɔnni Salamisi, ayetonnii kö'du kise 'ba Wiri yëti mī bi 'ba mötuwë 'ba Yude. Yowani Marako édi zé aba kaa vo wakɔnyi.

⁶ Baranaba ehe Sawolo umunni da rutu zi Papahɔsi. Ani zé i'janni kora maako tëmi Yude, ru mo wisi 'ba Yësu. Mo vo möri ehe nëbi vo ndɔndo.

⁷ Mo o'do loo kpa zi Serigisu Pawolosi, yere 'ba rutu ne.

Serigisu Pawolosi, vo kö'du yɔlo, omba zi kowo kö'du kise 'ba Wiri, ehe mo utu lìtu kö'du Baranaba ehe Sawolo.

⁸ Mora Barayësu vo möri, ru mo maako Elimasi, awasa kö'du 'bëzë ne. Mo ayɔnzɔ zi yere sesi kazi koma mī Yësu.

⁹ Here Sawolo, ru mo maako kpa Pawolo, oso ndo Lawo Laka aba, mo ongo bi mbiyi da Elimasi

¹⁰ ehe iya henye, "Yi wisi 'ba Satani! Yi vo ndɔndo ehe vo wehe 'ba kö'du laka. Ndala aba, atɔrɔ ta bi me'do kyënyë kiya ra gëri tñyö 'ba Yere?

¹¹ Yere omba ti'bë riti kï'di zi yi, yi ko'do yaa na vo komoköndu. O'bɔ dekpe zi bikanyi 'ba kadra kongo."

Kandi komo kora ne ayöfu matutu köndu aba, ehe mo i'bë toko vidi maako koma zi ni gaga kala aba.

¹² Mati yere ongo kö'du mati o'do rë ni ne, mo rakaga

aba mī kö'du yandi ga kö'du 'ba Yere ne. Here mo oma mī Yere.

*Pawolo ehe Baranaba mī
Atiyɔkɔ Pisidiya*

¹³ Pawolo ehe oka maakowe étii ilannii Papahɔsi ehe i'bënni zi Paga mī Pambaliya, mora Yowani Marako ila zé i'bë huléhu mī Yerusalem.

¹⁴ Koso zé ne i'bënni dagba kazi Paga zi Atiyɔkɔ mī Pisidiya. Here mī ko'do 'ba ralawo aba zé i'bënni mī bi 'ba mötu ehe alimannii akanjo.

¹⁵ Tapëti kö'du ko'jo tëmi kö'du kï'di ehe wayöruwë 'ba nëbiyyë, vo dagbe utunni vidi maako zi yada zi Pawolo ehe Baranaba henye, "Aboka me, ézë édiyë kö'du maako aba zi kiya mati akakɔnyi vidi, iye."

¹⁶ Pawolo ényi riyë. Mo o'do kala ni, ehe ame'do, iya henye, "Vidi 'ba Yiserele, ehe vidi maako 'ba tu'dëe kpa mati édinni mötu Wiri, oze mbili ye.

¹⁷ Wiri 'ba Yiserele inzi zutu 'bezee, ehe mo ila vidi 'beze kaa vo leze mati édi alimannii Ezipeto. Ani mo o'do zé na kyigo. Here kyigo gärä 'bënii aba, mo ayasi zé yaga.

¹⁸ Koo 'butësowɔ mo ongo gë zé mī da lipi.

¹⁹ Tapëti mo ayanja tu'dë madɔmoriyö mī Kanana, mo i'di dakajo 'bëzë zi vidi 'bënnyë kaa drivu.

²⁰ Nenyé o'do rë ni iri koo lamisowɔ 'butémuyi."

²¹ Tapëti kadra nani, Wiri i'di vidi 'bezee na vo vurëe le mi kadra 'ba nëbi Samowele.

²² Here vidi ombanni yere. Wiri i'di zi zë Yere Sawolo, wisi 'ba Kisi ta daliñɔ 'ba Benyimona. Mo iri kɔɔ 'butësowo.

²³ Tapëti Wiri iri Sawolo, i'di Dawidi na yere pëti mo. Wiri iya ga kö'du mo henye, 'Dawidi wisi 'ba Jese édi kyinë 'ba vidi ma o'dɔ ma ndra na rakyenyi. Mo o'dɔ wa biya, mati momba mo zi ko'dɔ.'

²⁴ Tëmi kozo 'ba kora neny, Wiri ika vo wayɔmo Yësu zi Yiserele, kaa alömu."

²⁵ "Mora gba kazi Yësu ayi dë, Yowani édi ayada zi vidi biya mi Yiserele zi dë nni koto huléhu zi Wiri ehe bapatisi kiri.

²⁶ Mati loo 'ba Yowani édi ku kara zi rë ni kinde, mo iya henye, 'Asosu 'be ma éyi ra? Manza dë vidi mati édiyë bi mo kisi. Owowe mo édi tayi. Mo atayi 'da, ehe manza dë laka zi kamoka ɔmo kinga.' "

²⁷ "Öndu me, kozowe 'ba Abarayama, tu'dëe biya mati édinni kinye Wiri mötu, kö'du kise 'ba wayɔmo neny utu zi ze.

²⁸ Vidi 'ba Yerusalema ehe vo dagba 'bëzëe ayolönni dë éyi ra Yësu. Mandere zë ayolönni kpa dë mi me'do 'ba nëbiyë mati édi ako'jonnü mi ko'do 'ba ralawo biya. Zë o'donni me'do 'ba nëbiyë ayi ku tñyö vurë kikye aba ra Yësu.

²⁹ Gbii le ëzë i'ja kö'du maako dë le zi Yësu ki'di

zi kofo, zë nduwë ha Pilato ko'jo zi mo kofo.

³⁰ Tapëti o'donni wa mati nëbiyë ayörunni kö'du Yësu, oba mo akanjo ta da taka ehe i'di mi ogo."

³¹ "Mora Wiri injë mo tëmi koli.

³² Ko'do lakyi aba Yësu alaya zi vidi mati i'bënni mo aba tëmi Galilaya zi Yerusalem. Yaanya aba édinni kö'du mo yada zi vidi 'bezee.

³³ Ze kinye zi yada zi ye kö'du yoyö. Wa mati Wiri alömu zi zutu 'bezee,

³⁴ na ko'dɔ, yaanya aba mo o'dɔ ku zi ze Yësu kinjë aba zi didi. Édi kaa Wayeto 'ba Dawidi ma riyo iya henye, 'Yi wisi ama ra, ndenye mayi ku na 'Bu yi.' "

³⁵ "Wiri injë Yësu tëmi koli ehe ila ida rɔ mo dë zi teje. Édi kaa Wiri iya,

³⁶ 'Ma ki'di zi yi wa laka mati ma lömu zi Dawidi.'

³⁷ Ehe mi Wayeto 'ba Dawidi maako iya henye, 'Ila vidi laka 'bëyi ne dë zi teje mi ogo.'

³⁸ Mati Dawidi édi gba na didi, mo oro Wiri. Here tapëti mo oli, usu mo mi ogo 'ba zutu 'bomowe, ehe ida rɔ mo enje.

³⁹ Mora vidi mati Wiri injë tëmi koli, ida rɔ mo enje dë."

⁴⁰ "Aboka me, kö'du kise ne édi henye, Yësu akila kö'du kyényë 'be!

⁴¹ Kö'du ki'di 'ba Mosa ɔ'bɔ dë e ko'dɔ tñyö tëmi kö'du kyényë 'be biya. Mora vidi ma édi koma aba mi Yësu, Wiri ako'dɔ mo tñyö.

⁴⁰ Ḗdiyē komokandi aba kazi, kö'du ma nēbi iyanni ne mo'do rē nī dē zi ye. Zē iyanni henye,

⁴¹ 'E vidi ma o'de lasa ra Wiri,

ēdī rakaga aba ehe akoli.

Ma ko'do wa maako mī kadra 'be,

o'be dē zi koma,

ēzē vidi maako ayada le zi ye.'"

⁴² Mati Pawolo ehe Baranaba ēdinni ku bi 'ba mötu 'ba Yude kila, vidi alenzenni zē zi kiya kyō kö'du kōlō nenyeē ko'do 'ba ralawo vere aba.

⁴³ Tapeti mötu, Yuda kayo ehe tu'dē kayo ma ēdinni Wiri mötu ne, i'benni zē eti. Pawolo ehe Baranaba alenze zē biya zi lima mī rakyeyi 'ba Wiri.

⁴⁴ Mi ko'do 'ba ralawo vere, vidi biya 'ba mī gawo ayinni zi kö'du kise 'ba Yere kowo.

⁴⁵ Mati Yude ongɔnni vidi kayo nee, zē na mīkumbē. Zē alidinni Pawolo ehe ame'donni na kyenyē ra kö'du biya mati mo iya ne.

⁴⁶ Mora Pawolo ehe Baranaba kazi tere iyanni henye, "Domba zi yada kö'du kise 'ba Wiri zi ye, gba kazi yada zi vidi maakowe. Mora ombe kö'du kise ne dē! Nenye ayada henye, ombe dīdī ma n̄buru n̄buru ne dē. Yaanya aba dēdī ti'bē zi tu'dēe.

⁴⁷ Yere i'di kö'du zi ze henye, 'Mi'di yi kinye kaa bikanyi zi tu'dēe, zi koba wayom̄ 'ba Wiri zi vidi mī dakaño biya.'

⁴⁸ Kö'du kise nenye o'do tu'dēe na rakyenyi, ehe zē ayetonnī me'do 'ba Yere. Vidi biya ma inzi ku kö'du dīdī ma n̄buru n̄buru, here omannī mī Yere.

⁴⁹ Kö'du kise ga kö'du 'ba Yere apere rē nī biya mī dakaño nenye.

⁵⁰ Mora Yude i'benni zi mbara kyigo ma erenni Wiri, ehe kora vo dagbe 'ba gawo. Zē ofɔnni zē na kyenyē ra Pawolo ehe Baranaba, ehe ayetonnī zē yaza. Zē orenni zē yaga tēmī kapa 'ba dakaño nenye.

⁵¹ Pawolo ehe Baranaba akyito durufu 'ba ga bi nani ta ndi nni, ehe i'benni dagba zi Yikɔnīyömu.

⁵² Mora vo lō'böwë 'ba ga ndi Yesu biya na rakyenyi, ehe osonni ndo Lawo Laka aba.

14

Pawolo ehe Baranaba mī Yikɔnīyömu

¹ Pawolo ehe Baranaba ame'donni mī bi 'ba mötu mī Yikɔnīyömu, ehe Yuda kayo ehe tu'dē kayo omannī mī Yere.

² Mora Yuda ma ombanni dē koma mī mo, o'donni tu'dē maakowe na kamo ehe ofo rē nnī na vo wehe ra önduwē mī Korisito.

³ Pawolo ehe Baranaba alimannī ani kadra konda aba, me'do kö'du 'ba Yere kazi tere, ehe Yere i'di kyigo zi zē, zi kö'du koro ko'do ehe rakaga, mati akayada kö'du kise 'ba rakyeyi ēdī tñyö.

⁴ Vidi mī gawo 'ba Yikɔnīyömu ayɔlɔnni dē

a'di zi sösu. Kya maakowe omannü mii gboko 'ba Yude ehe maakowe omannü mii vo lütuwë.

⁵ Ndundu mo aba, tu'de maakowe ehe Yude, bi kólö vo dagba 'bënni étii, ombanni mala ko'do zi ko'do zë na kyenyë ehe zë ku'du yïtö aba brua.

⁶ Mati Pawolo ehe Baranaba ayçlonni wa ma édi rë nü ko'do, zë ahonnü mii dakaño 'ba Léyiköniya, ani mii gawo 'ba Liyisitra ehe Dëbë ehe bi ma kara dakapa dakaño ne.

⁷ Ani zë nduwë kö'du yöyö laka ne yëti.

Pawolo ehe Baranaba mii Liyisitra

⁸ Mii Liyisitra, kora maako édi ani o'jo mo na ndi keje ehe ç'bç dë zi lasi.

⁹ Kora ne édi mbili nü koze da me'do 'ba Pawolo. Mati Pawolo ongo mo édi koma aba mii Yësu zi kɔ'jɔ,

¹⁰ mo agbögbö hë nü iya henye, "Ényi riyë!" Kora ne öfu riyë ehe ayeto lasi toko.

¹¹ Mati vidi kayo ne ongönni wa ma Pawolo o'do ne, agbögbö hë nnü yaga mii ha 'ba Léyiköniya, iyanni henye, "Wiriyë ofönni rë nnü ku na vidi köndu ehe ayinni ku akaño zi ze!"

¹² Vidi i'dinni ru da Baranaba, Zeyusi, ehe i'dinni ru da Pawolo Hemoso, ga kö'du mo ra ame'do.

¹³ Yékelu 'ba Zeyusi édi kara ha bi tödu zi gawo kyedre. Vo karasa 'ba Zeyusi ika ise ehe döruwë ha resi 'ba gawo kyedre, ga kö'du mo

ehe vidiyë ombanni zi ki'di wakumu zi zë.

¹⁴ Mati Pawolo ehe Baranaba ayçlonni kö'du nenye, zë izannü bɔngɔ 'bënni ahonnü mii kutë vidi kayo ne hë nnü gbögbö aba henye,

¹⁵ "Ediyë kö'du nenye ko'do ga a'di? Ze vidi könduwë ra kaa e. Dika ze kö'du yöyö laka ra zi ye here zi ye kila wiri mbiya ma kazi kö'du, ehe oto de zi Wiri ma didi, ma o'do komoriyë, dakaño, wini kyedre, ehe wa biya mii zë.

¹⁶ Mii kadra ma alaga, Wiri ila vidi ti'bënni mii géri 'bënni,

¹⁷ mora mo ayada mo édi ani témii wa laka mati mo o'do. Wiri utu mürë ta komoriyë ehe o'do wa 'be mii yaka övu. Mo i'di wakonyo zi ye ehe o'do di'di ye na rakyenyi."

¹⁸ Gbi le tapëti Pawolo ehe Baranaba iyanni nenye biya, na kyigo zi zë yata vidi ta bi wakumu ki'di mo zi nnü.

¹⁹ Kya 'ba Yude témii Atiyökö ehe Yiköniyömu ayinni, ofönni vidi kayo ne na wehe ra Pawolo. Zë otrannü mo yïtö aba ehe otönni mo yaga témii gawo kyedre. Asösunni mo oli ku,

²⁰ mora mati vo lö'böwë atötö rë nnü toko ra Pawolo, mo ɔrɔ riyë ehe i'bë huléhu mii gawo kyedre ne. Mii ko'do vere aba, mo ehe Baranaba i'bënni zi Dëbë.

Pawolo ehe Baranaba a'banni Atiyökö mii Siriya

²¹ Pawolo ehe Baranaba ayëtinni kö'du yöyö laka

ne mī Dēbē ehe vidi kayo ayinni na vo lö'böwë. Here zé i'benni huléhu Liyisitra, Yikoniyyomu, ehe Atiyoko.

²² Zé akyigonnü vo lö'böwë ehe alenzenni zé zi limannü mī koma. Zé ayadanni zi zé henye, "Da tödu ze Damöku 'ba Wiri témii rayaza kyedre."

²³ Pawolo ehe Baranaba inzinni kyedree zi nnü mī kanisa biya na kölö kölö. Here zé oro hë nnü, amötunnü, ehe i'dinni rënni zi Yere zi gë zé gaga, ma edinni koma aba mī Yere.

²⁴ Tapeti ti'bë kpuru Pissidiya, ze ayinni Pambaliya,

²⁵ ehe tapeti zé ayetinni kö'du mī Paga, here zé i'benni akaño zi Italiya.

²⁶ Ta Italiya i'benni zi Atiyoko mī Siriya. Ani vo lö'böwë kyere dagba i'dinni zé zi Wiri gë zé kongo, mati edinni lōko ko'do, yaanya aba lōko inde rë nü ku.

²⁷ Tapeti tokö mī Atiyoko, zé ako'jonnü kanisa bi kölö. Zé ayadanni zi vidi wa ma Wiri akonyi zé zi ko'do, ehe hala mo o'do zi tu'dëe zi koma.

²⁸ Here zé alimannü ani vo lö'bö eti mī kadra konda.

15

Ratoto mī Yerusalem

¹ Vidi kora maakowe ayinni ta Yudiya zi Atiyoko ehe ayetonni yandi önduwë 'ba Korisito, iyanni henye, "Ayomo zé dë nje ézé anjbete zé ku kaa Mosa ayandi."

² Pawolo ehe Baranaba awasa hë nnü zé eti. Here

kanisa ombo zi kutu Pawolo ehe Baranaba ehe vidi maakowe zi ti'bë Yerusalem zi me'do mī kö'du nenyi zi vo lütuwë ehe kyedree mī Yerusalem.

³ Here kanisa utu zé. Mati zé edinni ati'bë, zé i'benni kpuru Ponisiya ehe Samariya, ehe ayadanni hala tu'dëe otö dë nnü ku zi Wiri. Kö'du yoyö nenyi o'do önduwë biya na rakyenyi.

⁴ Mati kora ne okonnü mī Yerusalem, kanisa iri zé kalakyedre aba, ehe vo lütuwë kyedree eti. Pawolo, Baranaba ehe vidi ma ayinni zé eti, ayadanni biya zi zé wa ma Wiri o'do kpuru kazi zé.

⁵ Here kya 'ba vo koma maakowe mati zé kpa Farasiye, zé oronni riye iyanni henye, "Tu'dëe ma nbete zé, ehe moronni kö'du ki'di 'ba Mosa."

⁶ Vo lütuwë ehe kyedree atotö rë nnü me'do mī kö'du nenyi.

⁷ Ame'donni kadra kondä aba. Here Petero ényi riye ehe iya henye, "Önduwë, ayole ku henye, kyere mī kadra ma alaga, Wiri inzi ma témii kutëe henye tu'dë akowonni ta dami'di ha ma kö'du yoyö laka ehe koma.

⁸ Wiri mati ayolo a'di ra édi mī di'di vidi biya, mo ayada mo ombo zé ku, Lawo Laka ki'di aba zi zé, kaa mo i'di zi ze.

⁹ Wiri o'do zé dë kutu ta re ze. Mo o'do di'di zé nbala koma aba.

¹⁰ Yaanya aba, kö'du a'di édiye yonzo Wiri, wa yeto ki'di gu vo lö'bö nenyee?

Wakinjë nenyee ayeto ndra le ze ehe zutu 'bezee o'bō dē kinjë.

¹¹ Mora doma henye, akayomō ze waki'di 'ba rakyeyi aba kazi Yere Yesu, kpa kaa tu'deē."

¹² Vidi biya alimanni liwo mati ownoni Baranaba ehe Pawolo ayadanni hala Wiri o'do kö'du koro, kyinë kyigo 'bënii, ehe rakaga zi tu'deē kpuru kazi zë.

¹³ Tapeti zë indenni me'do ku, Yemisi iya henye, "Önduwë, oze mbili ye zi ma!"

¹⁴ Simona ayada henye hala Wiri ayi mi kadra ma dagba zi tu'deē, ehe o'do kya maakowe na vidi eni.

¹⁵ Me'do 'ba nəbiyē ida re ni ku kö'du kiya 'bama aba. Edi na yoru,

¹⁶ 'Ma kata'ba ehe kuvö löhü loko 'ba Dawidi ma alepi.

Ma kuvö təmī rayana 'bomo ehe ko'jo mo riye löhü,

¹⁷ here vidi ma osonnii ehe tu'deē, mati ma ko'jo zi tədinni vidi 'bama, akomanni Yere.

Ma Yere ra, miya wa nenyee. ¹⁸ Ma ayada zë mi kadra ma alaganni kyere.'

¹⁹ Here ma sōsu dē da ki'di wakinjë yeto da tu'deē, ma edinni ku dē nnii kopi zi Wiri.

²⁰ Da yoru ehe nje yada zi zë, anza dē zi konyo wa maako ma i'di ku zi wiri mbiye, anza dē zi ndoro ko'do, anza dē zi konyo ida 'ba ngotu maakowe mati urii

gu mo, ehe anza dē zi konyo yama.

²¹ Ga kö'du ki'di 'ba Mosä ayeti ku mi gawo biya mi koo lakyi, ehe ta ga ko'do 'ba ralawo biya edii ako'jo mi bi 'ba mötu 'beze.

Waraga zi tu'de ma edinni koma aba mi Yere

²² Vo lütuwë ehe kyedree, ehe biya vidi 'ba kanisa ombanni zi kutu kya kora 'benni maakowe zi Atiyoko zi ti'benni Pawolo ehe Baranaba eti. Zë inzinni Sila ehe Yudasi, mati ako'jo kpa Barasaba, zë ra na vo dagbe 'ba önduwë.

²³ Zë ayörunni waraga iya henye, "Ze vo lütuwë, ehe kyedree, ze önduwë dutu wametë zi ye biya tu'de mati vo lö'böwë 'ba Yere mi Atiyoko, Siriya ehe Silisiya."

²⁴ "Dowo ze henye, vidi maakowe ta kinye, o'donni yé rasosu aba, ga kö'du ma zë iyanni, mora dutu zë dë.

²⁵ Here da totö re ze ehe domba ku zi kinzi kya kora maakowe kutu zë zi ye, ni aboka laka 'beze Baranaba ehe Pawolo eti.

²⁶ Kora nenyee i'di didi nnii ku kö'du 'ba Yere Yesu Korisito.

²⁷ Dedi kpa kutu zi ye Yudasi ehe Sila, zë ra akayadanni zi ye he nnii aba, kpa kaa da yoru.

²⁸ Lawo Laka ayada zi ze henye, di'di ze kya wakinjë maako dē ndra zi ye ta da ma nenyee:

²⁹ anza dē zi konyo wa maako ma i'di ku zi wiri mbiye, anza dē zi konyo yama, anza dē zi konyo

ida 'ba ngötü maakowe mati urï gu mo, ehe anza dë zi ndoro ko'do. Ëzë o'de kö'du nenyee, ako'de na laka. Dutu wamëtë 'beze zi ye."

³⁰ Kora sowɔ ne ilanni Yerusalem ehe i'bënni Atiyoko. Here zë ako'jonnii vidi 'ba kanisa bi kólö ehe i'di waraga ne zi zë.

³¹ Mati waraga ne ako'jo, i'di rakyigo ehe rakyenyi kyedre zi zë.

³² Yudasi ehe Sila zë ku nëbiyë, zë iyannii kö'du kayo mati i'di kyigo zi önduwë.

³³ Kora mati zë ta Yerusalem, tapëti alimannii kadra maako aba mii Atiyoko, zë ényinni ta'ba zi vidi mati utunni zë. Önduwë iyannii zi zë henye, "I'bëe na rakyeyi."

³⁵ Mora Pawolo ehe Baranaba alimannii nduwë mii Atiyoko. Ani zë ayandinnii kö'du ehe ayëtinni me'do 'ba Yere, vidi kayo maakowe étii.

Pawolo inye rë nnii Baranaba aba aba

³⁶ Kadra maako aba yaa, Pawolo iya zi Baranaba henye, "D'i'bë ze huléhu ehe tì'bë kongo önduwë mii Korisito mii gawo biya mati da yëti me'do 'ba Yere mii zë. Here da kayo ze hala zë édinnii ako'do."

³⁷ Baranaba ombo zi Yowani koba, ru mo vere Marako.

³⁸ Mora Pawolo ombo dë, ga kö'du mo ila zë mii Pambaliya ehe mo orɔ ku ta bi loɔ ko'do zë étii.

³⁹ Pawolo ehe Baranaba awasa hë nnii, ehe vidi kólö tëmi zë i'bë géri 'bënii kutu.

Baranaba oba Marako ehe i'bënni Seyipurusu,

⁴⁰ mora Pawolo inzi Sila ehe i'bënni géri ma kutu. Önduwë mii Korisito i'dinni zë ku da kala Wiri.

⁴¹ Pawolo i'bë kpuru Siriya ehe Silisiya vidi 'ba kanisa ko'do zi kyigo.

16

Timotiyɔ o'do loɔ Pawolo aba ehe Sila

¹ Pawolo ehe Sila a'banni zi Dëbë ehe Liyisitra. Ani vo lö'bö maako alima ani, ru mo Timotiyɔ. Ma mo Yuda ra ehe vo koma, mora 'bu mo tëmi Girigii.

² Önduwë mii Korisito mii Liyisitra ehe Yikɔnìyömu iyannii kö'du laka ra Timotiyɔ,

³ ehe Pawolo ombo mo zi tì'bënni étii. Mora Pawolo anbete mo dagba, ga kö'du vidi 'ba Yude biya toko ani, ayołonni henye 'bu 'ba Timotiyɔ tëmi Girigii.

⁴ Mati zë i'bënni tëmi gawo zi gawo agamo, zë ayadannii zi vidiyë a'di ra vo lituwë ehe kyedree mii Yerusalem ombanni, ehe zi zë koro kö'du kira nenyee.

⁵ Kanise ayinni na kyigo mii koma 'bënni, ehe 'duwi vidi kayo i'di koma 'bënni mii Yere.

Rayada 'ba Pawolo mii Trowasi

⁶ Pawolo aboka 'bënii étii 'bënni kpuru tëmi Paragiya ehe Galatiya, ga kö'du Lawo Laka ila zë dë zi kö'du yëti mii Asiya.

⁷ Tapëti zë ɔkɔnni mii Mayisiya, zë ayɔnzɔnni zi ti'bë mii Bataniya, mora Lawo Laka 'ba Yësu ila zë dë.

⁸ Here zë i'bënni dagba kpuru Mayisiya le ɔkɔnni zi Trowasi.

⁹ Yondo aba, Pawolo ongo rayada, vidi maako tëmi Mesedɔniya édi tɔrɔ ani ehe lenze nii, iya henye, "Ayi Mesedɔniya zi kɔnyi ze!"

¹⁰ Tapëti Pawolo ongo rayada ne ku, da yeto géri koma zi ti'bë Mesedɔniya. Da yolo ku Wiri ra ako'jo ze zi kö'du yöyö laka ne yëti ani.

Ludiya ayi na vo lö'bö 'ba Yere

¹¹ Di'bë ze mbiyi tëmi Trowasi zi Samotresi baburu aba, ehe mii ko'do vere aba dɔkɔ ze mii Napolisi.

¹² Ta karani, di'bë ze mii Filipi, gawo mati dagba Roma iri mii Mesedɔniya. Do'do ze da kyo mii Filipi.

¹³ Mi ko'do 'ba ralawo, di'bë ze yaga ha resi 'ba gawo kyedre ne dakapa ranga, da sösü 'beze da ki'ja bi 'ba mötu ani. Da lima ze akaño ehe da me'do zi mbara mati ayinni.

¹⁴ Ma kölö tëmi zë ra Ludiya, mo tëmi gawo kyedre 'ba Tayatira ehe mo vo bɔngɔ 'buluyë kogo dagba ra. Mo vo mötu 'ba Yere Wiri ra, ehe Yere ayëhu di'di mo zi komba da kö'du mati Pawolo édi kiya.

¹⁵ Here tapëti mo vo dakota 'bëni étì abapatisi zë, mo asesi zo ze lenze, "Ëzë asösu ma tñyö mëdi koma

aba mii Yere, ayi alima linjɔ 'bama." Ndundu mo aba, mo alëlu de ze gbo.

Pawolo ehe Sila mii kamba

¹⁶ Mi ko'do kölö maako aba, ze da géri 'beze zi ti'bë bi 'ba mötu, dandɔsi de ze wu'jë vo kalima aba. Mo édi dakyikyi aba mii ni here i'di kyigo zi mo zi yada kö'du ma gba ani. Tapëti kö'du nenyé ko'do, mo o'dɔ kɔhi kyo zi kyedre 'bëniyë.

¹⁷ Wu'jë ne usu ga Pawolo, ehe kɔsi ze, ehe mo zo nduwë hë ni gbögbo, henye, "Kora nenyee vo kalima 'ba Wiri ma kyedre. Zë édinni ayada zi ye hala zi yome."

¹⁸ Nenyé i'bë ko'do kayo aba. Ndundu mo aba, Pawolo ofɔ rë ni ehe iya zi dakyikyi na kamo, iya henye, "Mi ru 'ba Yësu Korisito, mii'di kö'du zi yi kila wu'jë tisi nenyé!" Kandi dakyikyi ne ila mo.

¹⁹ Mati vo kyeti 'ba wu'jë vo kalima ne ayɔlɔnni henye ga géri 'ba kɔhi ko'dɔ 'bëzë i'bë ku, zë irinni Pawolo ehe Sila ehe ikanni zë zi vo kalakonde mii bi 'ba wakogo.

²⁰ Zë ayadanní zi vo mi turu henye, "Yuda nenyee édinni ku gawo kyedre 'beze ne yaŋa!"

²¹ Zë édinni ayada zi ze ko'dɔ wa mati ze vidi 'ba Rome ila ze dë zi ko'dɔ."

²² Vidi kayo alɔdrɔnni na radrɔko wehe aba da Pawolo ehe Sila. Here vidi 'ba mii turu iyanni zi vidiyë henye ote bɔngɔ 'bëzë, ehe i'dinni kö'du zi vidiyë zë ku'bö mɔvɔ aba.

²³ Tapëti waku'bö kyenyë, i'di zë mi kamba, ehe ayada zi vo ga kamba kongo ne zi gë zë kongo laka kazi ahonni.

²⁴ Vo ga kamba kongo ne o'do kaa mati ayada zi mo. Mo i'di zë mi kutë kamba ehe ida ndi zë nyori aba ra kulugbu yeto.

²⁵ Mi kutë yondo, Pawolo ehe Sila edinni amötu ehe ngala 'ba wayeto ya'bi aba zi Wiri, maboso maakowe edü bënni mbili nni koze.

²⁶ Truku'du kinzikinzi kyigo ayi akho kamba le hu mo aba. Ha loko ayéhu rë nni, ehe nyori alépi biya ta ndi mabosowe.

²⁷ Mati vo ga kamba kongo aliro ehe ongo ha loko ayéhu rë ni ku huwë, mo oba kulu 'bëni ehe ombo ku kara zi rë ni kofo, ga kö'du mo asosu 'bëni maboso ahonni ku.

²⁸ Mora Pawolo agbögbo hë ni, "Ofo rë yi dë! Vidi maako aho dë."

²⁹ Vo ga kamba kongo ako'jo kö'du wa'do ehe i'bë mi kamba. Mo alépi tese aba akaño burutu Pawolo ehe Sila.

³⁰ Tapëti mo ayasi zë yaga tëmi kamba, mo ako'jo hë zë iya henye, "A'di ra ma ko'do zi tɔmɔ?"

³¹ Zë aya'banni do mo iyanni henye, "Oma mi Yere Yesu, ehe akayomo yi. Nenye edü kpa tñyö zi vidi biya ma alima lijo 'beyi."

³² Here Pawolo ehe Sila ayadanni zi mo kö'du 'ba Yere, ehe kpa zi vidi biya lijo 'bomo.

³³ Mati gba na yondo, vo ga kamba kongo oba zë bi mati mo atö'bö kaka ojö zë. Here mo biya vo dakota 'bëni eti abapatisi zë.

³⁴ Vo ga kamba kongo oba Pawolo ehe Sila lijo 'bëni, i'di wa zi zë konyo. Mo na rakyenyi, ga kö'du mo i'di koma 'bëni ku mi Wiri ehe vo dakota 'bomewe kpa.

³⁵ Mi damindö vere aba, vo 'ba mi turuwë, utunni kya turu daköndu maakowe kö'du ki'di aba zi vo ga kamba kongo iya henye, "Ile Pawolo ehe Sila mi'bënni."

³⁶ Vo ga kamba kongo ayada zi Pawolo iya henye, "Vo mi turu i'dinni kö'du zi ye kinga yi Sila aba na dangölö. Yaanya aba i'bëe na rakyeyi."

³⁷ Mora Pawolo iya zi turu daköndu nee henye, "Ze vidi 'ba Roma ehe turuwë 'ba Roma edü ze ku'bö ta da komo vidi kayo, kazi vurë 'beze kiya. Zë u'dunnii ze mi kamba. Yaanya aba zë asosu 'bënni, zë atö'bonni ze kutu na liwo? E e, zë o'donnii dë! Zë ra mayinni kinye ehe ze yasi yaga."

³⁸ Mati turu daköndu ne ayada zi vo mi turu henye, Pawolo ehe Sila zë vidi 'ba Roma, zë na tere.

³⁹ Zë i'bënni ako'joni hë zë kö'du 'ba wakila. Zë ayasinni zë yaga tëmi kamba ehe ako'joni hë zë, zi ti'bënni 'de tëmi gawo ne.

⁴⁰ Here Pawolo ehe Sila i'bënni mbiyi lijo 'ba Ludiya, ani zë ongonni önduwë, iyanni me'do 'ba

rakyigo zi zë, ehe i'bënni gbo.

17

Riti mii Tasalanika

¹ Tapëti zë i'bënni kpuru Ambahipoli ehe Apoloniya, zë i'bënni dagba zi Tasalanika. Bi 'ba mötu 'ba Yude édi mii gawo kyedre nani.

² Here édi kaa 'duwii, Pawolo i'bë ani zi bi 'ba mötu, ehe mii ko'do 'ba ralawo wota mo ame'do zi vidiyé. Mo ame'do tëmi wayöruwë

³ zi yada zi zë henye, édi laka zi Korisito ki'ja riti, ehe édi laka mo ényi tëmi koli. Pawolo ayada kpa zi zë henye, "Yësu mati mëdi kö'du mo kiya, Korisito ra."

⁴ Kya maakowe tëmi zë omanni mii kö'du ma Pawolo iya, ehe ayinni na vo lö'bö kaa Pawolo ehe Sila. Tu'dë maakowe ehe mbara kayo mati vidi ayoloni zë ndra omanni kpa mii kö'du kise ne.

⁵ Yuda maakowe, na mikumbë ehe zë omanni vidi 'ba kö'du kyenyé ko'do maakowe mati alimanni toko ra bi 'ba wakogo zi yeto wehe ko'do mii gawo kyedre ne. Zë ombanni zi Pawolo kiri ehe Sila kika yaga zi vidi kayo ne, ehe zë i'bënni zo mbiyi linjo 'ba Jasono.

⁶ Mora mati zë i'janni zë dë ani, zë irinni Jasono ehe öndu maakowe eti. Zë obanni zë zi vo kalakonda 'ba gawo kyedre ehe heen ni gbogbo aba henye, "Pawolo ehe Sila o'donnii kö'du

kyenyé ku ta bi ne biya. Yaanya aba, ayinni ku kinye

⁷ ehe Jasono iri zë kalakydre aba linjo 'bëni. Zë biya owenni kö'du kii'di 'ba Yere 'ba Roma ku, iyanni henye, vere maako ru mo Yësu, Yere ra."

⁸ Vo mii turu nenyee na rasosu, mati ownoni nenyee.

⁹ Here zë o'donnii Jasono ehe maakowe eti zi kohi kopi dagba atehe 'da zë kila ati'bë.

Mi Beriya

¹⁰ Mi yondo kölö ne, önduwë utunni Pawolo ehe Sila zi Beriya, ehe tapëti zë okonni, i'bënni mii bi 'ba mötu 'ba Yude.

¹¹ Vidi 'ba Beriya ndra na laka ta da vidi 'ba Tasalanika, ga kö'du zë rakyenyi aba zi kö'du kise ne kiri, ehe ko'do ta ga ko'do, zë ayandinni wayöruwë, zi kongo ezë kö'du nenyee tonyo.

¹² Kayo tëmi zë i'di koma 'bënni mii Yere, vidi mbara Girigi mati vidi ayoloni zë ndra ehe vidi kora kayo,

¹³ mora mati Yude mii Tasalanika ownoni Pawolo édi kö'du kise 'ba Wiri ne yeti mii Beriya, zë i'bënni ani ehe o'donnii vidi kayo ne zi tediinni na vo wehe 'ba Pawolo.

¹⁴ Kandi önduwë utunni Pawolo akanjo ha ranga, mora Sila ehe Timotiyi alima 'bënni mii Beriya.

¹⁵ Vidi kora maakowe i'bënni na kow Pawolo aba le kaa Atenisi, ehe a'banni kö'du aba zi Sila ehe

Timotiyɔ zi tayinni kandi zi ni.

Mi Atenisi

¹⁶ Mati Pawolo ያዕለ ከ Sila ehe Timotiyɔ kisi mī Atenisi, mo rasösu kyedre aba zi kongo wiri mbiya mī gawo kyedre ne.

¹⁷ Mo i'bē mī bi 'ba mötu 'ba Yude zi me'do zi Yude ehe zi vidi 'ba Girigiyē ma erenni Wiri. Ko'do ta ga ko'do mo ame'do kpa zi vidi mati mo i'ja bi 'ba wakogo.

¹⁸ Kya vo komoyandi Epikuriyɔno maakowe ehe vo komoyandi Isitɔwki maakowe awasa hē nni kpa mo aba. Vidi ako'jonnī kö'du henye, "A'di ra vo lumē nenye ayonzɔ zi kiya?"

Maakowe iyanni henye, "Pawolo ያዕለ kö'du wiri 'ba vo leze ra yeti!" Zé iyanni here ga kö'du mo ያዕለ ame'do kö'du 'ba Yēsu ehe tēnyi 'ba vidi tēmi koli.

¹⁹ Zé ikanni Pawolo bi 'ba ratɔtɔ aka'jo Aropagusi, ehe iya henye, "Ayada zi ze, a'di ra kö'du yandi kyi'i bēyi ne biya ያዕለ?"

²⁰ Dowo ze ika kö'du rakaga maakowe da yɔlo zé dē mī me'do bēyi ne a'di ra?"

²¹ Kpa ndra ta da wa maako, vidi 'ba Atenisi ehe vo leze mati ያዕለ alimannī ani, owo zi kowo ehe zi me'do kö'du wakyiyi maako.

²² Here Pawolo የዕለ mī kutē bi 'ba Aropagusi iya henye, "Vidi 'ba Atenisi, monge vidi 'ba yēni ndra.

²³ Mati mēdi tū'bē kpuru bi kongo aba da wa mötuwē, mī'ja me'do da karasa: Zi

wiri ma kazi yolo. Amötuwē wiri nenye, mora tñyō ayole mo dē. Here momba zi yada kö'du mo zi ye."

²⁴ Wiri nenye ra o'do damoku ehe wa biya mī mo. Mo Yere 'ba komoriyē ehe dakanjø ehe mo alima dē mī yekelu mati uvö kala vidi köndu aba.

²⁵ Mo om̄ba wakonyi dē kazi vidi maako. Mo i'di didi, lawo, ehe wa kpa biya zi vidi.

²⁶ Tēmi vidi kollo, Wiri o'do vidi mati alimannī dakanjø, ehe mo o'do kadra ehe bi zi vidi limannī 'dōmo.

²⁷ Wiri o'do nenye biya, here zi ze nī koma, ehe tokɔ yaga, ehe nī ki'ja. Mora mo anza dē na kowɔ ta re ze,

²⁸ ehe mo i'di kyigɔ zi ze, zi lima, zi tehe, ehe zi tedi eyi bēni ze. "Ze gisi ɔmo," kaa vo ngala ya'bi 'be maakowe iyanni.

²⁹ Kyere ze gisi 'ba Wiri, da sōsuwē dē henye, mo ያዕለ kaa wiri mbiya o'do yaga tēmi dahabo mandere manzede mandere yitō. Mo anza dē kaa wa mati vidi köndu akasösu ehe ko'do.

³⁰ Kɔɔ mati alaga kyere naniye, Wiri ila nenye biya ga kö'du vidi ayolɔnni dē a'di ra nēdinni ko'do. Mora yaanya aba mo iya henye, vidi biya ta bi ne motɔ dē nni zi mo.

³¹ Mo akɔ'jɔ ko'do mo ku mati aka'do vurē vidi 'ba damoku na laka. Ehe mo inzi kora ne, Yēsu zi ko'do vurē. Wiri i'di yɔlo mo nenye zi ze biya Yēsu kñjē aba tēmi koli.

³² Kandi mati vidi owonni Pawolo iya, kora injë temi koli, kya zë maakowe ayetonnii kogo. Maakowe iyanni henye, "Da kowo ze yi ame'do ga kö'du nenye kadra maako aba löhu."

³³ Mati Pawolo ila bi 'ba ratoto ne ku,

³⁴ kya kora maakowe i'dinnii koma 'bennii mi Yere ehe i'bennii Pawolo aba. Ma kölö temi vidi 'ba ratote ru mo Danasiyosi, ehe mbara maako ru mo Damari ehe maakowe kpa kayo i'di koma 'bennii mi Yere.

18

Pawolo mi Koriti

¹ Pawolo ila Atenisi i'bë Koriti,

² ani mo i'ja Akuwila, kora maako Yuda ra temi Poniyyitusu. Anza na konda ta ga ma nenye, Akuwila ayi ta Italiya mbara 'benni Pirisila aba, ga kö'du Yere Kulidasi i'di kö'du Yude biya zi Roma kila. Pawolo i'bë zi kongo Akuwila ehe Pirisila

³ ehe i'ja zë vo loko da'börö kuvöwë ra. Pawolo kpa vo loko da'börö kuvö ra, here mo alima zë eti ehe o'donni loo ga bi kölö.

⁴ Mi ko'do 'ba ralawo biya, Pawolo i'bë bi 'ba mötu 'ba Yude. Mo ame'do zi Yude ehe tu'dë maakowe ehe ayonzo zi zë kopi.

⁵ Mora tapeti Sila ehe Timotiyi okonni ta Mesedonniya, mo ayanja kadra 'benni biya zi yeti kö'du zi Yude Yesu mo Korisito ra.

⁶ Ndundu mo, zë ofo rë nnidjo mo alidinni mo. Here mo akoho durufu ta ra bongo

'benni ehe iya zi zë henye, "Wa mati o'do rë ni zi ye, atëdi kö'du litë 'be ra! Ayanje ru ma dë. Yaanya aba ehe dagba ani medii ti'bë yeti zi tu'dë maakowe."

⁷ Pawolo idra rë ni linjo 'ba kora maako ru Tito Jusitusu mo vo mötu zi Wiri, ehe linjo 'bomo kara dakapa bi 'ba mötu.

⁸ Kurusipo ra vo dagba 'ba bi 'ba mötu ne. Mo ehe vidi biya mi dakota 'bomo i'di koma 'bennii mi Yere. Ma kayo maakowe mi Koriti owonni kö'du kise ne kpa, ehe vidi biya mati koma aba mi Yere abapatisi zë.

⁹ Yondö kölö maako aba, Yere ame'do zi Pawolo temi rayada iya henye, "Ere dë, zi sesi kö'du yeti nduwë dagba. Oro dë!

¹⁰ Ma yi' aba, ehe vidi o'donni wa maakowe dë zi yi. Vidi kayo mi gawo kyedre nenye, 'bama ra."

¹¹ Pawolo alima mi Koriti koo kölö ehe yehe modaka, vidi yandi me'do 'ba Wiri aba.

¹² Mati Galikö Yere 'ba Akasiya, kya Yuda maakowe ayinii bi kölö ehe irinni Pawolo. Zë ikanni mo bi 'ba vurë

¹³ ehe iyanni henye, "Kora nenye eddi yonzo zi vidi 'beze ko'do zi mötu Wiri mi géri mati kö'du ki'di 'beze ombo dë."

¹⁴ Gba kazi Pawolo me'do, Galikö iya henye, "Ezë eddi vurë kiya ra kora nenye, na vo kö'du kyenyé ko'do mandere wa maako eme dë, ma kowo me'do 'beyi ne."

¹⁵ Mora kyere nje me'do 'ba ha, ru ehe kö'du kï'dï 'be, onge gɔ mo na bi de. Momba dë zi vurë ma here ne, kiya."

¹⁶ Here mo utu zë yaga ta bi 'ba vurë.

¹⁷ Vidi ne irinni Sositenis, vo dagba bi 'ba mötu 'ba Yude, u'bönni mo komo bi 'ba vurë. Mora du kö'du ne ogɔ dë da Galikö.

Pawolo a'ba Atiyoko 'ba Siriya

¹⁸ Tapëti lima 'ba Pawolo yaa vo lö'bö 'ba Yere étü mii Koriti, mo iya zi zë alime gbo ehe i'bë Siriya, Akuwila aba ehe Pirisila. Mora gba mo i'bë dë, mo atëtë dë nü bi 'ba Senesiriya ga kö'du mo o'do lömu zi Wiri.

¹⁹ Mati zë okonni Efeso, Pawolo ila Pirisila ehe Akuwila. Mo i'bë bi 'ba mötu zi me'do zi Yude ani.

²⁰ Zë ako'jonnì hɔ mo zi lima ani na konda, mora mo omba dë.

²¹ Mo ayada zi zë alime gbo, ehe iya henye, "Ezë Wiri ila ma, ma tayi huléhu." Here mo ila Efeso.

²² Pawolo i'bë zi Kasariya, bi mati mo amëtë kanisa. Here mo i'bë dagba Atiyoko.

²³ Tapëti lima 'bomo tisi ani, mo ila ehe i'bë zi bi kayo mii Galatiya ehe Paragiya. Mo akonyi vo lö'böwë ani zi tayinni na kyigo mii koma 'benni.

Apolo mii Efeso

²⁴ Yuda maako ru mo Apolo ayi zi Efeso. Apolo o'jo mo mii gawo kyedre 'ba Alikazenderiya. Mo vo

kö'du yɔlo 'ba wayöruwë 'ba Wiri kayo.

²⁵ Mo ayɔlo kö'du 'ba gëri 'ba Yere kpa kayo, ehe mo édi ame'do mii mo, da kö'du komba kyedre aba. Wa mati mo ayandi kö'du Yesu édi tñyö, mora mo ayɔlo nje bapatisi 'ba Yowani.

²⁶ Apolo ayeto me'do kazi tere bi 'ba mötu. Mati Pirisila ehe Akuwila owonni mo, zë obanni mo liñɔ 'benni ehe akonyinni mo zi yɔlo kö'du 'ba Wiri na laka.

²⁷ Apolo om̄ba zi t̄ibë zi Akasiya. Here önduwë ayörunni waraga ayada zi vo lö'böwë mati édinni ani ne, zi mo kiri kalakyedre aba. Tapëti Apolo ɔkɔ mii Akasiya, mo na wakonyi kyedre zi vidi biya mati i'di koma 'benni mii Yere Yesu ga kö'du waki'di 'ba rakyëyi 'ba Wiri.

²⁸ Mo alepi mii ha wasa Yude étü, ehe ta da komo vidi kayo. Mo oba témii wayöruwë zi yada henye, Yesu mo Korisito ra.

19

Pawolo mii Efeso

¹ Mati Apolo édi mii Koriti, Pawolo i'bë kyëti dakajo, ehe oko mii Efeso. Ani mo i'ja kya vo lö'bö 'ba Yere maakowe.

² Mo ako'jo hë zë iya henye, "Mati i'diyë koma 'be mii Yesu, i'di Lawo Laka ku zi ye?" Zë aya'banni dō mo iyannii henye, "E e, gba dowó ze kö'du 'ba Lawo Laka dë."

³ Pawolo ako'jo hë zë iya henye, "Here, bapatisi 'ba

a'di ra iriyë?" Zë aya'banni dō mo iyanni henye, "Bapatisi 'ba Yowani."

⁴ Pawolo aya'ba dō mo iya henye, "Yowani abapatisi vidi, here zi dē nnii koto zi Wiri. Mora mo ayada kpa zi zë, vidi maako édi tayi, ehe zë aki'di koma 'benni mī mo. Yesu ra vidi mati Yowani édi ame'do kö'du mo."

⁵ Tapeti vidi owonni Pawolo iya neny, abapatisi zë mī ru 'ba Yere Yesu.

⁶ Here, Pawolo i'di kala ni dē zë. I'di Lawo Laka ku zi zë ehe zë ame'donnī ha kazi yolo maako aba, ehe kumē me'do.

⁷ Ani édi kaa kora 'buté domoriyö mī gboko neny.

⁸ Yehe wota aba, Pawolo i'bë mī bi 'ba mötu 'ba Yude, ehe ame'do vidi étì kazi tere kö'du damoku 'ba Wiri. Mo ayonzo zi dē zë lélé,

⁹ mora maakowe tēmi zë na vo kazi kö'du kowo, ehe ombanni dē zi koma. Ta da komo vidi kayo, zë iyanni kö'du kyényë ra géri 'ba Wiri. Pawolo ila zë, ehe oba vo lö'böwë ni aba zi loko yandi 'ba Tiyerenisi.

¹⁰ Mo ame'do ani 'duwi koc riyö, le Yuda biya ehe tu'de maakowe mī Asiya owonni kö'du kise 'ba Yere.

Gisi 'ba Seva

¹¹ Wiri i'di kyigzo zi Pawolo kö'du koro ko'do.

¹² Vidi obanni mandili ehe bongo mati ise ida ra Pawolo, ehe zë injenni zë, zi vidi biya mati na rakco. Biya vidi mati na rakco akojö, ehe dakyikyi i'benni yaga.

¹³ Kya kora Yuda maakowe, i'benni toko

yonzo zi kore dakyikyi yaga mī ru 'ba Yere Yesu. Zë iyanni zi dakyikyi henye, "Ayi yaga mī ru kölö 'ba Yesu, mati Pawolo édi ayeti!"

¹⁴ Gisi kora madomoriyö 'ba kyedre 'ba vo karase 'ba Yude, ru mo Seva gisi 'bomo édinni ko'do neny.

¹⁵ Ko'do maako aba dakyikyi iya zi zë henye, "Ma yolo Yesu, ehe mowo kö'du Pawolo, mora yi 'beyi eyi?"

¹⁶ Mora kora mati dakyikyi aba mī ni ne, öfu dē zë ehe u'bö zë. Zë ahonni yaga ta loko, na ga mbiya ehe onyo aba.

¹⁷ Mati Yude ehe tu'de maakowe mī Efeso owonni kö'du neny, zë tere aba, here zë ayetonnri ru 'ba Yere Yesu.

¹⁸ Yaanya aba vo lö'bö kayo odrö hë nnii ga kö'du kyényë mati nedinni ako'do.

¹⁹ Kya maakowe mati na vo möri ne, ikanni buku 'benni ehe o'bö zë komo vidi kayo. Buku nenyee ogo kpluku'butemuyi kohi ıbirirı.

²⁰ Here kö'du kise 'ba Yere apere rë ni, ehe ayi ndra na kyigo.

Kö'du k'i'di kowe mī Efeso

²¹ Tapeti kö'du neny biya o'do rë ni ku, Pawolo ombo zi ti'bë Mesedoniya ehe Akasiya da géri 'beni Yerusalem. Pawolo iya henye, "Ta nani ma katibë gba zi Roma."

²² Here mo utu vo konyi 'bënï rïyö, Timotiyö ehe Eresito zi Mesedɔniya. Mora mo alima nduwë tisi mi Asiya.

²³ Mi kadra nani kö'du kyényë o'do rë ni mi Efeso ga kö'du Gëri 'ba Yere.

²⁴ Vo toka 'ba manzede kuku maako ru mo Demetrisi édi loo 'bënï aba, ko'do wïrï mbiya 'ba Aratemisi témï manzede. Zë mati o'donnï loo zi mo, i'janni kohi kyo.

²⁵ Demetrisi ika bi kólö vidi mati mi loo kólö ne, ehe iya henye, "Aboka me, ayole dëdï lima na laka ga kö'du nenye.

²⁶ Mora tïnyö onge ku, ehe kowo hala kora nenye Pawolo édi vidi kayo kofo, anza dë nje mi Efeso, mora ta ga bi ne biya mi Asiya. Mo iya henye, wïrï mati ze vidi köndu dëdï ko'do mo ne, anza wïrï ma tïnyö ra dë.

²⁷ Vidi biya akayeto kö'du kyényë kiya ra loo 'beze. Vidi atörönni ta bi koro wïrï kyedre 'ba Aratemisi, mati édi mötu mi Asiya ehe biya mi damöku ne."

²⁸ Mati vidi 'ba loo owonni nenye, ényinni na kamo ehe ayetonnï hë nnii gbögbö, "Kyedre ra Aratemisi, wïrï 'ba Efeso."

²⁹ Kandi gawo kyedre ne ku ha gbögbö aba, ehe vidi kora maakowe ïrinni Gayisu ehe Arisitarisi, mati ayinni ta Mesedɔniya Pawolo aba. Here vidi biya ahonnï bi 'ba ratoto 'ba gawo.

³⁰ Pawolo na bi dë ni ombari'be komo vidi kayo, vo kome ilannï mo dë.

³¹ Kya 'ba vo kalakonda maakowe mati na aboka 'bomowe utunni kö'du kise kpa zi mo, mo lenze kazi ti'be.

³² Vidi kayo bi 'ba ratoto ne, hë nnii gbögbö kö'du wa maako, ehe agamowe kpa hë nnii gbögbö ga kö'du maakowe. Da vidi biya na wïrï wïrï, ehe na kayo témï zë ayolönni dë kö'du a'di nayinni go mo bi kólö.

³³ Vo dagba 'ba Yude adu'dunnï kora maako ru mo Alekazende komo vidi kayo, ehe ayetonnï yada zi mo a'di ra zi kiya. Mo ame'do kala ni aba zi zë töröt, ehe ayonzo zi mi kö'du ne ya'ba, a'di ra édi ti'be dagba.

³⁴ Mora mati vidi kayo ongönni mo Yuda ra, zë biya agbögbö hë nnii kadra rïyö aba, "Kyedre ra Aratemisi, wïrï 'ba Efeso."

³⁵ Ndundu mo aba vo mi turu 'ba gawo ne, o'do vidi kayo zi tedi ti. Here mo iya henye, "Vidi 'ba Efeso, vidi biya mi damöku ne ayolönni henye yékëlu édi mi kutë gawo kyedre 'beze, ga kö'du zi mötu kyedre wïrï Aratemisi. Èyi ra ayolë dë henye, kyinë mo, mati alëpi ta komoriyë, édi kinye?"

³⁶ Vidi maako o'bë dë tandi ga kö'du nenye. Here, alime ti, o'de kö'du kyényë maako dë.

³⁷ Ike kora nenye kinye, anza dë le, zë ra olönni yékëlu mandere lidi wïrï 'beze.

³⁸ Èzë Demetrisi vo loo 'bënï èti asusunni vidi maako, dëdï ze kalakonda

aba, 'duwii bi 'ba vurë édi na yéhu. Vurë akikye rë nü 'da ani.

³⁹ Ézë waako édi ndra ta da mati ombe, akakɔ'jɔ mii bi 'ba vurë.

⁴⁰ Tapëti kö'du mati o'do rë nü ndenyé, kyényé mo édi, akasusu ze ra, na vo kö'du kï'di pere. Wakila anza dë ga kö'du biya 'ba kö'du kï'di pere ne, da tō'be dë zi hu kö'du ma laka ne kiya."

⁴¹ Tapëti kö'du nenyé kiya, mo apere ratoto ne, mo ayada zi viði ti'bënni.

20

Pawolo i'bë kpuru Mesedɔniya ehe Girigi

¹ Tapëti ha gbögbo inde rë nü ku, Pawolo ise kö'du zi vo lö'böwë ehe, ame'do me'do 'ba rakyigɔ zi zë. Mo ila zë, ehe i'bë zi Mesedɔniya.

² Kaa mati mo i'bë ta bi maako zi agamo, mo ame'do me'do 'ba rakyigɔ zi vo lö'böwë kö'du kise kayo aba. Ndundu mo, mo i'bë Girigi

³ ehe alima ani yehe wota. Pawolo ombo ku zi ti'bë Siriya. Mora Yude o'donn̄i yere ro mo, here mo ombo zi ti'bë hulëhu ta gëri 'ba Mesedɔniya.

⁴ Mo oba Sapatere wisi 'ba Piyasi ta Beriya, Arisitarisi, Sekandusu ta Tasalanika, Gayisu ta Dëbë, Timotiyɔ, ehe viði riyö 'ba Asiya ru zë Tayihikasi ehe Tröhimusu nü aba.

⁵ Zë i'bënni dagba zi Trowasi, ehe isinni bi ze ani.

⁶ Tapëti karama 'ba mangɔlɔ'bɔ konyo kazi langa, dayi ze ta Filipi. Yaa ko'do da muyī aba, di'ja zë mii Trowasi, ehe da lima ani ko'do 'ba gima kólö.

Pawolo mii Trowasi

⁷ Mii dagba ko'do 'ba gima, da tōtɔ re ze wakonyo bi kólö. Pawolo ame'do zi viði le mii kutë yɔñdɔ, ga kö'du mo ombo ti'bë mündö aba.

⁸ Riyë mii lokotɔrɔ bi ma dëdi re ze tōtɔ, ani lamba kayo édi.

⁹ Kora ɔbi maako ru mo Yuteyusi édi alima mii bingö 'ba loko. Mati Pawolo ame'do, ame'do na konda, Yuteyusi anano. Ndundu mo aba, mo i'bë ko'do ehe alépi témii lokotɔrɔ ma wota 'ba riyë le dakajo. Mati ïnjënni mo riyë, mo oli wënii ku.

¹⁰ Pawolo i'bë akaajo ehe idë rë nü da Yuteyusi. Mo iři mo mii kanza nü ehe iya henye, "Asosuwë dë! Mo édi na didi."

¹¹ Tapëti Pawolo i'bë hulëhu riyë mii lokotɔrɔ, mo owe mangɔlɔ'bɔ ehe onyo. Mo ame'do le ra bi kezi ehe i'bë.

¹² Here zë obanni kora ɔbi ne linç na didi, ehe zë rakyenyi aba.

Ta Trowasi zi Meletusu

¹³ Dii'bë ze dagba zi baburu ehe di'i'bë baburu aba zi Asoso, ehe domba ti'bë zi Pawolo koba mii baburu. Mo akɔ'jɔ nenyé ga kö'du mo édi ti'bë ani ndī aba.

¹⁴ Mati mo i'ja ze mii Asoso, mo ayi mii baburu ehe di'i'bë zo dagba zi Mitiyilina.

¹⁵ Mi ko'do vere, dayi zi bi maako kara ra Kiyəsi ehe mi ko'do vere dökə Samoso. Tapeti ko'do ma nani, d'i'bë ze Meletusu.

¹⁶ Pawolo om̄ba zi t'i'bë dagba Efeso kopi, ga kö'du mo om̄ba dë zi kadra yaña mi Asiya. Mo na körökörö ehe om̄ba zi tëdi mi Yerusalem mi ko'do karama 'ba wakumu ta yaka.

Pawolo iya alime laka zi kyedree 'ba kanisa 'ba Efeso.

¹⁷ Ta Meletusu Pawolo utu kö'du kise zi kyedree 'ba kanisa 'ba Efeso zi tayinni zi ni.

¹⁸ Mati zë ökonnii ani, mo iya henye, "Ayole wa mati mo'do ku biya mi kadra mëdi eti, mati mayi dagba zi Asiya.

¹⁹ Yuda maakowe o'donni mala ra ma ehe o'do ma na rasosu ehe riti. Mora mëdi lœ 'ba Yere ko'do komo tolɔ aba ehe kazi rakisi.

²⁰ Mati ma yëti kö'du mi vidi kayo, mandere yandi kö'du mi linjø 'be, mürü wa maako dë huléhu ta bi yada wa mati akakonyiye.

²¹ Ma yada zi Yude ehe tu'de maakowe zi dë nnü koto zi Wiri tëmi kö'du kyenyë ko'do 'benni ehe zi koma mi Yere 'beze Yesu.

²² Ma yolo dë, a'di ra ako'do rë ni zi ma mi Yerusalem, mora ma koro Lawo Laka 'ba Wiri ehe t'i'bë ani.

²³ Mi gawo kyedre biya mi'bë, Lawo Laka ayada zi ma henye, aki'di ma mi kamba ehe ma tëdi mi riti.

²⁴ Mora ma sösu wa ma ako'do rë ni zi ma dë,

momba nje zi taho zi kinde lœ mati Yere Yesu i'di zi ma ko'do. Loo nenye zi yada kö'du yöyö laka 'ba Wiri, waki'di 'ba rakyeyi."

²⁵ "Mi'bë tëmi bi maako, zi bi maako, yëti zi ye kö'du 'ba damöku 'ba Wiri, mora yaanya aba ma yolo ku, vidi maako tëmi ye ongo ma dekpe löhü.

²⁶ Ma yada zi ye ndenye, mo'do wa kyenyë maako dë zi ye.

²⁷ Ma yada wa mati Wiri om̄ba zi ye yolo ne, ku biya.

²⁸ Ongo ga re, ehe vidi biya Lawo Laka i'di ku kale ze zi gë zë kongo. Ediyë na vo yako 'ba kanisa 'ba Wiri, kanisa mati Wiri ogo yama 'ba wisi 'bënii aba.

²⁹ Ma yolo ku, tapeti t'i'bë 'bama, maakowe atayinni kaa wöliwöli kyenyë lepi de kamo aba.

³⁰ Kya 'ba vidi 'be maakowe, akganni mbërë zi vo lö'bö 'ba Yere ta'da.

³¹ Ediyë bi kida aba! Asosuwë hala kadra ehe yondo aba koo wota ma sesi yandi ye tolɔ aba komo ma.

³² Yaanya aba, mi'di ye ku da kala Wiri. Asosuwë kö'du kise 'ba waki'di 'bomo 'ba rakyeyi. Kö'du kise nenye, at'bö konyi ye, ehe aki'di zi ye drivu mi kutë zë biya mati o'do zë nbala.

³³ Momba kohi 'ba vidi maako dë, mandere bongö.

³⁴ Ayole ku hala mo'do lœ kala 'bama aba zi ko'do ma na didi ehe aboka me.

³⁵ Mora wa biya mati mo'do, yada hala ako'de zi

konyi vo leriye. Asösuwë, Yere 'beze Yësu iya henye, 'Ya'da ayi kayo ta bi waki'di ndra ta da wakiri.' "

³⁶ Tapëti Pawolo inde me'do kiya ku, mo alomvo akanjo zë eti biya ehe amotunni.

³⁷ Vidi biya udunni ehe onzonnii mo ehe unzunni ho mo.

³⁸ Zë na rasosu ga kö'du Pawolo ayada zi zë henye, "Onge ma dekpe löhu." Here zë i'benni mo aba zi baburu.

21

Pawolo i'bë Yerusalem

¹ Tapëti kiya alime gbo, dï'bë mbiyi zi Kosi baburu aba. Mi damindö mo aba doko Rudasiya ehe ta karaní, dï'bë zo Patara.

² Di'ja baburu edü tï'bë Ponisiya, dödu ze mi mo dï'bë gbo.

³ Dayi ze bi mati dongó ze Seyipurusu ehe dï'bë zo daaba 'bomo, bitoró 'ba baburu 'ba Tiyere mi Siriya, ani baburu ombo ku zi wakinjé yasi témii ni.

⁴ Di'ja ze vo lö'böwë 'ba Yere ehe da lima zë eti gima kölö. Here Lawo Laka ayada zi zë, zi yada zi Pawolo mi'bë dë Yerusalem.

⁵ Mora mati Gima inde rë ni ku, da yeto tï'bë dagba da géri 'beze löhu. Vidi kora biya mbara 'benni eti ehe gisisi alasinni ze aba témii gawo zi ha ranga kye-dre. Dodro domo ze akanjo dagötü, damötu.

⁶ Tapëti kiya alime gbo zi oka kölö maako, dëkyi mi baburu ehe zë i'benni huléhu linjò.

⁷ Dï'bë ze ta Tiyere zi Potemasi, ani da mëtë ze önduwë ehe da lima zë eti ko'do kölö aba.

⁸ Mi ko'do ma vere dï'bë zi Kasariya ehe da lima ze linjò 'ba Pilipo vo kö'du yëti. Mo kölö témii vidi kora madomoriyö mati akonyinni vo lö'böwë.

⁹ Mo edü gisi münzö kazi koze aba sowö. Zë na vo kumë kö'du.

¹⁰ Dëdi ze mi Kasariya ko'do kayo aba, mati nëbi ru mo Agabusu ayi zi ze ta Yudiya.

¹¹ Mo irri kɔ'di ga Pawolo, ehe mo ida kala ni ehe ndi ni mo aba. Here mo ayada zi ze, iya nenye, "Lawo Laka iya henye, Yude mi Yerusalem akidanni kora vo kyeti 'ba kɔ'di nenye. Zë aki'dinni mo kpa zi tu'dë maakowe."

¹² Tapëti Agabusu iya nenye, ze ehe vidi ma edinni lima ani, alenzenni Pawolo zi tï'bë dë zi Yerusalem.

¹³ Mora Pawolo aya'ba da me'do iya henye, "Kö'du a'di, ediyé kudu ehe di'di ma kowe? Manza dë nje nzö zi kida, mora mëdë kpa nzö zi koli ga kö'du 'ba Yere Yësu mi Yerusalem."

¹⁴ Kyere dɔ'bɔ dë zi Pawolo ko'do zi dë ni kopi, dila mo ehe damötu, "Akɔ Yere, o'dɔ zi ze wa mati ombo zi rë ni ko'dɔ."

¹⁵ Here ze nzö zi tï'bë Yerusalem.

¹⁶ Kya 'ba vo lö'bö maakowe tëmii Kasariya, i'bënni ze aba ehe obanni ze zi lima linjö 'ba Manasçono. Mo ta Seyipurusu ehe vo lö'bö ra biyeto aba.

Pawolo ehe Yemisi

¹⁷ Mati dökö mi Yerusalem, önduwë na rakyenyi irinni ze kalakydredre aba.

¹⁸ Pawolo i'bë ze aba zi Yemisi kongo ko'do vere aba, ehe kyedree 'ba kanisa edinni biya ga bi mo.

¹⁹ Pawolo amëtë zë ehe ayada hala Wiri o'do ni zi konyi tu'dë maakowe.

²⁰ Vidi biya mati ownoni nenye ayetonnii Wiri, ehe iyanni zi Pawolo henye, "Öndu ze, atobö kongo hala kpuluku 'ba vidi 'beze Yude ayinni ku na vo lö'böwë! Ehe zë biya nzö zi koro kö'du ki'di 'ba Mosa.

²¹ Mora ayada zi zë henye, edii ayandi Yude mati edinni alima mi kutë tu'dë maakowe, kazi koro kö'du ki'di 'ba Mosa. Zë iyanni henye, ayada zi nnii ñbete gisi kora bënni dë mandere lö'bö ga dalëti 'beze.

²² A'di ra da ko'do yaanya aba, vidi ownoni ku edii kinye?

²³ Ako, o'do wa ma da ko'jo kö'du mo. Vidi kora sowö 'beze maakowe o'donnii lömu ku zi Wiri.

²⁴ Oba kora nenyee o'do reyi ñbala zë etii na kö'du ki'di 'ba Mosa, ehe opi waki'di 'bëzë here zë mohi dë nnii. Here zi vidi biya yolo henye, kö'du ako anza dë mi kö'du

yada 'bëzë ne. Zë akayolönni orowe kö'du ki'di 'ba Mosa.

²⁵ Kadra ma alaga nani aba, da yada zi vo lö'böwë 'ba tu'dë maakowe, mati da sösu zi zë ko'do. Diya zi zë, monyonni wa mati i'di zi wiri ma mbiya ne dë. Ayada zi zë, monyonni yama dë, mandere ida 'ba ngötü mati urii gu mo. Ayada kpa zi zë, mo'donnii kö'du kyényë 'ba ndoro dë."

²⁶ Mi ko'do vere aba, Pawolo oba kora sowö ni aba ehe aki'jo rë nnii nzö mi kadra kölö. Here mo i'bë mi yékelu ehe ayada ndala aba kadra 'ba ra ko'do ñbala ne akindé rë ni ehe ndala aba aki'di wakumu zi ma kölö tëmii zë.

Irri Pawolo mi yékelu

²⁷ Mati kadra 'ba ra ko'do ñbala ku kara zi rë ni kinde, kya 'ba Yuda maakowe tëmii Asiya ongönni Pawolo mi yékelu. Zë o'donnii vidi kayo na kamo Pawolo aba, ehe zë irinni mo.

²⁸ Vidi kayo hë nnii gbögbö aba, iyanni henye, "Kora 'ba Yuda akonyi ye ze! Kora nenyе i'bë ta bi ne toko, kö'du kyényë kiya aba ra vidi 'ba Yiserele, ehe kö'du ki'di 'ba Mosa, ehe yékelu nenyе. Mo ika komokaya kpa zi yékelu laka nenyе, tu'dë maakowe kika mi mo."

²⁹ Kya zë maakowe asösunnii henye Pawolo ika Tröhimusu ta Efeso mi yékelu, ga kö'du zë ongönni zë 'dö riyyö mi gawo kyedre ne.

³⁰ Mi gawo kyedre ne biya kpörö aba, ehe vidi ayinni

taho aba. Zë irinni Pawolo ehe otönni mo yaga tëmi yékelu. Here ha loko biya isi rë ni.

³¹ Vidi ombanni ku kara zi Pawolo kofo, mati kyedre 'ba turu anjiya mi turu 'ba Roma owo henye biya Yerusalem ayeto ku zi kamo ko'do.

³² Kandi mo oba kya vo kanya maakowe ehe vo da kanye, ehe ahonnii bi mati vidi kayo atoto rë nni zi mo. Kandi mati vidi kayo ne ongönni vo kyelu ne, ehe vo hu kanye, zë öronni ta bi Pawolo ku'bö.

³³ Kyedre 'ba vo kyelu ne i'bë ehe iri mo, ehe ida mo nyori riyo aba. Here mo ayonzo zi yolo, eyi ra Pawolo ehe a'di ra mo o'do.

³⁴ Kya 'ba vidi kayo maakowe agbögbö hë nni kö'du wa maako, ehe maakowe agbögbö hë nni kö'du wa maako 'beri. Mora edinni ku ko'do kporo kyedre 'ba vo kyelu o'bo dë zi wa maako ki'ja. Here mo i'di kö'du zi Pawolo koba bi 'ba vo kanye.

³⁵ Mati zë ökonné ani, vidi kayo ayinni na kamo, here vo kanya irinni Pawolo riye ehe injenni mo.

³⁶ Vidi kayo alö'bönni ga ndi zë ehe nduwë hë nni gbögbö aba henye, "Ofo mo! Ofo mo!"

Pawolo ame'do zi vidi kayo

³⁷ Mati ombanni ku zi Pawolo koba mi bi 'ba vo kanye, mo ako'jo ha kyedre 'ba vo kyelu ne, iya henye, "Ma to'bo dë kiya

kö'du maako zi yi?" Kyedre 'ba vo kyelu ne ako'jo ho mo iya henye, "Hala ayolo ha 'ba Giriği?

³⁸ Anza dë vidi 'ba Ezipeto mati ayeto kamo anza na kow ehe alepi dagba zi vo wehe ko'do kpulukusow yaga mi da lipi?"

³⁹ Pawolo aya'ba do mo iya henye, "E e. Ma Yuda ra, ta Tasisi gawo kyedre laka mi Silisiya. Ako ila ma, ma me'do zi vidi kayo nee."

⁴⁰ Kyedre 'ba vo kyelu ayada zi mo, mo atobö me'do. Here Pawolo örö riye ame'do kala ni aba zi vidi. Mati dë zë ku liwo, mo ame'do zi zë ha 'ba Hibiru aba.

22

¹ "Önduwë ehe 'buwë, owowe kaa miya wa mati o'do rë ni."

² Mati vidi kayo ne ownni Pawolo ame'do zi nni mi ha 'ba Hibiru, zë ayinni ndra liwo. Here Pawolo iya henye,

³ "Ma Yuda ra, o'jo ma mi gawo kyedre 'ba Tasisi mi Silisiya. Mora mövu kinye mi Yerusalem na vo kö'du ko'jo 'ba Gamalili, ehe ayandi ma zi kusu ga ndi kö'du ki'di 'ba zutu 'beze biya. Tinyö, ma kpa momba zi Wiri koro, kaa e biya mati ndenyen."

⁴ "Ma yaza vidi mati usu Géri 'ba Yere, ehe mofo kya maakowe. Miri maakowe ehe mi'di mi kamba. Ma sösu dë, ezë zë kora mandere mbara."

⁵ Kyedre 'ba vo karase, ehe biya vidi mi magalesi akato'bɔ yadanni zi yi nenye eddi tonyö. Miri waraga kazi zé, zi öndu ze mi Damasika, here zi ma kiri vidi ehe zi kika zé mi Yerusalem zi yaza."

Pawolo ayada kö'du ra kopi 'bënì

(Loo 9:1-19, 26:12-18)

⁶ "Ko'do kólö maako aba, kaa kadra kuté, mëdë ku zi tɔkɔ kara Damasika, bikanyi ta komoriyé, kandi ayanyi bi toko ra ma.

⁷ Ma lépi dakano ehe mowo gu eddi ko'jo wa, 'Sawolo, Sawolo, kö'du a'di eddi yaza ma?'

⁸ "Ma ya'ba dɔ mo henye, 'Yi 'bënì éyi, Yere?' Yere aya'ba dɔ mo iya henye, 'Ma Yësu 'ba Nazereta! Ma ra, eddi ayaza ne.'

⁹ Vidi ma edinni ti'bë ma aba, ongɔnni bikanyi ne, mora owonni gu dë."

¹⁰ "Ma ko'jo kö'du henye, 'Yere, ombo a'di zi ma ko'dɔ?' Here mo ayada zi ma iya henye, 'Ényi riyé ehe i'bë mi Damasika. Ezé ɔkɔ ani, a'di akayada zi yi ko'dɔ.'

¹¹ Bikanyi kyedre ne ku ndra here mɔ'bɔ dë zi bi kongo. Oke ra irinni ma kala aba kika mi Damasika."

¹² "Mi gawo kyedre nani, kora maako eddi ru mo Ananiya, mo koma aba mi kö'du ki'di 'ba Mosa, ehe Yude biya mati alimannii ani, ombanni mo laka.

¹³ Mo ayi zi ma, ehe iya henye, 'Sawolo, öndu ma,

yaanya aba akongo bi löhu!' Kandi mɔ'bɔ bi kongo.

¹⁴ Here Ananiyasi ayada zi ma iya henye, 'Wiri mati zutu 'beze amötunni, inzi yi ku zi yɔlo wa mati mo ombo o'dɔ rë ni ku. Mo inzi yi zi kongo Mo Mati Tinyö, ehe zi gu mo kowo,

¹⁵ ga kö'du zi tedi na vo kiya 'ba wa mati ongo ehe owo.

¹⁶ A'di ra eddi bi mo kisi? Ényi riyé! İri bapatisi zi kö'du kyenyé 'beyi kaka, mötu aba zi Yere.'

Ako'jo Pawolo zi kö'du yëti zi tu'dë maakowe

¹⁷ "Tapeti ma nenye ma'ba Yerusalem ehe mi'bë mi yékelu zi mötu. Ani mongo rayada

¹⁸ 'ba Yere. Mo iya zi ma henye, 'Kandi, ila Yerusalem! Vidi ombanni dë kowo, wa mati eddi akiya ga kö'du ma.'

¹⁹ Ma ya'ba dɔ mo henye, 'Yere, zé ayoloni henye mi bi 'ba mötu kayo 'beze miri, ehe mu'bö vidi mati edinni koma aba mi yi.'

²⁰ Ofo Setifano ga kö'du mo ame'do kö'du yi. Mɔrɔ ani, ehe hu kö'du ki'di nduwë. Here mongo ga bɔngɔ 'ba kora mati ofonni mo.'

²¹ Mora Yere ayada zi ma ti'bë, ehe mo alömu zi kutu ma kowɔ zi tu'dë maakowe."

²² Vidi kayo ne owonni le Pawolo iya henye. Here zé ayetonni hë nn̄i gbögöbö. "Ofowe kora nenye! Mo ɔ'bɔ dë zi lima."

²³ Zë nduwë hë nnii gbögbö. Zë akɔhɔnni bongo 'benni toko ehe u'dunni durufu mi buluku.

²⁴ Kyedre 'ba vo kyëlu mi turu 'ba Roma, i'di kö'du zi Pawolo koba bi 'ba vo kanye, ehe ku'bö so'da aba. Mo o'do nenyé zi yɔlɔ kö'du a'di vidi edì hë nnii gbögbö da Pawolo.

²⁵ Mati vo kanya edinni ku Pawolo kida zi ku'bö, mo ako'jo ha vo da kanye ma edì tɔrɔ ani, "Edì na dangölö zi ku'bö vidi 'ba Roma dagba ayɔnzo mo dë komo vurë?"

²⁶ Mati vo da kanye owo nenyé, mo i'bë zi kyedre vo dë ni iya henye, "Edì a'di ko'do? Kora nenyé vidi 'ba Roma ra!"

²⁷ Here, kyedre 'ba vo kyëlu ne i'bë zi Pawolo ehe ako'jo ho mo, iya henye, "Ayada zi ma, yi vidi 'ba Roma ra?" Pawolo aya'ba do mo lëzé aba iya henye, "O."

²⁸ Kyedre 'ba vo da kyëlu iya henye, "Mopi kɔhi kyɔ zi tayi vidi 'ba Roma." Mora Pawolo aya'ba do mo iya henye, "O'jo ma vidi 'ba Roma."

²⁹ Zë mati ombanni zi ho mo ko'jo, ina rë nnii kɔwɔ kandi ta rɔ mo. Kyedre 'ba vo da kyëlu na bi dë ni na rakaga mati mo ayɔlɔ henye ni'di Pawolo, nida vidi 'ba Roma ku nyɔri aba.

Pawolo komo magalesi 'ba Yude

³⁰ Ko'do vere aba, kyedre 'ba da vo kyëlu ombo ku zi yɔlɔ kö'du ma tñyö,

kö'du a'di Yude asusunni Pawolo go mo. Here mo inga nyɔri 'ba Pawolo 'de, ehe mo i'di kö'du zi kyedree 'ba vo karase ehe vo dagbe 'ba Yude biya zi rë nnii tɔtɔ. Here mo ika Pawolo loko ehe o'do mo tɔrɔ komo zë.

23

¹ Pawolo ongo bi mbïyi da gboko 'ba magalesi ehe iya henye, "Öndu me, zi ko'do ndenye, ma lïtu zi Wiri di'di ñbala aba."

² Here Ananiya kyedre 'ba vo karase i'di kö'du zi kora mati edinni atɔrɔ kara, dakapa Pawolo zi ho mo kisa.

³ Pawolo opi komo ni zi kyedre vo karasa ehe iya henye, "Yi ta rë yi yaga ñbala kaa yiku kanyi, mora müyi ku na köndu kaa kalili. Wiriaku'bö yi. Alima nani zi vurë ko'do ra ma kö'du ki'di 'ba Mosa aba. Mora mi kadra kölö ne, i'di kö'du zi kora nee, zi kowe kö'du ki'di ma ku'bö."

⁴ Kora mati ɔrɔnni kara dakapa Pawolo ako'joni kö'du iyanni henye, "Ayɔlɔ dë, edì kyedre 'ba vo karase 'ba Wiri ra lidi?"

⁵ Pawolo aya'ba do mo iya henye, "Akɔ öndu me! Ma yɔlɔ dë mo kyedre 'ba vo karase ra. Wayöruwë ayada zi ze, anza dë zi me'do kyënyé kiya ra vidi vo dagba 'be."

⁶ Mati Pawolo ongo kya 'ba kyedre maakowe Sadeke, ehe maakowe Farasiye, mo agbögöbö hë ni iya henye, "Öndu me, ma Farasi, ehe

wisi 'ba Farasi ra. Ma kinye bi 'ba vurë ne, ga kö'du moma yöku atënyi na dïdï."

⁷ Kandi mati Pawolo iya nenyé, Farasiye ehe Sadekee ayetonnii mii ha wasa kydre, ehe vo dagbe 'ba Yude ayetonnii kapa maako.

⁸ Sadekee omannii dë mii malayike, lawowe, mandere yöku atënyi na dïdï. Mora Farasiye omannii biya mii wa nenyee,

⁹ ehe here ani ha gbögbö kayo édi. Kya 'ba vo komoyandi 'ba kö'du kii'dii 'ba Mosa mati édinnii Farasiye, zë ayinnii na kamo ehe iyanni henye, "Di'ja waako dë na kyényë ra kora nenyé. A'di ra ézë lawo mandere malayika tñyö ame'do ku zi mo."

¹⁰ Ha wasa ne ayi ku na kyigo, kyedre 'ba vo da kanye édi na tere henye, vidi akizannii Pawolo na nzoyi. Here mo iidii kö'du zi vo kanye zi ti'bë loko ehe Pawolo yomö. Here, zë obannii mo hulëhu bi lima 'ba vo kanye.

¹¹ Yondo nani aba, Yere orö dakapa Pawolo iya henye, "Akyigo rë yi! Te kaa mati ayada kö'du ma zi maakowe mii Yerusalem, akayada kö'du ma kpa mii Roma."

Yere zi Pawolo kofo

¹² Mi damindö vere, Yuda maakowe atoto rënni ga bi kölö ehe alömunnii, iyanni henye, nonyonni wa mandere uwënnii wa maako dë, le ézë nofonni Pawolo ku.

¹³ Zë mati o'dönni yere ne ndra ta da 'butësowö.

¹⁴ Here kya zë maakowe iibënni zi kyedree 'ba vo karase ehe vo dagbe 'ba Yude ehe iyanni henye, "Da lömu Wirü henye, donyo wa maako dë, le ézë dofo Pawolo ku.

¹⁵ E ehe biya magalesi iibëë zi kyedre 'ba vo da kanye ehe rako'ba henye ombe yolo ndra vurë ma iya ra Pawolo. Ako'jowe kö'du mo zi kika komo vurë 'be. Here, da tëdë bi mo kisi, zi mo kofo gba kazi mo tokö ani."

¹⁶ Mati wisi 'ba émi 'ba Pawolo owo kö'du 'ba yere ne, mo iibë bi lima 'ba vo kanye ehe ayada zi Pawolo.

¹⁷ Here Pawolo iya zi kyedre 'ba vo da kanya lami kölö maako henye, "Oba kora obi nenyé zi kyedre 'ba vo da kanye. Mo édi kö'du aba zi yada zi mo."

¹⁸ Kyedre 'ba vo da kanya lami ne oba mo zi kyedre 'ba vo da kanye iya henye, "Maboso ru mo Pawolo ako'jo ma zi kika kora obi nenyé zi yi, ga kö'du mo édi kö'du aba zi yada zi yi."

¹⁹ Kyedre 'ba vo kyëlu oba kora obi ne dakapa ehe ako'jo ho mo na liwo, "A'di ra omba yada zi ma?"

²⁰ Mo aya'ba dö mo iya henye, "Vidi kora maakowe édinnii kö'du sösu aba zi hë yi ko'jo zi kika Pawolo akaño zi magalesi 'ba Yude mindö aba. Zë akiyanni, nombanni zi kö'du yolo ndra kö'du mo.

²¹ Mora akō, o'dō wa ma zé iyanni ne dē. Ndra ta da kora 'butēsowō ombannī lōdrō da Pawolo. Zé o'dōnnī lōmu anza dē zi konyo mandere kuwē wa maako le ezē nofonni Pawolo ku. Yaanya aba édinnī bi mo kisi zi kowo a'di ra akiya."

²² Kyedre 'ba vo kyēlu utu kora ɔbi ne 'de tapēti mo iya zi mo henye, "Ila viđi kōlō maako dē yōlō kö'du mati ayada zi ma nenye."

Utu Pawolo zi Felekisi

²³ Kyedre 'ba vo da kanye ako'jo kyedre 'ba vo kanya lamiriyö ehe ayada zi zé, "Kadra madōmosowō yōndo aba, lamiriyö vo kanya ma ndi mēdinni nzo zi tī'bē zi Kasariya. Oba 'butēmadōmoriyö kora da akakya ehe lamiriyö vo kanya wehe aba.

²⁴ Akō'je akakya nzo kö'du Pawolo ehe ayōle laka mo mōkō kazi kö'du maako kpuru zi vo dakanjo Felekisi."

²⁵ Kyedre 'ba vo da kyēlu ne ayōru waraga iya henye,

²⁶ "Wamētē kazi Kulidasi Layisisi, zi kyedre vo dakanjo Felekisi.

²⁷ Yuda maakowe irinni kora nenye ehe kara zi mo kofo. Mora mati ma yōlō mo viđi 'ba Roma, moba vo kanya maakowe ehe ayōmōnni mo.

²⁸ Momba zi yōlō kö'du a'di ra ombannī mo dē. Here mika mo komo magalesi

²⁹ ehe ma yōlō henye nje kö'du kī'dī 'ba yēnī 'bēzē. Kora nenye o'dō kö'du

kyēnyē maako dē zi mo koli mandere kī'dī mo mī kamba.

³⁰ Kandi mati ma yōlō édi yere ko'dō rō mo, mutu mo zi yi ehe ma yada vo mo susuwē zi kika kö'du ko'dō kyēnyē 'bōmo ne mī bi vurē 'bēyī."

³¹ Vo kanya oronni kö'du kī'dī 'ba kyedre 'ba vo da kanye ehe mī yōndo kōlō nani, zé obannī Pawolo zi gawo kyedre 'ba Anitipatrisi.

³² Mī ko'do vere, vo kanye ndi aba, a'banni bi lima 'ba vo kanye, ehe ilanni vo kanye mati da akakya nduwē tī'bē mo aba dagba.

³³ Mati zé ayinni zi Kasariya, zé i'dinni waraga ne zi vo dakanjo ehe i'dinni Pawolo zi mo.

³⁴ Vo dakanjo ako'jo waraga ne. Here mo ako'jo ha Pawolo, dakanjo vala ra mo ta 'dōmo. Mati mo ayōlō mo ta Silisiya,

³⁵ vo dakanjo iya henye, "Ma kowo kö'du 'bēyī ne, ezē viđi ne ayinni, ikanni kö'du kyēnyē mati ombannī yi dē go mo ne ku." Tapēti mo iya kö'du nenye, mo i'dī kö'du zi Pawolo sesi na maboso mī linjō 'ba Yere Heroda.

24

Asusu Pawolo bi vurē 'ba Felekisi

¹ Yaa ko'do tuyi ab, Ananiya kyedre 'ba vo karase, vo dagba 'benni eti ehe vo me'do mī bi 'ba vurē kö'du viđi maakowe ru mo Teretalusi, i'benni zi Felekisi zi yada kö'du kyēnyē ma Pawolo o'dō.

² Here, ako'jo Pawolo loko ehe Teretalusi ayeto me'do, "Kyedre Felekisi, ika vidi 'bezee mi rakyeyi konda, ehe ga ko'du ko'do 'beyi, ga ko'du dakaño 'beze, edü ndra na laka.

³ Ze biya 'duwi dëdë na rakyenyi ga ko'du wa mati o'do.

⁴ Momba dë zi yi yaza, mora ako, edü na mïkuku ze aba, ehe owo ha ma nje kadra tisi aba.

⁵ Di'ja kora nenyne na vo mïkile, mo ayeto ko'du kyenyé ko'do mi kutë Yude ehe biya témii damöku ne. Mo edü kpa na vo dagbe 'ba gboko maako ako'jo Nazarenesi.

⁶⁻⁷ Mati mo ayonzo zi komokaya kika ra yekelu ne, diri ze mo.

⁸ Ezë ako'jo ho mo, aki'ja na bi dë yi henye, me'do 'beze ne tïnyö, akayoló biya kazi mo wa mati da susu mo ko'du mo."

⁹ Yuda kayo ame'donnü riÿe ehe ombanni da ko'du mati Teretalusi iya.

Pawolo agaga gë ni komo Felekisi

¹⁰ Vo dakaño Felekisi o'do kala zi Pawolo zi me'do, ehe mo ayeto, kiya henye, "Ma yolo ku, o'do vurë 'ba vidi dakaño nenyne ku koo lakyi aba, ehe ma rakyenyi aba, zi ga ma gaga komo vurë 'beyi.

¹¹ Anza dë ndra ta da ko'do 'butë ðomoriyö mati alaga, mi'bë zi mötu mi Yerusalem. Ako'jo ha vidi maako ezë anza dë tïnyö.

¹² Gba Yude i'jannü ma dë he ze wasa vidi maako aba mi yekelu, mo'do kö'du kyenyé maako dë mi bi 'ba mötuwë mandere mi gawo kyedre.

¹³ Gëri maako anza dë ani, zë ato'bõnni yada kö'du kyenyé nenyee, zë yaanya aba edinni kika ra ma.

¹⁴ Momba do mo nenyne zi ye, mëdi mötu Wiri 'ba zetu 'bezee. Gëri nani kiri aba mati zë iyanni henye anza dë tïnyö. Mora moma kpa mi wa biya mati ayoru mi kö'du ki'di 'ba Mosa ehe mi wayöruwë 'ba Nëbiyë.

¹⁵ Mëdi kpa kö'du sösü aba mi Wiri kaa vidi nenyee, henye Wiri akinjë vidi biya témii koli, ma laka mandere ma kyenyé.

¹⁶ Here ga kö'du tïnyö ma yolo ku, mi'di ra ma zi tedi kö'du sösü ma di'di ñbala aba, mi wa mati mo'do zi Wiri mandere zi vidi.

¹⁷ "Tapeti tedi 'bama na kowta ra Yerusalem koo lakyi aba, mi'bë ani zi kya 'ba kohi kiri zi vidi 'bame ehe zi wakumuwe ki'di.

¹⁸ Nenyne edü wa mati mëdi ko'do, mati zë i'jannü ma mi yekelu, ma na ñbala mi kö'du ki'di 'ba Mosa. Manza dë vidi kayo aba, ehe kö'du ko'do kyenyé maako anza dë.

¹⁹ Yuda maakowe témii Asiya edinni mi kadra nani, ehe ezë, zë edinni kö'du maako aba zi kiya ra ma, na kyenyé, zë atedinni kinye yaanya aba.

²⁰ Mandere ako'jo hë zë, zë mati edinni kinye ne.

Zë akatō'bō yadannī zi yi
henye, zë i'jannī ma dē kö'du
kyēnyē maako aba, mati ma-
galesi o'donnī vurē le ra ma.

²¹ Nje kö'du kyēnyē kōlō
mati akikannī ra ma édi, ma
gbögbö ha ma yaga bi 'ba
vurē, mati miya henye, 'Ma
ndenyē bi 'ba vurē, ga kö'du
moma henye, yōku atēnyī na
didi!"

²² Felekisi ayələ Gəri 'ba
Yere ndra. Mī ndundu mo,
mo isi ha vurē, ehe iya
henye, "Ma ko'do ndundu
vurē 'bama tapēti tōko
'ba Layisisi, kyedre 'ba vo
kyēluwē."

²³ Mo i'di kö'du zi vo da
kanye zi Pawolo sesi na maboso,
mora mo misi gō mo
dē, mandere zi yata aboka
mowe ta bi mo konyi.

Asesi Pawolo na maboso

²⁴ Ko'do maakowe aba yaa,
Felekisi ayinnī mbara 'bēni
Dorosila aba. Dorosila Yuda
ra. Felekisi utu lītu kö'du
Pawolo, ehe mo oze mbili ni
mati Pawolo édi ame'do zi
mo, zi tēdi koma aba mī Yesu
Korisito.

²⁵ Mora Felekisi na tere,
mati Pawolo ayeto me'do zi
mo, zi kö'du laka ko'do, asesi
rē yi kazi kö'du kyēnyē, ehe
vurē ma édi atayi. Here mo
iya zi Pawolo henye, "O'bō
ku, yaanya aba. Í'bē. Mora
ézē mēdi kadra aba, ma kutu
lītu kö'du yi."

²⁶ Tapēti ma nenyē, Felek-
isi 'duwī lītu kutu kö'du Pa-
wolo ehe me'do mo aba, ga
kö'du mo asösü 'bēni Pawolo
akogo komo ni.

²⁷ Kōo riyō aba, Porosiyasi
Fesitōsi ayi na vo dakaño
tapēti Felekisi. Mora Felekisi
omba zi ko'do vo dagbe 'ba
Yude na rakyenyi, mo asesi
Pawolo mī kamba.

25

Pawolo komo Fesitōsi

¹ Ko'do wota aba tapēti Fe-
sitōsi ayi mī dakaño, mo i'bē
ta Kasariya zi Yerusalem.

² Ani kyedree 'ba vo
karase ehe vo dagba 'ba
Yude maakowe ayadannī zi
mo kö'du kyēnyē mati zē
ongōnnī Pawolo o'do.

³ Zë ako'joni ha Fesitōsi
ézē mo akomba zi Pawolo
kika Yerusalem. Zë alen-
zennī mo zi ko'do nenyē ga
kö'du zē édinnī ye're ko'do zi
lōdrō da Pawolo ehe mo kofo
ta da géri.

⁴ Mora Fesitōsi ayada zi
zē, "Akasesi Pawolo mī
Kasariya, ehe kandi mēdi
atti'bē ani na bi da ma.

⁵ Ézē mo o'do kö'du
kyēnyē maako, vo dagba
'be mī'bēnnī ma aba ehe
mikannī kö'du kyēnyē mati
mo o'do ne ani."

⁶ Fesitōsi alima mī
Yerusalem ko'do madōmowota
mandere ko'do 'butē ndra
gba kazi ti'bē Kasariya. Here
ko'do vere aba, mo alima bi
'ba vurē, ehe ika Pawolo bi
'ba vurē.

⁷ Kandi mati Pawolo ayi
loko, vo dagbe ta Yerusalem
ɔrōnnī toko rō mo ehe iyanni
henye, i'ja mo kö'du kyēnyē
kayo maako aba. Mora zē
ɔ'bōnnī dē zi yada kö'du ne
édi tīnyō.

⁸ Here Pawolo ame'do gë nü gaga aba, "Mo'dɔ kö'du kyényë maako dë ra kö'du kï'di 'ba Yude ehe mo'dɔ kö'du kyényë ako kpa dë ra yékélu mandere ra Yere 'ba Roma."

⁹ Fesitösi ombo zi vo dagbe ko'dɔ na rakyenyi. Here mo ako'jo ha Pawolo iya henye, "Ombo ku zi ti'bë Yerusalem, ehe zi ma vurë 'beyi kiya ga kö'du nenyee?"

¹⁰ Pawolo aya'ba iya henye, "Ma mëdii mì bi 'ba vurë 'ba Yere 'ba Roma, ehe nani bi ma akikye vurë ra ma. Ayɔlɔ na laka mo'dɔ kö'du kyényë ako dë zi Yude.

¹¹ Ëzë mo'dɔ kö'du maako na kyényë zi ma koli hɔ mo, mɔ'bɔ dë kiya henye, momba dë zi koli. Mora mo'dɔ kö'du kyényë maako dë, ehe viði maako anza dangölö aba zi ma kï'di zi viði nenyee. Yaanya aba ma ko'jo kö'du zi Yere 'ba Roma ra zi vurë 'bama kiya."

¹² Tapëti Fesitösi ame'do vo magalesi 'bënii étii, mo ayada zi Pawolo iya henye, "Ako'jo kö'du zi Yere 'ba Roma ra vurë 'beyi kiya, ehe zi Yere 'ba Roma akatibë!"

Pawolo ame'do zi Agiriba ehe Berenisi

¹³ Ko'do maako aba yaa, Yere Agiriba ehe Berenisi ayinni Kasariya na yingo 'ba Fesitösi.

¹⁴ Alimanni ani ko'do lakyi aba, mati Fesitösi ayada zi yere kö'du 'ba Pawolo, mo iya henye, "Felekisi ila kora maako kinye mì kamba,

¹⁵ ehe mati mì'bë Yerusalem, kyedre 'ba vo karase ehe vo dagbe 'ba Yude ayinni ehe ayadannii zi ma kö'du kyényë ko'dɔ 'bɔmo, ehe ako'joni ha ma zi vurë 'bɔmo kikye.

¹⁶ Ma yada zi zë, anza dë mì dalëti 'ba Roma zi viði kora kï'di zi viði mati ikanni kö'du kyényë rɔ mo, gba kazi mo i'ja géri maako dë zi gë nü gaga.

¹⁷ Here mati zë ayinni kinye ma aba, ma yanja kadra dë. Mì ko'do vere ne, mìri bi lima 'bama da kyiti 'ba vurë, ehe mì'di kö'du zi mo kika.

¹⁸ Mora mati kora nee orɔnni riyye, zi kö'du kyényë 'bɔmo kiya, zë asusunnii mo ga kö'du kyényë ma anza dë mì kö'du sösü 'bama.

¹⁹ Zë awasa hë nnii mo aba kö'du koma yëni 'bënni ehe kora mati oli ru mo Yesu, Pawolo iya mo édi na didi.

²⁰ Ma yɔlɔ dë hala zi vurë 'bɔmo kiya tñyö ga kö'du nenyе biya, ma ko'jo ha Pawolo ëzë mo ombo ku zi ti'bë Yerusalem, ehe zi vurë ko'dɔ rɔ mo ani.

²¹ Mora Pawolo ako'jo kö'du zi sesini mì kamba le Yere 'ba Roma ra ako'dɔ kö'du ma nomba. Here, mì'di kö'du zi mo sesi kinye le ma kutu mo zi Yere 'ba Roma."

²² Agiriba iya zi Fesitösi henye, "Momba kpa zi kowo a'di kora nenyе akiya." Fesitösi aya'ba dɔ mo iya henye, "Akowo hɔ mo mìndö aba."

²³ Ko'do ma vere aba, Agiriba ehe Berenisi aba

o'dönni wayada kyedre mati zë ayinni mii loko 'ba ratoto. Vo kyéluwë 'ba anjiya ehe viđi ma dagbe 'ba gawo ödinni kpa ani. Fesitösi i'di kö'du zi Pawolo kika loko

²⁴ ehe iya henye, "Yere Agiriba ehe yinge, onge bi da kora neny. Yude biya ta Yerusalem ehe Kasariya ayinni zi ma, iyanni henye, nombanni zi kofo mo.

²⁵ Mi'ja kö'du kyénye maako zi mo kofo dë. Mora ga kö'du mo ako'jo ku zi Yere 'ba Roma ra zi vurë 'bënii ko'do, momba ku zi mo kutu Roma.

²⁶ Ma kayoru kö'du tñyö maakowe ga kö'du kora neny zi Yere 'ba Roma. Here, mika mo komo we biya, mora gogo komo yi, Yere Agiriba. Tapeti me'do 'beze ga kö'du 'bomo, ehe mëdi wa maako aba zi yoru.

²⁷ Anza dë na laka zi maboso kutu zi Yere 'ba Roma gba kazi yolo kö'du kyénye mati mo o'do."

26

Pawolo komo Agiriba

¹ Agiriba iya zi Pawolo henye, "Yi yaanya aba ame'do ga kö'du yi." Pawolo iza ga kala ni yaga ehe iya neny,

² "Yere Agiriba, ma na rakyenyi ga kö'du neny, zi me'do 'bama kiya komo yi ndeny tëmi kö'du biya, mati Yude asusunni ma go mo.

³ Ayolo na kayo kö'du dalëti 'ba yëni 'beze ehe koma mati inye mi ze. Here

ma ko'jo hë yi zi kowo mïkuku aba zi ma.

⁴ Yude biya ayolönni ma ku kyere ma gba na wisi obi. Zë ayolönni kyinë 'ba lima a'di mëdi mo aba, mi dakajo 'bama ehe mi Yerusalem.

⁵ Ehe ëzë zë ombanni, zë ato'banni yada zi yi ma Farasi ra, mi gboko mati oro kö'du ki'di ndra ta da maako.

⁶ Yaanya aba, mëdi ku komo vurë ga kö'du moma mi lömu mati Wiri o'do kyere zi viđi 'bezee.

⁷ Kadra ehe yonço 'butë dëmoriyö tu'dë 'beze alitunnii zi Wiri, kisi bi lömu ya'da omo. Yere Agiriba, ga kö'du sösu neny, kya 'ba vo dagba 'beze maakowe ikanni wasusu maako ra ma.

⁸ Kö'du a'di e biya da jiji aba, Wiri injë yoku zi düdi?"

⁹ "Ma kadra maako aba, ma sösu henye, ma ko'do wa maako biya ma tɔ'bo, zi wehe ko'do ra Yesu 'ba Nazereta.

¹⁰ Mo'do neny dagba mi Yerusalem, ehe kalakonda 'ba kyedree 'ba vo karase mi'di viđi 'ba Wiri kayo mi kamba. Momba da kö'du zi zë kofo.

¹¹ Mëdi zë yaza 'duwi mi bi 'ba mötu 'beze, ehe ma yonço ko'do zë, zi kö'du kyénye kiya ra Wiri. Tinyö, ma na kamo zë eti, henye, mi'bë zë koma mi gawo kyedre 'ba vo leze maakowe."

Pawolo ayada kö'du ra kopi 'bënii

(Loo 9:1-19, 22:6-16)

¹² "Yere Agiriba, kadra maako aba, mëdi da

géri 'bama zi Damasika kalakonda ehe dangölö aba kazi kyedree 'ba vo karase.

¹³ Kaa kadra kuté, mongo bikanyi, anyi ndra ta da kadra. Ayanyi bi da ma ta komoriyé ehe da vidi biya mati édinni tibé ma aba.

¹⁴ Ze biya da lépi dakajo. Here mowo gu iya zi ma ha 'ba Hibiru aba henye, 'Sawolo, Sawolo, kö'du a'di édi yaza ma? Édi na lumé zi wehe ko'do ma aba! "

¹⁵ "Ma ko'jo kö'du henye, 'Yere, yi'beyi éyi ra? "

"Yere aya'ba dō mo iya henye, 'Ma Yésu ra! Ma ra édi ayaza.

¹⁶ Yaanya aba orɔ riyé da ndi yi. Ma yada ra ma zi yi, ga kö'du minzi yi ku zi tedi na vo lítu ama. Ayada zi maakowe wa ma ayɔlo kö'du ma ehe a'di ma kayada zi yi yaa.'

¹⁷ Yere iya kpa henye, 'Ma kagaga gë yi kazi vidi 'ba Yude ehe kazi tu'de maakowe mati mèdi yi kutu zi zé,

¹⁸ zi komo zé yéhu here zi dë nnü koto témí biköndu zi bikanyi ehe témí kyigo 'ba Satani zi Wiri. Here akila kö'du kyényé 'bözé ehe koma mi ma, zé ra vidi laka ma Wiri inzi.'

Pawolo ayada kö'du lo bëni

¹⁹ "Yere Agiriba, moro rayada mati ta komoriyé zi ma nenye.

²⁰ Dagba mo ma yëti kö'du zi vidi mi Damasika, ehe here mi'bé zi Yerusalem, ehe biya mi Yudiya. Ndundu

mo, mi'bé zi tu'dé maakowe ehe miya henye, 'Ore ta bi kö'du kyényé ko'do, ehe oto de zi Wiri! Here ayada wa ma o'de témí géri lima 'be.'

²¹ Ga kö'du nenyé ra kora maakowe irinni ma mi yékélü ehe ayonzonni zi ma kofo.

²² Mora mi kadra nenyé biya Wiri akonyi ma, ehe ma yëti kö'du 'dö zi vo wadakayowe ehe zi vo leriye. Ma yada zi zé nje wa ma nëbiyé ehe Mosa iyanni ako'do rë ni.

²³ Ma yada zi zé hala Korisito ne akayaza ehe atëdi vo dagba zi tényi témí koli, here mo akika bikanyi zi vidi 'béniyé ehe zi tu'dé maakowe."

²⁴ Gba kazi Pawolo inde gaga gë ni, Fesitösi ambere, "Pawolo! Yi vo lökyi ra. Kö'du yolo kyedre 'beyi ne édi ku yi ko'do na lökyi."

²⁵ Mora Pawolo aya'ba dō mo iya henye, "Kyedre, Fesitösi, manza dë vo lökyi. Wa ma, mèdi akiya, édi tñyö, ehe me'do laka ra.

²⁶ Yere Agiriba, ma to'bó me'do zi yi biya kazi tere ga kö'du ayɔlo kö'du nenyee ku. Ma yolo ku tñyö, Yere Agiriba, ayɔlo zé ku biya na kólö kólö ga kö'du wa nenyé o'do rë ni dë na koho na kowö mi ga bi golo'bó maako."

²⁷ Pawolo iya zi Yere Agiriba henye, "Oma ku mi nëbiyé? Ma yolo oma ku."

²⁸ Agiriba iya zi Pawolo henye, "Mi kadra kodo

nenye, asösü 'bëyi ako'do ma Korisito 'ba?"

²⁹ Pawolo aya'ba do mo iya henye, "Ëzë iri kadra kodo mandere kadra konda, ma sösu yi ehe vidi biya mati owonnii ma ndenye atedinnii kaa ma kazi nyori nenyee."

³⁰ Here, Yere Agiriba, vo dakano Fesitösi, Berenisi ehe vidi biya maakowe zë etti, enyinni riyë.

³¹ Mora gba zë i'bënni dë, zë iyanni henye, "Kora nenyee, i'ja mo dë kö'du kyënyë maako aba. Anza dë laka zi mo koli mandere mo ki'di mi kamba."

³² Agiriba ayada zi Fesitösi henye, "Kora nenyee o'bo zi kila na dangölö, ëzë mo ako'jo kö'du dë zi Yere 'ba Roma ra zi vurë 'bënii kiya."

27

Pawolo i'bë Roma

¹ Mati ökö ku kadra 'beze zi ze ti'bë Italiya, vo da kanye mi turu 'ba Roma, Juliyasi, mo vo da kanya lamikölö 'ba Yere 'ba Roma. I'di mo zi ga Pawolo kongo ehe maboso maakowe etti.

² Di'bë ze yaga baburu 'ba Dramatiyumu, mati ku nzö zi ti'bë bi toro 'ba baburu maakowe, na ga konda ta ha föfö 'ba Asiya. Aristarisi témii Tasalanika mi Mesedöniya, i'bë ze aba mi baburu.

³ Mi ko'do vere aba, dökö dagötö 'ba Sidoni. Juliyasi kö'du ko'dö bomo na laka zi Pawolo. Mo ila mo kpa ti'bë oka niyë kongo, here ze

o'bönni ki'di zi mo wa ma mo ombla.

⁴ Mati dila Sidoni ku, buluku edü zo luku ki'di zi ze, ehe di'bë ze kara zi rutu 'ba Seyipurusu zi tömö kazi buluku.

⁵ Here di'bë ze dambaro 'ba Silisiya ehe Pambaliya le dayi ze, zi bi toro 'ba baburu 'ba Mayira mi Lasiya.

⁶ Ani vo kyëlu ne i'ja baburu ta Alikazenderiya mati edü ati'bë Italiya. Mo i'di kö'du zi ze ti'bë mi baburu nani.

⁷ Di'bë ze na konda liyaa ko'do kayo aba ehe rit'i kyedre aba, tökö Sinodusi. Buluku ila ze dë zi ti'bë kowö mi bi nani, here di'bë dopi Salamona, bi ma rutu 'ba Keriti akagaga ge ze kazi buluku

⁸ Di'bë ze liyaa na konda ta ha föfö kyedre ehe ndundu mo aba dökö bi ma ako'jo Bitoro 'ba Wayomö, anza na kowö ta ra gawo 'ba Lasiya.

⁹ Yaanya aba da yaşa kadra ku na kayo, ehe da lima na konda, le Ko'do Kyedre 'ba Wakila alaga. Here anza dë na laka zi ze ti'bë. Here Pawolo ame'do zi vidi 'ba mi baburu,

¹⁰ "Kora nenyee, oze mbili ye zi ma. Ëzë di'bë ze yaanya aba, baburu 'beze ehe söndü bomo akayaşa rë ni na kyënyë, ehe vidi kayo akoli."

¹¹ Mora Juliyasi oze mbili ni da me'do 'ba vo baburu kopi ehe vo kyeti mo, anza kö'du Pawolo.

¹² Bitoro 'ba baburu anza dë na laka zi lima 'domo tonä aba. Ga kö'du nenyee, vidi

kayo idanni kö'du henye, da yonzö ze, zi ti'bë na konda ta ha föfö kyedre zi Fenekisi. Fenekisi édi bitörö 'ba baburu ra mi Keriti mati ayéhu zi dambaro-damirë ehe daaba-damirë, ehe da tɔ'bɔ lima tona aba ani.

Buluku da föfö kyedre

¹³ Mati buluku liyaa ta dambaro ayeto luku, kora nee asösunni zi mala 'benni ko'do. Here zë otönni mongo 'ba baburu, ehe dì'bë na konda kara ta dagötii 'ba Keriti.

¹⁴ Mora kandi buluku kyigö mati ako'jo "Daabahumirë" aluku zo ki'di zi ze tëmi rutu.

¹⁵ Buluku ostra baburu, ehe dɔ'bɔ dë zi ti'bë zi mo. Here dila buluku baburu kinqjë.

¹⁶ Dì'bë ze na konda zi rutu tisi 'ba Kawuda kapa mati buluku anza. Ze riti kyedre aba zi ga töjbö 'ba baburu kiri. Mora ndundu mo aba di'ja ze bi 'bomo.

¹⁷ Here vidi otönni töjbö mi baburu ehe olonni ko'di ñbirri toko ra baburu zi nda'ba ga bi kólö. Ga kö'du zë na tere, henye akotra yayi dagötii 'ba Seyiritisi, zë obanni bongo 'ba baburu akaño, ehe buluku injë baburu na konda.

¹⁸ Buluku ku na kyényë, ko'do vere aba, zë u'dunnii kya söndu 'ba baburu maakowe yaga.

¹⁹ Mi ko'do ma wota kala nni aba, zë u'dunnii kya 'ba wa 'ba baburu maakowe yaga.

²⁰ Ko'do kayo aba, dɔ'bɔ dë kadra kongo mandere

kyëluwë. Buluku kyigö zo nduwë luku, ehe ndundu mo aba, dila biya kö'du sösü 'ba zi tomo.

²¹ Kyere vidi maako tëmi ze onyo wa maako dë ndi kadra konda aba, Pawolo örö riyyë ehe ayada zi kora nenye, "Ëzë owowe ha ma, da lime mi Keriti, wa 'be nenye ayanja rë ni dë ehe ölu kpa dë.

²² Mora yaanya aba, ma lenzee, ere dë édiyyë rakyenyi aba ga kö'du akayomé. Nje baburu ra atölu.

²³ Ma 'bama zi Wiri, ehe ma mötu mo. Yöndo ma alaga ne, mo utu malayika

²⁴ zi yada zi ma, iya henye, 'Pawolo ere dë! Akatörö mi virë komo Yere 'ba Roma. Ehe ga kö'du yi, Wiri laka akayomö didi 'ba vidi mi baburu biya.'

²⁵ Édiyyë na rakyenyi. Ma yolo ku tñyö henye, Wiri ako'do te wa ma mo alömu.

²⁶ Mora buluku akadronyi ze zi rutu maako, ehe baburu akayaña rë ni."

²⁷ Ko'do 'butë dëmosowö ehe yöndo, buluku 'ba wini kagba adrönyi ze toko ta ra Föfö Mediterina. Mora édi kaa mi kutë yöndo, vidi mati mi baburu ayçlonni ze ku kara dakano aba.

²⁸ Zë ayerinni, ehe i'janni henye, wini ne édi mitiri 'butësowö na yönü. Yaa zë ayerinni löhu ehe i'janni édi nye mitiri 'butëwota.

²⁹ Vidi mi baburu na tere da kota kya ri'di maakowe, here zë izanni akaño mongo

sowɔ ta kafo 'ba baburu. Here zé amötunn̄i kö'du bikanyi 'ba kadra.

³⁰ Vidi mati m̄i baburu ombanni zi taho. Here izann̄i töjbö m̄i wini, o'ba r̄e nni nedinn̄i kya 'ba mongo maakowe ra kiza akanjo ta komo dagba 'ba baburu.

³¹ Mora Pawolo iya zi vo kȳelu Juliyasi ehe vo kanye henye, "Ëzé vidi nenye alimann̄i d̄e da baburu, anze d̄e géri maako aba zi d̄idi yé yomo."

³² Here, vo kanye ikyenn̄i ko'di mati iři töjbö 'ba tomo ne, ehe ila lěpi m̄i föfö.

³³ Gba kazi bikanyi 'ba kadra, Pawolo alenze vidiyé zi wakonyo. Mo ayada zi zé iya henye, "Ko'do 'butē d̄emosowɔ aba édiyé kö'du sōsu aba henye onyowe waako d̄e.

³⁴ Ma lenzee zi wa maako konyo. Didi 'be ɔrɔ do mo. O'de nenye ehe vidi ma kólö maako t̄em̄i yé aki'ja riti."

³⁵ Tapeti Pawolo iya nenye, mo oba nzoyi mangolo'b̄o ehe i'di öwö'di zi Wirü. Here ta da komo vidi biya, mo owe mangolo'b̄o ne ehe onyo kya mo.

³⁶ Zé biya rakyenyi aba, ehe vidi biya t̄em̄i zé onyo wa maako.

³⁷ Vidi ma édinn̄i m̄i baburu ne, lamiriyö 'butēmad̄omoriyö d̄omomodaka,

Mi Malata ³⁹ Damindö ayi, ehe vidi ma m̄i baburu ne ongɔnn̄i föyi maako zé aycloñni d̄e. Mora zé ongɔnn̄i yayi 'ba ha föfö. Here zé ombanni zi yɔnz̄o zi taho baburu aba dakanjo da ha föfö.

⁴⁰ Zé ikyenn̄i mongo nee ehe ila zé aléndi m̄i föfö. Mi kadra kólö ne zé ingann̄i ko'di mati édi géri yada zi baburu ne. Tapeti mo, zé injénn̄i bonḡo ma dagba komo baburu ehe ila buluku ra zi baburu drɔnyi dagöt̄i.

⁴¹ Mora aho dakanjo otra r̄e n̄i ra lumu 'ba yayi 'ba ha föfö. Kapa baburu ma dagba ne alaka m̄i yayi, ehe kapa mo, ma huléhu alove na nzoyi kazi kyigo 'ba wini kagba.

⁴² Vo kanye ombanni ku zi mabosowe kofo zi sesi zé ta bi tele ehe kazi ahonni.

⁴³ Mora kyedre vo kȳelu om̄ba zi d̄idi 'ba Pawolo yomo, ehe mo ila vo kanye d̄e zi mala ma zé ombanni zi ko'do. Tapeti mo, mo i'di kö'du vidi biya mati atɔ'b̄o tele zi töfu m̄i wini ehe dagba zi dagöt̄i.

⁴⁴ Here mo ayada zi maakowe m̄irinn̄i nzoyi kaga 'ba baburu. Ndundu mo aba, vidi biya ɔkɔ dagöt̄i kazi kö'du maako.

28

¹ Mati dayi ze dagöt̄i, da yɔlɔ ze rutu ne ako'jo Malata.

² Vidi bi naniye na aboka, ehe zé irinn̄i ze kalakyedre aba wa'do drɔko, ga kö'du

mírë édi ata'di ehe bi na bikyéyi.

³ Tapëti Pawolo atoto dawanya yéri, ehe i'di da wa'do, bikyitu o'do wiri zi tele yaga ehe onyo kala mo.

⁴ Mati vídi bi naniye ongönni wiri ove rë ni ra kala Pawolo, iyanni zi oka ma kólö maako henye, "Kora nenyne vo wakofo ra! Mo aluyi dë mi föfö, mora kö'du laka ko'do akila mo dë zi lima."

⁵ Pawolo akjho wiri ne mi wa'do ehe o'do wa kyénye maako dë.

⁶ Vídi asesinni sösu henye kala Pawolo ne atö'bu riyé mandere kandi akalépi brua. Alimanni mo kongo kadra konda aba, ehe mati kö'du ako o'do rë ni dë zi mo, zë ofo kö'du sösu 'benni ehe iyanni henye, "Kora nenyne, wíri ra."

⁷ Vo dagba 'ba rutu ne ako'jo Pobiliyö, ehe mo édi kanjo maako aba ani na 'benni. Mo iri ze kalakyedre aba linjø 'benni ko'do wota aba.

⁸ 'Bu mo mi sora, na koo rakyitu aba, ehe mikoo kindri aba. Pawolo i'bë zi mo, ehe i'di kala ni do mo, ehe akjø kora ne mötu aba.

⁹ Tapëti kö'du nenyne o'do rë ni, vídi biya da rutu ne ika vídi 'benni 'ba rakoo zi Pawolo, ehe akjø zë biya.

¹⁰ Vídi nee oronni ze, ehe mati dë'bë, zë i'dinni zi ze wa biya ma domba.

Ta Malata zi Roma

¹¹ Yehe wota aba yaa, dë'bë ze mi baburu mati alima mi Malata tona aba.

Baburu ne ta Alikazenderiya mi Ezipeto, ehe édi na yolo henye, "Wíri lonja."

¹² Dökø ze mi Seyirakusi da lima ze ani ko'do wota aba.

¹³ Ta karani, dë'bë ze zi Rahagimu. Ko'do vere aba, buluku 'ba dambaro ayeto luku, ehe ko'do riyö aba yaa, dökø ze Putali.

¹⁴ Ani di'ja ze öndu maakowe. Zë alenzenni ze zi lima rë nni. Ko'do kólö 'ba gima aba yaa, dë'bë gawo kyedre 'ba Roma.

¹⁵ Kya öndu maakowe mi Roma owonni kö'du ze, ehe ayinni de ze kutré Bi Wakogo 'ba Apiyusi ehe, Loko 'ba Yingö Wota. Mati Pawolo ongo zë, mo o'do öwö'di zi Wíri rakyenyi kyedre aba.

Mi Roma

¹⁶ Dökø ze mi Roma, ehe ila Pawolo zi lima mi loko na bi dë ni, vo kanya aba kólö zi go mo kongo.

¹⁷ Tapëti ko'do wota aba mati dökø ani, Pawolo ako'jo bi kólö kya 'ba vo dagbe 'ba Yude, ehe iya henye, "E öndu me, mo'do waako dë na kyénye zi vídi 'bezee, ehe mo'do waako kpa dë na kyénye ra dalëti 'ba zutu 'bezee. Mora mi Yerusalem i'di ma na maboso mi Roma.

¹⁸ Zë ongönni mi kö'du kyénye ma asusu ma go mo, ehe ombla zi ma kinga na dangölö. Zë i'janni mo'do kö'du ako dë na kyénye zi koli.

¹⁹ Vo dagba 'ba Yude ombannü da kö'du ne dë, here ma ko'jo kö'du zi Yere

'ba Roma zi vurë 'bama kiya. Mora manza dë kö'du kyënyë maako aba zi kiya ra dakano 'bama.

²⁰ Ida ma nyori nenyee aba ga kö'du wa ma ze vidi 'ba Yiserele domba zi rë nii ko'do. Kö'du nenyee ra ma ko'jowe kinye zi me'do ga kö'du wa ma domba ze nenyee."

²¹ Vo dagbe aya'banni do mo iyanni henye, "Vidi kölö maako tëmi Yudiya ayöru waraga dë zi ze ga kö'du yi. Ehe ma kölö tëmi zë ayi dë zi kö'du ko'do 'beyi yada mandere zi kö'du kyënyë maako kiya rë yi.

²² Mora domba ze zi kowo wa ma akiya. Da yolo ze ku henye, vidi biya ta bi ne ombanni gboko kyiyi nenyee dë."

²³ Here, zë i'dinni kadra 'ba ko'do zi Pawolo, watiti kyedre 'bëzë ayinni mi kadra nani, bi mati Pawolo edë lima 'domo. Ta damindö le yondö aba, mo ayada zi zë kö'du kise 'ba Damöku 'ba Wiri. Mo iri tëmi kö'du ki'di 'ba Mosa ehe wayöruwë 'ba Nëbiyë zi yonzö zi kika zë zi Yësu.

²⁴ Kya vo dagba maakowe ombanni da kö'du ma Pawolo iya ne, mora maakowe ombanni dë.

²⁵ Kyere zë ombanni da kö'du tëmi kutë nnii dë, ayetonnii ti'bë wënni. Mora Pawolo iya henye, "Lawo Laka iya kö'du tïnyö mati mo utu nëbi Yisaya

²⁶ zi yada zi zutu 'bezee,
Ti'bë zi vidi nenyee ehe
ayada zi zë,

"Akowowe ehe akowowe,
mora ayoë dë.

Akonge ehe akonge mora
ayoë dë."

²⁷ Ge biya ediyë di'di kyënyë
aba.

Mbili ye owo kö'du dë ehe
komowe ayöfu ku.

Zë o'bönni dë zi bi kongo,
mandere kö'du kowo,
mandere kö'du yolo.

Ëzë ato'be, otö de zi ma, ehe
ma kako'je.'

²⁸⁻²⁹ Pawolo iya henye,
"Momba zi ye yolo henye,
Wiri ombo zi yomö tu'dëe,
ehe zë akowonni."

³⁰ Koo riyo aba Pawolo alima mi loko kopi ehe iri vidi
biya ma edë tayi mo kongo
ne kalakyedre aba.

³¹ Mo ayeti kö'du 'ba
Damöku 'ba Wiri kazi tere
ehe yandi kö'du 'ba Yere
Yësu Korisito, ehe vidi
maako ayonzo dë zi mo yata.

Waraga kazi Yemisi

Koma kö'du yɔłɔ aba

¹ Kazi Yemisi, vo litu 'ba Wiri ehe 'ba Yere Yesu Korisito. Wamëtë biya zi vidi a Wiri mati opere rë nnü mi damöku ne biya.

² Öndu ma'e èmii ma èti, èdi 'e na rakyenyi èzë kyiné 'ba kö'du yonzö biya ayi le géri 'be'e,

³ ga kö'du ayolo 'e koma 'be'e yonzö, atèdi nduwë zi ye.

⁴ Ayolo 'e nduwë 'be'e,ako'dɔ 'e ndɔ na kyigo.

⁵ Mora èzë vidi maako tëmi 'e omba kö'du yɔłɔ, mo ma mötu zi Wiri, mati aki'di zi mo kyo ndra, kazi kö'du kyénye ki'ja mi mo.

⁶ Mora èzë mo amötu, mo moma kazi da jijiji. Vidi mati dɔ mo jijiji èdi kaa kagba 'ba wini mi ranga mati èdi kope ehe buluk ìnjë.

⁷ Vidi ma here ne'e ma assosunni dë na kırinni wa kazi Wiri.

⁸ Zë ɔrɔnni dë da géri kölö.

Leri wa kyo aba

⁹ Öndu mati na vo leri, mo mëdi rakyenyi aba ga kö'du mo èdi vo da wa kayo.

¹⁰ Mora vo da wa kayo, mo mëdi rakyenyi aba ga kö'du mo vo leri. Wa kayo 'bomo akalaga kaa dörü 'ba wevo 'ba möku.

¹¹ Kadra asi nzere, bi kyitü o'bɔ weno ne, dörü mo alëpi, ehe teme 'bomo ne ayaña

gbo. Mi géri kölö ne, vo wa kayo akayaña mi lo'c 'bomo.

¹² Vo rakyenyiye ra mati alimanni koma aba hu wa yonzö. Èzë zë ɔrɔnni na kyigo mi wa yonzö, akirinni biriti 'ba didi mati Wiri alomu ku zi zë mati o'donnii lovä mo.

¹³ Èzë ayonzö vidi, mo miya dë henye, "Wa yonzö nenye ayi kazi Wiri." Ga kö'du Satani o'bɔ yonzö Wiri dë, ehe Wiri o'bɔ yonzö vidi maako dë.

¹⁴ Mora ayonzö vidiye, mati kö'du komba kyénye 'bëzë otɔ zë ku 'de, ehe kuyi zë akpa kö'du ko'dɔ 'bëzë aba.

¹⁵ Here kö'du sösü kyénye 'bëzë ne ɔmo, ehe o'jo kö'du kyénye, ehe kö'du kyénye, mati ovu ku kyedre, o'jo koli.

¹⁶ Öndu ma'e èmii ma èti, mo'ba 'e dë.

¹⁷ Wa ki'di biya laka ne, ehe waki'di biya ɔbala ne ayi ta komoriyé, ayi akaño kazi Wiri 'Bu 'ba bi kanyi 'ba komoriyé. Mo ofɔ dë kaa galili.

¹⁸ Mi kö'du ko'dɔ ɔmo, mo ika ze zi tedi nenye kpuru tëmi me'do 'ba tinyö, here zi ze tedi na vo dagba mi kutë wa ko'dɔ ɔmo'e biya.

Kowo ko'dɔ aba

¹⁹ Öndu ma'e èmii ma èti, asosu 'e kö'du nenye. Vidi biya më'di kandi zi me'do kowo, mora liya zi me'do ehe liya zi tayi na kamo.

²⁰ Kamo 'ba vidi köndü o'dɔ kö'du laka dë, mati Wiri omba.

²¹ Here ayaŋa 'e kö'du ko'do ma kyënyë, ehe biya rasesi tëmii kö'du mati eme dë, mati kyo mii kutë 'e. Ra ki'di zi Wiri, ehe një me'do mati mo iyi mii di'di 'e, mati ato'bō yɔ̄mo 'e.

²² O'ba'e re 'e dë nje mbiliye koze aba da me'do ɔmo. Ta go mo, i'di 'e mii go mo yɔ̄nzo.

²³ Vidi mati oze mbili ni da me'do, mora i'di dë mii go mo yɔ̄nzo, édi kaa kora mati ongo bi mii ngana, ehe ongo rë ni kaa mati nedii,

²⁴ ehe i'bé gbo 'de, kandi atolu tëmii mo wa mati mo ongo ne alaya kaa a'da.

²⁵ Mora kora mati ongo bi kara mii kö'du ki'di ma tñyö, mati inga vidi na da ngölö, ehe mo nduwë mbili ni koze go mo, anza dë nje kowo mo mora kpa ko'do mo, Wiri aki'di ya'da zi mo mii wa mati mo o'do.

²⁶ Ezë vidi mati ongo rë ni 'ba yëni, ehe asesi ndende ni dë, mo édi rë ni ko'ba, ehe yëni 'bɔ̄mo ne o'do waako dë.

²⁷ Yëni mati Wiri 'Bu ze omba édi ɿbala kazi ndondo édi henye: Zi ga gisiwala ehe ga mbara lu'bé kongo tëmii riti 'bëzë, ehe rasesi kazi wa kyënyë 'ba damöku ne.

2

Ko'do vidi 'e mii gëri maako

¹ Öndu ma'e émi ma ëti, kaa vo koma'e mii Yere 'beze Yësu Korisito, Yere 'ba bikanyi, o'do 'e vidi 'e dë mii

gëri maako 'beri tara da laya 'bëzë ta yaga.

² Kaa kora vo wa aba kyo usu inzi 'ba dahabo ehe bongó ma laka ayi mii ratoto 'be'e ehe kora vo leri mii bongó liza ayi kpa.

³ Ezë, ayada wa tɔ̄wɔ ndra zi kora mati usu rë ni na laka ehe iya, henye zi mo, "Alima da bi lima makaka nenyenkye. Mora iya zi kora vo leri henye, ɔrɔ nani, mandere alima kinye dakajo da ndi yi."

⁴ Here, o'do 'e kö'du kyënyë 'ba rakinye ku mii kutë 'e. Édi 'e na vo vurë 'ba kö'du sösü 'ba Satani aba.

⁵ Owo'e te, öndu ma'e émi ëti. Wiri inzi vidi leri 'ba damöku nenyenkye, zi tedi ndo koma aba ehe zi tedi damöku mati mo alömu ku zi zé, mati o'donnii lɔ̄vɔ mo.

⁶ Mora alidi 'e vo leri. Anza dë vo wa aba kyo'e ra édinni 'e ko'do na kyënyë kika mo komo vo vurë'e?

⁷ Zë ra dë mati ame'donni mii kö'du kyënyë mii ru laka nani mati i'di zi ye ne?

⁸ Ako'do 'e kö'du ma laka, ezë oro 'e kö'du ki'di 'ba damöku mati i'ja mii kö'du yörü, "O'do lɔ̄vɔ vo halinɔ oka, kaa o'do lɔ̄vɔ yi."

⁹ Mora ezë o'do kö'du zi vidi 'e tada ra laya 'bëzë, o'do kö'du kyënyë ku, ehe kö'du ki'di aki'di yi mii kamba kaa vo kö'du ki'di kowe.

¹⁰ Vidi mati owe kö'du ki'di kólö o'do kö'du kyënyë ku zé kowe aba biya.

¹¹ Iya henye, "O'do ndoro dë." Iya kpa henye, "Ofo

vüdï dë." Ëzë o'do ndoro dë, mora ofo vüdï ku, ayi ku na vo kö'du kï'di kowe.

¹² Ame'do ehe o'do kaa vüdï mati akiya vo vurë rö mo kö'du kï'di aba, mati akila 'e na dangölö.

¹³ Wiri ayada mïkyëyi 'bëni dë, zi vüdï mati ikye vurë kazi mïkyëyi. Mïkyëyi 'bë ndra tada vurë kiya!

Koma ko'do aba

¹⁴ Öndu ma'e èmii ma èti, èzë vüdï maako iya noma, mora mo o'do kö'du laka, a'di ra èdi na laka zi mo? Koma nani ato'bö mo yomo?

¹⁵ Èzë öndu maako'e èmii maako'e èti anzanni bongo aba ehe wakonyo,

¹⁶ a'di ra èdi na laka mi kö'du kiya 'bëyi zi zë, "Wiri mi'di ya'da zi ye, asesi 'e na kyëtu, onyo 'e na laka," èzë i'di wa ma laka dë zi zë?

¹⁷ Here èzë koma èdi kólö ehe o'do waako dë, anza koma laka ra dë.

¹⁸ Mora vüdï maako akiya henye, "Vüdï kólö maako èdi koma aba, agamo èdi 'ba ko'do mo." Kö'du ya'ba 'bama èdi henye, "Ayada zi ma, hala vüdï maako ato'bö tèdï koma aba kazi ko'do mo, makayada koma 'bama zi mo kö'du ko'do aba."

¹⁹ Oma ku henye Wiri èdi nje kólö? Laka. Dakyikyi esenni kpa tere aba komo Wiri.

²⁰ Yi kora vo lumë. Ombo yolo koma kazi ko'do mo, eme dë?

²¹ Anza dë zutu 'beze Abarayama ra komo Wiri na laka tèmii kö'du ko'do 'bomo,

mati mo i'di wisi èni Yisika da bi 'ba wakumu?

²² O'bö 'e dë kongo? Koma ñmo kö'du ko'do ñmo aba o'donnii lo'c bi kolo. Koma ñmo èdi ndo tèmii lo'c ko'do ñmo.

²³ Kö'du yörü ayi ku tñyö, mati iya henye, "Abarayama oma mi Wiri, Wiri iri mo na vo kö'du laka ko'do tèmii koma ñmo." Here ako'jo Abarayama na aboka a Wiri.

²⁴ Ongö te henye, èdi lo'c ko'do 'ba vüdï 'e ra i'di zë na laka Wiri aba, anza dë nje koma 'bëzë aba.

²⁵ Èdi kpa te kaa vo rönyi Rahaba aba here. I'di mo na laka komo Wiri tèmii kö'du ko'do ñmo vo buluku'e 'ba Yiserele kiri kala kyedre aba, konyi tahonni ta gëri 'beri maako.

²⁶ Here ida ra ma kazi lawo ne yoku ra. Kpa here koma ma kazi lo'c ko'do ne yoku.

3

Ndende

¹ Öndu ma 'e èmii ma èti, anza dë kyö tenu 'e zi tayinni na vo komo yandi 'e. Kaa ayolo 'e henye, ze vo komoyandi 'e akiya vurë kyedre kyigo re ze ndra tada oka'e.

² Ge ze biya 'duwi dëdi kö'du lítë ko'do. Èzë vüdï o'do kö'du lítë dë mi kö'do kiya 'bëni, mo èdi tñyö laka, ato'bö kpa zi gë ni kongo laka.

³ Di'di ze ko'di ha akakya zi ko'do zi he ze kowo zi ko'do mo ti'bë bi mati domba ze.

⁴ Mandere akoba töjbö kyedre kaa ga kö'du yada, mati buluku kyigo adu'du, datɔ'bɔ kopi wa tisi 'ba dahu töjbö aba, mati domba t'i'bë zi mo.

⁵ Here édii ndende aba. Tisi wa aba kaa édii, atɔ'bɔ me'do kö'du wa kyedre'e.

Asösü 'e te hala möku kye-dre atɔ'bɔ kusu mo wa'do tisi aba.

⁶ Ndende édii kaa wa'do. Édii damöku 'ba kö'du kyényë, i'ja bi 'bëni mida re ze ehe apere kö'du kyényë kpuru tëmi lima 'beze. Usu wa'do mi bi tñyö lima 'beze, wa'do mati ayi zi mo kazi gehena.

⁷ Vidi köndu atɔ'bɔ kopi wa widi maako'e biya, ngötü möku'e, aliye, watele'e, kyenze étii.

⁸ Vidi maako gba o'bɔ dë zi ndende kopi. Édii kö'du kyényë ko'dɔ, édii kyɔ waroso 'ba koli aba.

⁹ Dii'dii ze öwö'dii zi Yere ehe 'Bu ndende ze aba, ehe kpa zi vidi maako'e sënë mo aba, mati o'dɔ zë kpa na kyinë 'ba Wiri.

¹⁰ Me'do 'ba öwö'dii ki'dii ehe wa sënë ope yaga tëmi ha kólö ne. Öndu ma 'e émii ma étii, nenyé o'dɔ rë ni dë here.

¹¹ Ku'ju 'ba wini ope yaga wini ma ndili ehe ope wini ma kata dë tëmi bi hwëré kólö ne.

¹² Öndu ma 'e émii ma étii, kaga linjɔ o'bɔ dë tana manga, manga o'bɔ dë tana linjɔ. Ku'ju alöwu 'dö wini ma yo'dɔ ehe wini ma ndili dë.

Kyinë 'ba kö'du yɔlɔ riyö

¹³ Èyi ra na vo kö'du yɔlɔ mi kutë 'e? Mo ma yada mi lima laka 'bëni, kö'du ko'dɔ mati ayi kazi vo kö'du yɔlɔ.

¹⁴ Mora ézë yi na mïkumbë 'ba mïkata mi di'di yi, o'dɔ dakumbë dë ehe iga ndondɔ dë ra kö'du tñyö.

¹⁵ Kyinë 'ba kö'du yɔlɔ nani ayi dë akanjo ta komoriyyë, ayi kazi dakyikyiye.

¹⁶ Bi ma mïkumbë mïkata aba 'dɔ mo, kpa kyinë 'ba kö'du ko'dɔ kyinyë 'ba Satani aba biya.

¹⁷ Kö'du yɔlɔ 'ba riyë édii biya na ñbala, na rakyeyi, liya, akonyi aboka, mïkyeyi ndɔ, kö'du ko'dɔ laka aba. Édii vo tñyö, anza vo komokandi.

¹⁸ Vidi 'ba mïkyeyi o'donnii kö'du laka.

4

İ'dii re 'e zi Wiri

¹ Kamo ralamo aba mi kutë 'e ne ayi ta kila? Ayinni tëmi da kö'du komba 'ba mi di'di 'e, mati lifonnii mi re 'e.

² Ombo 'e wa, mora i'ja 'e zë dë. 'E gbo nzɔ zi wakofo, ehe ombo'e wa'e, mora i'ja 'e zë dë. Alamo re 'e ehe u'bö re 'e. Anza dë wa mati ombo 'e, ga kö'du ako'jo 'e ha Wiri dë kö'du mo.

³ Ezë ako'jo'e, iri 'e dë, ga kö'du ako'jo 'e kö'du wa zi ko'dɔ mo mi da kö'du komba 'be'e.

⁴ Vidi kazi koma'e ra. Ayɔlɔ 'e dë henye ere, zi tëdi na obaka 'ba damökü, ne ku vo wehe 'ba Wiri.

⁵ Asösue dë henye ere, kö'du tñyöanza dë mï kö'du yörü mati iya henye, "Lawo mati Wiri i'di mï ze, oso ndo na kö'du komba."

⁶ Mora rakyeyi mati Wiri i'di edë ndrë. Kaa wayörü iya henye,

"Wiri ombo vo rakisiye dë, mora i'di rakyeyi zi vo raya'ba'e."

⁷ Here, i'di re 'e zi Wiri. Agaga ge 'e kazi Satani, ehe mo ataho 'de kazi 'e.

⁸ Aiyie kara zi Wiri, ehe mo atayi kara re 'e. Akaka kala 'e, 'e vo kö'du kyenyë ne'e. O'do di'di 'e n'bala, 'e vo komokandi ne'e.

⁹ Edë 'e rasösue, kudu lu'bë aba. Opi 'e kogo 'be'e mï kudu. Opi 'e rakyenyi mï da komo yaña.

¹⁰ Ala'ba re 'e di'di Yere, mo akinjë 'e riyyë.

¹¹ Öndu ma'e, èmï ma ëti, ame'do 'e dë na kyenyë ra aboka maako. Èzë ame'do 'e na kyenyë ra aboka maako, ame'do 'e na kyenyë ra kö'du ki'di. Èzë ame'do 'e na kyenyë ra kö'du ki'di, oro 'e kö'du ki'di dë, mora edë 'e vurë ra ko'do.

¹² Vo kö'du ki'di kólö, vo vurë kólö, mati atobó yomo ehe yaña. Yi ëyi ra zi vurë 'ba aboka yi ko'do?

¹³ Yaanya aba owo'e ha ma, 'e mati iya 'e henye, "Ndenye mandere mïndö aba datibë zi gawo kyedre maako, bi ma dakalima koo, ti'bë mï ló'o maako, kohi ko'do kyo."

¹⁴ Ayol o'e dë, a'di ra ako'do rë ni mïndö aba. 'E

kaa kyëtu 'ba wa'do, mati alaya mï kadra tisi, ehe inde rë ni gbo.

¹⁵ Wa mati akiya 'e edë henye, "Èzë Yere ombo, dakalima ze da ko'do nenyne mandere nani."

¹⁶ Mora yaanya aba 'e na rakisi, ame'do 'e na rakisi. Rakisi ne biya anza laka.

¹⁷ Here zë maako'e mati ayoloni kö'du laka zi ko'do, mora zë o'donnï dë, zë o'donnï kö'du kyenyë ku.

5

Kö'du zi vo wa kyo

¹ Yaanya aba, 'e vidi 'ba wa aba kyo, oze mbiliye zi ma. Udu 'e tolö aba, ga kö'du riti kyenyë mati edë tayi de 'e ne.

² Wa da kayo 'be'e ne enje ku 'de, bongo 'be'e kuru onyo ku.

³ Dahabo 'be'e manjzedé aba ayöfu dö mo ku wa lëndrë aba. Wa lëndrë nenyne atëdë na vo kiya ma ra 'e, akonyo ida re 'e kaa wa'do. Ulu 'e ha wa ku kyo mï ko'do ma alaga neny'e.

⁴ I'di 'e biriti kpa dë zi zë mati o'donnï ló'o mï yaka 'be'e. Yere kyedre owo kudu 'bëzë ku.

⁵ Lima 'be'e ma dakajo kinye ne, kyo na rakyenyi. O'do re 'e ku nzö zi riti ki'di zi ye.

⁶ Asusu 'e vidi mbiya kofo mo, agagannï gë ni kpa dë kazi 'e.

Mikuku mötu aba

⁷ Öndu ma 'e èmï ma ëti, edë 'e mikuku aba le Yere boko. Ong'o 'e te hala vo

yaka uku mī nī, bi kaŋo ēnī kisi zi tana wa kyo. Mo isi bi mo mīkuku aba zi mīrē tayi.

⁸ Édī 'e kpa na mīkuku. Asesi 'e kō'du sōsū 'be'e rī yē, ga kō'du tayi 'ba Yere édī ku kāra.

⁹ Öndu ma'e ēmī ma ētī, ame'do 'e dē ra oka maako, kazi Wīrī ikye vurē re 'e. Vo vurē kikye édī ku kara, nzo zi laya.

¹⁰ Öndu ma 'e ēmī ma ētī, asösū 'e kō'du nēbī mati ame'do nnī mī ru 'ba Yere. Oba zē kaa ga kō'du yada 'ba mīkuku mī riti.

¹¹ Dako'jo zē na vo rakyenyi, ga kō'du zē nduwē kō'du laka ko'dō. Owo 'e hala Yakoba nduwē kō'du laka ko'dō, ayɔlo 'e ku hala Wīrī i'dī zi mo mī ndundu mo. Kō'du Yere ndō na mikyeyi ehe lɔvɔ.

¹² Ta da mo biya, öndu ma 'e ēmī ma ētī, alōmu 'e dē komoriyē aba, mandere dakano aba, mandere kpa wa maako aba. Iya 'e nje henye “ɔɔ,” èzē om̄ba kiya ɔɔ, ehe “e'e” èzē om̄ba kiya 'e'e. Here ayi 'e dē mī vurē a Wīrī.

¹³ Vidi maako tēmī 'e mī riti? Mo ma mötu. Vidi maako na rakyenyi? Mo ma ya'bi ngala 'ba wayeto.

¹⁴ Vidi maako tēmī 'e na kō'ɔ? Mo ma ko'jo vidi kye-dre 'ba kanisa'e zi mötu dē nī yēni kulō rɔ mo mī ru 'ba Yere.

¹⁵ Mötu mati koma aba ne, ako'dō vidi kō'ɔ ne na laka, Yere akinjē mo riyē. Èzē mo o'dō kō'du kyenyē, akila mo.

¹⁶ Here ayasi kō'du kyenyē 'beyi zi oka ma kōlō maako,

ehe amötu kō'du oka ma kōlō maako, here zi kō'jō na laka. Mötu 'ba vidi laka édī na kyigɔ.

¹⁷ Eliya mo kora kaa ze. Mo amötu henye mīrē a'di dē, ehe mīrē a'di dē dakano koo wota dēnī aba.

¹⁸ Lōhu mo amötu, ehe komoriyē i'dī mīrē, dakano o'jo wa tana 'bēnī gbo.

¹⁹ Öndu ma 'e, èzē vidi kōlō maako tēmī 'e awīrī dē nī tēmī kō'du tīnyō, ehe vidi maako mika mo huléhu,

²⁰ asösū 'e kō'du nenye: Vidi mati opi da vo kō'du kyenyē ko'dō ku tēmī gēri lītē 'bōmo, akayom̄o mo tēmī koli, akayöfū da kō'du kēnyē kayo ne'e biya.

Dagba waraga 'ba Yowani

Me'do 'ba dïdï

¹ Dayöru zi ye kö'du me'do 'ba dïdï, mati édi kyere biyeto aba. Dowo ze ku, dongɔ ze ku komo ze aba. Ù, dongɔ ze ku, kala ze ise ro mo ku.

² Mati dïdï nenyé alaya ku, dongɔ ze, here da me'do kö'du mo ehe yada zi ye kö'du 'ba dïdï ñburu ñburu mati 'Bu o'do na yolo zi ze.

³ Wa mati dongɔ kowo mo aba, dayöyö ze kpa zi ye, here zi ye re 'e drɔkɔ ze aba mii mötu 'ba ga bi kólö mati dëdï mo aba, Wiri ehe Wisi òmo Yësu Korisito.

⁴ Dayöru ze henye zi rakyenyi 'beze kinde.

Wiri bikanyi ra

⁵ Yaanya aba kö'du kise mati dowo ze kazi Wisi òmo, ehe yöyö mo édi henye, Wiri bikanyi ra, biköndu ako anza dë mii mo.

⁶ Èzë diya ze henye, ze na raddrɔko mo aba, mora mii kadra kólö ne zɔ lima mii biköndu, ze ne 'dö ndɔndo kiga mi me'do 'beze kpa kö'du ko'do 'beze aba.

⁷ Mora èzë dalima ze mii bikanyi, kaa mo édi mii bikanyi, here datëdï ze mii lima kólö oka maako aba, ehe yama 'ba Yësu, Wisi òmo o'do ze ku ñbala tëmi kö'du kyényë.

⁸ Èzë diya ze danza kö'du kyényë aba, do'ba re ze ku,

ani kö'du tïnyö ako anza dë mii ze.

⁹ Mora èzë dayasi kö'du kyényë 'beze zi Wiri, mo akasesi kö'du ki'di éni ako'do wa mati édi laka, mo akila ze tëmi kö'du kyényë 'beze, manjala biya tëmi kö'du ko'do kyényë 'beze.

¹⁰ Èzë diya ze henye, do'do kö'du kyényë dë, do'do ze Wiri yada zi tëdi na vo ndɔndo, me'do 'bomo anza dë mii ze.

2

Korisito vo konyi 'beze

¹ Mëdï nenyé yoru zi ye, gisi ama'e, kazi o'do'e kö'du kyényë, mora èzë vidi maako o'do kö'du kyényë ku, dëdï maako aba mo akayata ge ze zi 'Bu, Yësu Korisito ra tïnyö laka.

² Korisito ra na bi dë ni umu rë ni zi kö'du kyényë 'beze kila, anza dë nje kö'du kyényë 'beze, mora kpa kö'du kyényë 'ba vidi biya.

³ Èzë dowo 'e kö'du ki'di a Wiri, ani tïnyö dayɔlɔ mo ku.

⁴ Zë mati iyanni henye na yɔlɔnni mo ku, mora owonni kö'du ki'di 'bomo dë, vo ndɔndo 'e ra, kö'du tïnyö anza dë mii zë.

⁵ Zë biya mati owonni me'do 'bomo, lɔvɔ 'ba Wiri édi ndɔ mii mo. Nenyé édi hala datɔ'bɔ yolo henye, dëdï mii ra drɔkɔ Wiri aba.

⁶ Zë mati iyanni henye, nédinni ku na raddrɔko Wiri aba, ma limann i te kaa Yësu Korisito o'do.

⁷ Aboka ma'e, kö'du kī'dī
nenye mēdī ayöru zi ye anza
na kyiyī, édī kö'du kī'dī kō'c
ra, mati owo'e tēmī biyeto
aba. Kö'du kī'dī kō'c ne édī
kö'du kise mati owo'e ku nzō
ne.

⁸ Here, kö'du kī'dī mati
yaanya aba mēdī ayöru zi
ye ne, kö'du kī'dī kyiyī ra.
Nenye kö'du tīnyō ongō mī
Yēsu kpa mī ye, ga kö'du
biköndu édī laga 'de, bikanyi
ma tīnyō édī ku nzō biyanyi.

⁹ Zē mati iyanni henye,
nēdinni lima mī bikanyi,
mora zē nduwē koyi öndu
nni 'e émī étī, édinni mī
biköndu mī kadra nenyne.

¹⁰ Zē mati o'dōnni lōvō
öndu nnīye, édinni mī
bikanyi, here waako anza dē
mī zē zi vīdī maako zi kö'du
kyēnyē ko'dō.

¹¹ Mora zē mati oyi öndu
nni 'e émī étī, zē édinni mī
biköndu, zē édinni alasī mī
mo, ayołonnī dē kila nēdinni
atī'bē, ga kö'du biköndu ne
o'dō zē ku na komo köndu.

¹² Mēdī ayöru zi ye gisi a ma
'e,
ga kö'du kyēnyē 'be 'e ila ku
ga kö'du 'ba Korisito.

¹³ Mēdī ayöru zi ye, 'bu 'e,
ga kö'du ayołō 'e mo édī
kyere biyeto aba.
Mēdī ayöru zi ye, vīdī mati
zē gba na ɔbi,

ga kö'du a'da 'e Satani ku.
Mēdī ayöru zi ye gisi ama 'e,
ga kö'du ayołō 'e 'bu ne ku.
¹⁴ Mēdī ayöru zi ye 'bu'e,
ga kö'du ayołō 'e mo édī
kyere biyeto aba.

Mēdī ayöru zi ye vīdī mati zē
gba na ɔbi,

ga kö'du 'e na kyigo,
me'do 'ba Wīrī alima mī ye,
a'da'e Satani ku.

Lōvō 'ba damōku

¹⁵ O'dō 'e lōvō damōku dē
mandere wa mati édī na 'ba
damōku ne. Ézē o'dō'e lōvō
damōku, o'dō'e lōvō 'bu ne
dē.

¹⁶ Wa mati biya 'ba
damōku ne, wa mati ra 'ba
kö'du kyēnyē om̄ba ne, wa
mati vīdī ongō komba aba,
wa biya mī damōku nenyne
mati vīdī édī rē nnī kisi
kö'du mo, ma kōlō tēmī zē
ayi dē kazi 'bu, ayi biya tēmī
damōku ne.

¹⁷ Damōku wa biya mī mo
aba mati vīdī om̄ba édī alaga
'de, mora zē mati o'dōnni
da kö'du komba 'ba Wīrī,
akalimannī ɔburu.

Vo wehe 'ba Korisito

¹⁸ Gisi ama 'e, ndundu mo
édī ku kara. Ayada zi ye
henye, vo wehe 'ba Korisito
atayi, yaanya aba vo wehe
kayo 'ba Korisito alayanni ku
nzō, here dayołō ze ndundu
mo édī ku kara.

¹⁹ Vīdī neny'e anza nnī dē
tīnyō mī gboko 'beze, kö'du
nere ra zē ilannī ze. Ézē
édinni mī gboko 'beze, zē
akalimannī ze aba. Mora zē
i'bē wēnni, here édī na yōłō
henye ma kōlō maako anza
dē tēmī gboko 'beze.

²⁰ Mora Lawo Kōlō Laka
alokö yaga de 'e, here 'e biya
ayołō'e tīnyō ku.

²¹ Mēdī ayöru zi ye, anza
dē ga kö'du ayołō tīnyō dē,
édī ga kö'du ayołō 'e ku, ehe
ayołō 'e kpa henye, ndōndō
ayi dē tēmī kö'du tīnyō.

²² Ëyi ra ëdi na vo ndõndo ne? Ëdi zë mati iyanni henye, Yësu anza dë Korisito. Vidi ma here ne'e zë vo wehe 'ba Korisito, zë ombanni 'bu dë 'dö Wisi aba.

²³ Kö'du zë mati biya ombanni Wisi dë, kpa ombanni 'bu dë. Zë mati ombanni Wisi, ombanni 'bu kpa.

²⁴ Ayolo'e laka zi sesi kö'du kise ne mï di'di 'e tëmî biyeto aba. Ëzë asesiye kö'du kise nani, ëdiye 'duwî na raddrôko mï Wisi 'bu aba.

²⁵ Nenyne ëdi wa mati Korisito na bi dënî alömu zi dïdi ñburu kï'di zi ze.

²⁶ Mëdi nenye yörü zi ye kö'du zë mati ëdinni yonzo zi ye ko'ba.

²⁷ Mora kö'du 'e, Korisito ope yaga Lawo Kölö Laka ëni de 'e. Lawo Kölö Laka òmo ayandi kö'du wa ku biya zi ye, wa mati mo ayandi ëdi tñyö anza ndõndo ra dë. Oro'e wa yandi 'ba Lawo Kölö Laka, alima'e na raddrôko mï Korisito.

²⁸ Òo, gisi ama'e, alima 'e na raddrôko mo aba, here ëzë mo alaya, datëdi ze kyigo aba, doho re ze dë kazi komokaya mï kadra mati mo ayi.

²⁹ Ëzë ayolo'e ku mo ëdi laka, akayolo'e henye, vidi biya mati o'do wa mati na laka, mo Wisi òmo ra.

3

Gisisi 'ba Wiri

¹ Ongô 'e te, hala 'bu o'do lôvô ze ndra. Lôvô 'bômo ëdi kyedre ne re ra ako'jo ze gisisi 'ba Wiri, here tñyö,

dëdi ze. Kö'du ne re ra damöku ayolo ze dë, ayolo Wiri dë.

² Aboka ma'e, yaanya aba ze gisisi a Wiri, mora anza dë gba na yôlo datayi ze na a'di. Mora dayolo ze ku henye ëzë Korisito alaya, datëdi ze kaa mo, ga kö'du dakongo ze mo tñyö kaa mati mo ëdi.

³ Vidi mati ëdi kö'du sôsu nenye aba mï Korisito, ma sesi rë ni ñbala, kpa te kaa Korisito ëdi ñbala.

⁴ Vidi mati o'do kö'du kyényë, o'do kö'du kyényë ku kö'du kï'di 'ba Wiri kowe.

⁵ Ayolo'e ku henye, Korisito alaya zi kö'du kyényë koba 'de, ani kö'du kyényë anza dë mï mo.

⁶ Here, vidi mati alima na raddrôko Korisito aba, anza dë nduwë zi kö'du kyényë ko'do, mora mo mati zo nduwë zi kö'du kyényë ko'do, ongo mo dë mandere ayolo mo dë.

⁷ Vidi maako mo'ba 'e dë, gisi a ma. Vidi mati o'do wa ma laka, ëdi ñbala, kpa te kaa Korisito ëdi ñbala.

⁸ Vidi mati nduwë zi kö'du kyényë ko'do, 'ba Satani ra, ga kö'du Satani o'do kö'du kyényë akpa biyeto aba. Wisi 'ba Wiri alaya ga kö'du nenye zi yanja wa mati Satani o'do.

⁹ Vidi mati zë na gisi 'ba da kö'du ko'do komba 'ba Wiri ëdi mï di'di zë, ga kö'du Wiri 'bu zë, ò'bônni dë nduwë zi kö'du kyényë ko'do.

¹⁰ Nenyne kö'du 'beri mï kutë gisi a Wiri gisi 'ba Satani aba. Zë mati biya o'do

nñi wa ma laka dë mandere o'dõnni lõvõ oka'e dë anza nñi dë gisi 'ba Wiri.

O'dõ lõvõ oka maako

¹¹ Kö'du kise mati owo'e biyeto aba ëdï henye do'dõ 'e lõvõ oka.

¹² Danza 'e dë kaa Kayina, mo 'ba Satani, ofo öndu nñ Abele. Kö'du a'di Kayina ofo mo? Ga kö'du wa mati mo o'dõ biya na kyënyë, mora wa mati öndu mo o'dõ biya na laka.

¹³ Here, re 'e maga dë, öndu ma'e ëmii ëti. Ëzë vïdï 'ba damöku nenye oyinni 'e.

¹⁴ Dayõlo ze dila koli ku, dayi ku mi dïdi, dayõlo ze here, ga kö'du do'dõ ze lõvõ öndu ze 'e ëmii ze ëti. Vidi mati o'dõ lõvõ dë gba hu kyigo 'ba koli.

¹⁵ Zë biya mati na vo wa koyi 'e ne, zë vo wa kofo 'e ra, ayõlo 'e ku henye, vo wa kofo 'e anzanni dë dïdi ñburu ñburu aba mi nni.

¹⁶ Nenye dayõlo hala lõvõ ëdï, Korisito i'di dïdi nñ kö'du ze. Ze kpa zi dïdi ze ki'di kö'du öndu ze 'e ëmii ze ëti.

¹⁷ Vidi mati zë wa aba kyõ, ongõ öndu mandere ëmii mati ombo wa maako, isi di'di nñi kazi zë, o'bõ dë zi kiyanni henye, no'dõnni lõvõ Wiri.

¹⁸ Gisi ama'e, lõvõ 'beze anza dë nje me'do kiya, mëdï lõvõ ma tñyö, mati ayada rë nñ mi lo'c ko'dõ.

Kyigo komo Wiri

¹⁹ Nenye ëdï hala dakayõlo henye ere, ze 'ba tñyö. Nenye ëdï hala

²⁰ ëzë dïdi ze o'dõ ze na komo kaya daiya ze ralawo tñyö a Wiri. Dayõlo ku henye Wiri ëdï kyedre ndra tada kö'du 'ba mi di'di ze, ehe mo ayõlo wa biya.

²¹ Aboka ma'e, ëzë kö'du sösü mi di'di ze o'dõ ze dë na komokaya, dëdï ze kyigo aba mi komo Wiri.

²² Diri ze kazi mo wa mati da ko'jo, ga kö'du doro ze kö'du ki'di ñmo ehe kö'du wa mati o'dõ mo na rakyenyi.

²³ Wa mati mo i'di mi kö'du ki'di ëdï henye, doma ze mi Wisi ëni Yësu Korisito ehe do'dõ ze lõvõ oka maako te kaa mati Korisito i'di kö'du mo zi ze.

²⁴ Zë mati oronnï kö'du ki'di a Wiri alimannï na radrøko Wiri aba, ehe Wiri alima mi radrøko ze aba. Nenye hala dayõlo mo alima mi ze, dayõlo ga kö'du mo i'di Lawo Kölö Laka zi ze.

4

Lawo ma tñyö ma ndõndo aba

¹ Aboka ma'e, oma 'e dë mi lawo biya, mora ayonzo'e lawo ne'e ëzë ëdinni kazi Wiri. Nëbi vo ndõndo 'e kyõ i'benni yaga taga bi ne biya.

² Nenye ëdï hala akato'bõ yolo'e Lawo Laka a Wiri: Vidi maako mati iya tñyö henye, Yësu Korisito ayi kaa vidi köndu, ëdï Lawo Laka mati ayi kazi Wiri aba.

³ Mora lawo maako mati andi kö'du 'ba Yësu, anza dë kazi Wiri. Lawo mati mo ëdï mo aba, ëdï vo wehe 'ba Korisito, owo'e henye, atayi

ehe yaanya aba édī ku kinye
mī damöku ne nzō.

⁴ Mora 'e 'ba Wiri ra, gisi
ama 'e, a'da 'e da nēbī vo
ndōndo 'e ku ga kö'du Lawo
Laka mati édī mī ye ne, édī
ndra na kyigo tada lawo mī
zē mati 'ba damöku.

⁵ Nēbī vo ndōndo naniye
ame'donni kö'du wa 'ba
damöku, ehe damöku oze
mbili dē zē ga kö'du zē 'ba
damöku ne.

⁶ Mora ze 'ba Wiri ra. Vidi
mati ayolo Wiri owo de ze,
vidi mati anza dē 'ba Wiri,
owo de ze dē. Nenyē édī
hala daka tō'bō yada wa mati
'beri mī kutē 'ba Lawo ma
tīnyō lawo ma anza dē tīnyō
aba.

Wiri édī lōvo

⁷ Aboka'e, do'do 'e lōvo oka
maako, ga kö'du lōvo ayi
kazi Wiri. Vidi mati o'do
lōvo, mo Wisi 'ba Wiri ra,
ayolo Wiri.

⁸ Vidi mati o'do lōvo dē,
ayolo Wiri dē, ga kö'du Wiri
lōvo ra.

⁹ Wiri ayada lōvo énī zi
ze Wisi kōlō énī kutu mī
damöku ne, ga kö'du zi ze
tēdī dīdī aba kpuru kazi mo.

¹⁰ Nenyē édī hala lōvo édī.
Anza dē henye do'do ze lōvo
Wiri, mora mo o'do lōvo ze,
ehe utu Wisi énī zi kumu rē
nī zi kö'du kyényē 'beze kila.

¹¹ Aboka'e, ézé édī nenyē
hala Wiri o'do lōvo ze, do'do
lōvo oka maako.

¹² Vidi maako gba ongo
Wiri dē, mora ézé do'do lōvo
oka maako, Wiri alima mī
radrōko ze aba, lōvo ɔmo édī
ndō mī ze.

¹³ Dayolo ku henye, dalima
mī radrōko Wiri aba, here

mo alima mī radrōko ze aba,
ga kö'du mo i'di Lawo Laka
énī ku zi ze.

¹⁴ Dongo ze dayada zi zē
maako'e henye, 'Bu utu Wisi
énī zi tēdī vo wa yomō 'ba
damöku.

¹⁵ Ézé vidi mati iya henye
Yēsu Wisi 'ba Wiri ra, mo
alima mī radrōko Wiri aba,
ehe Wiri alima mī radrōko
mo aba.

¹⁶ Ze na bi de ze dayolo,
doma ku lōvo mati Wiri édī
mo aba kö'du ze.

Wiri lōvo ra, zē mati ali-
manni mī lōvo, alimanni mī
radrōko Wiri aba, ehe Wiri
alima mī radrōko zē aba.

¹⁷ Lōvo o'do ndō mī ze, zi
ze tēdī ze na kyigo da kadra
'ba vurē, ehe datēdī ze mo
aba, ga kö'du dīdī 'beze mī
damöku nenyē édī kpa te
kaa 'ba Korisito.

¹⁸ Ani tere anza dē mī lōvo,
lōvo ma laka ore tere biya
yaga. Here, lōvo o'do dē ndō
mī vidi mati édī na tere, ga
kö'du tere édī zi riti ko'do.

¹⁹ Do'do lōvo ga kö'du Wiri
o'do lōvo ze dagba.

²⁰ Ézé diya do'do lōvo Wiri,
mora doyi öndu'e émi éti, ze
vo ndōndo. Kö'du vidi ma
o'do lōvo öndu nī 'e dē, mati
mo ongo, mo o'bō dē lōvo
Wiri, mati mo ongo dē ne
ko'do.

²¹ Kö'du kī'di mati Ko-
risito i'di zi ze édī nenyē,
zē biya mati o'donni lōvo
Wiri, mo'donni lōvo öndu
nni mandere émi 'e kpa.

5

Da'da damöku ku

¹ Mo mati oma henye ere,
Yēsu ne Korisito ra, édī wisi

'ba Wiri ra, ehe mo mati o'do lovo 'Bu, o'do lovo Wisi kpa.

² Nenyē ēdī hala dayolo ze henye ere, do'do lovo gisi a Wiri, èzē do'do lovo Wiri, ehe doro kö'du kī'dī ɔmo kpa.

³ Kö'du lovo Wiri ko'do 'beze ēdī henye, doro kö'du kī'dī ɔmo. Kö'du kī'dī ɔmo anza dē na kyigo kö'du ze,

⁴ ga kö'du gisi 'ba Wiri biya ato'bō ta'da damöku ne. Da'da ze damöku nenye tēmī gērī 'ba koma.

⁵ Ëyī ra ato'bō ta'da damöku? Nje vidi mati oma henye, Yésu Korisito Wisi 'ba Wiri ra.

Hu kö'du dōrc ga kö'du Yēsu Korisito

⁶ Yésu Korisito ra ayi wini 'ba bapatisi 'bēnī aba, ehe yama 'ba koli 'bōmo. Mo ayi dē nje wini aba, mora 'dō wini yama aba. Lawo Kölö Laka ayada, ga kö'du mo ēdī tīnyō.

⁷ Vo kiya ēdinni wota:

⁸ Lawo Kölö Laka, wini, yama. Zē wota ne ayadannī biya kpa te kö'du kölö ne.

⁹ Doma ze kö'du kiya 'ba vidi köndu, mora kö'du kiya a Wiri ēdī ndra na kyigo, mati mo iya kö'du Wisi éni.

¹⁰ Here zē biya mati omanni mī Wisi 'ba Wiri, ēdinni kö'du yada nenye aba mī di'di nnī, mora zē mati omanni dē mī Wiri, o'donnī Wiri zi tēdī na vo ndondo.

¹¹ Kö'du yada ne ēdī: Wiri i'dī zi ze dīdī ma ɳburu ɳburu, ehe dīdī nenye ēdī Wisi ɔmo aba.

¹² Mo mati ēdī Wisi ne aba, ēdī dīdī nenye aba. Mo mati anza dē Wisi 'ba Wiri aba, anza dē dīdī aba.

Dīdī ɳburu ɳburu

¹³ Mēdī nenye yōru zi ye, zi ye yolo 'e ēdī 'e dīdī ɳburu ɳburu aba, èzē oma 'e mī Wisi 'ba Wiri.

¹⁴ Dakyigo re ze komo Wiri, ga kö'du dayolo ze henye, mo owo de ze èzē dako'jo ze hō mo kö'du wa maako'e kaa da kombabōmo.

¹⁵ Mo owo de ze èzē da ko'jo ze hō mo, kyere dayolo ze nenye ēdī tīnyō. Dayolo kpa henye mo i'dī zi ze wa mati dako'jo kö'du mo ku nzō.

¹⁶ Èzē öndu yī mandere émī o'do kö'du kyényē, mati ika zē dē zi koli, amötu zi Wiri mati aki'dī dīdī zi zē. Nenyē zi zē mati kö'du kyényē ika zē dē zi koli. Kö'du kyényē maako ika koli. Damötu dē zi Wiri ga kö'du nani.

¹⁷ Biya wa ko'do mati eme dē, ne na kö'du kyényē, mora ani kö'du kyényē maako ēdī ika koli dē.

¹⁸ Dayolo ku henye, gisi a Wiri maako anza dē sesi nduwē kö'du kyényē ko'do, ga kö'du Wisi 'ba Wiri asesi zē ne laka, ehe Satani ɔ'bō dē zi zē ko'do na kyényē.

¹⁹ Dayolo ku henye, ze gisi 'ba Wiri ra, ehe damöku ne ēdī mī kyigo 'ba Satani.

²⁰ Dayolo ku Wisi 'ba Wiri ayi i'dī kö'du yolo ku zi ze, here zi ze yolo Wiri ma tīnyō ne. Dalima mī raddroko

Wiri ma tñyö aba, kpa mi ñburu ñburu ra.
radrøko Wisi omo Yësu Ko-
risito aba. Nenye Wiri tñyö ²¹ Gisi ama'e, asesi re 'e
ra, ehe nenye èdï dìdï ma laka kazi wiri ndçndo 'e.